Biblioteka Jagiellońska.

H. *10168
(Wist. 291)

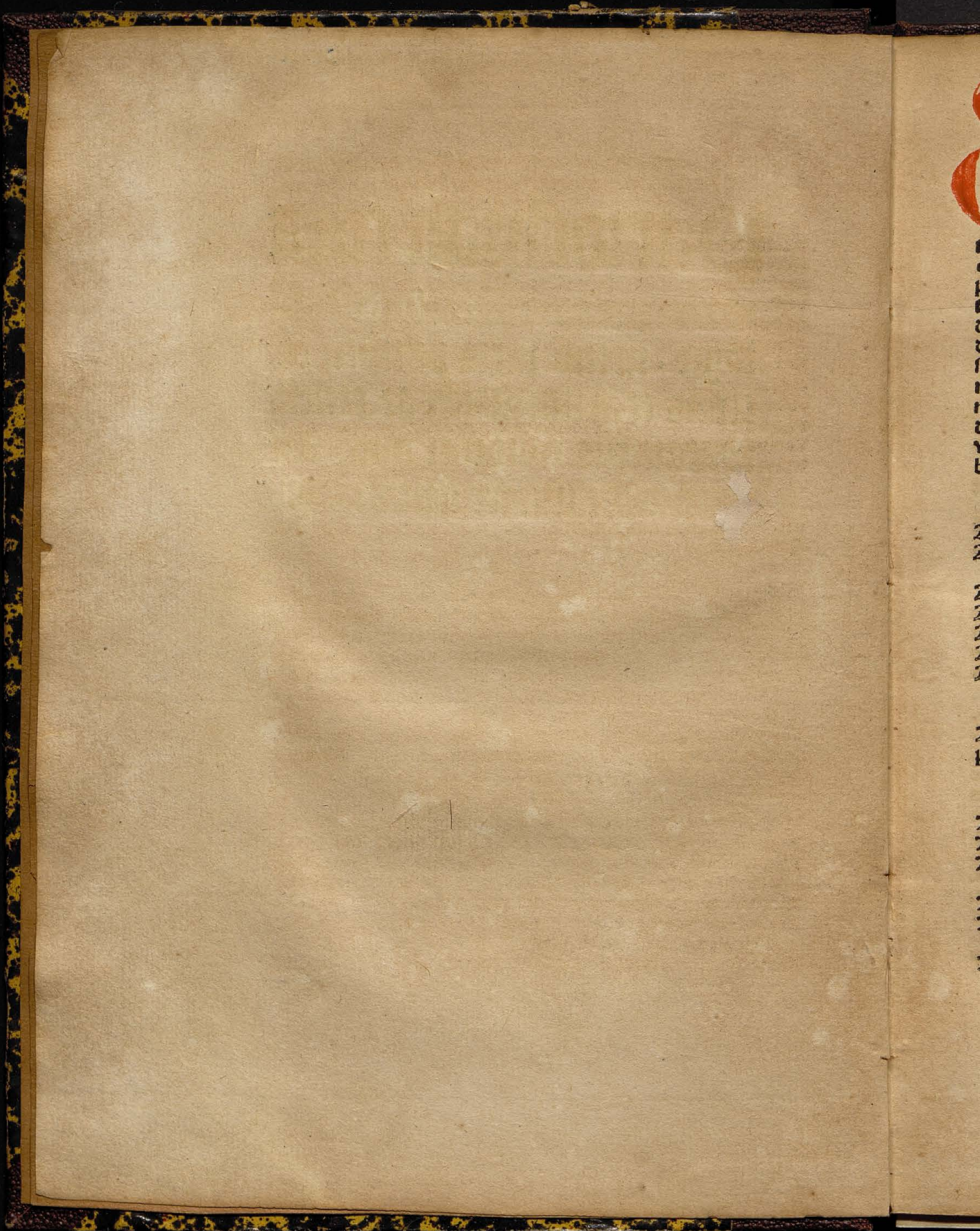

266
Inc.

O. IX. 7 b

Incun. 266.
Bibl. Jag.

Parrochiale cura-
torum prestantissimi sacre theo-
logie. necnō iuris pōtificij do-
ctoris et artiuꝫ Mgr̄i ac ecclesie
Patauiēsis canonici domi Mi-
chaelis lochmaier felicit̄ incipit

Hain, 10168

Ut continentiaz notabiliũ punctoꝝ et materiaꝝ in hoc tractatu qui parrochiale curatoꝝ nũcupatur faciliter scd̃m registrũ sequens inuenire valeas. Nota ꝙ totus tractatus diuidit᷑ in decem capitula. Primũ capitulũ tractat de iure parrochiali quid sit et in quibus consistat. Scd̃m est de decimis et primitijs. Terciũ est de oblatiõibus. Quartuz de penitẽtijs recipiendis. Quintũ de missis audiẽdis. Sextũ de sepulturis et remedijs. Septimũ de canonica portione. Octauũ de bñdictione nubentium. Nonũ de collatione sacramẽtoꝝ. Decimum de ꝓuentibus qualitercũqꝫ curato prouenientib⁹. Sic ergo registrũ sequens intelligere debes vt nũerus descriptus nũeꝝ capituli rep̃sentet. Littera vero Alphabeti materiã quaz scire cupis insinuat. ꝙ aũt quãdoqꝫ plures nũeri diuersoꝝ capituloꝝ ponuntur datur intelligi ꝙ de eadem materia in diuersis capitulis tractat᷑. vt patet diligenter intuenti numerũ capituloꝝ et litteras alphabeti sibi correspondentes.

De littera A

De littera B

De littera C.

De littera D

De littera E.

De littera F.

De littera G

De littera I

De littera K

De littera L.

De littera M.

De littera N

De littera O

Ordinem non recipit mulier etiã si de facto recipiat. ibidẽ post. z.
Ordinem non recipit non baptizatus. tamen non confirmatus recipit ibidem post z.
Ordo prime tonsure siue clericatus a quibus potest conferri. Et a quo minores ordines possunt conferri. ca. ix. post z.
Ordinans alienum sine licentia sui prelati per annum est a collatione ordinum suspensus. et an ordinati tales sint suspensi. capitulum. ix. post. z.
Ordines sacros conferendi potest papa dare licentiam non episcopo. capi. ix. post. ꝯ.
Ordinis materia et forma que sit. Et in quo signo imprimitur caracter in quolibet ordine. ca. ix. post ꝯ
In ordinibus recipiendis an sit de necessitate ꝙ talia instrumenta quando caracter imprimit accipiant de manu episcopi. ca. ix. k
Ordinatur infans siue paruul⁹ an recipiat caracterẽ ca ix. post. k.
Ordinatur laycus qui nescit litteras si baptisatus est recipit caracterem. ca. ix. post. k.
Ordo q̃libet requirit determiatã etatẽ et q̃ sit illa ca. ix. post k.
Ordines quib⁹ temporibus sunt conferendi. ca. ix. z.
Ordines suscipientes extra tpa statuta sunt ipso iure suspensi ab executione ordinũ ordinantes vero sũt suspẽdẽdi. ca. ix. post. z.
Ordinis plures eodẽ die possunt conferri et qui ca. ix. post. z
Ordinator et ordinandus an debeant esse ieiuni. capi. ix. post z.
Ordines sacramenti quis sit effectus cap̃. ix. post. z in fine.
Pro ordinis sacramento an possit exigi pecunia cap̃. x. h
In ordinatiõe reqrunt tres psone scz eps minister et notari⁹. ca. x. h

De littera P

Pactum an preiudicet sepulture. Et quo modo puniantur inducentes ad iurandum vouendum vel fide interposita de sepultura eligenda et de multis alijs questionibus vide. ca. vi. p.
Pallio non potest quis vti in aliena prouincia sine licentia pape. capitulum. iiij. post. aaa.
Papa an possit dispensare ne quis decimas soluat ca. ij. y.
Papa non potest laycis decimas preteritas aut futuras remittere sine causa cap̃. ij. post. y.
Papa an possit sine causa dimembrare epatum. ca. iij. post. h.
Papa nõ põt p̃cipere sacerdoti vt reuelet ꝯfessionẽ. ca. iiij. qqq.
Papa an possit dare licentiam sacerdotibus vt conferent sa-

De littera Q

Quarta debetur quando quis eligit sepulturam apud fratres et petit defunctus cum habitu fratrum sepeliri. ca.vij.post l.

Quarta debetur cathedrali ecclesie si episcopus sepelitur in monasterio mendicantium ca.vij.post l.

Quarta cui debetur si scholaris in studio eligit sepulturam apud fratres et eis legauit de bonis que habet in partibus suis. Capitulum. vij.m.

Ad quartam soluendam per quem possunt fratres compelli vide capitulum vij.post.m

Quarta cui debetur si infirm⁹ in vna parrochia facit se deferri ad aliam et ibi moritur ca.vij.post.m.

Quarta episcopalis et parrochialis quō extrahunt ibidē.post.m.

Questuare siue colligere vt quis possit in episcopatu vel parrochia an possit aliquid dare siue exigere sine vicio symonie vide capitulum. x.k.

De littera R.

Religiosi omnes excommunicantur qui in sermonibus suis vel alibi retrahunt audientes a solutione decimarum Similiter et illi qui requisiti in audiendis confessionibus eisdem conscientiam soluendi non faciunt. ca.ij.t

Remedium quid sit et quomodo describitur ca.vi.c

Remedium in certo quid potest ex laudabili consuetudine a parrochiali rectori ab heredib⁹ defuncti licite recipi et exigi. capitulum.vi.h.conclusione decima.

Remedium non potest licite ex consuetudine recipi vbi antequaȝ a debentibus exigitur cōsistit in incerto et eius quotta ignorat sed per rectorem et heredes defuncti aut alias interpositas personas ad certum quid et quottaȝ ex conuentione aut pacto reductum exigitur et recipitur. capitulum.vi.post.h. conclusiōe responsiua.

Remedium non potest licite recipi propter malam decimationeȝ aut offertoria aut alia iura neglecta per defunctum ca.vi.i.

Remedium aut oblagium solitum ex laudabili consuetudine recipi non possunt layci per statutum tollere quo minus exigi et recipi possit. ca.vi.post.i.

De littera S

De littera V.

Finis Regiſtri.

Prolog⁹ in prochiale Curatoꝝ.

INterpellauerunt me plures animaꝝ curatores vt post ea que per me collecta et impressa fuerunt q̄dā cis necessaria de iuribus parrochialib⁹ cōpendiose differerē et imprimi curarē. Quod quidē libentius vt in sorte eorundē cōnūeratus p hoc opusculum. qd̄ parrochiale curatoꝝ nomiari et per capitula partiri placuit. peticioni eorum satisfaciens determinandū et noī ipoꝝ dicanduꝫ suscipio. In quo siquid qd̄ ipoꝝ aures offendat ingenij mei tarditati. Si vero aliq̄d iuri consonū ac laude dignū inuenerint diuine maiestati bonoꝝ oīm largitrici attribuendū esse censeāt.

Capitulum primum quid sit ius parrochiale et in quibus consistat Et quid sit cura animarum.

TRactaturus igitur de iurib⁹ parrochialib⁹ a diffinitione iuxta Ciceronis sentenciā exordiēdū decreui. Ad cui⁹ euidentiā. Quero Quid sit ius parrochiale et in A
quibus consistit. Ad hoc dico q̄ Ius parrochiale est ius quod debetur ratione ptiōis cure aīaꝝ alicuius parrochie. Est aūt parrochia locus in quo degit popul⁹ alicui ecclesie baptismali deputat⁹ certis finib⁹ limitatus. vn̄ plures ecclesie baptismales nō debent esse in eisdē limitib⁹. xvi. q. i. Plures baptismales. et in ca. pastoralis. de hijs que fiūt a p̄la. Aliqn̄ parrochia dicit̄ totus ep̄atus vt in c. de rapto. de parrochi. c. sup eo. Dicit̄ aūt parrochia quasi particio cure Nam cura populi partita fuit inter ecclesias parrochiales ideo rector talis eccl'ie dicit̄ populū regere vt in c. de capel'. monach. fuerunt aūt prochie diuise post aduentū xp̄i. xiij. q. i. c. i. Episcopat⁹ vo ꝛ p̄uintie fuerunt diuisi longe ante aduentum xp̄i. Nā vbi prius morabant̄ p̄ncipes in fideliū seu eoꝝ prothoflāmines ꝛ flāmines fuit statutū per apl'os q̄ primates archiep̄i et ep̄i constituerent̄ vt habetur. in c. i. et ij. lxxx. dis. et c. i. lxxxix. dis. Sed quō efficit̄. quis parrochianus alicui⁹ plebani. Ad hoc dico primo q̄ q̄s efficit̄ prochian⁹ alicui⁹ rōne domicilij infra terminos parrochie sue. Naꝫ statim q̄ quis B
constituit hospitiū in aliena parrochia cū aīo ibi manēdi fit parrochianus illius de parroch. c. vltra et in ca. ad apl'ice de deci. Scd̄o quo ad sacramentū confessionis et eucharistie efficit̄ quis

Capitulum Primum.

parrochianus alicuius cū ꝑ maiorē ꝑtem anni puta ꝑ plus q̄ꝫ ꝑ
sex menses in ea moram facit licet ibidē non trāstulerit domiciliū
ſcḋm Panor. in ca. Oīs vtriusq̄ꝫ de peni. et remiſ. Secus aūt eſt de
ſacramēto ordinis. Nā licet ſcolaris qui cā ſtudij moratur in ꝑ-
rochia alicuꝰ plebani ſtatim efficiat̄ parrochianus ipiꝰ et fit de
foro epiſcopi talis dyoceſis et ligetur ſtatutis et ſentencijs ipſiꝰ
epi. non tn̄ ſine licentia ſpeciali ſui epiſcopi origenarij poterit ipm
ordinari. vt in ca. Significaſti. de offic. archidyac Quod eſt cōtra
epos q̄ diſpenſant in votis cū ſcolaribꝰ vel conferunt eis ordines
non habitātes domiciliū q2 nō poſſunt ex eo q̄ nō ſunt neceſſaria
ſacramēta hoc tenet Panor. in c. nullus de parroch. et Hoſti. in
ſumma. e. ti. §. Quis intelligat̄ verſus finem vbi vidi rōnem di-
uerſitatis. Si quis vero in diuerſis ꝓchijs eq̄liter deget eſt par-
rochianꝰ vtꝰusq̄ꝫ vt in l. aſſūpto. ff. ad municipal̄. viator vō cuiuſ
libet eccleſie ad quā venit parrochianꝰ eſſe intelligit̄. ff. de iudic.
in l. Heres abſens Uxor aūt eſt illius eccl̄ie ꝓchiana cuius eſt
maritꝰ eiꝰ. vt in l. filij. ff. ad municipal̄. Hoc q̄ꝫtū ad ꝑſonalia ſꝫ
quātū ad realia ſecus. C. de mulieri in quo loco mūera rc̄. l. i. li. x
Ex p̄dictis ↄcludit̄ q̄ plebani nō debent admittere alienū ꝓchi
C anū ſine licentia ſui ꝓprij ſacerdot̄ neq̄ꝫ ad ordines neq̄ꝫ ad peni-
tencias neq̄ꝫ ad ſepulturas vt in ca. ij. et iij. de parroch. et in c. oīs
de peni. et remiſ. q2 abſolutio vel ligatio a nō ſuo iudice facta nō
valet. vt in c. Ad audienciā de ↄſuet. et in c. ad fi. clerici de iudic
Et ꝑ hoc poneret q̄s falcē in alienā meſſem qḋ nō eſt faciendū vt
in c. venerabilē de elec. Ad ſcḋm queſitū rn̄dendo dico q̄ ius par
rochiale ↄſiſtit ꝑncipaliter in decē. Primo in cura aīaꝝ ipſorum
parrochianoꝝ. Scḋo in decimis et ꝑmicijs. Tercio in oblationi
bus. Quarto in penitentijs recipiēdis. Quinto in miſſis audien-
dis. Sexto in ſepultur̄ et remedijs. Septīo in canonica portiōe
Octauo in bn̄dictione mulierū. Nono in collatione ſacramētoꝝ
Decimo in ꝓuentibꝰ qualitationē curato obicientibꝰ de quibꝰ ꝑ
ordinē in hoc opuſculo vſq̄ꝫ in finē tractabit̄. Et ad primū deſcē-
dendo dico q̄ ius parrochiale ꝑmo et ꝑmarie ↄſiſtit in cura aīaꝝ
D ipſoꝝ ꝓchianoꝝ. Ad cuiꝰ euidentiā Quero q̄d ſit cura aīarum
Solutio poſt. Hoſti. et An in d. c. oīs. cura aīaꝝ ſic deſcribit̄.
Cura eſt vigil et onoroſa ac ſollicita cuſtodia animaꝝ alicui com
miſſa vt curet ne pereant ſed ſaluent̄ ↄpetens ex lege vl̄ ↄmiſſiōe
canonica aut conſuetudine ſeu p̄ſcriptione ꝑ ſedē ap̄licam non
improbata. Hanc diffinitonē ꝓpter dn̄os curatos ꝑ ſingula de-
clarabo vt ex ea officiū debitū ꝑpendant. Primo dicitur Cura eſt

vigil et onorosa ac sollicita custodia aīaꝝ. Hec pticula sumitur
ex ca. intelleximꝰ de eta. et quali. §. fi. ibi Circa curam tibi ꝯmissā
sollicitudinē exercere studeas indefessaꝫ. et in ca. ꝓ hūani de ho-
mici. li. vi. ibi. Circa gregis eiusdē custodiā sollicitis excitati vi-
gilijs et animaꝝ saluti iugo attentione cogitatiōis intēdere sub-
monēda noxia et agendo ꝓfutura debemꝰ vt excusso a nobis ne-
gligentie somno nostriqꝫ cordis oculis diligentia sedula vigilā-
tibus aīas deo lucrifacere sua nobis cooperante grā valeamꝰ Et
in ca. i. de offic. archi. et in ca. fi. de offic. archiepi. et in c. vno de
offic. primicerij vbi ad hoc sunt textus rotūdi quoꝵ verba grā
breuitatis allegādo hic ꝑtermitto. Sequit᷑ in descriptione Com-
missa alicui vt curet ne pereant sed saluent᷑ scꝫ instruendo sibi cō-
missos in fide et moribꝰ et in vicijs fugiendis ac ꝟtutibus et bo-
nis opibus exercendis. x q. i. Placuit et in ca. vt q̄squis et ca. vt C
clericoꝝ de vi. et ho. cle. et c. deus qui de peni. et remis. Ex quo
sequit᷑ ꝙ si male vl' negligenter curet obligatur deo cū sibi de hoc
teneat᷑ reddere rationem vt in ca. Irrefragabili de offic. ordi. et
in c. cū ad monasteriū. §. abbas de statu monach. Et non solum
ꝑdictis modis curare habꝫ sed etiā visitādo corrigendo puniēdo
sacramenta ecclesiastica exhibendo ꝛc̄. vt in ca. dudū. ij. de elec.
de transac. ca. veniens et in ca. oīs vtriusqꝫ. §. sacerdos de pe.
et remis. Caueat igitur sibi dicit hosti. ꝙ semꝑ hanc obligationeꝫ
ꝑ ocl'is habeat ne repiat᷑ negligēs l' dormiēs qꝛ dꝛ psal. Nō dormi
tabit neqꝫ dormiet q̄ custodiet israhel. Nec mirū qꝛ sicut Bern.
ait Non dormitat neqꝫ dormit q̄ impugnat israhel. Ideo curato
dicit᷑ ꝓuer. vi. Si spospōderis ꝓ amico tuo defixisti aput extra-
neū manū tuā illaqueatus es ꝟbis oris tui teipm̄ libera discurre
festina suscita amicuꝫ tuū ne dederis somnū oculis tuis nec dor-
mitent palpebre tue leguntur et exponunt᷑ hec verba in ca. Nisi
cum pridem de renunciat. § veruꝫ Quod si hoc curatꝰ diligēter
seruauerit esto ꝙ ꝓpter duriciaꝫ plebis non ꝓficiat tutus erit et
meritum suum habebit vt in ca. sit rectoꝝ. xliij. dis. et in dicto c.
nisi. §. porro in fi. Sequit᷑ in diffinitione ꝯpetens ex lege scripta
siue iure cōmuni sicut patet in epis de offi. ordi. ca. Cōquerente
et in prelatis qui ꝑ electionē creant᷑ et in rectoribꝰ ecclesiarū par
rochialium q̄ sunt auctoritate sui iudicis instituti. vt in c. oīs
vtriusqꝫ de peni. et remis. et de offic. archi cum satis et de offici
ordi. c. Si sacerdos et c. cum ab ecclesiaꝝ et c. ad reprimendam
et c. nuper de sententia ex. Dicitur consequēter vel commissione
canonica ab epo generaliter vl' specialiter facta vt ptꝫ in archid

de.offi.archidi.c.i.et in archipresbitero de offici. archip̄sbiteri. c.fi.et ꝑ totū. Et in officiali suo de institu. c.iij.de appellac. romana.ij.li.vi. Et in vicarijs eccl'iaꝝ perpetuis de offici. vica.ad hec et etiā ex causa ad tempus ꝯstitutis de appellac.c.peruenit de offic.ordi cū vos vel a papa ꝑ priuilegium generale vel speciale. xxij.dis.c.i.de transac.c.ij.de offic. de lega.qm̄ abbas in fi. vel per ꝯpositionē ex certa sciētia ꝯfirmatā de transac.veniēs.§.fi.Cōsequēter dr in descriptione aut ꝯsuetudine vl' p̄scriptione Nam metropolitani in sua et etiā aliena ꝓuintia Et epi in alienis dyocesib⁹.Et etiam abbates archidi.et capella.et sil'es iura ep̄alia et parrochialē curā et ad hec ꝑtinētia inq̄ztū ista possūt in ip̄os cadere et per ꝯsuetudinē et ꝑ p̄scriptionē acquirūt. Sicut de cōsuetudine ꝓbatur.de elec.dudū.ij.§.tandē de offic.ordi.quāto et c. duo simul et c.irrefragabili et in plurib⁹ alijs iuribus De p̄scriptione ꝓbatur in.c.ex transmissa et c.auditis et.c.cū olim de prescriptione nota xvij.q.ij in sūma. Dicitur in fine.ꝑ sedē ap'licam.
F non improbata hoc ideo dr.qr ꝯsuetudo non ꝓficit nisi sit rōnabilis et p̄scripta vt in c.fi.de consuetu. Irrōnabilis aūt iudicatur per sedē ap'licā si ex ea limites confundant vt in c. cū sint hoīes de dec. Vel si exinde alijs graue p̄iudiciuꝫ infertur. vt in c. Suggestum de decimis de maio.et obe.cū inferior de consuetu.cū olim Etiam quātū ad ꝑsonā priuatā reprobat vt nec curam acquirat ex consuetudine nec sibi eligat ꝯfessorē vt in c. Si ep̄us de pen.et remis.li.vi.in p̄scriptione taliū vero requirit bona fides et iust⁹ titulus aliqñ ꝑ sedem ap'licā reprobat de deci.dudū de p̄scripti.si diligenti de offi.ordi.cōquerente de maio.obedi.inter quatuor et
G in ca.olim i.et iij.de resti spol'.hec.Hosti. Et difinit curam aīaꝝ que vocat pastoralis q̄ prelatis eccl'iaꝝ cōpetit sup oues suas Et eit duplex vna est fori contenciosi vt corrigere visitare excōicare suspendere interdicere de qua specialiter.in c.dudū.ij. de electio. et in c.ad hec de offi.archidi Alia est fori p̄nialis quā hꝫ presbiter parrochialis videlicet audiendi ꝯfessiones. ꝯsulēdi dirigendi in eis et absoluēdi et p̄nias iniūgendi et hee ambe cure trahunt ex diffinitione.de prima tm̄ nō agim⁹ in materia opusculi nr̄i de scda vero sic.Et p̄mā habere pōt nō sacerdos non scdam notat zen-
H zelis in cle.igitur de rescrip.sup verbo.curato. ¶ Circa predicta quero Quis possit ꝯmittere curā aīaꝝ Ad hoc dico q̄ curā aīaꝝ ꝯmittere ꝑtinet solū ad ep̄m dyoce.ad quē de iure cōmūi spectat institutio auctorisabilis vt in c.ex tua de fil'.presbi.in c.cum satis de offi.archidi.de offi.del'. sup eo de priuil'.cum et plantare.§ in

ecclesiis et in c.cū ex iniuncto in fi.de here.Et hec institutio loco ↄfirmationis habet.et ante illā nec pñtatus nec is cui collata est eccl'ia administrare dꝫ.vt in .c.cū iam dudum et.c.in lateranñ.de pben.Quod si fecerit pōt Epūs talē remouere nisi dispensauerit grōse vt in.c.ex frequentib⁹ de insti.et.c.vlti.de cle.de Est aūt rō huius iuris ꝙ sine auctoritate epi.nemo possit intrare vel dere-linquere eccl'iaꝫ in c.admonet de renuncia.quia nemo dꝫ se inge-rere in talib⁹ sed qui vocat a deo tanq̄ꝫ aaron ad Hebre.v.et in c.qualiter de elec.viij.q.i.in scripturis.Et quibet intrare debet per ostiū quod est xp̄us. Johan x.alioquin fur censetur et latro scdm Grego.i.q.i.ordinationes.vij.q.i.non furem et in.c.eū q̄ de pben.li.vi.Dicit ergo ingerere se is qui intrat preter auctoritatē episcopi dyoce.de offi.ordi.qm̄ in plerisqꝫ.§.si ep̄s em̄ xp̄i vicari⁹ est.xxxiij.q.v.mulierē et in c.vno de sacra vncti.Jdeo q̄ sine ep̄o intrat dirupto ostio cui⁹ vicarius est.Epūs talē bñficio et officio priuare pōt vt in.c.relatum de iure patro. Quod si districtius p ep̄os obseruaret non ita possim plures se de possessionibus vacā-tium eccl'iarū sine titulo ex sola pmissione laycoꝝ intromitterent vt nūc ppmuniter fit in dyoce. patauieñ. Scd̄a vero institutio est corpalis que ad archid̄ spectat de iure cōmuni.vbi aliud non est de consuetudine q̄ sequit. Hanc p̄cedentē institutionē tanqꝫ exe-cutoria de hac expresse loquit c.ad hec et c.vt nostrum de offici. archid̄.Est et tercia institutio q̄ pro collatiōe ponit et de hoc intel ligit.c.cū venissent de in institu.de exces.prela.c.ij.de preben.c. referente.vñ et ↄcessio pro institutiōe ponit vt in .c.dilectus.de offi.lega.De materia aūt cure no.archi.in.c.is qui de fi.p̄spi.li. vi.super ver.cura.Sed quia de cura aīaꝝ sat' supra iuridice vt opinor dixi.Jdeo hijs aliqua practice adijciendū dignū duxi.Et imprimis ↄfecto dolendū est.q2 sola verbalis cura habet et non realis vix est qui possit dicere curauim⁹ babilonē et nō est sanata Jhere.li.quasi diceret curatus feci qd̄ debui et non stetit per me q̄ minus te sanassē tu noluisti.tibi fecisti non mihi.xliij.dist.Ephesꝫ vbi de hoc et.xlvij.dist c.vl.Sed ē q̄ sanari desiderat sed nō inue nit curatorē. Jdeo notent dñi curati ꝙ triplex est cura eoꝝ sicut et triplici laborat incomodo qui eis committitur.Est em̄ vulne-ratus famelicus et spoliatus sicut typice exponitur. Luce.x.Et J ideo curatus debet habere curam medendi pascendi et induen-di.¶Hec triplex cura tangitur ysaie iij.vbi vir iustus recusans curam animaꝝ dicit non sum medicus et in domo mea non est pa nis neqꝫ vestimentū quasi diceret non sum sufficiēs ad medendū

quia non sum medicus neq̃ ad pascendū q2 in domo mea non est
panis neq̃ ad induendū quia nec vestimenta sunt in domo mea.
Primo igitur curatus debet habere curā medēdi vt docet Augu
in c.sacerdos.iij.q.vij.dicens Sacerdos vt sapiens medicus et
perfectus primū sciat sua pctā diluere et postea aliena detergere
et sanare et in c.oīs de pe.et remis.dicit Inno.papa Sacerdos
autē sit discretus et cautus vt more periti medici sup infundat
vinū et oleū vulneribꝰ sauciati Sꝫ q̄ officiū ignorat curādi quō
curat Ideo cū sit ars arciū regimen aīaꝝ vt dicit. Innoc.quar-
K tus in c.cum sit de eta.et quali.necessaria est scientia prelato qua
sciat curare animas. Duo sunt q̄ maxīe medelā impediunt. Pri-
mū est ignorantia vt habetur.xxxviij.dis.per totum Maꝫ ibidē
in .c.dicitur. Ignorantia mater cunctoꝝ est erroꝝ maxime in sa-
cerdotibus dei vitanda est qui docendi officiū in populo suscepe-
runt Quod si curatus dicat habeo scientiā dicit sibi dn̄s ostende
mihi ex opibus curam tuā sicut in simili d2 de fide. Jaco.ij. Ideo
conquerit dn̄s de curatis ysa.i. Vulnus et liuor et plaga tumēs
non est circūligata neq̃ curata medicamīe neq̃ vota oleo et p̄ce-
dit omne caput languidum et oīe cor merens a planta pedis id
est a minimis curatis vsq̃ ad verticē.i.epō non est sanitas in eo
quasi diceret dn̄s. Vulnus luxurie nō est circūligatū fascijs con-
tinentie plaga tumēs superbie non est vota oleo hūilitatis intime
sed oīes fere magni et parui iacent vulnerati linefacti et plagati
Scdm qd in curato impedit medelā spūalē est mala vita vnde si
curatus habeat et ducat malā vitā obijcit ei medice cura teipm
Luc.iiij.et iterū luc.vi.et Math.vij. Eijce primū trabē .i.mag
nū peccatū de oculo tuo anteq̄ festucam trahas de oculo meo.i.
minus pctm̄ vn̄ Gre. Qua fronte mederi p̄perat q̄ in facie vulnꝰ
portat Vulnus in facie est pctm̄ in ostensionē. Jā heu ignominia
et pctm̄ aliquoꝝ curatoꝝ laycis notoria sunt Scdo curatus debꝫ
L habere curam pascendi. Ei namq̃ sicut petro dicit. Pasce oues
meas. Joh.vlt.et in .c.significasti de elec.vbi Bern.dicit tercio.
dictū est pasce nec munge siue tonde semel auditū est sed vos cu-
rati lac bibitis lanam induitis et carnes cōmeditis et gregē dn̄i
non pascitis. Cōtra id quod p̄cipit btūs Petrus.i.pet.v. pascite
eum qui in vobis est gregem dn̄i. Et dixit dn̄s petro ter pasce ꝛc.
quasi diceret dn̄s dicit Bern.pasce verbo p̄dicatiōis exemplo cō
uersationis et fructu orōnis Debet ergo curatus Primo pascere
verbo predicationis quod quātū necessariū sit habetur.iij. Reg
xx. Custodi virū istū qui si lapsus fuerit erit anima tua pro anima

eius aut talentum argenti appendis .i. exhortationis verbum. Item ezech.xxxiiij.dicitur. In pascuis vberrimis pascam eos in montibus excelsis vbi ysa.sanctarum scripturarum altitudines quasi montes pascue sunt et. Ihere.iij. Dabo vobis pastores scdm cor meum et pascent vos scientia et doctrina Itē Exo. iij.dicit q moyses pascebat oues et minauit ad interiora deserti vbi dn̄s in rubo ardenti apparuit. Quod fit cum curatus verbo predicationis subditos ad cor reducit et ibi apparet dux exterior consolatio relinquit pro interiori Sicut pauit christus duos discipulos euntes in emaus Luc.xxiiij.quibus dum loqueret arsit rubus.i.cor vnde dicebant. Nonne cor nostrum ardens erat in nobis dum loqueretur in via et aperiret nobis scripturas Eccle. xij.Consurgent scz peccatores a peccato ad vocem volucris id est galli. Hic gallus petrum negantem ad lachrimas excitauit. Luc.xxij.quia in p̄dicationib9 frequēter homīes cōpungunt.vn̄ Ac.ij. His auditis corde compuncti sunt. Sed plures curati galli gallinacij.i.capones pingues sunt et non galli macilenti et ideo pre pinguedine non possunt cantare.i.predicare vnde cōtra tales loquitur.ysa.lvi.canes muti non valētes latrare. Et ezech xiij. Non ascēdistis ex aduerso neq oppossuistis murū pro domo israhel vt staretis in prelio in die domi vbi Gre. in pastorali et habetur in.c. Sit rector.xliij.dis. Ex aduerso quippe ascēdere ē pro defensione gregis libera voce huius mundi potestatib9 cōtraire Pastores enī recta timuisse dicere quid aliud est q̄ terga p̄buisse Hinc paulus loquēs de curato ad Titum p̄mo ait vt sit potens exhortari in doctrina sana et eos qui cōtradicūt arguere Et malachi.ij. Labia sacerdotis custodiūt.i.custodire dn̄t sciaz et legez requirent ex ore eius scz subditi. Cum ergo dicit legem. non nugas non fabulas nō philozophica. nō grammaticalia. sicut eps desiderius qui grāmaticā p̄dicabat vt in.c. multa lxxxvi. dist.qr sicut dicit ibi Grego.in vno ore se cum laudib9 iouis Laudes xpi non capiūt. Vn̄ et prohibent sacerdotes comedias legere et bucolicor versuum verba cantare.xxxvij. dist.sacerdotes. Sz dn̄t in euangelijs apl'is et p̄phetis studere.quia de hoc habēt p̄dicare Marc.vl. Predicate euangeliū om̄i creature Hinc etiā per ysa. loquit dn̄s curatis .lviij. Clama ne cesses sicut tuba exalta vocē tuam et annuncia populo meo scelera eor vbi Grego. Preconis officiū suscipit quisquis ad sacerdotiū accedit Sacerdos ergo si predicationis est nescius quam clamoris vocē daturus est preco mutus. Hinc etiam Paulus.ij.ad Thim.iiij.dicit Predica vbū

iusta oportune importune. Hec omia Greg. in dicto. c. sit rector
Debent aūt curati cū hūilitate predicare non cuz arrogantia ne
M ipsum magistrum elationis scz dyabolum quem verboꝝ iaculis
insequuntur elatis moꝛib⁹ p̄dicent. xlvi. dist. hoc habet. Nec ci-
bum vel premium de p̄dicatione expectent Vn̄ Michee. iij. Hec
dicit dn̄s super ꝓphetas qui seducūt populū meum qui mordent
dentibus suis et p̄dicant pacem et si quis non dederit in ore eoꝝ
quippiā sanctificant super eum p̄liū. Sed nūc dolendū est q̄ pau
ci curati p̄dicationi et multi lacti et lane intendunt. Quod con-
queritur dominus per Ezech. xxxiiij. c. Nonne greges pascunt
a pastorib⁹ scz verbo p̄dicationis p̄t responderi q̄ modo nō. Vn̄
infert. Ve pastoribus qui pascunt semetip̄os quoꝝ deus venter
est. vt dicit aplus ad Phil. iij Isti assimilantur laban qui cū ton-
deret oues iacob fugit Gen̄. xxxi. quia cum curatus lacti et lane
et non predicatione intendit cristum amittit. Vnde Grego. Aie
pereunt et ipsi de tp̄alibus comodis letātur Michee. iij. Qui cō-
mederunt carnem populi mei et pellem ei⁹ desuper excoreauerūt
et ossa eoꝝ confregerunt et conciderunt sicut in lebete Ecce ipsi
se lupos exhibent gregi ipsi rapiūt. ipsi dispergunt ipsi peremunt
Et ysa. iij. Conqueritur dn̄s de curatis dicēs. vos em̄ depasci estl
vineam meam id est ecclesiam et rapina pauperis in domo vr̄a.
Quare atteritis populum meum et facies pauperū commolitis.
Secundo curatus debet pascere subditos exemplo bone conuer
N sationis plus em̄ dicit Grego. monent exempla q̄ verba. Vnde
iacob. posuit virgas decorticatas ante oues parituras vt simili-
ter fetus ꝯciperent. Gene. xxx. c. fertur de quadam muliere, q̄ cū
accusaretur de eo q̄ peperisset ethiopez excusata fuit ꝓpter yma
ginem ethiopis quā ante oculos habebat depictam quādo con-
ceperat. Ita et subditi excusant. quia non vident nisi exemplum
ethiopum curatoꝝ. Contra quos dicit. Grego. et habetur in. c.
p̄cipue. xi. q. iij. Scire prelati debent quia si peruersa vnq̄ perpe-
trant tot mortibus digni sunt quot ad subditos suos perditiōis
exempla transmittunt. Vnde necesse est vt. tanto se cautius a
culpa custodiant quanto per praua que faciunt non soli moriunt
Tales curati populum scandalisantes assimilantur. Nabal qui
interpretatur scandalisator. et male respondebat nuncijs dauid
quando tondebat oues Regū. xxv. Sic et illi male respondent
nuncijs dauid. id est pauperibus christi vnde filius mortis est qꝛ
nō solū inūgit blādiēdo et tōdet adulādo sz etiā interficit praua
exēpla ostēdēdo ⁊ excoriat p violētiā auferēdo ⁊ carnē ꝯmedit in

corpe affligendo. vñ Zacharie. xi. Pasce pecora occisionis q̃ qui possiderat occidebãt et non dolebãt ⁊ vendebãt ea dicẽtes. Benedictus dñs diuites facti sum⁹. Hec grãrũactiones latronũ et tyrannoꝝ sunt nõ pastoꝝ qui dñm bñdicunt cũ diuicias ꝑ furta et violẽtias acquirũt Tercio curat⁹ dꝫ pascere fructu oꝛonis vñ D
Samuel ait. i. Regũ xij. Absit a me hoc vt cessez orare ꝓ vobis debet ergo curat⁹ orare ꝓ suis parrochianis et spẽaliter in altari qñ in modũ crucis expansis manib⁹ gerit ymaginẽ crucifixi. psal Eleuatio manuũ meaꝝ sacrificiũ vespertinuꝫ. Sic orabat etiam Moyses ꝓ populo ꝯtra amalech. i. demones lingentes sanguinẽ Exo. xvij. Sed necesse est ꝙ manus ei⁹ sustentarent̃ ab Aaron vt ibi dicit̃ qui interp̃tatur fons fortitudĩs ⁊ ab Vr qui dr̃ ignis vt scꝫ sit fortis in ope et feruens in mente. Psal. Et in meditatione mea exardescet ignis. Sed sup omĩa studeat lauare manus suas inter innocentes. vt dr̃ psal. Ne pollutis manibus p̃sumat agni immaculati sacras cõtingere carnes. Ideo dr̃ sacerdotib⁹ Malach i. Offertis sup altare meũ panem pollutũ vbi Jero. et habet̃ in c. Sacerdotes. xlix. dis. Sacerdotes nomen dñi despiciunt et quantũ ad se panẽ pollutuꝫ offerunt qui ad altare indigne accedunt de oꝛone etiam sacerdotis dr̃. Osee. iiij. Peccata populi mei comedent qd̃ exponit Alex. papa in c. ip̃i sacerdotes i. q. i. dicens Ipsi secerdotes ꝓ populo interpellant et pctã populi comedunt quia suis p̃cibus ea delent atqꝫ ꝯsumũt. Sed ve hodie aliquibus curatis qui ad lr̃aꝫ peccata popl̃i comedũt decimas ⁊ oblatiões recipiũt sed officiũ ꝓpter qd̃ datur beneficiũ non faciũt contra id qd̃ habetur de rescrip. c. fi. l. vi. et lxxxi. dis. Si quis sacerdotũ cũ se. Nec eorum sordida et rara oꝛo deum placat. vñ Grego. in c. In grauibus iij. q. vij. Cunctis enim liquet quia cũ is q̇ displicet ad intercedendum mittit̃ irati animus ꝓcul dubio ad deteriora ꝓuocatur et. i. q. i. fertur idẽ. Grego. dr̃ Vulnerato pastore q̇s curandis omib⁹ adhibet medicinã aut quõ populũ oꝛonis clipeo tueatur qui iaculis hostiuꝫ sese feriendum exponit. Maior enim metuenda est locis illis calamitas vbi tales intercessores ad locũ regiminis adducunt̃ q̇ dei in se magis iracundiã ꝓuocant quam per semetip̃os placare debuerant. Tercio curatus dꝫ habere curam induẽdi subditos. Indumẽta aũt quibus aĩa induit̃ v̇tutes sũt vt in c. Sit rector. xliij. dis. Sed vnde alios teget qui nudus est oportet ergo vt curat⁹ vestimẽta habeat ex quibus subditos vestiat. Thob. iiij. de vestimẽtis tuis nudos tege. Luce iij. Qui hꝫ duas tunicas det vnam non habenti. Sunt aũt sex sacerdotalis

indumēta quib⁹ spūaliter curat⁹ debꝫ vestire subditos suos. Pri-
muꝫ est amictus qđ nos vmbrale vocam⁹ qđ circa capiciū ponit
et circa collū flectitur et significat fideꝫ primā virtutē et funda-
mentū virtutū q̄ celat nobis occulta qꝛ celata iacet in corde licet
confiteri sit eam necesse ore cū expedit ad Ro.x. Corde creditur
ad iusticiā ore aūt fit confessio ad salutem quia fides sine opibus
mortua est. Jaco.ij. Secundū indumentū est alba q̄ candorē sig-
nat bone opationis maxime mundiciam. Hec debet esse longa et
ampla Ampla ꝓpter habūdātiā iusticie quā sacerdos dꝫ habere
Math.v. Nisi habundauerit iusticia vrā plus quā scribaruꝫ ꝛc.
et Psal. Sacerdotes tui induant iusticia. Longa debet esse ꝓpter
finalitatē pseuerantie. Nam vt dicit crist⁹ Math.x. Qui pseue-
rauerit vsqꝫ in finē hic saluus erit. Terciū indumentū est zona q̄
significat castitateꝫ. Vnde in esu agni p̄cipit renes accingi. Exo.
xij. et in euangelio. Lu.xij. Expectantes dn̄m suuꝫ iubent lūbos
precingere. i. pre alijs cingere. vt qui vgines partui spēales q̄daꝫ
modo cubicularij deputant spēali lumboꝝ ac cordiū castitate pre-
cellant vbi. Grego. Lumbos p̄cingim⁹ cū carnis luxuriā p con-
tinentiā coartamus. Quartum indumentū est orariū id est stola
in quo tria notant. Primū quia collo imponit tanqꝫ iugum dn̄i
suo boni Math. xi. Juguꝫ meū suaue est ꝛc. Est aūt suaue Prio
ꝓpter domiatione qꝛ sicut ait. Aug. Qui huic iugo subdit cuncta
hꝫ subiecta. Scđo ꝓpter amorem quia vt idē Aug. dt Oīa seua
et immania facilia et prope nulla facit amor. Scđm quia stola in
pectore cancellatur vt sciat q̄ de mđi delicijs ad ppetuos cruciat⁹
et de doloribꝫ ad eterna solatia pertrāsitur Luce.xv. Recordare
fili quia recepisti ꝛc. Terciū est q̄ copulat zone quia sacerdos q̄
p̄dicat debꝫ caste viuere. xxvi. dis. ca. Vltra. Quintum indu-
mentū est manipul⁹ qui ponit in sinistra manu pro supfluis hūo-
ribus oculoꝝ vel sudorib⁹ manuū detergendis et significat sump
tos necessarios vite quos a subditis recipit qꝛ dignus est mer-
cede sua oparius Luce.x. et in ca. Cū s̄m aplm de p̄ben. Sextuꝫ
B indumentū. Est planta vel casula que significat caritatē Jn qua
tria notant Primū qꝛ hꝫ duas oras vnā circa caput q̄ significat
amorē dei. Aliaꝫ inferiorē corpus vndiqꝫ ambientē que s̄cat amo
rem ꝓximi de vtroqꝫ Math.xxij. Marc.xij. et Luce.x. Scđm ē
q̄ ad vtramqꝫ manū reflectitur ne amor sit ociosus caritas nāqꝫ
paciēs est et hoc s̄cat ad sinistrā Benigna est et hoc s̄cat ad dex-
tram prima. Corinth. xiij. Terciū est q̄ ab anteriori et posteriori
parte vsqꝫ ad pedes protenditur significans q̄ amor vsqꝫ in finē

perseueret et non solū p̄sentem ꝓximū diligat sed etiā absentem Hec est vestis nuptialis de qua Math.xx. Felix sacerdos qui ad altare dei cū huiusmōi sacratissimo ꝓcedit ornatu Talis bn̄ pōt vestire subditos vestimētis virtutū more Joseph qui ꝓtulit singulis fratribus binas stolas .Gene.xlv. que sunt fortitudo bone actionis et decor intentionis de quibꝰ ꝓuer.vlti. Omēs domestici eius vestiti sūt duplicibus.sed heu hodie pauci sūt sacerdotes sic vestiti.sed habꝫ locū verbū Grego.in.c.Contra morē .C.dis.decorari pallio volumꝰ moribus indecori naꝫ quidā sacerdotes nr̄i temporis more p̄donū spoliant subditos instrumentis virtutum Job.xxiiij. Nudos dimittūt hoīes indumēta tollentes quibus non est indumentū in frigore. Et ita pauci sūt hodie curati q̄ vulnerato medicamentū adhibeant famelicum pascant et induant spoliatū.et ita xp̄m samaritanū.i.custodē non imitant̄ et de duobus denarijs exhibitis a samaritano.i.duabꝰ clauibꝰ male vtunt̄ Et ne dum nō superogant euangelij consilia obseruando sed nec necessarium eorum officium exequuntur.

Capi. scd̄m de decimis et p̄micijs.

Secundo ius ꝓchiale consistit in decimis et primitijs Ubi primo de decimis per ordinē sex erūt declaranda A Primū dicit̄ diuisionis. Scd̄m redditionis. Tercium qualificatiōis. Quartū excusatiōis. Quintū alienationis. Sextū fructificatiōis. Ad euidētiā primi. Quero quot sint species decimaꝝ Ad hoc dico q̄ triplex ē decima scꝫ spūalis tpalis et substantialis Decima spūalis q̄ figuratur p materialeꝫ Est humiliatio hoīs siue recognitio oīus sui boni a deo et defectꝰ sui a se decima eñ est pfectionis signū quia denarius nūerꝰ quodāmō pfectus quia est limes primus nūeroꝝ. Nam vltra non ꝓcedit nisi replicando p̄teritos nūeros. Nouenarius est numerꝰ imperfectus qꝛ non attingit ad decimū Dare ergo decimā spūaliter.est quicquid pfectionis in se est deo a se tribuere ꝛ quicquid defectꝰ ē sibi retinē.i.a se recognoscere scd̄m illud Osee.xiij. Perditio tua ex te israhel tm̄ in me salus tua. Decima temporalis.est obseruatio quadragesime cum debita deuotione et ieiunio Cū eñ annus p̄tricētos et sexagita quīqꝫ dies voluit̄ ieiunādo. xxxvi. q̄ sūt a p̄ma dn̄ica q̄dragesime vsqꝫ ad pascha ieiunabiles Nā sex dn̄icis diebꝰ q̄ interponunt̄ nō ieiunat̄ q̄si anni decias deo dāꝰ Est eñ xxxvi nūerꝰ decia ps dieꝝ anni vt inq̄t. Gre.in.c.q̄dragesia de ꝯse.dis. v.q̄bꝰ cū q̄tuor dies pores additi sūt ab ip̄o Gre.vt ꝯfirmaremꝰ

nos in xp̄o in ieiunio qui.xl.diebus ieiunauit. Sed vt q̄s perfecte
det decimaȝ hui⁹ tp̄is dȝ hoc tp̄e per maxie abstinere a vicijs. Et
sicut xl. horis stetit xp̄us in sepulchro mortuus ita illis dieb⁹ sis
mortuus sensibus exterioribus. i. mortificatus et sicut xl. diebus
stetit in mūdo post resurrectionē ad confortandū discipulos et vi-
sitandū ita illis diebus magis insistas elemosinis ꝓximorum. Et
sicut xl. ebdomodas stetit ī vtero v̄ginis ita illis dieb⁹ vaces deo
orōni ⁊ puritati. Et sicut xl. mensib⁹ predicauit in mūdo ita illis
B diebus audias magis p̄dicationes q̄ꝫ alijs. Decima v̄o substātie
tp̄alis ꝫm host. Est bonoꝝ mobiliū licite quesitoꝝ ꝑs decima deo
data ꝯstitutione diuina debita. Dr̄ primo bonoꝝ mobiliuȝ q2 im-
mobilia nō decimant̄ in substantia licet in fructu dicitur licite q̄-
sitorum quia de illicite acquisitis vbi competit repetio sine resti-
tutio vt in furto vsura symonia iniusto bello iniusta exactiōe pe-
dagio sallinario sententia iniustis et sil'ib⁹ in quib⁹ nō transfertur
dominiū nō dȝ dari nec recipi decima. Sed in alijs illicite acq̄sit̄
ex turpi causa vt ex meretricio vel hystrionatu vbi transfertur
dominiū debȝ dari decima si pc̄tm̄ est occultum. Si v̄o pc̄tm̄ est
notoriū q̄ꝫuis teneat̄ dare deciāȝ tn̄ sacerdos non debȝ recipe ne
ipsius flagiciū videat̄ approbare et ei impunitateȝ prestare vide
glo. in c. ex transmis. de deci. Dicitur ꝯsequēter in descriptione ꝑs
decima q2 ꝑs deciā dari dȝ non vndeciā. ideo decime etiam certo
quottitat̄ noīe. i. ꝑtis decime termīate sūt vt in c. i. de deci. ¶ Nā
et noīa dn̄t esse ꝯn̄tia rebus vt in c. cū ꝫm apl'm de p̄ben. et instit.
de dona. §. est et aliud. Deinde dicit̄ deo data deus em̄ qui dig-
natus est totū dare decimam dignat̄ recipe non sibi sed nobis. i.
C dantibus ꝓfuturā vt infra in sexto dicetur. In fine concluditur
constitutione diuina debita hoc verū est ꝫm doctores canonistas
in c. in aliquib⁹ de deci. per tex. in fi. vbi sic dr̄ ille quippe decime
necessario soluunt̄ q̄ debent̄ ex lege diuina vl' ꝯsuetudine appro-
bata Et hoc etiā tenent Inno et host. sup Rca. de dec. q̄ꝫ p̄ceptū
de decimis erat morale vn̄ ꝫm eos deciē dari dn̄t ex p̄cepto tā di-
uine legis q̄ꝫ ecclesiastice institutiōis. Scd̄m v̄o theologos vicȝ.
S. Tho. sc̄da sc̄dē. q. lxxxvij. Alex. de Ales et Richar. in iiij. dis.
xvij. p̄ceptū de decimis hoc mō non erat morale nec cerimoniale
sed iudiciale. Et sic ꝫm eos hoīes tenent̄ decimas soluere ꝑtim
ex iure naturali scȝ quātū ad exhibitionē alicui⁹ ꝑtis ꝑtim ex in-
stitutione eccl'ie scȝ q̄ꝫtū ad exhibitionē deciē ꝑtis q̄ tamē pensat̄
D oportunitatib⁹ tp̄m et ꝑsonaꝝ aliā ꝑteȝ posset determīare. ¶ De-
cima v̄o substantie tp̄alis est triplex scȝ ꝑsonalis p̄dialis et mixta

De decimis et primicijs

Personales sunt ille que debent᷑ ex hijs q̄ ꝓueniūt ex ope ꝑsonali vt ex negociatione artificio sciētia id est ex lucro acquisito ꝑ sciaꝫ milicia venatiōe piscatiōe officio regimīs et huiusmōi industrijs ꝑsonaꝝ. Prediales sūt ille que debent᷑ ex hijs q̄ ꝓueniūt ex p̄dijs vt in. c. ad aplice et. c. pastoralis de deci. Mixte sūt que ꝓueniunt de aīalib⁹ et eoꝝ fetibus que partim sunt prediales a predijs vñ viuunt et partim personales ꝓpter custodiā et eoꝝ curā et ꝓpterea dicuntur mixte. Item decimaꝝ quedā dicunt᷑ maiores quedā minores siue minute vt in. c. ex multiplici. et. c. cum in tua. de dec. Minute aūt dicunt᷑ ſm glo. ibideꝫ de pullis caseis ouis ortis et huiusmodi Scdm de decimis declarandū dicit᷑ redditiōis vbi de tribus principaliter est videndum. Primū de quibus rebus dari debet decima. Scdm cui danda est decima. Terciū a quibus dari debent decime. Ad primū dicendum ꝙ decīe dari debēt de oībus E
fructib⁹ terraꝝ et p̄dioꝝ a quocūqꝫ possidente p̄dia siue iuste siue īiuste ea possideat nō tm̄ catholico sed etiā iudeo heretico vel pagano vt in. ca. de terris de decimis et ratio huius est quia dantur ratione predioꝝ et sic fructus illi nō ꝓueniūt ex illicito sed ex dei mūere de terris etiam si fuissent seminate semine furtiuo debetur decima Itē si in eodē agro et eodē anno spargunt᷑ semina diuersa de omnibus fructib⁹ danda est decima vt in ca. ex parte ij. de decīs Item si aliqua terra fuit frumētalis et nunc fit vinatoria vel ecōuerso tunc ille qui primitus ꝑcepit decimā de blado dꝫ nunc ꝑcipere decimā de vino. Idem dicendum est de decima croci. Rō est quia licet mutetur qualitas terre non tm̄ mutat᷑ substantia. sic etiā dicendū est de pascuis et hoc est expressum in. c. commissum de dec. Concludit᷑ igit᷑ ꝙ decima dari dꝫ de omīb⁹ fructib⁹ terraꝝ arboꝝ ortoꝝ de blado et leguminib⁹ tam magnis q̄ꝫ ꝑuis et de pascuis de pensionibus domoꝝ de prouentibus molendinoꝝ etiā aduentū de piscatiōib⁹ venatiōib⁹ nō ꝓhibitis de affictis siue censib⁹ vel seruitijs feno lana apibus furnis balneis fullonicis argētifodīs lapicidinis metallinis pecorib⁹ ouis negociatiōe artificio milicia de collecta doctoꝝ de aduocatiōe. mercenarius de mercede. Et generaliter de oī lucro licito vt in. c. ex multiplici cuꝫ quatuor seqn̄ de dec. vide. ad hec glo. in. c. pastoral᷑. e. ti. de illicite ṽo acquisitis F
an debeatur decima dixi supra circa descriptionē. Secundū q̄situꝫ fuit cui danda est decima Ad hoc decenduꝫ ꝙ circa decimas duo sunt ꝯsideranda scꝫ ip̄m ius accipiēdi decimas. Et ip̄e res q̄ noīe decime dant᷑. Jus aūt accipiēdi decīas sp̄uāle est consequit᷑ enim illud debitum quo ministris altaris debent᷑ sūptos de misterio et

Di

Capitulum Secundum

quo seminātibꝰ spūalia debent̃ tp̄alia q̄d ad solos clericos ptinet
hn̄tes curā aīaꝝ Et ideo eis solis ɔpetit hoc ius habere Res aūt
que noīe decīe dant̃ corpales sunt vnde possūt in vsū quoꝝlibet
cedere Et sic possunt etiā ad laycos ꝑuenire Sicut aūt res noīe
decimaꝝ acceptas pōt eccl'ia alicui layco tradere ita etiā potest ei
cōcedere vt dandas decimas ipi accipiāt iure recipiēdi ministris
eccl'ie reseruato Siue pro necessitate eccl'ie sicut q̄busdā militibꝰ
debent̃ decime in feudū ꝑ eccl'iaꝫ concesse Siue etiā ad subuentio
neꝫ pauperū sicut aliquibꝰ religiosis nō habētibꝰ curā aīaꝝ aliq̄
decime sunt ɔcesse ꝑ modū elemosine et ex priuilegio pape spēali
quibusdaꝫ tn̄ religiosis cōpetit accipere decimas ex eo q̄ hn̄t cu
ram animaꝝ Cōpetit et tercio eis ꝑcipe decimas ex legittima p̄
scriptione vt notat̃ in.c.exꝑte et c.nuꝑ cum pluribꝰ de dec.et in
c.de quarta descriptione et in c.statuto de dec.li.vi.personales aūt
decime dari dn̄t eccl'ie parrochiali seu batisinali vbi quis audit di
uina et recipit sacramēta vt ī c quest.xvi.q.i.et xiij.q.i.§.i.Pre
diales vero dari debēt illi eccl'ie infra cuiꝰ ꝑrochiā sita sūt predia
vt in c.q̄m.de dec.et xvi.q.i.si quis laycus nisi aliud obtineat̃ d̄
ɔsuetudine vt in.c.i.et ij.et c.cōmissū et c.ad apl'ice et.c.cū sint
hoīes et c.in aliquibꝰ de dec.vel nisi p̄scripte sint vt infra dicet̃.
Mixte vero decime secundum host.dande sūt illi ecclesie vbi est
consuetudo dandi. Si vero nō apparet ɔsuetudo dandi si aīalia
cōtinue pascuntur in parrochia eius qui est dominus ipsorum
et qui gerit curā eoꝝ dari debent ꝓprie parrochie Si aūt pascunt̃
ꝑ medietatē in vna ꝑrochia ⁊ per medietatē in alia tūc diuidi dn̄t
inter ecclesiā ꝓpriā et aliā ſm glo.in d.c.ad apl'ice Si aūt ɔtinue
pascunt̃ in aliena ꝑrochia et habet ibi ouile suum tunc illi mixte
debent̃ huic eccl'ie vicꝫ de lana fetu ⁊c̄ vbi pascuntur. Alie aūt ꝑ
sonales decime debent̃ huic eccl'ie ꝓprie vbi habet domiciliū ſm.
S.Tho.et Ray.Quid si epi vl' religiosi de consuetudine ꝑcipi
ant oēs decimas alicuiꝰ ꝑrochie nūq̄d nō obstāte tali ɔsuetudīe
G poterit presbitero ꝑrochiali qui nō habet vnde viuat porcio cō
petens assignari Dico q̄ sic hoc eīn est expressuꝫ in c.extirpande
§.cuꝫ igit̃ de p̄ben.et meliꝰ in c.statuo.§.vbi aūt de dec.li.vi Hic
cadit dubiū Vtrū clericus qui hꝫ sufficiēs patrimoniū vn̄ viuat
ſm statū sue ꝑsone possit decīas ꝑcipere Ad hoc dico ſm Inno.
q̄ clericis dari dn̄t decime quātūcunqꝫ sint diuites boni vel mali
vt in.c.tua nobis de dec.Et hoc verū ſm ray.et Godo si ſuitiū
eccl'ie pro quo decimas ꝑcipiūt faciāt.xij.q.ij.caritatē Scdm the
ologos vo Clerici q̄ hn̄t sufficiēs p̄rimoniū vl' alias vnde possint
viuere ſm statū ꝑsone pn̄t decīas ꝑcipere vt ꝓcuratores in neci

tates pauperū vl' vtilitates eccl'ie expēdentes nō aūt in vsus pro-
prios vel malos ↄuertēdos imo si in vs⁹ ꝓprios ↄuertāt ↄmittūt
sacrilegiū si in malos incurrūt iudiciū de talib⁹ eni intelligit̄ illḋ
Aug. ad bonifaciū. Si inquit ꝑuatim q̄ nob sufficiāt possidemus
nō illa nr̄a sed pauperū sūt quorū ꝓcuratiōe gerim⁹ nō ꝓprietatem
nobis vsurpatiōe dāpnabili vēdicem⁹ Et illud Jero. ad damasū
papā in. c. clericos. i. q. ij. et in. c. fi. xvi. q. i. sic inquiētis Clericos
illos ↄuenit eccl'ie stipēdijs sustētari qb⁹ parētū et ꝓpinq̄rū nulla
stipēdia suffragant̄ Qui aūt bonis parentū et opib⁹ sustētari pn̄t
si qḋ pauperū est accipiūt sacrilegiū ꝑfecto incurrūt et cōmittūt
et per abusionē taliū iudiciū sibi manducāt et bibūt Quō aūt p̄-
dicta intelligant̄ ſm canonistas vide glo. finalē in d. c. clericos. M
Quid aūt de laycis an ipsis pn̄t cōcedi decīe ad hoc dōm ſm doc.
in. c. ad hec de dec. q̄ null⁹ ↄtractus pōt iniri cū layco de decīs p
quē dominiū directū vl' vtile transferat̄ in ip̄m q2 videt̄ alienatio
quedā vt ꝓbat̄ p tex. et glo. in cle. i. de reb⁹ ec. non alie Sz ↄcessio
ad modicū tps q̄ non videt̄ alienatio bn̄ pōt fieri. Et etiā ad tps
vite alicui⁹ ex cā et cū auctoritate prelati ſm glo. in c. q̄uis e. ti.
q2 ꝓpter dubiū vite pōt dici modicum tps Alij v̄o tenent q̄ non
possint cōcedi ad vitā alicui⁹ nisi auctoritate pape Et hoc intel-
lige de layco q̄ laycaliter viuit Secus in layco ↄuerso ⁊ religioso
cui ↄcedi pn̄t ſm q̄ notāt doc. i. d. c q̄uis ius v̄o decimādi nullo-
modo p̄t cadē in laycū cū sit spūale vt sup̄ dixi. Et hoc intellige
sine auctoritate pape q̄ sol⁹ pōt ſm notata in. c. ij. de iudic. et tu-
tus est in foro aīe si ex cā hoc papa facit alias non vt notat panor
in c. a nobis de dec. Sed quereres Vtrū laycus hn̄s in feudū de- I
cimas secura consciētia tenet Ad hoc dicendū q̄ si scit se habere
post ↄciliū latranē. qḋ fuit celebratū anno dn̄i M. cc. septuagesi-
monono et sine auctoritate pape nō pōt tenē vt no. in c. ꝓhibē⁹
de dec. Si scit se habuisse ante illud conciliū vel post sed cū aucto
ritate pape et ex cā sic pōt tenere Si vero ignorat an ante vl' an
interuenerit auctoritas pape seu ex cā legittīa tunc Host. vt re-
fert Jo. an in. c. cū ap'lica de hijs q̄ fiunt a p̄la. tenet q̄ nō potest
tenē Idē tenēt archḋ. et Jo. monachi in c. ij. de. dec. li. vi. Sz Jo.
an. et ↄmūit̄ alij doc. tenēt ↄtrariū qn̄ ↄmūis opinio ē q̄ auctori-
tate pape vl' an illud ↄciliū fuerint ↄcesse rō. q2 vnusq̄sq3 in foro
aīe p̄sumēd⁹ ē bon⁹ nisi ↄstet de malo ⁊ ideo d3 credē q̄ p̄decesso-
res sui nō tenuissēt nisi cū bono titl'o Vtrū aūt talis layc⁹ possit
eas trāsferre in aliū dico q̄ nō in laycū q̄cūq3 titl'o ex q̄ trāsfert̄ domi- K
niū directū siue vtile Et lic3 glo. in. c. ꝓhibem⁹ de dec. tenuerit q̄

auctoritate epi posset tñ ꝯmũiter non tenet. In aliã aũt ecclĩam vel religiosũ locũ bñ põt transferre sine dona. vt in. c. cum aplica sup̃ allegato Et hoc cũ ꝯsensu dyocesani pignorare aũt non põt ßm Jo. an. Sed host. tenet ꝙ sic ꝙ placet pano. rõ quia cui licet maius licet et min⁹ An aũt liceat clerico parrochiali sine symõia redimere decĩas ab aliq̊ iniusto detentore Re. ꝙ sic qñ ex tali pecunia nullũ ius de nouo acquiritur alias non licet vt in. c. dilect⁹ ij. de symonia. Utrũ liceat clerico tali accipe in pignus decimas detẽtas a layco dicũt doc. vbi sup̃ ꝙ sic sic̃ et quãlibȝ aliã possessionem quã laycus detineret iniuste nec tenetur fructus ꝯputare in sortem dũmõ huiusmõi decime non pertineant ad aliã ecclesiam
L sed ad suam qꝛ si ad aliã ꝓhibetur vt in. c. interdici⁹ de deci. Ad euidentiam tñ p̃dictoꝝ nota ꝙ p̃uilegiũ laycis siue religiosis cõcessum de decimis pcipiẽdis siue non soluendis in plurib⁹ casibus expirat. Primo si talis abutatur p̃uilegio scȝ ecclĩaȝ impũgnãdo xi. q. iij. priuilegiũ et in. c. fi. de. donac. Scd̃o si non faciat ꝓ posse illud ꝓpter quod priuilegiũ concessũȝ est. vt in. c. dilectus d̃ dona Tercio si scienter venerit contra priuilegiũȝ scȝ sustinendo ꝙ ecclesia ad quã spectat pcepit p. xxx. annos vt in. c. si de terra de priuil. Quarto si per illud ius ledatur enormiter ius ecclesie proch vt in. c. suggestũ. de dec. et in. c. quid p nouale de ver sig. Quinto si auctoritate episcopi ius suũ alicui ecclĩe vel religioso loco cedit vt in d. c. cum aplica. Sexto si priuilegio expresse renũciauerit vt in c. statu de regula et vij. q. i. qȝ periculosum. Septĩo si aliquod enorme commisit cõtra ecclĩaȝ a qua feudũ tenebat vel occidẽdo vel mutilando per se vel per aliũ rectorẽ vel clericũ suũ vt in. c. in quibusdam. Octauo si priuilegiatus prediũ alienũ conducat vt in ca. dilecti de deci Nono si priuilegiatus p̃diũ alij locet vt in. c licet. e. ti. Decimo si sententia lata sit contra eum a qua nõ appellauit siue priuilegiũ ostenderit siue non vt in. c. inter monasteriũ
M et se. de sen. et re iudi. Ex p̃dictis sequitur ꝙ religiosi ex quadruplici iure possunt percipe decĩas. Prĩo rõne cure animarũ. Scd̃o ex priuilegio pape spẽali Et tercio ex legittima p̃scriptione de tribus hijs dixi sup̃ in principio huius scd̃i quesiti. Quarto ex cõpositione siue transac. donatiõe siue in fendatione Quid aũt de decimis noualiũ Cui debentur Ad hoc dico ꝙ clerico curato in cui⁹ parrochia sũt sita noualia salua canonica epi. Est aũt nouale oĩs ager de nouo ad cultũ redactus de quo non extat memoria ꝙ aliquando fuisset cultus vt in c. quid p nouale de ver. sig. ex hys debetur p̃sbitero prochiali decima si de limitibus non dubitet. In

dubio tamen pōt epūs gratificare cui voluerit vel sibi retinere
vt in. c. quā de dec. Dicit tñ Host. ꝙ hec est veritas ꝙ epūs nec de
noualibus nec de recupatis etiā a laycis dʒ retinere nisi canonicā
suam hoc est quantū pcipiebat de antiquis pcipiet et de hijs vt in
c. ecclesijs de censi. Vbi nota ꝙ cui conceditur percipere decīas
de terre laboribus quod est maius potest etiam recipe decimas de
noualibus qđ est min⁹ vt in. c. ex parte dec. iij. Nisi acquisierit
eas per pscriptionē q̄ est odiosa vt in c. cum ꝯtingat. Et ideo si re
ligiosi non ex puilegio decimas alicui⁹ eccl'ie pcipiebant sed ex p̄-
scriptione tunc decime noualiū non eis sed eccl'ie sūt soluende vl'
nisi laycus habeat eas p priuilegiū cum tale puilegiū sit odiosum
vt in c. tua et. c. ad hec e. ti. ideo artandū est et non ampliandum
Religiosis etiā qui veteres decīas a layc' auctoritate dyocesani
habuerūt in aliquib⁹ prochijs in eisdē decīe noualiū non accres-
cunt vt in. c. statuto. §. nec pro eo de dec. li. vi. nisi alia rōnabilis
causa subsit vt est puilegiū de noualibus pcipiendis transac. vel
pscrip. aut sil'is causa. Et ibidem de talibus statuitur ꝙ puilegiū
concessum aliquib⁹ vt possint pcipere tātundē de decimis noua-
liū q̄ꝫtū antea pcipiebāt ex causis p̄dictis de decīs veterū p̄dioꝝ
non extenditur ad illas decīas q̄s tpe date illius puilegij alij pos
sidebant scʒ iure suo tanq̄ꝫ sibi debitas Itē ibidē statuitur ꝙ pri-
uilegiū p̄dictū extenditur ad decimas noualiū habendas tantuʒ
in illis locis in quibus habebāt prius decimas veterū Et hoc in
illa quātitate et non vltra in qua pcipiebāt decīas veteꝝ quādo
priuilegiū illud fuit impetratū. Ita tamē ꝙ si tpe date pcipiebant
decīas veteruʒ totaliter non pcipiant decimas noualium vltra
medietatem preter cistercienses et carthusienses q̄ nō astringunt
quin possint percipe vltra medietatē vt ibidē dr̄ Terra etiaʒ que
semel fuit nouale semp erit nouale q̄ꝫtum ad hoc qđ de ea decime N
non dentur Si tamen nouale a religiosis in alios trāsferatur qui
etiam priuilegio simili gaudent nouale esse desinit vt in. c. fi. de.
priui'. Et idē est si ad primos redierit Iteʒ puilegiū de nouilib⁹
intelligit' de nouilib⁹ terre ꝓprie non aliene q̄ conducit' sec⁹ si in
emphiteosim vel in vsum fructū haberetur Item si non est q̄ vi-
derunt locū aliqueʒ cultum appareant tñ aliq̄ signa vt antiqua
edificia vel locus est vicin⁹ alicui castro destructo dʒ quo ad pris-
catione decimaꝝ haberi ꝓ cultu vt in l. agri. ff. de verbo signifi.
Vtrū decime possint p̄scribi Respon. ꝙ layci nullo mō possunt
pscribere vt eis soluantur vt in. c. cām de pscripc. Sed clerici si
prochias habent possunt vt in. c. de quarta de pscripc. Si vo nō

hn̄t non pn̄t Siliter dōm est de religiosis si hn̄t prochias possūt
rōne parrochie p̄scribē vt in ca. cū ꝯtingat et c. cū in tua de dec.
Sed si non hn̄t prochiā ipas p̄scribere non possūt qꝛ nec possidē
vt in c. placuit xvi. q. i. Et nota ꝙ epūs q̇ dicit se p̄scripsisse decias
in alieno ep̄atu oportet ꝙ alleget et probet titulū qꝛ ius ꝯmune ē
ꝯtra eum nisi tanti tp̄is allegetur p̄scriptio cuiꝰ ꝯtrarij memoria
non existat vt in. c epūs de p̄scrip. li. vi. Itē nota ꝙ si ꝯsuetudo p-
cipiendi decias fuerit p̄scripta in vno p̄dio alicuiꝰ prochie nō ex-
tendit hoc ad aliud p̄diū qđ de nouo colit vt in d. c cū ꝯtingat.
Itē qui diu decias non soluit et nūc vult soluere non dꝫ soluere
illis qui ex sola p̄scripc. decimas hactenꝰ pceperūt sed eccl'ie p-
O rochi. ꝫm rodo. et ray. qđ verꝫ credo si eccl'ie prochiali tūc erant
soluendi alias secus Vtrū sacerdos prochialis possit remittē de-
cimas nō solutas tp̄e p̄terito. Respō. ꝙ sic in totū vel in partem
ex quo imposterꝫ vult abstinē et facē debitū suū ꝫm Rodof Alijs
tn̄ videt ꝙ nō possit nisi sit paup cui remittit qꝛ cū sint pauperuꝫ
nō pn̄t in nō pios vsꝰ ꝯuerti Nā et sup alimētis legatꝰ nō valet
transactio sine iudicꝰ auctoritate. l. cū hij qbꝰ ff. de transac Quid
si laycꝰ detineat deciāꝫ alicuiꝰ eccl'ie ab antiquo in feudū et eā alij
eccl'ie velit ꝯferre Resp. host. ꝙ p̄mo monendus est vt restituat
ꝓprie eccl'ie ꝙ si nolit tolerari p̄t ꝙ det alij eccl'ie cū ꝯsensu ep̄i nec
ad hoc reqrit ꝯsensus capituli. vt in c. cū apl'ica de hijs que fiunt
a p̄la. Sed si detinet eā iniuste monendꝰ et cogendꝰ ē vt restituat
eā eccl'ie ꝓprie vt in. c. i. de rebꝰ eccle. non alie. vbi tn̄ timet de scā-
dalo tolerari pōt ꝙ det alij eccl'ie vide de hoc glo. in c. interdiciꝰ
de dec. Si aūt p̄mittat p̄dicta monitio tenēt q̇dā ꝙ valet aliena-
tio licꝫ epūs male faciat q̇ p̄termittit eā. Quid si laycꝰ deciāꝫ dare
vellet ep̄o ꝯsenciente capl'o suo Respō. recurri dꝫ ad archiep̄m
vt in. c. nullꝰ de iure patro. qꝛ auctoritas ep̄i reqrit ⁊ ip̄e nō potest
esse autor in ꝓpria cā vt in. c. ꝓhibemꝰ de censi. ideo archiep̄us in-
ducat laycū vt eccl'ie prochiali deciāꝫ reddat salua canonica ep̄i
ꝙ si nō possit ad hoc induci sed oīno vult totū dare ep̄o pōt hoc
auctoritate archiep̄i facere. vt in. d. c. cū apl'ica. Si aūt hec forma
nō ꝫuat nō valꝫ qđ agit vt in. c. cū dilecta. in fi. de rescrip. hec host
Sꝫ cui soluēt decias p̄sonales reges ⁊ p̄ncipes dt Inno. in. c. oēs
de maio. et obe. soluēt ep̄o in cuiꝰ dyocesi hn̄t domiciliū p̄ncipale
Et si ī duabꝰ dyocesibꝰ p̄ncipalit habitēt illi duo inter se diuidēt
P cui aūt soluēt p̄diales vide glo. ibiđ. Terciū q̄situ fuit a q̇bꝰ dari
dn̄t decie Re. ab omībꝰ laycis dn̄t dari decie siue sint diuites siue
paupes vt ī. c. deci. xvi. q. vij. vbi dt Gre. oportꝫ aūt decias ab oī

populo accipe Itē clerici tenenť ad decīas nō de dote eccľiaꝝ sed
de reb⁹ p̄rimonialib⁹ et alijs exeuētu licito acq̄sitꝫ vt in.c.ij.de dec
Et tenenť illi eccľie decīaꝫ dari cui debebatur anteq̄ꝫ possessio ad
eos ꝑueniret vt in c.si q̄s cleric⁹ e.ti. Et hoc siue sint clerici cōi-
ter viuētes siue alij vt in c.nouū e.ti. Itē religiosi tenēť ad decīas
nisi sint exēpti ꝑuilegio sedis aplīce vt sūt cistercienses hospita-
larij Jerosolimitani tēplarij et multi alij qui nō tenenť dare deci-
mas de p̄dijs et agris q̄s excolūt manib⁹ siue sūptib⁹ ꝓprijs et de
possessionib⁹ an̄ cōciliū lateran̄. acq̄sitis de hijs v̄o q̄ post cōciliū
eis gratis collata sūt vel ꝓ monasterijs de nouo fūdandis eme-
runt tenenť decīas dare etiā si eas ꝓprijs manib⁹ siue sūptib⁹ ex-
colant illis eccľijs quib⁹ rōne p̄dioꝝ soluebanť prius q̄ꝫ ꝑuenirēt
ad eos nisi cū eisdē eccľijs aliter duxerit ꝯponēdū vľ nisi sup hoc
speciali iure vľ ꝑuilegio sint muniti vt in c.nuꝑ e.ti et c.statuo.§.
ceterū li.vi. Alij v̄o religiosi sūt exempti ne teneanť decīas dare
de noualib⁹ q̄ ꝓprijs manib⁹ excolūt nec de ortis et nutrimentis
aīaliū.i.de fetib⁹ q̄s aīalia nutriūt de oīb⁹ v̄o alijs possessiōib⁹ suis
tenenť nisi sup hoc sint speciali ꝑuilegio pape aut legittīa p̄scrip-
tione mūiti vt in c.ex ꝑte tua de dec. Itē leprosi tenenť ad decīas
Si tn̄ sint ꝯmūiter viuētes nō tenenť de ortis et nutrimētꝫ aīaliū
vt in c.cū dicat de eccle.edi. Itē iudei et alij infideles inter xp̄ia- Q
nos degētes et si ad decīas ꝑsonales nō teneanť .q2 nō recipiūt
diuina nec sūt de eccľia tn̄ tenentur ad decīas p̄diales vt in c.de
terris de dec Itē si q̄s vēdit aceruū an̄ deciationē eccľia hꝫ actio-
neꝫ in decīa contra vtrūq̄ꝫ videlicꝫ emptoreꝫ q2 res transiuit ad
eū cum onere suo scꝫ decimaꝝ vt in c.pastoralis de dec. Et cōtra
vēditorē ꝓpter dolū ei⁹ et q2 hꝫ p̄ciū rei vendite xxij.q.ij monē⁹.
pōt ergo petere a q̊ maluerit sed si recipit ab vno liberat⁹ ē alter.
Itē illi q̄ soluūt decīas laycis eas iniuste accipiētib⁹ eccľia dissimi
lāte nō tenentur eas eccľie dare de residuo excusanť enī ꝑ dissimi-
latione eccľie dūmō sint in hac volūtate q̄ si eccľia peteret libēti⁹
ei q̄ꝫ laycis darēt Ray v̄o d̄t q̄ si sciāt q̄ layci illicite recipiāt deci
mas nō liberanť Si tn̄ ꝓpť metū soluāt excusanť a pctō nō a toto
ꝫ a tāto.xxxij.q.v.ita ne et in c.sacris de hijs q̄ vi.me. Itē ꝫm S.
Tho.scđa scđe vbi sup̄ tenenť clerici dare deciaꝫ pape req̄renti.
Nam in veteri testa.mādauit dn̄s leuitꝫ recipiētib⁹ decīas a po-
pulo ip̄os dare deciaꝫ decīe sūmo sacerdoti Naturalis enī rō di-
ctat vt ille q̄ hꝫ curā de ꝯmūi statu ꝓuideať sibi vn̄ possit exequi
ea q̄ ꝑtinēt ad ꝯmunē salutē tenenť ḡ clerici dare decimā summo
pontifici si exigat Quidā tn̄ canoniste tenent contrarium q̄ non

Capitulum Secundum.

quia difficile esset congregare decimā deciaꝝ ꝑ totā cristianitatē
Unde ecclesia ordinauit ꝙ papa hꝫ ꝓpriā dyocesim cui p̄est imme
diate in qua si vult decimas habꝫ Multa etiā regalia hꝫ que sibi
contulerūt impatores vn̄ sufficienter habet cibus in domo eius
oīa etiā bona eccl'ie sunt sua et ex eis accepit qđ placet vnde nō
oportuit sibi decimā ptez dare vel taxare. Terciū de decimis de-
R clarandum dr̄ qualificationis Ad cuiꝰ euidentiā. Quero qualiter
qn̄ et vbi decime sint soluende. Ad primum qualiter decime sint
soluende Ad hoc dico ꝙ sine diminutione aliq̄ et anteq̄ȝ sumptꝰ
tributum census semen vł parciarij portio deducant de p̄dialibꝰ
et etiā de mixtis non causa mercimonij ꝯparatis vt in.c.cū hoīes
et c.tua nobis de dec. De ꝑsonalibus v̄o et mixtis causa merci-
monij ꝯpatis distinguendū est. aut qꝛ ꝓueniūt ex pecūia deciata
aut indecimata. si p̄mo mō vt cū quis habēs C. libras denarioꝝ
dederit ꝓ deciā.x.libras et de remanentibꝰ emit molendinuȝ vł
aliquid aliud aut tunc emit illud causa lucri et negociatiōis scꝫ
vt illud vendat et sic deducuntur expense facte ab eo in molen-
dino reficiendo et conseruando non aūt expense facte pro fructibꝰ
molendini ꝓcurandis et habendis puta in asinis portantibꝰ ad
molendinū bladum Aut emit causa retinēdi qꝛ vult ꝑcipe fructꝰ
eius et tunc etiā non deducet expensas quas fecit ꝓ fructibꝰ q̄rē-
dis. Si vero ꝓueniūt ex pecunia non decimata tunc nō deducū-
tur expense vt in.c.pastoralis e.ti. Et ꝫm Host. et glo.ibidē hoc
est sp̄ale in deciā cuȝ alias fructus intelligat illud qđ suꝑ est de-
ductis expensis.ff.de pe.ti.heredi.l.si a dn̄o. Ratio aūt huiꝰ sp̄ea
litatis est hec quia decima predialis est tributū egencium aīaꝝ vt
in c.decime.xvi.q.i.sicut ergo tributū soluitur nulla facta dedu
ctiōe expensarum vel seminis sic et de dec. vt in d.c. tua nobis.
Alia ratio est ꝫm host.qꝛ si prestas expensas deus aut terra deo
opante tibi cū vsura maxia reddet eas vt in c.non est in ptāte e.
ti.cuȝ ergo opatio dei sit p̄ciosior tua pecunia dimidiā exigere pos
set Non ergo conqueri debes si decimā ptez vult et dimittit tibi
nouem In artificio aūt sumptus deduci debent quia ibi manus
hoīs ꝯtinue laborat. Et siłiter in negociatione ne pecunia iteruȝ
decimetur Expense etiā facte in refectione siue tuitione rei nō de-
ducunt qꝛ ille expense remanent in patrimonio vn̄ tunc intelligū
tur esse decime prediales vt in.d.c.pastoralis in fi. Si tn̄ aliquid
emeret vt venderetur et fierent aliqui sumptus vt illud conser-
uaretur illi sumptus bn̄ deducerent vt dt glo.ibidē. Scđm q̄situ
S fuit qn̄ decime sint soluēde. Respō. vt dicit in.c.cū hoīes de dec.

ꝙ stati ꝑdiales soluēde sūt fructib⁹ collectꝰ anteq̄ȝ aliq̄d inde de-
tur alicui Et ẜm glo. quā cicius et cōpetentius solui pn̄t qꝛ pctm̄
est tardius dare xvi.q.i. decime quia qui non facit statim intelli-
gitur esse in mora vnde periculū decime spectat ad eū vt in c. vno
de cōmodato Sed si presbiter tūc recipere nolit nō est periculum
eius Sed cū postea eū recipe voluerit tunc rusticus incipit esse in
mora hec in glo. vbi sup̄ dicit tn̄ host. ꝙ scd̄m ꝯsuetudinē ꝑscrip
tam sūt soluēde ꝑsonales aūt decīe dari dn̄t in fine anni qꝛ vtili⁹
est eccl'ie totū simul recipe q̄ȝ singulariter ꝑ minucias. Si q̄s tn̄
ante annū velit soluere non debȝ sacerdos rēnuere qꝛ hoc non est
expressuȝ in iure Notat tn̄ Panor. in. d c. tua. ꝙ consuetudo ē ve
necijs vt in vita nō soluant̄ decime ꝑsonales sed in morte solūt̄
decima de om̄ibus mercantijs localib⁹ et alijs mobilibus et hoc
ideo quia alias decimas nō soluūt Et potest in hoc casu eccl'ia se
habere ad lucrum et damnū qꝛ si ille repit̄ ditat⁹ in morte eccl'ia
sentit lucrum si de pauperatus sentit damnū De mixtis vo decīs
vt de aīalibus sicut agnis hedis vitulis porcis pullis et sil'ib⁹ nō
cogunt̄ solui meliora nec solui debēt deteriora sed sufficit ꝙ red-
dantur mediocria et sic̄ transiunt sub virga pastorꝰ qd̄ decimum
fuerit sanctificabit̄ dn̄s vt dꝛ Leuit. vl. qꝛ absurdū est offerre deo
quod dedignatur homo. xlix. dis. c. fi. Sed q̇d de decimis minutꝰ
An sint sub precepto Respon. decime tpe gracie sūt sub ꝑcepto
cū exigunt̄ ab eccl'ia ẜm cōsuetudinē approbatā vl' ẜm eccl'ie cō-
stitutionē vt in c. ꝑuenit et in c. aliquib⁹ e. ti In ꝯsilio vero sunt
cum non petunt̄ nec ex consuetudine habet̄ nec ab vniuersali ec-
clesia ꝑcipit̄ ꝙ dentur. Et hoc est tenēdū gn̄aliter q̄tū ad decīas
minutas Dicit etiā sctūs Tho. ꝙ hoīes non tenent̄ de huiusmodi
minutis decimas dare nisi fore ẜm ꝯsuetudinē patrie Nā et ho-
nestati ministroꝝ dei nō ꝯgruit vt sint diligentes in requirendo
etiā minima hoc em̄ viciū ꝯputat̄ vt habet ph̄s iiij. ethi. Et ideo
lex vetus nō determinauit ꝙ decime dentur de huiusmōi minutꝰ
sed hoc relinquit arbitrio dare volentiū qꝛ minima quasi nō con-
putantur vn̄ pharisei asscribentes sibi perfectā in legis iusticiam
soluebant decimas etiā de minutis nec de hoc a dn̄o repꝑhendunt̄
sed de hoc ꝙ ꝑcepta maiora. i. spūalia contennebāt Magis antē
eos de hoc esse ꝯmēdabiles ostēdit dicēs. math. xxiij. Decimatis
mentā et anetū ⁊c̄ et postea sequit̄ Hec oportuit facere et illa nō
omittere Quod tamē referri d ebet ad tempus legis in quo crist⁹
loquebatur vt dicit Crisȝ vel pōt dici ꝙ illud ꝙ dicit oportuit. so-
nat in conuenientiā non in debitū vn̄ oportuit. i. conueniens fuit.

Capitulum Secundum

V Terciū quesituz fuit vbi decime sint soluende an in vinea vel in
agro vel predio An decimarius debeat eas deferre in horreuz vel
torcular siue doliū presbiteri. Respon. ꝫm Host ꝯsuetudo pōt in
hoc seruari tamē de rigore iuris debent ad horreū ꝑsbiteri deferri
et hoc innuit Malach. iij. Inferte omnē deciationē in horreū meū
Idez dr ij. paral. xxiij. et xvi. q. vij. decimas hoc enī seruat de tri-
buto et annona si non differet multum ille qui debet C. de anno et
tribu. l. omīs oīno Ideo hoc multomagis debet seruari de decīs
que sunt spūalia tributa vt dictū est supra. Quartum de decimis
X declarandis dr excusationis Ad cui⁹ euidentiā Quero Vtrū cō-
suetudo excuset a solutiōe deciaꝝ Respō. de decimis ꝑsonalibus
dicunt Ray et Host. in sūmis suis Cū non sint de iure diuino sꝫ
hoīs ꝑcepto Nam leui vlt. fit tn̄ mentio de ꝑdialibus et consue
tudo tollat ius hūanū vel in totū si est generalis vel in parte si est
ꝑticularis vt in c. ꝯsuetudo xij. dis. Ideo non soluentes ipsas vbi
est consuetudo non soluendi excusant a culpa. Nam decime ille
necessario sūt soluende q̄ debent ex lege diuina scꝫ ꝑdiales vl' loci
ꝯsuetudine approbata vt dicit in c. in aliquib⁹ de dec. Idem dicit
Hugo card. cuius snīaz tenere videt Arch. in c. discretiōi e. ti.
li. vi. de predialib⁹ aūt est maior difficultas Et ꝯmūiter canoniste
vt Host. Inno. et alij tenent ꝙ cōsuetudo nō soluēdi nō excuset
a pctō non soluentes Et assignāt istā rōnem qꝛ sūt de iure diuino
sed nulla ꝯsuetudo pōt tollē ius diuinū vt viij. dis. ꝑtotū Theo-
logi tn̄ tenent ꝯtrariū. Ideo ꝑ concordia dic ad q̄situ Quod si sa
cerdos q̄ ministrat spūalia indiget ꝓpter sustentationē suā et pe-
tit decimas non excusatur ꝓpter ꝯsuetudinē quin teneat dare tā
ꝑdiales q̄ꝫ ꝑsonales qꝛ nulla ꝯsuetudo pōt contra ius naturale
et morale. viij. dis. q̄ contra. Silr̄ non pōt ꝯsuetudo excusare
quin hō teneat ex aliquotta ꝑte substātie sue honorare deū Si aūt
minister eccl'e non indiget tenet soluere ꝫm ꝙ ꝯsuetudo se hꝫ vel
decimā vel vicesimā aut tricesimā aut si nihil soluit excusat ꝑ con
suetudinē dūmō tamen sit ꝑscripta Nam ꝙ detur sacerdoti nō
indigenti decima ex institutiōe et ꝑcepto eccl'ie solū est tpe gracie
ideo excusare potest ꝯsuetudo et per hoc facit ca. A nobis de dec.
vbi dicitur ꝙ quilibet tenetur soluere decimas nisi a prestatione
earuz specialiter sit exemptus quod esse non posset si simpliciter
essent de iure diuino Et hoc sequitur Panor in. c. In aliquib⁹ et c
tua. e. ti. vbi dicit ꝙ vbi de consuetudine decīe non soluūtur non
peccant layci non soluētes nisi ꝓpter obstinationē animi vt si ha
berent animum obstinatum non soluendi etiam si ecclesia preci-

peret tunc enim tales peccarēt mortaliter Et hoc placet ne tāta
multitudo non soluendum damnetur. Sed nūquid papa potest
dispensare ne quis decīas soluat dic ꝫm panor in c. a nobis. e. ti.
ꝙ papa non pōt in totū tollere ius decimarū sed quibusdā psō-
nis remittere potest nam per hoc vltimū non tollitur ius diuinū
sed tunc tolleretur si vniuersaliter remitteret̄ p̄ceptū Idē tenent
Host. et Ioh. an dicūt enī ꝙ quibusdā psonis potest remitti sed
in totū non nisi ex causa et ad tempus sicut fecit papa in multis re
ligiosis rōne necessitatis vl' vtilitatis alias non debet facere Sed
de laycis dic ꝙ papa eis nec decīas p̄teritas nec futuras remittē
potest sine causa Et credo illū nō esse tutū quo ad deū qui decīas
sine causa detinet ex remissione pape pro hoc vide glo. in c. nō est
de voto. Nā licet papa habeat plenā ptātem tn̄ debet facere sicut
diligens paterfamilias dispensando cuilibet prout opus est Sed
quo ad eccl'iaꝫ militantē tene indistincte opinionē glo. et aliorum
doctoꝝ Et p̄dicta puto indistincte vera vbi decime de facto soluū-
tur Sed vbi de facto non soluerent̄ pōt papa dispensare non in
totū p̄ceptū tollendo sed ex causa non soluentes tolerando vt sic
nō soluentes euitēt pctm̄ Quintū de decīs declarandū dr aliena-
tionis. Ad cuius euidentiam primo queritur Vtruꝫ decīe possint
vendi vel emi. Respōsio vt ex supra dictis habetur decima vno
modo potest dici ius percipiendi decimam et hoc non pōt emi qꝛ
est annexum spirituali officio scꝫ seminandi spiritualia ordinatiōe
naturali et diuina que est vt qui seminat spiritualia metat carna-
lia vnde sicut corpus hominis est impreciabile quia est adiunctū
anime ita et ius percipiendi decimam vnde si venderetur vl' eme
retur committeretur symonia Alio modo potest dici decima fru-
ctus qui dantur pro decima et hoc modo potest decima vendi ꝛ
emi. Et idem dicenduꝫ in locatione vt in c. nr̄a de loca et conduc.
Scdo querit̄ Vtrum in decimis interuenire possit ꝯpositio siue
conuentio Respō quia sic et hoc inter personas ecclesiasticas vt
in c. suggestum et c. nuper de dec. Et si fit auctoritate episcopi vl'
archiepiscopi tunc erit perpetua vt in. c. statuimꝰ de trāsac. Si
fit sine auctoritate episcopi valet sed est temporalis nec excedit
vitam transigentis vt in c. de cetero e. ti. nisi per Papam fuerit
confirmata e. ti veniēs. Si autem clericus agit contra laycum.
et tunc si agit de perceptis et subtractis potest fieri vt in c. cum
ap'lica de hijs q̄ fiūt a prelatis. Sꝫ nō de futuris. xvi. q. vij decīas
vū nō pōt fieri ꝯpositio nec tn̄sactio cū laycꝰ vt minus soluāt nisi

z auctoritate pape vt in.c potest de confirma. vti vel inuti. Tercio queritur vtrū decime possint dari laycis in feuduꝫ Respō. ꝙ decime et res immobiles eccl'ie non pñt de nouo dari in feudum. nā et prelati hoc iurant Et hodie expsse prohibitum est ne laycis de nouo decime in feudum dentur sicut nec alia bona eccl'ie. vt in.c. prohibemꝰ de dec et in.d.c. cum apl'ica. de hijs que fiunt a prela. et in c.i. de feudis Sed decime et alie res que prius erant feudales possunt iterum infeudari. puta si vasallus ꝓpter aliquā cām perdat feudū vel moriatur. poterit p̄latus concedere filio eius vl' extraneo vt in c. ex pte de feudis Idē dico si huiusmōi feudū alienatū sit a feudatario ita ꝙ p prelatū facile recupari nō possit. pōt illud alteri layco concedere qui illud recupet et ab ecclesia recognoscat Idem etiam probabiliter dici potest de illis decimis que tenentur a laycis a tpe ex quo non est memoria nec eas habere se recognoscat ab eccl'ia scꝫ ꝙ epūs potest eas laycis in feudū concedere. ar. d.c. ex pte cum sic per eum ꝓcuretur vtilitas eccl'ie. quia possessio directi dominij p huiusmōi infeudationē restituet eccl'ie Itē si laycꝰ detinet decias in feudū et vult eas in aliū laycū transferre. potest hoc fieri de consensu epi. ꝙ det ei in feudū sicut ipe habuit nec dicit̄ epūs eas de nouo in feudū dare. vide de hoc glo. in d.c. ꝓhibemꝰ Si vō aliqs possidet eas de facto. nec in laycū nec in clericū potest eas etiā de consensu epi conferre. vt habetur in dictis iuribus Sextum de decimis declarandū dꝫ fructificatiōis siue remūeratiōis Ad cuiꝰ euidentiā Quero que sit remūeratio. bene et fideliter soluentiū decimas. Respō ꝙ quadruplex. Pria abundātia fructuū Scda corpis sanitas de quo malach. iij. et in c. decime xvi. q. i. vbi dicit Aug. Si decimā dederis cū tm̄ abūtiam fructuū accipies sed etiaꝫ sanitatē corpis ꝯsequeris Tercia peccatoꝝ remissio Quarta regni celoꝝ acquisitio vn̄ Aug. in d. c. decime qui premiū ꝯpare aut pctōꝝ indulgentiā habere desiderat decimā reddat et de nouē partibus elemosinaꝫ paupibꝰ dare studeat Qui vero non fideliter soluit decimā a deo multipliciter punitur et maxime delinquit Primo in fructuū sterilitate ita ꝙ deus locustas non increpat nec plagas amonet vt in c. reuertimī et in d.c. decime vbi dicit Aug. cum dando decimas et terrena et celestia possis mereri ꝓ auaricia duplicē bn̄dictionē fraudas. i. subtrahis tibi Hec em̄ est certissima dn̄i vicissitudo vt si decimā non dederis ad decimā reuoceris scꝫ amittendo nouē ptes Ideo dꝛ Malach. iij. qꝛ mihi non redidisti decimas et primicias iccirco in fame et penuria vos maledicti estis Scdo talis est p̄uaricatoꝛ

diuini mandati et incurrit bannuz dñi pape vt in dictis c. et in c.
tua nobis et c. statuim⁹ e. ti. Tercio talis est raptor vnde Aug. in
c. decĩe dicit. Decime ex debito requirunt et qui eas dare nolunt
aliena inuadũt Quarto talis sacrilegiũ ɔmittit vñ Jero in c. glia
epi xij. q. ij. dicit amico quippiã raperẽ est furtũ eccl'iaz fraudare
sacrilegiũ est exinde aliqd subtrahere oĩm ẽ z p̃donũ crudelitatem
supat Et gre. in c. decĩas xvi. q. vij. dt Layci nisi decias eccl'ie red
diderint sciant se sacrilegij crimẽ ɔmittere ⁊ eterne dãnatiõis pe-
riculũ incurrere Quĩto talis est hoĩcida vñ Aug. vbi sup̃. i. c. de-
cime dicit ꝙ paupes in loco vbi habitat ille decimas nõ dans fa-
me mortui fuerint tot homicidiorꝫ reus erit qꝛ ꝛc̃. Paupib⁹ dele-
gatam a dño suis vsibus reseruauit. Sexto quia talib⁹ non soluẽ
tibus deus pacẽ tpalem nõ ɔcedit vide de hoc glo. in. c ad aplice
de sen. et rem in li. vi. que ponit sex rõnes siue causas ꝓpter quas
non est pax inter hoĩes et pro sexta dicit qꝛ nõ seruam⁹ precepta
dei nec decimas soluim⁹ Jdeo ꝙ nõ accipit xp̃us tollit fiscus xvi.
q. vij. maiores vbi dicit Aug. maiores nostri. deo copijs om̃ibus
abundabant quia decimas deo dabãt modo aũt quia discessit de-
uotio dei accessit indictio fisci noluim⁹ cum deo partiri decimas
malo autem tollitur totuz hoc tollit fiscus qd̃ nõ accipit cristus
Circa predicta nota ꝙ in cle. cupientes de penis excõmunicantur
omnes religiosi qui aliqua ꝓferre p̃sumũt in sermonibus suis vl'
alibi ista intentione vt a decimarꝫ solutione retrahant audientes
Jtem in d. cle. p̃cipit̃ sub interminnatione maledictionis eterne
p̃dictis religiosis ꝙ in prima dominica quarta et vltima quadra
gesime et in festis Ascensionis domini Penthecostes Natiuita-
tis Johãnis baptiste Assũptionis et natiuitatis btẽ marie p̃di-
cando populo si a p̃latis ecclesiarꝫ vel eorꝫ loca tenentib⁹ fuerint
requisiti audientes expresse de solutione decimarꝫ informent Jtez
secundo p̃cipitur dictis religiosis ꝙ requisiti a predictis ɔscien-
tiam faciant illis quorꝫ confessiones audiunt ꝙ decimas soluere
non omittant ꝙ si post talem requisitionẽ scienter postposuerint
ɔfitentibus conscientiam facere de huiusmodi soluẽdis decimis
tam diu ab officio p̃dicationis ipso facto sunt suspensi donec con-
fitentib⁹ ipsis nõ fecerint ɔscientiã si hoc ip̃m sibi dicẽdi comode
facultatem habuerint Et ideo hoc non faciendo p̃dicando inte-
rim sunt excommunicati ipso facto vt ibi dicit̃ Quod bene notẽt
domini curati qui in suis parrochijs habent monasteria ordinum
mendicantium. Nunc sc̃do loco in hoc capitulo tractãdũ venit
de p̃micijs. Ad cuius euidentiam Quero quid sit primitia Et an

Capitulum Tercium

exhibitio primiciarũ sit ex p̃cepto Responsio primicia est pars prima frugum domino offerenda Et est ex p̃cepto in duob⁹ casib⁹ Primus quando est consuetudo Secund⁹ quãdo ministri eccl'ie cui debentur indigent et ipsas petunt Nã exodi xxij. dicitur decimas et primicias nõ tardabis offerre et ibidẽ xxvi. c. primicias frugũ terre tue deferas in domũ dei tui Sunt enĩ in illis casibus de iure naturali diuino et de p̃cepto eccl'ie sicut et decime secũdũ distinctionem supra de decimis positam vnde gre. in. c. decimas xvi. q. vij. dicit decimas et primicias quas iure sacerdotum esse sanccim⁹ ab omni populo accipe oportet Concordat sctũs Tho. scda scde. q. lxxxvi. ar. iiij. di. qꝫ quia deo debemus exhibere id qd̃ p̃cipuũ est Ideo offerebant p̃micie in recognitionẽ diuini beneficij scz qꝫ aliqs ꝯfiteatur fruct⁹ terre se a deo recipere Et dabant ex primis fructibus tanq̃ quid p̃cipuũ. Et q̃ sacerdos ꝯstituit populo in hijs que sũt ad deũ ideo primicie cedebant in vsũ sacerdotũ ꝑtinent aũt ad ius naturale vt ex reb⁹ sibi datis a deo aliq̃d tribuat ad suũ honorẽ Sed qꝫ talibus ꝑsonis exhibeant scz sacerdotibus aut de primis fructib⁹ aut in tanta quãtitate hoc fuit in lege veteri determĩatũ In noua aũt lege determĩatiõe eccl'ie diffinitur vt primicias hoĩes soluãt ſm ꝯsuetudinẽ patrie et indigentiã ministroꝝ eccl'iaꝝ Extra hos casus p̃mitie sunt tm̃ de ꝯsilio. Ideo vbi est cõsuetudo qꝫ nihil soluatur vel exigatur ꝓ primitia nõ soluentes excusant a pctõ si tñ huiusmõi ꝯsuetudo sine cõtradictione fuit obtenta a tpe ex quo non extat memoria Consequẽter quero. Cui debentur primitie et quotta ꝑs debet dari ꝓ primitia Ad primum dico qꝫ debentur p̃sbitero parrochiali vt in c. doctos et. c. moderamĩe xvi. q. i. Ad scdm̃ de quotta quidã dicũt qꝫ ad minus de lx. vnũ Alij dicunt qꝫ in fetib⁹ semꝑ primogenitũ In alijs aridis et liquidis de. xl vnũ ad plus vel ad minus de lx. vnum doctores tñ ꝯmũiter in. c. i. de decimis tenent qꝫ ex quo in iure canonico quotta p̃miciaꝝ siue quantitas non reꝑit expressa relinquit in optionẽ dantis vt det quantum vult nisi cõsuetudo regionis aliud inducat.

Capi. tercium de oblationibus.

TErcio ius parrochiale ꝯsistit in oblationib⁹ de quibus per ordinẽ quatuor puncta declarabimus Primũ dicit descriptionis Scdm̃ acquisititionis Terciũ obligationis Quartũ modificationis Ad primũ descendẽdo dico qꝫ noĩe oblatiõis compr̃hendit quicquid datur vel offertur

eccl'ie siue sit mobile siue immobile intra vl' extra ecclesiã vt in c.
cum inter vos de ꝟ. sig. notat ꝫm Tho. scđa scđe q. lxxxvi vbi đt
ꝙ nomē oblationis est extensũ ad oēs res que in dei cultũ exhibē
tur. Et ꝫm Host. in Sũ. ti. de parrochijs c. ij. et alios doctores.
Quinqꝫ sũt spēs oblationũ Prima est vbi aliquid exhibetᷣ in cul-
tum diuinũ ad actũ latrie pertinentem sicut est oratio et talis ob
latio dicitᷣ sacrificiũ iuxta illud Psal. Dirigatur oratio mea ad te
sicut incensũ in conspectu tuo vbi dicit glo. ꝙ talia sacrificia offe
runtur domino in odorem suauitatis Scđa spēs oblationum est
vbi oblatio de necessitate fit ad sustentationeꝫ mĩstroꝝ dei ⁊ hec
pertinet quo ad decimas et primicias que offerũtur de fructibus
qui de terra percipiuntur deo in recognitionē dominici beneficij
quasi quis ꝓfiteatur se a deo fructus terre ꝑcipere de quibꝰ Exo.
xxij. Decimas et ꝑmicias nõ tardabis offerre dñ o. de hijs etiam
satis dictũ est in ꝓcedenti ca. Tercia spēs oblationũ est alicuiꝰ rei
donatio deo vel eccl'ie causa mortis facta que ad instar et exēplũ
legatoꝝ hodie redacta ē vt idē iuris sit in vtrisqꝫ. Hec vt host.
dicit aliud non videtur ꝙ̃ mortuariũ siue legatum vel relictũ pro
anima de quibus in c. officij. et c. requisisti de tastamen. et in. c. fi.
de rebus eccl'ie non alie et in. c. Conquerenti. §. i. de offic. ordi.
Quarta spēs oblationũ est quottidiana et vsualis quã faciunt fi-
deles ad altare vl' ad manũ sacerdotis et de hac et quinta specie
sequēti noster erit hic dũtaxat sermo alijs tribꝰ speciebꝰ dimissis
Quinta spēs oblationũ est vbi aliqđ voluntarie offertur diuino
cultui deputandũ puta in vsuꝫ ministroꝝ ecclesie vel alicuius pij
loci exponendũ de qua habetᷣ Exo. xxv. ab hoīe qui offert vltro-
neus eas scꝫ oblationes accipietis Et potest sic diffiniri Oblatio B
est alicuius rei deo vel ecclesie inter viuos sponte donatio Et hec
a fidelibus spōte fieri potest et fit aliqñ eccl'ie parrochiali. Qñqꝫ
capelle sub limitibus eisdeꝫ Aliquãdo pio loco Aliquotiens yma
gini in pariete depicte de quibus nunc infra in secũdo dicetᷣ Se-
cundum igitur de oblationibus declarandũ dicitur acquisitiōis
Ad cuius euidentiam Quero quibus personis debentur oblati-
nes Ad hoc dico primo ꝙ oblationes quottidiane et vsuales que
fiunt ad altare debentur sacerdotibus curatis in quorum eccle-
sijs offeruntur Ratio quia sacerdos parrochialis quodammō
constituitur sequester et medius inter populum et deum sicut de
moysi legitur Deutro v. ideo ad eum pertinent diuina dogmata
et sacramenta populo exhibere Et iterũ ea que sunt populi puta
preces sacrificia et oblatiōes per eũ domino debent exhibere ꝫm

Capitulum Tercium.

illud apostoli ad hebre v. Omnis pōtifex ex hominibus assump-
tus pro hominibus constituitur vt offerat dona et sacrificia pro
peccatis Et ideo oblationes tales ad curatos pertinent non solū
vt eas in suos vsus conuertant verum vt etiam eas fideliter dis-
pensent partim quidaʒ exponendo eas in hijs que pertinent ad
cultum diuinum partim vero in hijs que pertinent ad victū pro-
prium partim etiam in vsus pauperum qui sunt quantum fieri
pōt de rebus ecclesie sustentādi qr quicqd clerici habēt paupeꝝ
est vt dicit Jero in c. Quoniam quicquid xvi. q. et in c. Quatuor
C xij. q. ij. Ex quo sequitur primo ꝙ oblationes que fiunt ad alta-
ria capellanorum siue altaristaruʒ cedunt plebano talis ecclesie
in qua sunt sita vt dicit. panor in c. pastoralis de hijs que fiunt a
prela. Secundo infertur ꝙ oblationes que fiunt celebranti in al-
terius ecclesia sunt rectoris illius ecclesie Nisi sit episcopꝰ quādo
celebrat in aliqua ecclesia sue dyocesis quia tūc oblationes facte
ibi in altari cedunt sibi et non presbitero parrochiali Ratio quia
offerūtur a suis parrochianis tota enim dyocesis sua intelligitur
esse parrochia vt in c. sup eo de parroch. et. c. i. de rapto Jmo plꝰ
dicunt doctores ꝙ tales oblationes spectant ad episcopum etiaʒ
si ecclesia in qua celebrat sit exempta Jta concludit Joh. de ymol'
in cle. si. de. priuil'. adducens inter alias rationes quia talia dant̄
propter meritum sed magis meritus est episcopus ergo ꝛc.
Quamuis Card in dicta cle. si teneat contrarium scʒ oblationes
factas episcopo in ecclesia exempta debere illi ad quem spectant
iura parrochialia non autem episcopo hoc dicit verū de iure nō
de vrbanitate Tamen videtur ꝙ etiam de iure spectent ad epm̄
per rationem ymole supra dictis Et idem dicenduʒ est de archi-
episcopo prouinciam visitante et celebrante quia tunc oblatiōes
in altari facte archiepiscopo cedūt predicta tamē limito esse vera
nisi forte episcopus aut archiepiscopus nimis diu in vno loco
stet et ibi sepe celebret. ar. c. suggestum de deci. Si tamen appa-
ret consuetudo contraria erit sequenda Sed nunquid monachi
D aut alij religiosi possunt oblationes recipre dicitur secundum.
Tho. supra ꝙ monachi siue alij religiosi possunt oblationes. re-
cipere tripliciter. Primo si sint ministri altaris et tunc possunt
recipere oblationes sponte oblatas Secundo si parrochie sint
eoruʒ et tunc ex debito possunt accipere oblationes tanquam ec-
clesie rectores. Tercio sicut pauperes per dispensationem sacer-
dotuʒ curatoꝝ vel ordinatione eccl'ie Secūdo loco dicēdū est de

De oblationibus.

oblationibus quinte spẽi que sponte dantur ecclesijs aut capellis
et sic de alijs de quibus est maior difficultas et loquor semp̃ de ob
lationib⁹ voluntarijs que non fiunt ad altare. Utrũ tales obla-
tiões facte in ecclijs prochialib⁹ aut capellis infra certã prochiã E
cõstitutis debeant̃ epo loci aut plebano An vo applicari debeãt
ipsis ecclijs et capellis ita q vitrici earundẽ ipas percipe debeãt
Et in hac questione due fuerunt opiniões vna fuit opinio q epis
copus loci tales oblationes haberi debeat Alia q presbiter par-
rochialis p̃ prima allegat̃ pmo tex. in.c.pter in fi. xxxij.dis. vbi
dicitur q decime siue primitie vel oblationes viuoꝝ et mortuorũ
sunt in dispensatione episcopoꝝ. Et in c.pcipim⁹.vi.q.ij vbi dt
textus .quascunqꝫ oblatiões esse in dispensatione eporum Scdo
epo competit regulariter dispositio omniũ ecclia꞉ sue dyo. licet
sint facte in loco intra parrochiã alteri⁹ constituto debẽt esse sub
dispositione epi et maxime qꝛ vnaqueqꝫ prochia est regenda sub
ipsius epi tuitione atqꝫ puisione vt in c.regenda.x.q.i.Cũ ergo
prouisio tocius parrochie ptinet ad epm multo magis dꝫ ad eum
pertinere puisio oblacionũ factaꝝ in ecclijs infra prochiã ↄstitu-
tis. natura em̃ accessorij est vt sequat̃ suum principale vt in re-
gula accessoriũ de regu.iuri.li.vi. Tercio pro hac oppinione ad-
duci potest ratio Epus est vicarius hiesu xpi quo ad suam dyo.
vt in c. Mulier.xxxiiij.q.v.et glosa.in c videntes. xij.q.i. dicit
q episcopi quo ad dignitatẽ tenent locũ aploꝝ. Item epũs dicit̃
dei legatus ꝫm glo.in c.Sicut vir .vij.q.i.et in c.in nouo xxi.dis.
et in c.Accusatio.ij.q.vij. Item dicit̃ oculus dei vt in c.oues.vi.
q.i.ergo istis respectib⁹ oblationes huiusmõi debent esse epi non
aũt parrochialis p̃sbiteri Quarto pro hac opiniõe allegat̃ glo.in
c.nulli.lxxxix.dis.que dicit q epus inuito presbitero parrochiali
põt diuidere prochiã Si ergo epũs hꝫ ius in pncipali multoma-
gis debet habere in accessorio et per ↄsequẽs in oblatiõib⁹ factis
intra parrochiã per dictã regulã accessoriũ Istis tñ nõ obstãtib⁹ ẽ
cõis ↄclusio doctoꝝ Q oblatiões huiusmõi facti ĩ ecclijs ⁊ capel
lis p̃dictis debent̃ p̃sbitero prochiali nõ aũt epo Hec ↄclusio p-
batur in.ca.pastoralis de hijs que fiunt a prela.sine consen.et in c
Ad audientiã.i.de eccle.edi. Ex quibus habetur q parrochialis
ecclia fundat intentionẽ suã de iure ↄmuni sup oĩb⁹ obuentiõib⁹
spũalib⁹ ↄtingentib⁹ infra parrochiã suã qꝛ sũt de iure parrochi
ali Ex quo infertur ꝫm Host. ibi q om̃es decime et oblationes q̃
fiunt infra prochiã cedunt ecclesie parrochiali vñ infert ibi Abb
q si capella est infra parrochiã alicui⁹ ecclie oblationes ibi facte

Capitulum Tercium

F non cedunt capelle sed eccl'ie parrochiali Ad hoc est tex. in.c.ex-
transmissa de prescrip. vbi est casus ꝙ oblationes que fiunt in ca
pellis positis infra parrochiã alicui⁹ de iure cedũt ipsi ecclesie p-
rochiali non aũt pertinẽt ad capellas hinc est ꝙ si aliqua capella
construitur infra limites parrochialis ecclesie ꝙ eccl'ia prochial'
habebit oĩs prouentus rõne spũalitatis a personis vel rebus
infra suos limites ꝯstitutis prouenientes illi capelle que tñ cedũt
in vsus necessarios et ꝓ stipendio mĩstroꝝ ei⁹ ẜm Host. et Jo an
in .d. c. ad audientiã. Scdo ꝓ hac conclusione est tex. in c. qm̃ de
dec. vbi est casus ꝙ decime noualiũ debent ecclesie in cuius par-
rochia surgũt ergo idẽ est in oblatiõib⁹ que equiparant decimis
vt not doc. sup rubri de decimis et in c. ꝯ̃ms e.ti. Tercio pro hac
ꝯclusiõe adduci potest ratio. Nã generi per speciẽ derogat vt in
regl'a generi de regu. iur. li vi. Sꝫ certũ est ꝙ epũs est gñalis ple-
ban⁹ in tota sua dyocesi vt in c. parrochiano de sepultu et. c. nul-
lus de parroch. et c. i. de rapto. et. c. apl'ice de donac. ergo pleban⁹
specialis debꝫ ei derogare maxime in hijs que spectant ad ipsius
specialẽ prochiã Et ideo pro corroboratiõe hui⁹ dicti allegari põt
qd̃ dixit Bal. in li. i de offic. ꝯsul. ꝙ si in eadẽ ciuitate sũt duo offi
ciales vnus spẽalis alius generaliter deputat⁹ ꝙ vnus nõ põt se
intromittere de officio alterius et dat exemplũ in visitatore vnde
dicit ꝙ si papa dat specialẽ visitatorẽ. generalis vt est epũs in sua
dyoce. non poterit visitare Predicta tamẽ de oblationib⁹ possunt
duobus modis limitari. Primo vbi esset consuetudo p̃scripta ꝙ
dicte oblationes potius quererent vni ecclesie qꝫ alteri Nã illa
esset seruanda in talibus vt in. c. cũ inter vos de ṽ. sig. et ibi p doc
G In hijs nãqꝫ p̃scriptio procedit vt in c. ex transmissa et in ca. de
quarta de p̃scrip. Jo an. et alij doc. in c. certificari de sepul Et hoc
ꝓcedit qñ ꝯsuetudo esset ꝙ q̃reret ecclesie vel psone eccl'iastice q̃
esset capax quasi possessionis taliũ iuriũ. Sed si ꝯsuetudo esset ꝙ
quereret persone laycali vel loco ꝓphano et tunc non valeret ta-
lis ꝯsuetudo vt in c. hanc ꝯsuetudinẽ. x. q. i. Scdo limito ꝙ licet
in casibus supra dictis debeant oblationes p̃sbitero parrochiali
non tamẽ debẽt oĩes huiusmõi oblationes in suos vsus cõuertẽ
Sed vnaꝫ terciã in vsus pauperũ distribuere alterã fabrice eccle
sie sue applicare terciam in vsus suos conuertet. Nam olim ob-
lations fidelium diuidebãtur in quatuor ptes quaꝝ vna debeba
tur episcopo loci Scda erat p̃sbiteri parrochialis Tercia paupe
rum quarta fabricis erat applicanda vt in c. quatuor et c. de red-
ditibus .xij. q. ij. hodie vero episcopus nullã habebit partem in

oblatiõibꝰ eccl'iaꝝ inferioꝝ sue dyoc. vt in c. i. ij. et iij. x. q. iij. vide de hoc glo. in ca. de hijs. in ỽ. tua. x. q. i. Et sic diuidẽtur solũ oblationes in tres partes Ergo vbi est. consuetum ꝙ sartatecti lumẽ et alia necessaria ecclesie siue capelle ꝓcurantur et restaurantur per laycos quos vocamus magistros zeche vel magistros luminum Nihilominꝰ de oblationibus extra missaꝫ factis debetur de iure tercia pars oĩm huiusmõi oblationũ ipi p̃sbitero parrochiali siue obueniãt in immobilibus siue mobilibus vt puta in pecunijs frumento lini aut alijs rebus cuiuscunqꝫ speciei aut in cippis sacculis siue talibus aut quibuscunqꝫ reseruaculis Quã etiaꝫ terciã ipse presbiter parrochialis potest in vsum suum ꝯuertere vt in d. c. de hijs. x q. i. et c. placuit et duobus seq̃n. e. cã. q. iij. vbi de hoc ꝑ archid. et. in. d. cum inter. de ỽ. sig. vbi fit mentio de tercia. Cum igitur p̃dicta sit communis opinio doctoꝝ nec in legendo nec iudicando ab ea est recedendum per id quod dixit. Jo. an. in c. i. de constituc Et Ant. et abb. in c. tua nos de vsur. Sed oportunũ est respondere argumentis ꝓ alia opiniõe in mediũ adductis Et ad primũ respondeo ꝙ epũs habꝫ generaliter ptãtẽ in decimis et oblationibus eo casu qñ habentes soluere decimas et oblationes nolunt eas soluere quia compelli possunt per epm vt dicit glo. in illo c. preter ibi allegato. Sicut videmus ꝙ epũs habꝫ cõpellere heredes ad mandandum executioni voluntates testanciũ vt in c. si heredes de test. Ad scdm respondeo ꝙ ad episcopũ spectat dispositio ecclesiaꝝ sue dyoce. quo ad collationẽ institutioneꝫ et etiam correctioneꝫ et ita loquuntur iura ibi allegata Non tamẽ ad eum spectat dispositio oblationum debitarũ alicui ecclesie sibi subdite per iura et rationes allegatas supra pro communi opinione Ad tercium dico ꝙ licet episcopus in sua dyocesi sit vicarius christi item et legatus ꝛc. quo ad omnia supradicta scꝫ collationem institutionem et correctionem non tamen quo ad dictas oblationes per iura et rationes supra allegatas. Ad quartum dico ꝙ glo. in d. c. nulli ibi adducto nõ loquitur in epo sed in papa Et dato ꝙ loqueret̃ in epõ tamẽ abb. in. d c. ad audiẽtiã. i. de eccl'ie edifi. eaꝫ simpliciter non sequit̃ Sed distinguit ꝙ aut subest iusta causa et potest illud epũs aut non subest et tunc secus et allegat glo in c. ꝯstitutꝰ de reli. domi. q̃ glo. ſm eũ idẽ dt in papa volente diuidẽ siue dimẽbrare epatũ ꝙ nota bñ ꝯtra dimẽbrationẽ eccl'ie pacis siue iusta cã nulla refusiõe subsecuta aut legittimo cõcambio factis per papam Paulum ij. ad preces Frideric. iij. Romanorum imperatoris qui Wienne erigi fecit Episcopatum. ꝛc.

M

I

Capitulum Tercium.

Consequēter quero de oblationib⁹ factis ymagini cui acquirant
et quis debeat eas pcipere Et respondeo p hanc distinctionē aut
loquimur de oblatiōib⁹ factis ymagini posite in domo priuata vl
in eius pariete siue in simplici oratorio aut in loco consecrato. In
primo casu tunc licet quorundam opinio fuerit oblationes tales
deberi domino loci per tex. in l in rem. §. Item quecūqꝫ ff. de rei.
vendi. vbi voluit iurisconsultus ꝙ applicatū ymagini alicui⁹ p-
tinet ad illū cui⁹ est ymago Tamen ꝯmunis ꝯclusio doctoꝝ est ꝙ
oblationes facte ymagini alicui⁹ sancti in aliquo loco p̄uato de-
picte acquirunt soli deo et loco dei presbiter prochialis eas pci-
pere debet tanqꝫ sibi debitas. Hec cōclusio ꝓbatur. Nā oīa q̄
templo aut altari siue ymagini sctōꝝ relinquūtur dei sunt et im-
mortali deo relicta et donata intelliguntur allegat. Angelus in
consilio suo ducentesimo vicesimo quarto. l. Si non dudū et lege
Iuliana ff. Ad leg. Iuli pecu Et glo. Singularē in lege. Statue.
ff. de vsu fructu et dicta. In rē su p̄ allegat⁹ vbi dixit ꝙ si qs lege
donauerit ymagini v̄ginis vel vultui sctō existenti in aliquo loco
p̄uato est dei non aūt dn̄i illius loci p̄uati Ideo p̄sbit̄ prochialis
illas percipiet Excepto si illi ymagini donatū fuisset mēbrū puta
q2 erat ymago aurea et deficiebat brachiū Nam tunc illa portio
ptinet ad dn̄m ymaginis nā tale donatū ē ps integralis ipi⁹ yma-
ginis merito acquirit̄ ei cui⁹ est p̄ncipale hoc est ymago et voluit
iurisconsult⁹ in. §. Item quecunqꝫ supra in ꝯtrariū allegati idē
tenet An debut et abb. in. c. pastoralis de hijs que fiunt a p̄la. et
in c. qm̄ de dec. vbi dicūt ꝙ oblatiōes facte ymagini que est depi-
cta in muro priuato cedunt presbitero parrochiali et nō dn̄o loci
Ratio quia talis locus aut dn̄s eius non est capax hoꝝ iuriū spi-
ritualiū Secundo casu qn̄ oblationes fiūt ymagini in aliquo loco
religioso Et tunc subdistinguo aut loquimur de oblatiōib⁹ fact⁹
ymagini posite in eccl'ia vel capella hn̄te admīstratorē puta depi-
cte ymagini in muro alicui⁹ mōasterij aut hospitalis ꝙ hꝫ admi-
nistratorem. Et tunc oblationes tales debent administratori et
non presbitero prochiali infra quā sita est talis ymago ¶ Idem
dicenduꝫ est de oblationib⁹ factis in tali eccl'ia Ratio nā illud qd̄
est oblatum tali ymagini dicit̄ donatū ipi deo vt supra dixi per c.
precipim⁹ et c. res eccl'ie et c. nulli ep̄oꝝ xij. q. i. et in c. saluator. i.
q. i. vbi dicit textus ꝙ bona eccl'iaꝝ sunt bona dei Merito igitur
oblationes illas habere debet admīstrotor eccl'ie in qua ē ymago
cuꝫ ipse in illo loco sit admīstrator bonoꝝ dei vt in c. ij. de donac.
Ideo dicit abb in c. i. de statu regul et in c. dilectus de offic. or. ꝙ

oblationes facte ymagini in muro monasterij debentur monaste
rio nō aūt presbitero parrochiali in cui⁹ prochia est monasteriuȝ
Ratio q̄r generi p speciē derogatur ſm cōmunē regulā Et ideo sicut
p̄sbiter prochie specialis derogat generali prochiali hoc est epō in
oblationib⁹ in sua prochia pcipiēdis vt sup̄ dictū est. Ita admi-
nistrator eccl'ie posite in parrochia debet tanq̄ȝ spēalis derogare
quo ad oblationes factas in eccl'ia sua p̄sbitero prochiali tanquā
administratori generali prochie Scdo casu aut loquimur de obla
tionibus factis ymagini in aliq̊ loco ɔsecrato non habente admi
nistratorē vt in muro alicui⁹ capelle simplicis et tunc oblationes
huiusmōi debent p̄sbitero prochiali infra cui⁹ prochiā sita ē ca-
pella ꝑut supra dictū est de alijs oblatioib⁹ in huiusmōi capellis
factis Sed nūq̇d layci pn̄t recipe oblatiōes et in vsus eoꝝ ɔuerte K
re Solutio dico q̄ non nā eccl'ia hoc laycis sub pena excōmunica
tionis ꝓhibet vt habet̄ in ca. sctōꝝ. x. q. i. vbi dicit. Calixt⁹ papa
Sctōꝝ patrum canonib⁹ cōsona sanxientes oblatiōes de sacratis-
simo altari beati petri et pauli apl'i et saluatoris ⁊c̄. aut de alijs
eccl'iaꝝ altarib⁹ siue crucib⁹ a laycis aufferri penit⁹ interdicim⁹
et sub districtione anathematis ꝓhibem⁹. Et in c. q̄r sacerdotes
dicit. Jero. ad damasū papā Quia sacerdotes ꝓ oīb⁹ orare de-
bent quoꝝ elemosinas et oblatiōes accipiūt qua fronte p̄sumunt
layci oblatiōes q̄s cristiani ꝓ pctīs suis offerunt vel ipi ɔmedere
vel alijs ɔcedere Subdit ob hoc gloriose papa mittere te oportet
illos p̄sūptores in excōmunicatione ppetuā vt et ceteri metū ha
beant et amplius hec in eccl'ia nō fiant dicit tn̄ S. Tho. vbi sup̄
q̄ oblatiōes postq̄ȝ fuerint ɔsecrate non possunt cedere in vsum
laycoꝝ sicut vasa et vestimēta sacra et hoc mō intelligit̄ dictum.
Jero. vel pōt intelligi quādo ꝓpria auctoritate talia aufferūt vel
cum rōne parentele a clericis recipiūt oblationes extra casū ne-
cessitatis Alias aūt illa q̄ non sūt consecreta pn̄t in vsū laycorum
cedere ex dispensatione sacerdotū siue p modū donatiōis siue per
modū venditiōis possunt eni huiusmōi oblationes vendi laycis.
Item ꝓhibet eccl'ia oblationes fideliū q̄ fiunt in eccl'ia ꝓ fabrica L
sub dominio laycoꝝ detineri Nec debēt layci de eis disponere aut
se de hijs aliquatenus intromittere nec eas dispensare nisi de cō-
missione episcopi aut p̄sbiteri eccl'ie Et contrariū facientes sunt
excōmunicati et debent vt sacrilegi puniri Audi damasum papā
in c. hanc ɔsuetudinē. x. q. i. dicentem hanc consuetudinē q̄ ɔtra
sanctā eccl'iaȝ catholicā augeri videt̄ omnino interdici⁹ vt nullo
modo vnquā vllo tpe oblatiōes q̄ infra sanctā ecclesiā offerunt̄

Capitulum Tercium

ſub dominio laycoꝝ detineant̃ ſed tantū̃modo ſacerdotū̃ ⁊c̃. Ad
dit penā̃ dicē̃s Si quis vero ꝯtra hanc regulā̃ ſctō̃ꝝ patrum qui
in concilio Niceno hoc ꝯſtituerunt temerarius p̄ſumptoꝛ fuerit
et vlterius oblatiō̃es de ſacris eccleſijs aufferre molit⁹ fuerit ſub
anathematis vinculo ſit colligatus et ꝯdemnatus. Et gre. in c.
ſacrilegiū̃. xvij. q. iiij. dicit. Sacrilegiuꝫ et contra legē̃ eſt. ſi quis
ꝙ eccleſijs relinquit̃ praue voluntatis ſtudijs tē̃ptauerit ſuis cō̃
pendijs retinere ⁊ lucius papa ibidē̃ in c. om̃es tales excō̃mū̃icat
damnat atqꝫ ſacrilegos eſſe iudicat ꝙ eſt contra principes et iu
M dices noſtri tp̄is que ſibi dominiū̃ taliū̃ oblationuꝫ vſurpant ꝓut
in facto videmus. Sed pone cō̃ſuetudo eſt in eccl'ia ſcti Laurē̃tij
ꝙ archipreſbiter habeat oblationes dn̄icales et ſacriſta eas que
fiunt in feſto ſcti Laurentij. Contingit ꝙ feſtuꝫ ſancti Laurentij
venit die dn̄ico quis habebit oblationes Reſpon. Bar. in l. pro
conſul ff. de offic. pro ꝯſul' per l. illā̃ concludit ꝙ oblationes ſunt
Archipreſbiteri Nam maioꝛ eſt dn̄ica quā̃ aliud feſtū̃ et inſpicit̃
potius quod eſt naturale qꝫ accn̄tale. Et ſic potius inſpicit̃ dies
dn̄ica qꝫ feſtum ſancti Laurentij facit ad idem. l. dies feſtos C. de
ferijs. Vtrū̃ ſacerdos poſſit recip̄e oblatiō̃es q̃ ei offerū̃t̃ ꝓ miſſis
dicendis q̄s penitenti iniū̃xit in penitē̃cia vt faceret dici Reſpō̃.
pō̃t ſed ſpē̃s mali eſt et ideo ſi pō̃t p̄ſumere ꝙ penitē̃s aliquid ſcā̃
N dalum ex hoc ꝯcipiat vel aliq̄s alius debet reſpuere et ad alium
mittere vt in c. cuꝫ ab om̄i de vi. et honeſt. cle. Terciū̃ de oblatio
nibus declarandū̃ dicitur obligatiō̃is Ad cui⁹ euidentiā̃ Quero
vtrū̃ alique oblatiō̃es ſint de neceſſitate p̄cepti. Solo S. Tho.
ſcd̃a ſcd̃e. q. lxxxvi. dicit ꝙ ſic Nam ratio naturalis dictat ꝙ eis
qui diuino cultui miniſtrā̃t ad ſalutē̃ tocius populi tot⁹ popul⁹
neceſſitatē̃ victus miniſtret ſicut et hijs q̇ ꝯmuni vtilitati inuigi
lant videlicet principibus et militibus cenſus et ſtipendia a po
pulo debent̃ ꝓbat hoc apl'us prima Chorin. ix. dicens q̇s militat
vnq̄̃ ſuis ſtipendijs Exemplū̃ de hoc habemus de rege gentili ſcꝫ
pharaone Gene. xlvij. q̇ ſacerdotib⁹ cibaria ex publicis hoꝛreis
dabat et in. c. nō̃ minus de emu eccle. Ideo dicit apl'us vbi ſupra
Qui altari deſ̄uiū̃t de altari p̄ticipant̃. Sꝫ quā̃do tenetur q̇s ne
ceſſario offerre d̄t ſctū̃s Tho. vbi s̈ ꝙ qꝫuis oblatiō̃es de ſui rō̃ne
habē̃t ꝙ volū̃tarie offerant̃ vn̄ dicit̃. Exo. xxv. Ab homīe qui vl
troneus offert accipietis eas poteſt tn̄ contingere ꝙ aliq̄s q̈tuoꝛ
modis ad oblationes teneat̃. Primo ex p̄cedenti ꝯuentiō̃e ſic̃ cū̃
alicui ꝯcedatur aliquis fundus eccleſie vt certis tp̄ibus aliquas
oblationes faciat quod tn̄ habet rō̃nē̃ cenſus Scd̃o ꝓpter p̄cedē̃

tem deputationē siue ꝓmissionem sicut qn̄ aliquis facit donationē inter viuos vel legat aliquid ecclesie mobile vel inmobile. Sic ergo ad oblationes nō tenet̃ quis ab inicio quia ab initio sūt gratuite sed ex quo facte sunt necessarie sūt necessario soluende. Et cogi debent eos soluere qui fecerunt ipsas vel heredes coꝝ Alias si non soluant maxīe oblationes defunctoꝝ iudicant̃ sacrilegi. xij. q. ij. nulli. Et homicide vt in c. qui abstulerit. e. cā. et. q. Et necatores egenciū aīaꝝ et infideles xiij. q. ij. qui oblationes Tercio tenetur quis ad oblationes ꝓpter eccl'ie necessitatē puta si ministri ecclesie nō haberēt vn̄ sustētarētur tenet̃ quis offerre etiaȝ extra consuetos dies oblationū et possent denegantes excommunicari dicit glo. in c. statuim⁹ xvi. q. i. Quarto ꝓpter consuetudinē et ecclesie institutionē. tenent̃ aūt fideles in aliquibus solennitatibus ad aliquas oblationes consuetas. ¶ Et que et quot sint tales solennitates. Dic. vt notant doctores in. ca. oīs cristian⁹ de consе. dis. i. vbi dt. Grego. vi. Omnis xp̄ianus ꝓcuret ad missarum solennia aliquid deo offerre et ducere ad memoriam qꝛ deus per Moysen dixit. Non apparebis in ꝯspectu meo vacuus Et ideo illi qui debitas oblationes non reddunt ꝑ viā excōmunicationis ꝯpelli possunt ad eas soluendum possūt etiā puniri ꝑ subtractionem sacramentoꝝ non ꝑ ip̄m sacerdotē cui sūt oblatiōes faciēde ne videat̃ pro sacramētoꝝ exhibitiōe aliq̄d exigere sed ꝑ superiorem suū vt no. in c. ad ap'licam de simo. et glo. in ca. Preter hec xxxij. dis. et in ca. Quecunqꝫ res et. c. de hijs. x. q. i. Circa p̄dicta O
nota ꝙ q̄uis in p̄dictis casibus teneatur q̄s offerre Sunt tamen quedā ꝑsone a quibus eccl'ia ꝓhibet recipi oblationes ad altare et hoc in detestationē criminis coꝝ cum est notoriuȝ quas ponit glo in. c. oblatiōes. xc. dis. Prīo ꝑsonaꝝ discordātiū et se odiētiū que non pn̄t ad ꝯcordiā reuocari. Vnde dt ꝯciliū carthaginense ibidē oblationes dissedentiū fratrū nec in sacrario neqꝫ in gazophilatio recipiant̃ Scd̄o opprimentiū paupes de quibus ibidem dicitur dona eoꝝ qui paupes opprimūt a sacerdotibus refutāda sūt Tercio sacrilegorum. xij. q. ij. de viro. Quarto raptorum obstinatoꝝ et inobediētiū vt in c. suꝑ eo de rapto Quinto q̇ extrahit ꝗuū violēter de eccl'ia ꝯfugientē ad ip̄aȝ. xvij. q. iiij. miror Sexto vsurioꝝ māifestoꝝ vt in. c. qꝛ in oīb⁹ de vsur. Septīo meretricū publicaꝝ Deu. xxiij Non accipies mercedē prostibuli ꝓpter scādaluȝ ne eccl'ia videat̃ fouere pctā si de lucro pctī reciperet oblationē Octauo hereticoꝝ credētiū receptatoꝝ ⁊ alioꝝ publice excōmūicatoꝝ vt i. c. excōmūicam⁹. i. de here. Nono rebaptisatoꝝ

ab hereticis sponte et sine necessitate taliũ cũ oblationes biennio
non sunt recipiende etiam si peniteant vt in c. eos de ꝯsecra. dis.
iiij. Et generaliter dicit Inno. quẽ sequit̃ abb. in c. ex transmissa
de dec. ꝙ eccl'ia non dꝫ recipe oblatiões criminosoꝝ si eoꝝ crimĩa
sunt notoria ne videat̃ taliũ pctã publice approbare. qd̃ nõ est di-
cendum cũ ipsa sit cultrix et adiutrix iusticie vt in c. i. de alienac.
feude in vsi. fendo. Et vt confusi sic saltẽ erubescant et corrigant̃
vt in d. c. de viro et in ca. latorẽ. xxxij. q. ij. Decime vero reales a
talibus personis licite recipiunt̃ vt in c. de terris de dec. vbi hoc
tenet. Inno. Quartũ de oblatiõib⁹ declarandũ dr̃ modificationis
Ad cui⁹ euidẽtiã Nota ꝫm albertũ magnũ sup expositionẽ misse
quatuor ꝯditiones requirũtur ad oblationẽ exteriorẽꝫ ita ꝙ deo
P sit accepta. Prĩa dicit̃ vtilitatꝭ Scd̃a puritatis. Tercia deuotiõis
Quarta dilectionis. Prima ꝯditio dicit̃ vtilitatis dꝫ eñ oblatio
esse vtilis valore ita ꝙ possit ꝯuerti ĩ vtilitatẽ ecclesie et mĩstroꝝ
eius vñ Malach. i. maledict⁹ dr̃ qui debile offert silr̃ qui falsaꝫ
monetam offerũt tales dupliciter peccãt Prĩo in non reddendo
debitũ Scd̃o qꝛ nitunt̃ deum decipere. Scd̃a conditio dr̃ purita
tis Naꝫ oblatio dꝫ esse mũda in acq̃sitiõe. Ideo de iniuste acq-
sitis ac possessis non põt fieri oblatio qꝛ vt dicit̃. Eccle. xxxiiij. et
habetur in. c. ymolantis xiiij. q. v. ymolantis ex iniquo oblatio est
maculata dona iniquoꝝ non ꝓbat altissim⁹ nec respicit in obla-
tionib⁹ iniquoꝝ Qui offert sacrificiuꝫ de substãtia paupeꝝ quasi
qui victimat filiũ in ꝯspectu patris sui vñ dicit̃ ꝓuer. xv. Hostie
impioꝝ abhoĩabiles sunt q̃ offeruntur ex scelere de quo in c. non
est putanda. i. q. i. et ibi etiã dr̃. Honora deũ de tuis iustis laborib⁹
qd̃ originaliter ponit̃ ꝓuer. iij. c. Tercia ꝯditio dr̃ deuotiõis debꝫ
eñ oblatio esse pinguis deuotiõis vt pl⁹ de cordis deuotiõe ꝓce-
dat q̃ꝫ de manu Nã volũtatẽ offerentis pl⁹ respicit deus q̃ꝫ rem
oblatã. Immo. reꝫ oblatã respicit ꝓpter volũtatẽ et ꝑsonã offerẽ
tis et nõ econtra. Exemplũ habem⁹ de Abel et ei⁹ oblatiõe vnde
dr̃ Geñ. iiij. respexit deus ad Abel et mũera ei⁹ ꝛc̃ vbi dt̃ Grego.
in registro et habet̃ in. c. scriptũ est. xiiij. q. v. dicturus quippe qꝛ
dñs respexit ad mũera sollicite p̃misit respexit de⁹ ad Abel ex qua
re patenter ostendit̃ quia non offerens a mũeribus sed mũera ab
offerẽte placuerũt. Exemplũ etiã habem⁹ de illa vidua paupcula
q̃ duo era minuta offerebat in gazophilaciũ. Luc. xxi. Mun⁹ eñ
extrinsecũ recognitio dꝫ esse censualis vt ip̃e q̃ offert mun⁹ recog
noscat ꝙ deus in ip̃m habeat dominiũ cui animam corpus et res
subdit Simile factũ est in tꝑalib⁹ Luc. ij. vbi dicit̃ quẽlibꝫ dedisse

denariū censualem impatori Romanoꝝ. per hoc recognoscēdo
se esse eius subditū. Potest etiā intendere ꝑ oblationē sacerdotis
ꝓmotionē pro vite accomodis reuerentiā exhibēdo sancto cui⁹
solēnitas agit̄ ꝑfectū viui vl' mortui pro q̊ missa valebit Quarta
condicio dr̄ dilectionis debꝫ eñ oblatio esse in caritatis dilectio-
ne oblata. Munera eñ non sunt deo grata si in offerente nō est
charitas fraterna quia oblationes discordantiū fratrū deus non
acceptat neqꝫ ecclesia dꝫ recipere vt in c. oblationes. xc. dis. Rō
est q̄ nullū opus est deo acceptū sine charitate teste aplo. i Cho.
xiij. Si linguis hoīm loquar et angeloꝝ ꝛc̄. Et ideo factur⁹ obla
tionē quod est op⁹ bonū debꝫ quidaꝫ bonū ꝓpositū non totaliter
dimittere sed mun⁹ relinquere ante altare id est huiusmōi opus
differre et ad fratrē pergere pedib⁹ corpis si pn̄s est vel pedibus
animi si absens est Hoc est ꝙ habeat firmū ꝓpositū se reconciliā-
di fratri sine mora cuꝫ poterit sibi satisfaciendo verbo facto vel
vtroqꝫ et tunc offerre debet mun⁹ suū hoc eñ remediū est ꝯtra
peccatuꝫ ire quod ꝫm Aug. supbi amplecti non valent. Inflati
eñ hoc medicamē caritatis et hūilitatis subire nolunt ideo eoꝝ
oblatio non est deo accepta vn̄ Crisꝫ. sup Math. Quā diu hoīes
fideles inter se aliquā dissensionē habuerint mun⁹ eoꝝ deus non
suscipit oratio non exaudit̄ nec deus vult esse amicus fideliuꝫ q̄ꝫ
diu inter se fuerint inimici. Circa p̄dicta et maxime circa scđam Q
conditionē. Nota ꝙ in aliquib⁹ casib⁹ etiā de iuste acquisitis nō
licet facere oblationes. Prim⁹ vbi tenderet in alicui⁹ p̄iudicium
verbi grā si filius illud deo offerat vnde patreꝫ nutrire dꝫ quod
xp̄us improbat vt habetur. Math. xv. Sicut ecōtrario simili di
cit Aug. ꝙ pater nō dꝫ exheredītare filiū vt instituat deum he-
redē in c. quicūqꝫ xvij q. iiij. et glo. in c. i. in v̄bo ire bellianice in
fi. de testa. li. vi. Et ideo dixit āgelis In ant. quō opor. epis. in §. ꝫ
neqꝫ ꝙ pater non dicit̄ facere actum pium si relinquit paupibus
filiū suū depauperādo et allegat. Aug. vbi supra. Ratio q̄ p̄mo
subueniendū est suis q̄ꝫ alienis. c. non satis. lxxxvi. dis. et ibi dicit
glo. ꝙ obligor pocius subuenire patri meo infideli q̄ꝫ extraneo
fideli. Idem voluit glo. in c. i. xxx. dis. facit glo. in c. quiescamus
xlij. dis. Scđus casus est vbi ꝓpter tales oblationes orituꝝ esset
scandalū quia tūc nō licet facere oblationes vt in c. nihil cū scā-
dalo de p̄script. Et ibi Antho. de but. ꝙ si p̄latus ꝓmouet causā
ecclesie scandalo imminente vt q̄ eā ꝓmouet cū potenti hoīe dꝫ
cessare nec fit p̄iudiciū ecclesie facit glo. singularis in c. si papa.
xl. dis. ꝙ q̄ꝫuis papa de solo crimine heresis possit accusari pote-

rit de aliis criminibus accusari si eius exemplo ecclesia scandalisat Et ideo dixit Inno in c. iiij. de translac. pla. q̄ si papa vult ɔmittē ɔsecrationē crismatis aut sacramentū ɔfirmationis clericis inferioribus et oriturū est scandalū non potest cōmittere. Item non posset deponere om̄es ep̄os eccl'ie ꝓpter scandalū glo. in c. ꝑ principalem ix. q. iij. facit etiā qd̄ dicit Inno. in c. cū olim de restituc. spol' q̄ quāuis sit mihi licitum rem meā per vim recupare si mihi non administretur iusticia ſm glo. notabile in l. nullus. C. de iudeis et in c. ius gencium. i. dis. hoc non ꝓcedit vbi oriretur scandalum facit Et quod dixit Antho. in c. potuit de loca et conduc. q̄ dominus non potest expellere. Emphiteotam de emphiteosi etiam si stetit per biennū q̄ nō soluit canonē nisi cū auctoritate. iudicis id ꝓcedit vbi immineret scandalū Secus si nō immineret scādalū vt qr emphiteota abesſʒ l' adesſʒ nō cōtradiceret Nā tūc ꝓpria auctoritate illud emphiteota facere poterit Terci⁹ casus in quo dicte oblationes fieri non debent est vbi ꝑ hoc oriret̄ ɔtemptus sup̄ioris Nā ꝓpter ɔtemptū quis punit̄ pena mortis vt i. c. ij. de maio. et obedi Ideo glo. dixt i c. Absit. xi. q. iij. q̄ inobediētia oli capite puniebat̄. Idē voluit glo. in. §. i. iiij q. iij vide etiā glo. in ca. Si quis dyacon⁹ in ver. Inimicos. l. dis. q̄ dicit q̄ inobediens p̄lato suo dicit̄ eius inimicus Et predictos tres cas⁹ ponit sctūs Tho. scd̄a scd̄e. q. lxxxvi. ar. iij. Sequit̄ cap̄. iiij.

Ca. iiij. de penitencijs recipiendis

Quarto ius parrochiale consistit in hoc vt ꝓchiani penitenciā recipiāt a suo parrochiali p̄sbitero nisi de licentia eius vel sui superioris eam recipiant ab alio vt in c. placuit de peni. dis. vi. et in c. Om̄is de peni. et
A re. vbi p̄cipitur cuilibet fideli qui ad annos discretionis ꝑuenit quaten⁹ om̄ia sua peccata ad minus semel in anno ɔfitcatur suo proprio sacerdoti Ad cui⁹ euidentiā nota q̄ confessio sacramentalis que fit sacerdoti cunctis penitentibus sit necessaria ostēdo triplici ratione Primo propter cristi institutionem Scd̄o propt̄ doctoꝝ et scripturaꝝ testificationē Tercio propter eccl'ie p̄ceptionem. Prima ratio qua ostenditur q̄ ɔfessio sacramentalis sit necessaria ad salutem est propter cristi institutionem. Vbi nota q̄ triplex est confessio vna mentalis que est recognitio peccati coram deo in corde et hec fuit tempore legis nature scʒ statim

De penitenciꝭs recipiendis

post peccatū Ade. Scḋa est ꝯfessio cerimonialis scꝫ ꝙ peccās tali peccato offerat tale sacrificiū peccans alio pctō offerat aliud et hec fuit in lege mosayca. Tercia est ꝯfessio sacramentalis et illa quātū ad primū ei⁹ ꝑceptū est a iure diuino instituta quippe fuit confessio in lege gracie a domīo hiesu xp̄o ꝫm Richar. in iiij. dis. xvij. implicite et explicite Implicite in figura cum dixit leproso mundato Mathei. viij. Vade et ostēde te sacerdoti. Et etiā explicite sine figura Johan. xx. qñ cristus dixit discipulis et sacerdotibus eoꝝ successoribus Accipite spm̄ sanctū quoꝝ remiseritis ꝛc̄. Ibi eñ datur sacerdotib⁹ potestas iudicandi et remittēdi que requirit manifestationē de ipsis pctīs que est confessio Quibus eñ datur potestas iudicandi de aliqua causa datur eis potestas cognoscendi de illa. Nullus eñ potest iudicare et esse bonus iudex de hijs que ignorat Sacerdos aūt non potest cognoscere sufficienter facta pctōris ꝯscientie nisi peccator ei per cōfessionem ꝯscientie aperiat et sic cristus confessionē oris instituit. vñ Aug. et habetur in c. quē penitet de peni. dis. i. Lasarū de monumento iam resuscitatū obtulit discipulis soluendum cristus per hoc ostendens potestatem soluendi sacerdotibus fuisse cōcessaꝫ Scḋa ratio qua ostendit̄ ꝙ confessio sit necessaria ad salutē est ꝓpter doctoꝝ et scripturaꝝ testificationē vnde de peni. dis. i. c. non potest inducitur. Ambrosius in li. de paradiso sic loquens. Non potest quisqꝫ iustificari a pctō nisi pctm̄ fuerit ante ꝯfess⁹. Et in eodē. c. Johan. os aureū. Non potest quisqꝫ grāꝫ vite celestis accipe nisi purgatus fuerit ab omni sorde pctī ꝑ penitentie confessioneꝫ. Et Aug. li. de peni. Agite penitentiā qualis agit̄ in eccl'ia vt oret ꝓ vobis ecclesia Nemo sibi blandiat̄ et dicat occulte ego apud deū ago. Nouit de⁹ qui mihi ignoscit q̄ in corde ago Ergo sine causa dictū est Que solueritis in terra erūt soluta et in celo ergo sine causa claues date sunt ecclesie dei quasi dicat non Et de peni. dis. i. ca. multiplex. Leo papa dicit Non remanet in iudicio cōdempnandū qḋ fuerit ꝯfessione purgatum. Ex quibus colligitur ꝙ penitentes ad confessionē sunt obligati nec possūt sine ea saluari si adest tp̄is oportunitas Tercia ratio qua ostendit̄ ꝙ ꝯfessio sit necessaria ad salutē est ꝓpter ecclesie ꝑceptionem ꝑcepit nanqꝫ ecclesia vt homines ꝯfiterentur in ca. om̄is vtriusqꝫ de peni. et remis. vbi dicit̄. Om̄is vtriusqꝫ sexus fidelis postqꝫ ad annos discretionis ꝑuenerit omnia sua solus peccata saltē semel in anno fideliter ꝯfiteatur ꝓprio sacerdoti Et iniūctā

Capitulum quartum

sibi penitentiam proprijs viribus studeat adimplere. ¶ Quod
statutum sancte matris ecclesie intendo pro simplicibus decla-
rare Et quantum ad visum vel actum ꝯfessiōis soluuntur in hac
particula sex questiones de quibus per ordinem dicam Prima ꝗ
debeant confiteri Scd̄a quid debeāt confiteri Tercia quando de-
beant confiteri Quarta quomodo debeant confiteri. Quinta cui
debeant confiteri. Sexta quomodo confessi debeant penitentiaȝ
B iniūctā adimplere Prima questio est Qui debeant confiteri Hec
soluitur in principio Cum conciliū dicit Omnis vtriusqȝ sex⁹ ꝛc̄
vsqȝ ibi omnia sua Nā quilibet fidelis id est baptisatus dicitur
eñ hic fidelis a fide baptismi tenetur confiteri etiam si sit here-
ticus vel scismaticus quia caracteraȝ in anima receperunt rōne
cuius subsunt eccl'ie nec se subtrahere possūt vt in.c.super eo de
here.li.vi. Soli ergo baptisati ligātur hoc statuto quia nihil ad
nos de hijs que foris sunt.in.c.gandem⁹ de diuorc. Et hoc q̄tū
ad determinationē temporis et modi ꝯfessionis quia sic confessio
est de iure positiuo Et vicario cristi non fuit cōcessa directe ptās
super illos qui sacramentum baptismi non susceperunt quod est
ianua aliorum sacramentorum qua intratur in ecclesiam militā
tem In quantum vero p̄ceptum de confessione est p̄ceptuȝ dei ꝗ
habet potestatem vniuersaliter super omnes et preceptum vni-
uersaliter dedit regulariter omnes tam fideles q̄ȝ infideles te-
nentur ad confessionem faciendam cristiano sacerdoti. Et hoc
quādo habent annos discretiōis Quod exponit glo. id est postq̄ȝ
est dolicapax. Et dicitur dolicapax proximus septennio vel saltē
post septennium tunc enim puer excedit infanciaȝ et intrat pue
riciam Et sic mentiri potest et verum dicere. vt in.c.i.delic.pu.
C Igitur tunc tenetur confiteri. Item tante obligationis est pre-
ceptum de confessione vt si quis est mutus vel non potest loqui
confiteri debet nutu vel signo aut scripto noto sacerdoti. Si
autem esset alterius ydiomatis tūc secundum Bonauenturam
potest confiteri per interpretem qui est obligatus ad tacendum
Sed Sco. dicit ꝙ non videatur sibi necessarium ꝙ quis confi-
teatur per interpretem quia forus est ex natura sua debet esse se-
cretissimus. Ideo non tenetur ad istum aliq̄s vt aliquo modo se
publicet mō interpres posset malignari et reuelare pctm̄. Ideȝ
tenet. Richar. in iiij.dis.xvij. et addit. Cum ꝯfiteri sit multum
difficile non videtur tutū plus artare ꝯfessionē quā artetur per
D ius diuinū vl' positiuū qd̄ nō artat q̄ȝ ꝯfiteri ꝑ interpretem Scd̄o

De penitencijs recipiendis.

ꝓ̄ncipaliter queritur Quid penitētes debeāt ꝯfiteri Solꝰo dic. ꝙ oīa pctā mortalia manifesta occulta ꝓꝓria recolita sunt ꝯfitenda siue sint cordis siue oris aut operis Primo peccatū manifestū est ꝯfitendū ſʒm doc in iiij. dis. xvij. duplici ex causa Prima est ex ꝑte sacerdotis ꝯfessionē audientis qm̄ sicut est in iudicio forensi ꝙ iudex aliquid nouit vt priuata ꝑsona qꝺ tamen non nouit vt iudex nec ꝓcedit ad sentenciaʒ quousqʒ innotescat ei vt iudici quia vt dicit in c. Judicet iiij. q. vij. Judex dʒ iudicare ſʒm allegata. Sic est in iudicio penitenciali qꝛ pctā publica q̄zuis sint manifesta sacerdoti sicut homini non tn̄ sūt manifesta sicut dei vicario ideo sūt ꝯfitenda Scꝺa rō est ex ꝑte confitentis qꝛ ꝑ suā humilē ꝯfessioneʒ hʒ iustificari vnde de pe dis. i. §. Alij dic tu prius iniq̄tates tuas vt iustificeris et ꝓuer. xviij. Justus in principio accusator est sui vt ergo q̄s iustificet vt dignus sit reconciliatione eccl'ie nccāria ē ꝓꝓria accusatio quātūcūqʒ eiꝰ peccatū sit publicū. Scꝺo dico ꝙ pctm̄ occultū est ꝯfitendū et hoc duplici rōne Prima est ex parte sacerdotis ꝯfessioneʒ audient⁊ scʒ absolutio a culpa et obligatio ad penā quia ꝓ mortali q̄s incurrit penā eternā ꝓ qua satisfactio temporalis iniungenda est arbitrio sacerdotis necesse est ꝙ fiat sacerdoti confessio pctī occulti Scꝺa rō est ex parte pctōris ꝯfitētis vt q̄ non erubuit in occulto in ꝯspectu diuine maiestatis erubescat ꝓꝓriā maliciā ꝯfitendo in conspectu sacerdotis homo enī carnalis plus erubescit in oculis hoīm q̄ʒ dei. Tercio dico ꝙ peccatū ꝓꝓriū est ꝯfitendū non alienū hoc ꝓbat tex. duʒ omnia sua pctā q̄si diceret nō aliena qꝛ in confessione pctōr debʒ se reuelare. Psal. Dixi confitebor aduersum me iniusticiam meam glo. non alienam alias esset proditor et detractor de peni. dis. i. c. q̄uis hoc verū si peccatū ꝓꝓriū pōt notificari sufficiēter sine peccato alteriꝰ tunc pctm̄ ꝓꝓriū et non alienū est ꝯfitendum Si vero pctm̄ ꝓꝓriū sine notificatiōe alieni peccati siue aliene persone manifestari nō pōt sic ſʒm Host. et quosdā alios doctores tenet eam exprimere vt si quis cognouisset matrē vl' sororē vel etiā vxorē modo inordinato vel aliquid tale cōmisissent ꝓpter eius circumstantias que aggrauant necesse est aliū reuelare Alij aūt vt S Tho. et Bonauent. in. iiij. dis. xvij. tenent ꝯtrariū ꝙ in casibꝰ p̄dictis scʒ vbi non pōt exprimi circūstantia aggrauās et in aliud genus peccati mortalis trahens nisi ꝑ talem ꝯfessionē ꝑueniat in cognitionē alterius persone peccātis ꝙ nequaq̄ bona conscientia et absqʒ peccato ꝯfitēs possit reuelare illā circūstantiā ꝑsone Sed in tali casu petat licentiā alieno sacerdoti qui aliā ꝑsonam conpeccanteʒ non

Thomas in 4 · d · 16 · q · 3 · ar · 2 · q · 5 · in solutione 4ti et 5ti argu[illegible]

noscat nec verisimiliter noscitur⁹ sit ꝓ futuro alias ꝓderet ꝑsonā
et peccatū alterius qđ non licet. Si aūt non pōt habere alienum
sacerdotē tunc sufficit peccatū dicere sine huiusmōi circūstantia
verbi grā in casibus predictis sufficit dicere in generali ego cog-
F noui mihi valde propinque attinentē. Quarto dico ꝙ peccatum
recolituȝ est confitendū pctā em̄ oblita q̄ omnino lapsa sūt a me-
moria non tenet̄ q̇s in speciali confiteri qꝛ hoc esset ꝯfitēti impos-
sibile cū nulla peccata possint ꝯfiteri nisi q̄ habentur in memoria
Debet tamen quis ꝯfiteri de peccatis oblitis in generali dicendo
se in multis offendisse quoꝝ non recordatur. Et in spēali cōfiteat̄
de negligentia q̄ fuit causa illius obliuionis. Si aūt peccator re-
cordetur et nolit dicere vel non opam dat vt recordetur cōfessio
sua infructuosa est etiā qualitercūqȝ alias bene viuat. Hic cadit
Exemplū de quadā moniali Abbatissa q̄ valde abstinenter vixit
sȝ obticuit vnū pctm̄ carnis. Ideo fuit eternalit̄ dānata. Extēde
Et si ꝯfitens est oblitus aliquoꝝ peccatoꝝ in prima confessiōe dȝ
eidem confessori et non alteri ꝯfiteri si eius copiā habere potest.
Alias si nō pōt licet non teneat̄ omnia iterato singulariter alteri
ꝯfiteri si ex certo proposito non obmisit tamē dȝ hoc facere in ge-
G nerali vt sic ꝯfessio sit indiuisa. Quinto dico ꝙ tam pctm̄ mortale
cordis q̄ꝫ oris et operis est ꝯfitendum de peccato cordis ꝓbatur
tali ratione ꝑtes penitentie sunt ꝯnexe et ordinate ergo sicut re-
quirit̄ cōtricio ꝯfessio et satisfactio ad hoc ꝙ remittatur peccatū
oris et opis. Ita etiaȝ ad hoc ꝙ remittat̄ pctm̄ cordis requirunt̄
hec tria videlicet ꝯtricio ꝯfessio et satisfactio De corde em̄ vt inqt
saluator Math. xv. exeunt cogitationes male igit̄ tales sūt ꝯfi-
tende Sed que cogitatiōes sūt ꝯfitende. Respōdeo distinguēdo
triplicē cogitationē ꝺm sctm̄ Tho. dis. xxxix. scdi li. Prima est na-
ture. scda grē. tercia culpe Prima est cogitatio nature qn̄ quis co-
gitat ea ad q̄ naturaliter inclinat̄ vt si quis siciēs cogitat de potu
si q̇s grauat⁹ sōno cogitat de dormitiōe et huiusmōi et ī talib⁹ co-
gitationib⁹ non est pctm̄ qꝛ in hijs que nobis insunt a natura nec
laudamur nec vituperamur vt dꝛ. ij Ethicoꝝ igit̄ tales cogitatio-
nes nō sūt ꝯfitēde. Scda cogitatio dꝛ gracie cū q̇s cogitat bn̄facē
Non em̄ pōt quis a se ipso cogitare bonū qꝛ vt inquit Aug. in li.
de ꝑ̄destina. sanctoꝝ prius est cogitare bonū q̄ꝫ credere et ip̄m co-
gitare bonū ex deo est Tercia est cogitatio culpe qn̄ quis cogitat
de pctō aliquo Et hec cogitatio potest esse aliquādo meritoria ali-
quando venialis aliquando mortalis potest esse cogitatio de pec-
catis meritoria quando quis cogitat vel vt doleat vel vt cōterat̄

vel vt ꝯfiteatur sicut dicebat. Ezechias ysaie. xxxviij. c. Recogi-
tabo tibi omnes annos meos in amaritudine anime mee Vel co-
gitat pctā vt illa cognoscat sicut q̄ habet predicare vel cōfessiōes
audire varia peccata recogitat q̄liter illa possit detestari siue pu-
nire. Quandoqꝫ cogitatio de pctīs potest esse venialis scilicet cū
quis illa cogitat cum aliqua delectatione non tamē ex proposito
nec ex deliberatione sed potius ex quadaꝫ surreptione Quādoqꝫ
insuper cogitatio de peccatis est pctm̄ mortale quando videlicet
quis cogitat illa cū ꝯsensu deliberato ex delectatione et ꝯplacētia
pctī mortalis Et q̄uis nō sequatur actus exterior tamen volū-
tas depravatur et maculatur interius propterea graue periculū
imminet hijs qui nullā sibi ꝯscientiā faciūt de cogitationib⁹ tur-
pibus et immūdis q꞉ tales de necessitate precepti sunt ꝯfitende.
Sed quero vtrum temptationes sint confitende. Solutio sim- M
pliciter et absolute loquendo temptationes non sunt confitende
cuius ratio est quia nihil est confitendum nisi genus peccati aut
circumstantia peccati sed temptatio neqꝫ est peccatuꝫ neqꝫ cir-
cumstātia peccati igitur ꝛc. Scdm quid vero loquēdo scꝫ prout
temptationes sūt voluntarie tunc temptationes sunt ꝯfitende.
Et hoc in duobus casibus. Primo quādo quis temptacionibus
se exponit vt faciunt illi qui vadūt ad spectacula vt videāt mu-
lieres. ¶ Scdo quando temptationibus non resistit͛ hec Alexan.
quarta parte summe q. cclxvi. Dictū est de omnibus peccat͛ mor-
talibus ꝯfitendis Nunc querit͛ de venialibus Vtrū pctā venia- I
lia necessario sint confitenda Solutio ex diuino precepto a statu-
to ecclesie non obligamur ad ꝯfessionem venialium que scimus
esse venialia. ¶ Ratio quia venialia stant cum caritate et sic per
ipsa regnum celorum non clauditur et sic si homo non peniteret
nec confiteretur de talibus non tamen propter hoc damnaretur.
Et sic ꝯfiteri venialia non est preceptuꝫ eo q꞉ absqꝫ ꝯfessione mul-
tipliciter remittuntur Primo per dignam eucharistie sumptionē
de conse. dis. ij. cum omne. Secundo per aque benedicte aspersi-
onem vt in c. Aquam de ꝯse dis. iij. Tercio per deuotam pectoris
tunsionē in c. tres actiones de pe. dis. i. Quarto p̱ orōnem domi-
nicam in c. de quottidianis de peni. dis. iij. Quinto per sacerdotis
benedictionē glo. in prohemio sexti in verbo benedictionē Sexto
per generalem confessioneꝫ in ecclesia factam d. c. de quottidia-
nis. Per accidens tamen potest esse necessariū venialia confiteri
et hoc in duobus casibus. ¶ Primo ratione dubij quando quis

ꝓbabiliter de aliquo peccato dubitat vtrũ sit mortale vł veniale quia si pctõr non penitet de illo sicut de mortali discrimini se exponit et ideo dꝫ confiteri Scđo ꝓpter statutũ eccłie si homo q̃ tenetur confiteri semel in anno non haberet nisi venialia tũc ꝓpter p̃ceptũ eccłie de ꝯfessione facienda ad confessionẽ illoꝝ venialiũ tenet̃ scđm sctm̃ Tho. in iiij. tñ Sco. et Pe. de pau. in hoc tenent ꝯtrariũ decla. Via tamẽ scti Thome est securior. Quid aũt si aliquis isto tp̃e non esset sibi conscius etiam alicuius pcti venialis. Solutio licet hoc nõ posset ꝯtingere homĩ nisi ꝫm specialissimaꝫ grãꝫ sicut de btã virgine creditur ꝙ non peccauerit venialiter licꝫ de apłis non sit certum. Si tñ aliq̃s certus esset ꝙ non esset dispsus etiam aliqua macula venialis pctĩ talis adhuc debꝫ se p̃ñtare sacerdoti et dicere Domĩe libenter ꝯfiterer et obediens esseꝫ ecclesie si conscius essem in aliq̃ orate deũ pro me non tñ dꝫ se dicere viciosuꝫ nec tamẽ penitẽtia ei iniungit̃ nec absoluit̃ nisi cõdicionaliter vel de oblitis Videat tamen ne sibi cõtingat sicut mulieri quã plebanus reclusit in cancellis q̃ nulluꝫ dixit se scire pctm̃ et tamẽ fuit notoria peccatrix. Et sicut illa q̃ vendidit ferrũ dic duo exempla Vltimo solet dubitari quãtũ ad pctõꝝ circumstantias

R Vtrũ circũstãtie pctõꝝ sint ꝯfitẽde Solꝰ ꝫm doctꝰ. iiij. dis. xvij. Quadruplices sũt circũstantie pctõꝝ Prime dicunt̃ impertinẽtes que nec aggrauãt nec alleuiant pctm̃ vt in furto impertinẽs est an recipiã manu dextra vel sinistra ꝑ ostiũ vel fenestrã et tales circũstantias confiteri est fatuum et inutile. Scđe sunt circumstantie pctõꝝ alleuiãtes vt fractio ieiunij ꝓpter magnã famem aut magnum laborẽ et tales etiã nõ est bonũ ꝯfiteri q2 nõ est bonũ seipm̃ excusare nisi forte quis aliquãdo tales ꝯfiteret̃ ꝓpter sacerdotis inquisitionem vel vt ꝓuideret eius scandalo vt si diceret domĩe confiteor q2 ꝯmedi carnes in quadragesima ꝓpter infirmitatẽ vł ex consilio medici. Tercie circũstantie dicunt̃ aggrauantes que aggrauant pctm̃ non tñ trahũt in aliud genꝰ vł in aliã speciẽ pcti vt in furto ꝙ quis furaretur multuꝫ vel parum totum est contra vnũ p̃ceptũ Non furtũ facies est tñ grauius pctm̃ cũ homo multuꝫ accipit de alieno q̃ꝫ parũ q2 magis ꝓximũ dãnificat. Et tales circũstantias non est de necessitate ꝯfiteri sed de cõgruitate scꝫ de bono et equo Quare sunt circũstantie in aliud genꝰ pctĩ mortalis trahentes et has confiteri est necessariũ Scđm vo dicta sctõꝝ octo sunt tales circũstantie Prima dicit̃ ꝑsone Notificãda nãqꝫ est persona cum qua vel contra quã peccatũ est ꝯmissũ Aliud enĩ peccare cũ moniali aliud cũ seculari aliud cum soluta aliud cum

coniugata rc. Scda circũstantia dicit loci Nam si peccatũ committatur in loco sacro inducit in aliam speciẽ pcti quod dicitur sacrilegium Tercia est tpis quando enim peccatuz ↄmittitur in die festo inducit in aliam speciem scz transgressionem tercij precepti vt dicit Nico. de ly. super xx. c. Exo. Quarta dicitur nũeri quia quociens homo peccat tociens distincta et plura peccata ↄmittit ꝓpter ea oportet dicere quociens pctm̃ est ↄmissum. Et si quis non recordet dicat nũeruz quẽ potest estiare ſm ꝓbabilẽ opinionẽ et si nõ potest estiare numeꝝ estimet q̃to tpe ĩ peccato stetit. Quinta dicitur modi posset eñ quis tali modo peccare ꝙ peccatũ traheret in aliã speciem vt si quis cum muliere peccaret contra naturam. Sexta dr qualitatis oportet eñ ↄfiteri quãdo peccatũ est publicum quia induceret aliã speciẽ hoc est scandalũ ꝓximi. Septia dr inductionis quãdo aliquis non solũ ipẽ peccauit sed alios induxit ad peccandũ dans ↄsiliũ vel fauorẽ Octaua dicitur cõsequẽtie debet peccator etiã dicere peccata q̃ ↄsequunt ad alia peccata vtputa qr in vno peccato occurrerẽt mendacia periuria adulationes deceptiones et similia q̃ necessario sũt confitenda. Tercio fuit principaliter circa lraz quesitũ quãdo penitentes debeant confiteri Circa hoc aũt triplex temp⁹ solet assignari. Primũ dicitur tempus assignatũ Scdm festinatuz Terciũ frequentatuz. Primũ temp⁹ dr assignatũ de quo fit mentio in d. c. oĩs de peni. et re. qñ dicit semel in anno. Ex quo colligitur ꝙ de iure cõmuni saltem semel in anno oẽs hoĩes ↄfiteri tenentur. Et aduerte ꝙ non dicit hec constitutio quo tpe anni quis ↄfiteri teneat vnde sufficit ad euitationẽ huius pene quandocũq3 dũmodo tamẽ tempore susceptionis eucharistie a peccato sit immunis. Et ex certo proposito et magna cautela conditores hui⁹ canonis confessioni tempus non adiecerunt sicut eucharistie qr nõnulli forsan inuenirent qui confessionẽ quãdoq3 different hac sola de causa si non possent quo ad confessionis articulũ ab hac pena eximi alio tpe quã in quadragesima ↄfitendo Secundum tempus circa confessionem dicit festinatũ vbi solet dubitari. An peccator statim teneat confiteri habita oportunitate sacerdotis dimissa opiniõe. Inno. in d. c. oĩs et Arch. in c. Ille rex de. pe. dis. iij. et Host. in sũma q̃ videnĩ dicere ꝙ sic dico ꝙ cũ Richar. sctũs Tho. duran et. Sco. in iiij. dis. xvij. ꝙ peccator non tenet ↄfiteri statim habita oportunitate sacerdotis ꝑterq3 in quatuor casibus Ratio qr cum sit ꝑceptũ affirmatiuũ de cui⁹ natura ẽ ꝙ obligat semꝑ sed non ad semꝑ sed loco et tpe debito determinato

per eccl'iaꝫ ſcꝫ in paſcha qn̄ neceſſe habet ꝯmūicare debꝫ tamen de pctō conteri incōtinenti poſt perpetrationē et alias qn̄ occurrit culpa vt dei offenſa et per talem cōtritionē cū ꝓpoſito ꝯfitēdi debito tp̄e dimittit̄ pctm̄ vt in c. magna de pe. diſ. i. Sunt tamen quatuor caſus in quibus pctōr ſtatim tenet̄ ꝯfiteri. Primus eſt rōne ſacramēti qn̄ ſcꝫ vult ſuſcipere euchariſtiā vel ſacrū ordinē non ſufficit ꝙ ſit contritus ſed oportet ꝙ ꝯfiteatur alias pcāret mortaliter Aliqui dicunt idē eſſe de alijs ſacramentis vt matrimonio ꝛc̄. ꝓut in ꝯmūi practica obſeruat̄ Scd̄us eſt rōne p̄iculi quādo aliq̄s eſſet in exp̄ſſo periculo mortis vel ꝓpter egritudinē vel aliā cauſā vt in parturientib⁹ vel exponit ſe actibus periculoſis ad mortē vt in bello vel naufragio Tercius eſt rōne ꝯſcientie qn̄ aliquis habet ꝯſcientiā dictantem ſibi ꝙ ſtatim teneat̄ confiteri et ſi ſic ſibi format ꝯſcientiaꝫ tunc mortaliter peccat ſi non facit qꝛ om̄e qđ eſt contra conſcientiā edificat ad gehennā xxviij. q. i. §. ex hijs in c. lr̄as de reſti. ſpo. Quart⁹ eſt rōne dubij quādo ſcꝫ ꝓbabiliter dubitat ꝙ amplius ꝑ illo anno non occurret ſibi copia ꝯfeſſoris ſeu valentis eū a peccato reſeruato abſoluere vl' ab excōmūicatione ſi eſt ea ligatus tunc eñ̄ tenet̄ ꝯfiteri cū habꝫ
N oportunitatem Extra hos caſus licet non teneat̄ q̇s ſtatim confiteri tamē dt. S Tho. ꝙ bonū eſt vtile ac laudabile et ꝯſulendū ꝙ homo ſtatim ꝯfiteat̄ et non differat ſed p̄ueniat tp̄us confeſſionis ab eccl'ia ſtatutū et hoc ꝓpter quiq̄ꝫ rōnes P̄ma eſt ꝓpter incertitudinē tp̄is. Nam hora ſeu tp̄us mortis eſt incertuꝫ Luc xij. Veniet dn̄s ſerui illius quando non ſperat̄ Exemplū de diuite cui dictuꝫ eſt Stulte hac nocte ꝛc̄. Luc. xij. Et ideo vt canit eccl'ia Ne forte p̄occupati die mortis queramus ſpaciū confeſſionis et penitentie et inuenire non poſſimus q̇ꝫcicius comode poſſimus ꝯfiteamur Eccl'iaſtici. v. Ne tardes cōuerti ad dominū et ne differas de die in diem. Secunda ratio eſt propter accumulationē criminū. Nam quanto quis maiori tp̄e reſidet in peccatꝭ tanto plura et maiora vel grauiora peccata accumulat Apocal' vltio. q̇ in ſordib⁹ eſt ſordeſcat adhuc et in ca. ſi. de ꝯſue. Tāto grauiora ſūt crimina quanto diucius infelicem animaꝫ detinent alligatam. peccata eñ̄ peccatis iuſto dei punīūtur iudicio Et merito quia vnuꝫ peccatū diſponit ad aliud et eſt cauſa alterius. Grego. peccatū quod ꝑ penitentiā non diluitur mox ſuo pōdere in aliud trahit. Tercia eſt propter elongationem hominis Naꝫ quanto quis tardat amplius confiteri tanto magis a deo elongatur tanto difficilius conuertitur tanto eius vita periculoſius

finitur Qui nō est hodie aptus cras minus erit in Psal. Qui elō-
gant se a te peribunt Quarta ratio est ꝓpter indignationem iu-
dicis Qui eñ in hac vita non audierit deum clamantē Penitemī
et confitemī ipse postmodū clamabit ad deum et non exaudiet.
ab eo Sicut clamauit diues in inferno et nō ē exaudit⁹ Tu ergo
festina ne tardaueris. Quīta est ꝓpter collationē mūerꝫ Nā lau
dabile et vtile est ꝙ pctōꝛ quāto cicius peccatū suū ꝯfiteatur qꝛ
per sacramentū penitētie confertur gracia q̄ homīeꝫ reddit ma
gis firmū ad resistendū pctō. Videm⁹ etiā in corꝑalibus ꝙ aliq̄s
laborans morbo corꝑali quantocius potest querit medicinaꝫ vt
sanetur ergo a forciori peccatoꝛ quantocius debet querere re-
medium contra spūalez morbū peccati. Tercium tempus circa
ꝯfessionem dicitur frequentatum. Quod accipitur duob⁹ modis
Vno modo vt si frequenter ceciderit in pctm̄ per confessionem
frequenter resurgat et hoc est laudabile. quia septies in die cadit
iustus et resurgit. Alio modo vt eadem peccata frequenter pec-
catoꝛ ꝯfiteatur Et tunc dico ꝙ non est necesse vt qui semel bene
confessus est iterato confiteatur peccata sua nisi in quatuoꝛ ca-
sibus Duo sunt ex parte ꝯfitentis et duo ex parte ꝯfessoris Pri- D
mus ex parte confitentis est si scienter aliqđ mortale tacet. Tūc
eñ notabilem irreuerentiaꝫ sacramento facit et tenetur iterare
illam ꝯfessioneꝫ. Si tamen talis confitetur eidem cui et prius et
ille habet in memoria pctā eius sufficit dicere illud occultatuꝫ et
illam fictionem Idem est de illo qui ficte accedit scꝫ cum volun-
tate et proposito posterius peccādi vnde sctūs Thomas in hoc
tenet contrarium Dicit eñ ꝙ homo recedente fictione cōsequit
effectū sacramēti sicut de baptismo Ideo non tenetur talis fict⁹
iterare confessionem sed de fictione conteri et ꝯfiteri Et ẜm doc-
tores talis qui habet propositum posterius peccādi et in eo per-
seuerat si confitetur audiendus est. et debꝫ sibi penitentia iniūgi
et moneri vt abstineat a tali ꝓposito de penitentia et remissione
ꝙ quidam. sed non debet nec potest absolui quia talis fictio ē sibi
mortale peccatum et si euꝫ de facto absolueret grauiter peccaret
quia scienter administraret sacramentum indigno. Secundus
casus ex parte confitentis est qn̄ non impleuit penitenciam in-
iunctā ex ꝯtemptu vl' negligētia et est oblit⁹ eius Si eñ recor-
daret adhuc posset ꝑficere et tūc ꝑficiēdo iterare nō tenet et p̄-
cipue qn̄ nō est sibi termin⁹ p̄fixus ad ꝯplendum Tercius casus
ex parte cōfessoris est quando est notabiliter ignorās ita ꝙ nescit
discernere inter mortale et veniale. Et penitens habet casus

intricatos et difficiles Et hoc nisi penitens sit peritus ⁊ cõfessorẽ instruat Cum aũt vadit ad eũ quẽ scit ydeotã et ignorantẽ tenet iterare p̃sertim qñ potest habere aliũ sufficientẽ vñ Aug. in c. Cui aũt de peni. dis. vi. Qui vult ꝯfiteri vt inueniat graciã querat sacerdotẽ scientẽ ligare et soluẽ Quartꝰ casꝰ ex pte ꝯfessoris ẽ impotẽtia absoluẽdi vt q̃ in ꝯfitẽtẽ nõ habuit iurisdictionẽ vl' forte absoluit in casu reſuato vl' forte ꝯfitẽs tũc fuit excõmũicatꝰ vl' ipe sacerdos fuit excõicatꝰ vl' suspẽsꝰ ita q̄ nõ potuit eũ absoluere Si ꝯstat sibi tenet iterare licʒ extra hos casꝰ nõ sit ncc̃e idẽ peccatũ pluries ꝯfiteri tñ multũ est vtile et laudabile Nõ quidẽ ꝓpter remissionẽ culpe q̃ in p̃ma cõfessione si rite facta est deleta est. Sed valebit nihilominꝰ scd̃a et tercia et deinceps ꝯfessio ad remissionẽ pene tum rõne actus de se boni tum rõne erubescentie tum ratiõe ⁊ ṽtute clauiũ valebit ad augmentũ grẽ Quarto fuit principaliter quesitũ Quõ fideles debeant ꝯfiteri. Ad cuius euidentiã Nota p̃mo q̄ confessio debʒ fieri cũ magna p̃paratiõe ita q̄ ante cõfessionẽ dʒ quis diligẽter se p̃parare ita q̄ debite noticiam et memoriã eius habeat qd̃ dʒ ꝯfiteri quia si ex ignorantia seu obliuione ꝓcedente a ꝓpria et notabili culpa quis omitti cõfiteri vnũ peccatũ mortale aut eius circũstantiam ad cõfessionẽ necessariã non excusat nec vere confessus d̃r vt no. de peni. dis. i. Si obliuiscaris pctõꝝ tuoꝝ scʒ ea cõfiteri tũc eoꝝ recordaberis nolens quãdo in toto publicabunt et in conspectu ꝓferent oĩm tam amicoꝝ tuoꝝ q̃ʒ inimicorũ et sanctorũ angeloꝝ celestiumqʒ virtutũ. Non ad dauid solũ dicebat. Tu secreto fecisti ego hoc cunctis manifestabo et ad nos oẽs hoc d̃r hec ibi vnde si cõfessor aliquẽ inpreparatũ inuenerit ad ꝯfessionẽ accedere dʒ ip̃m monẽ vt cũ p̃paratiõe veniat Quã p̃parationẽ siue modũ preparatiõis qui ad ꝯfessionẽ reqrit ysa. xviij. c. declarat dicẽs. Recogitabo tibi oẽs annos meos in amaritudine aĩe mee. In quibus verbis triplicẽ modũ preparationis oñdit. Primꝰ dicitur cogitationis. Secundus recordatiõis. Tercꝰ amaricatiõis. Primus modus dicit cogitationis q̃ d̃t Ezechias Recogitabo id est iterum atqʒ iterũ cogitabo scʒ qd in ꝯfessione dicere debeã q̃ vt dicit Grego. in mora Debet vniuscuiusqʒ mens causas suas apud deum cõtra se sollicita inquisitione discutere. Debet igit pctõr tria discutere anteq̃ʒ ꝯfiteat. Prĩo receptoꝝ a deo bñficioꝝ suã ingratitudinẽ q̃bus accendit mens ad diuinũ amorẽ vt faciat ꝯfessionem cum amore vnde in figura Leuit. vi. p̃cepit dñs dicẽs. Ignis semper ardebit in altare meo Et quid per ignẽ nisi ardens dilectio desig

natur de quo igne Luc. xij. dñs ait. Ignem veni mittere in terrã et quid volo nisi vt ardeat Altare vero mens nostra est in qua ignis id est dilectio dꝫ accẽdi p sacerdotẽ id est p rõnalẽ intellectũ diuina bñficia cogitando. Scdo penitens dꝫ cogitare bonorum amissoꝝ copiositatẽ quibus mens humilietur vt cũ hũilitate cõfiteat̃ vñ Iere. ij. dñs dicit. Vide vias tuas in cõualle id est cum mentis hũilitate de quibꝰ bonis omissis id est virtutibꝰ loquitur Aug. li. ij. de li. ar. c. viij Animi affectio inherentis in commutabili bono ꝓpriũ et primũ est hoĩs bonũ In eo etiã sũt ỽtutes omnes q̃bꝰ male vti nemo põt quasi velit dicere Bonis tpalibꝰ homo vti male põt sed virtutibꝰ nõ Et ideo de ipoꝝ amissione amarissime dolendũ est Tercio penitẽs dꝫ cogitare ante ꝯfessionẽ suorũ pctõꝝ innũerositatẽ vt ad eã accedat de ipsis contritis et dolo-ratis vñ. Iere. ij. Scito quia maluꝫ et amarum est te dereliquisse dñm deũ tuũ quia necesse est aut pro pctĩs nostris incurrere eternam damnationẽ aut in pñti dolorosam emendationẽ vnde ait. Aug. sup ỽbis predictis in li. meditationũ xv. c. Maluꝫ et amarum est derelinquere deũ q̇ peccat⁊ offendit̃. reddite et nolite peccare. nolite inquã nolite. malũ est et amarũ expertus sum in hoc ipso sum aut enĩ ꝯtinui dolores cruciabũt penitentes vitã meam aut eterni cruciatus vexabunt puniendũ animã meam hec tibi. Sed longe incompabiliter minꝰ malũ est dolere in hoc seculo q̃ꝫ eternaliter in futuro Imo qd̃ maius est hoc debemꝰ eligere spõte ne illud nobis inuite coacteq̃ꝫ inferatur hinc est qd̃ idem Aug. de igne purgatorij ait Quociẽs infirmos visitamꝰ in carcere clausos requirimꝰ discordes ad cõcordiã reuocamꝰ indictũ in eccl'is ieiuniũ ieiunamꝰ hospitibus pedes abluimꝰ ad ecclesiã frequenter cõuenimꝰ elemosinã damus inimicis nr̃is quociẽs veniã pecierint indulgemꝰ istis et hijs similibus minuta pctã redimũtur pro capitalibus vero criminibꝰ nõ solũ hoc sufficit sed addende sunt lacrime rugitus et gemitꝰ et ꝯtinua pro tpe longo ꝓtracta ieiunia largiores elemosine et plusq̃ꝫ nos ipsi valere possemꝰ hec ille. De p̃dictis tribus dt sapiẽs Ecclesiastici. xviij. Ante iudiciũ scꝫ cõfessiõis interroga teip̃m cogitãdo p̃dicta tria et in ꝯspectu dei inuenies p̃parationẽ Scdus modus p̃paratiõis dꝫ recordationis qꝛ Ezechias dixit Recogitabo tibi oẽs annos meos id est oĩa pctã mea que feci toto tpe vite mee recogitabo tibi qd̃ ex nouem regulis fieri põt scꝫ vt oĩa pctã ad memoriã veniant Pria regula ꝯstat ex etatis ꝯsideratione scꝫ infantie pueritie adolescẽtie et huiusmodi ꝯsiderando in qua etate est et in qua fuit et que

peccata in eis cõmiserit Scđa regľa ꝯstat ex consideratione stat⁹
in quo est vel fuit puta virginitatis matrimonij vel viduitatis
Tercia ex consideratiõe fortune prosperitatis vel aduersitatis.
Quarta ex consideratione officioꝝ artis seu exercicij recogitãdo
artes et exercicia quas fecit Quinta ex ꝯsideratione societatum
cũ quib⁹ ꝯuersatur vel ꝯuersat⁹ fuit et locoꝝ in quibus ꝯmorat⁹
est. Sexta ex consideratione tempoꝝ scꝫ solennitatum nuptiarũ
aut dierum ferialium. Septima ex consideratione peccatorum
cordis cogitando quid corde ꝯmisit. Octaua ex consideratione
peccatoꝝ oris recogitando peccata que ore commisit. Nona ex
consideratione peccatorũ operis et factorum Et sic discurrẽdo
poterit peccator multa inuenire peccata ꝓpter que in cella sua
aut camera sic solus existens pectus suum percuciendo dicere dꝫ
cum publicano Luc. xviij. Deus ꝓpicius esto mihi peccatori Et
cum filio prodigo Luc. xv. Pater peccaui in celum et coram te.
Et cum Dauid Miserere mei deus ꝛc. Et quãtũ põt tenetur de-
testari pctõrum suoꝝ magnitudinem turpitudinem et multitu-
dinem deꝓcans om̃ipotentẽ deum vt dignetur ꝑ vulnera filij sui
indulgere sibi delicta sua. Tercius modus ꝑparationis dr̃ ama-
ricationis qꝛ penitens predicta cogitando irruet in amaritudinẽ
et dolorẽ Ideo Ezech. dixit In amaritudine anime mee ad quaꝫ
amaritudinẽ Jere. xxxi hortat̃ di. Pone tibi amaritudinẽ dirige
cor tuũ in viam rectaꝫ Quã amaritudinẽ Dauid senciendo dixit
Rugiebam a gemitu cordis mei Et alibi Fuerũt mihi lachrime
mee panes die ac nocte Amaricata igit̃ anima talibus ꝑparatio-
nibus secura accedat ad confessoreꝫ et ꝯfiteatur. Sacerdos vero
vbi videt illũ deficere diligenter adiuuet et examinet Scđo peni-
tens debet ꝯfiteri fideliter hoc docet concilium in lr̃a. c. om̃is. di
Saltem semel in anno fideliter ꝯfiteatur ꝛc. Et debet intelligi fi-
deliter. i. om̃ia nude detegendo nihil velando debet em̃ confessio
esse nuda. i. verbis non inuolutis sed claris et apertis facta ita
ꝙ confessor intelligat quod confitens dicat pertinẽs ad necessi-
tatem ꝯfessionis qꝛ se ip̃m infirmus deciperet q̃ medico cooptuꝫ
vulnus ostenderet et ideo debet esse nuda q̃tum ad tria. Primo
quãtum ad singularẽ ꝑticularitatẽ. nõ em̃ sufficit in gñali ꝯfiteri
pctã sua dicẽdo sicut dicit Aug. in ꝑsona ei⁹ q̃ hec facit Ego pec-
cator dñe sacerdos pcãui ꝑiurãdo adulterãdo fornicando hoieꝫ
occidẽdo. sacrilegiũ ꝯmittẽdo. furãdo. rapiendo Hec oĩa ꝯmisi
oꝑe vľ volũtate Confitent̃ q̃ non fecerũt interponẽtes. reuelata
velantes Et ꝙ hoc non sufficiat sed necesse sigillatim et ꝑticulati

penitere confiteri oĩa pctã de quibus recordat̃ ꝓbatur ꝑ Alex.
et sctm̃ Tho. in iiij. dist. xxi. in expositione lr̃e tribus rõnibus.
Prima est ex parte ꝯfitentis. qꝛ sicut ex auersione a deo culpa cõ
mittitur sic ex conuersione ad deũ cum cõtritione et obligatione
ad penã culpa remittitur. dolor eñ contricionis dꝫ esse ex sepa-
ratione a deo. pena vero que satisfacit debꝫ respondere delecta-
tioni quã in cõuersione ad creaturaꝫ habuit. et qꝛ ista conuersio
trahit pctm̃ in speciẽ. ideo ꝯfessio que fit rõne pene iniungende
debet fieri in speciali. Scd̃a ratio est ex parte sacerdotis qꝛ ip̃e nõ
potest taxare quantitatẽ pene nisi sibi innotuerit ꝑ confessionem
quãtitas culpe. quantitas aũt culpe non potest innotescere nisi
fiat confessio particulariter de singulis pctis. Scd̃o ꝯfessio debꝫ
esse nuda. quãtum ad vniuersalem generalitateꝫ. non enim licet
diuidere confessionem dicendo ꝑtem vni et partẽ alteri qd̃ ꝓbat
Alex vbi sup̃ trib⁹ rõnibus Prima est ex parte confitentis qui in
hoc se quodãmõ iustificaret cum minus se pctõrem ostenderet
quã esset sic in diuidendo cõfessionem et sic ypocrita appareret.
Scd̃a ratio est ex parte confessoris qꝛ aliter non posset maiorem
penam temporalem cõuenienter ꝯmutare in minorẽ cũ nõ intẽ-
dat sacerdos partem pene temporalis mutare in minorẽ sed po-
tius totam sicut deus totam eternam mutauit in tꝑalem et ideo
sic diuidens cõfessionem decipit confessorem Vbi tamen nota ꝙ
aliquis potest confessionem diuidere ꝓpter duo Primo cuꝫ dicit
quis peccata minora vni sacerdoti et maiora alteri vt minor ap-
pareat sua malicia et hoc malum est et peruersũ et ypocrisie pec-
catum Scd̃o cũ quis diuidit cõfessionẽ duobus scꝫ sacerdoti ꝑ-
rochiali et suꝑiori. eo ꝙ nõ põt absolui a sacerdote parrochiali ⁊
hoc est bonũ qꝛ talis mouet̃ ex bona et ordinata intentione qua
hoc modo intendit ꝓuidere saluti anime sue vnde dato ꝙ etiam
sacerdos ꝑrochialis nõ possit eũ ab oĩb⁹ absoluere tenet̃ tamẽ
sibi oĩa ꝯfiteri vt q̃ntitatẽ post culpe ꝯgnoscat et de qb⁹ eũ nõ p̃t
absoluere ad suꝑiorẽ remittat nec talis dꝛ ꝓprie ꝯfessionẽ diuidere
siue dimidiare cũ de ꝯsciẽtia vni⁹ et ꝯsilio alteri⁹ ꝯfiteat̃ Tercia
rõ est ex ꝑte pctõꝝ qꝛ scd̃m Bern. ꝯfessio inducit vitã aĩe sꝫ vita
nõ põt suscipi nisi mors tollat̃ et expellat̃ mors nõ p̃t expelli nisi
pctã tollantur ergo oportet ꝙ confessio fiat de omnibus simul.
Confiteatur ergo penitens omnia simul vni sacerdoti ne careat
fructu confessionis et merito quia Bernhar. ait Confessionem
diuisi et fructu confessionis me priuaui. Confirmat hec omnia
Augustinus in. c. Consideret de peni. dist. v. dicens. Cautus sit

Capitulum Quartum.

penitens ne verecundia ductus diuidat apud se ꝯfessionē vt di-
uersa diuersis sacerdotibus velit manifestare quedā vni taceat q̄
alteri manifestando conseruet qđ est se laudare et ad ypocrisim
tendere et sꝑ venia carere ad quā frustra putat̄ ꝑuenire. Tercio
S confessio dꝫ esse nuda q̄tuꝫ ad ꝓpriā verbositatē non eñ sufficit
illis q̄ lingua ꝑditi sunt et loquelā et p̄ntiaꝫ sacerdotis habēt cō-
fiteri ꝑ signa nunciū vel scriptū qđ ꝓbatur ꝑ Alex. de Ales et S.
Tho. p̄mo quotli. q. x. tribus rōnib⁹ P̄rio ꝓpt̄ erubescētiā est. n.
erubescentia siue verecūdia de manifestatione pctī valde necessa
ria penitenti eo q̄ magnā parteꝫ remissionis habꝫ et qꝛ peccator
magis erubescit confiteri verbo quā scripto et ꝓpria voce quam
interprete ideo oportet q̄ propter verecundiaꝫ ampliorē de pctō
ore confiteatur. Scđo propter euidētiā Cū eñ confessio sit mani
festatio pctōꝝ cōmunius et expressius hoīes consueuerūt mani-
festare conceptus suos vtendo verbis quā signis. Manifestatio
eñ eius que latet in corde ꝑfecto nō ita potest fieri scripto sicut
verbo Tercio ꝓpter cōuenientiā Nam conuenientius est q̄ pec
cator si pōt ore ꝯfiteatur Hoc ex duobus P̄rimo ex parte sacer-
dotis absoluentis qꝛ oportet q̄ ipse absoluat sub aliqua verborū
forma. Absolutio autē debet fieri p̄nti et non absenti. Non eñ
potest fieri per nunciuꝫ aut scriptū sed per ꝓpriū verbū sub certa
forma. Scđo ex parte pctōris ꝯfitentis qꝛ oportet q̄ ip̄e se claui
bus eccl'ie subijciat per confessionē manifestās ore pctā sua. Hec
om̄ia ꝯfirmat Aug. in c. quē penitet de peni. dis. i. dicēs P̄recepit
eñ dñs mundatis vt ostenderēt ora sacerdotib⁹ docēs corporali
p̄ntia pctā ꝯfitenda non ꝑ nūcium nec ꝑ scriptum ꝯfitenda dixit
enim et ora monstrate et om̄es non vnus pro om̄ib⁹ non alium
statuatis nunciū qui pro vobis offerat mun⁹ a Moyse statutum
Sed q̇a per vos peccastis ꝑ vos erubescat? Erubescētia eñ ꝑteꝫ
T hꝫ remissionis hec ille. Ex p̄dictis hebet̄ q̄ q̇s fideliter debꝫ con-
fiteri pctm̄ quātūcunq̄ꝫ eñ turpe est pctm̄ vel horribile circūstan
tia tn̄ specialiter exprimi debet adinstar infirmi sanitatē integre
desiderantis vt tota sanies repellat̄ qꝛ dū quis opus medicantis
expectat oportet vt vulnus detegat Nec debet q̇s verbis pctm̄
palliare sicut fecit quedā dñā dicens confessori suo Confiteor q̄
alienū cultellū in vaginā meā detrusi intendēs q̄ alien⁹ eā carna
liter cognouisset talis iuxta p̄dicta non confitetur fideliter. Vel
potest exponi fideliter. i. cū ꝓposito vlterius non peccandi et si-
milia perpetrandi alias fideliter non confiteret̄. Cuius rei eui-
dentia patet ꝑ exempluꝫ Cesarij sic dicentis In Barbaria q̇dā

demon hoībus peccata ꝯmissa et non cōfessa improperabat quē quidā homo desiderās videre timēs ne pctā sua reuelaret cōfessꝰ est vniuersaliter pctā sua sacerdoti volūtate peccandi retenta. Unde ex hoc securior factꝰ venit ad domū mox vt retro asperit demon in aere clamauit Amice veni huc certe te bene dealbasti. et statim oīa pctā sua licet confessa omnibus reuelauit et quia turpia et vilia erant illum nimis cōfudit tristis igitur effectus et in se reuersus rediens ad sacerdotē que gesta sunt retulit et cōfessionem iterauit cum firmo ꝓposito pseuerandi. Et reuersꝰ ad demonē dixerunt quidā de circūstantibus Ecce amicus tuus cui tam turpia peccata improperasti Et rn̄dit demon. Ego isti nihil improperaui neqꝫ de eo aliq̄d male scio et existimauerūt demonē fuisse mentitū. Et sic per ꝯfessionis virtutē euasit notaꝫ maxime ꝯfusionis. Ex lr̄a igitur habemꝰ ꝙ quis debꝫ confiteri ꝑ se et non per aliū nec per scripturā si est absens. Glo. vlt. in c. qualis xxx. q. v. dicit ꝙ permittit̄ simplici confiteri ꝑ scripturā dummodo sit pn̄s et pctā sua offerat similiter si esset surdus vel mutus vel ita infirmus ꝙ loqui non posset tūc per scripturam posset ꝯfiteri non tamē est negandū quin ꝓ memoriali confitens possit habere scedulā et bonū est et securū vt confessio sit magis integra qꝛ memoria hoīs labilis est et ꝑ scripturā iuuatur vt in lege iubemus C. de test. decensi. ca. i. li. vi. quā scedulā si alter inueniat tenetur celare et lacerare sub pena libelli famosi Tercio ꝯfitens dꝫ confiteri cum simplicitate et puritate q̄ in tribꝰ consistere videtur. D

Primo in euitatione mēdacij qꝛ s̄m theologos Qui in confessiōe mentitur sp̄ mortaliter peccat tū qꝛ p̄cepto est inobediens cū ꝙ suam conscientiā sacerdoti nō manifestat vitas ergo in cōfessiōe dicenda est vt. Augustinꝰ ait sermone vicesimasc̄da sup Johanneꝫ Hoc est confiteri dicere qđ habes in corde Si aūt aliud in corde habes at aliud dicis. loqueris non confiteris Hec ille. Ideo s̄m Alex. ⁊ Richar. in quarto dis. xxi. Ar. iij. q. iiij. ꝙ etiā in ꝯfessiōe non dꝫ dicere quis quod nō fecit hūilitatis causa qđ probo rōne auctoritate et similitudine Ratione sic nullꝰ in confessiōe mētiri debet vt dictū est. sed quicunqꝫ dicit se fecisse quod nō fecit mentitur p̄terea minus quilibet se offendere debet q̄ꝫ ꝓximū sed non licet alicui ferre contra ꝓximū suum falsuꝫ testimoniū vt habet̄ Exo. xx ergo minus licet ferre contra seip̄m sed confiteri aliqđ peccatum qđ non fecit est contra seipsum ferre falsū testimoniuꝫ ergo ⁊c̄. Preterea nullus dꝫ ꝓcurare ꝙ puniatur innocens sine peccato sed q̄ confitet̄ pctm̄ qđ nō fecit facit qđ innocens punit̄

a sacerdote sine pctō ⁊c̄. Auctoritate hoc idē ꝓbatur Aug. in c.
cū hūilitatis xxij. q. ij. dicēs Cū hūilitatis causa mentiris si non
eras peccator anteq̄ȝ loquebaris mēciendo efficeris qđ euitaue-
ras. veritas autē vera in te non est nisi ita te dixeris pctōrem vt
te etiam esse cognoscas. Et in primo de ciuitate dei xxi. c. Testi-
monij falsi nō minus reus est q̄ de se ipō falsum fatetur q̄ȝ si ad-
uersus proximū hoc faceret Tercio hoc idem probat̄ similitudīe
quia sicut in iudicio exteriori nullus debȝ aliquaȝ accusationem
ꝓponē contra aliquem si non habȝ ꝓbationeȝ et idoneos testes.
Ita similiter nec in iudicio penali dȝ quis aliq̄d ꝓponere nisi ha-
beat testem conscientiā vt legē mentis que hoc dictet Cum ergo
in pctō qđ non fecit nō habȝ testem consciāȝ videt̄ ꝙ contra ius
non possit se accusare in iudicio confessionis. dȝ ergo cōfessio esse
pura cū euitatiōe oīṁs mendacij. Secūdo puritas ꝯfessionis cō-
sistit in euitatione duplicitatis Naȝ sicut conscientia dictat pec-
catum dȝ confiteri Vbi nota ẜm Alex. vbi supra ꝙ penitēs ali-
quādo scit se fecisse pctm̄ ⁊ tūc simpl'r obligat̄ ad cōfitendū illđ
Et si apponit conditionē aliquā dicendo si peccaui nō est ꝯfessio
aliqn̄ timet se peccasse et tunc nō obligatur ad confitendū illud
simpliciter nisi sub conditione. vt cum quis dubitat se peccasse
debet dicere Si feci tale peccatum vel dixi tale verbū. dico meā
culpā et volo subire penitentiā. Aliquādo se opinatur peccasse
et tunc obligatur ad ꝯfitenduȝ absolute scȝ inquātū credit se fe-
cisse illud. Sicut accidit in illis qui habent conscientias strictas
vnde frequenter credunt peccare se quādo non peccant credunt
dico post factū. q̄ si ante crederēt peccare mortaliter in ꝑpetra-
x tione opis ꝯmitterent se discrimini et peccarent mortaliter et de
talib⁹ intelligit̄ dictū Grego. in c. ad eius v. dis. Bonaꝝ mentiū
est ibi culpā ꝯgnoscere vbi culpa nō est ꝙ scđm sctm̄ Tho. dupl'r
pōt intelligi Vno mō q̄tū ad opationē et sic nō est verū nō enim
ptinet ad bonā mentē sed ad errantē vt se actū aliquem ꝯmisisse
cognoscat quē non ꝯmisit Alio mō q̄ȝtū ad ꝯditionē actus et sic
veꝝ ē qđ dicit Grego. q̄ iust⁹ in actu q̄ de se bon⁹ dr̄ formidat ne
aliq̄d defecerit ex pte sua iuxta illud Job. ix. Verebar opa mea.
Et ideo ad bonā mentē ptinet vt etiā formidinē quā corde tenet
lingua accuset Si igit̄ aliq̄s dubitat de aliq̄ pctō. An sit mortale
tenet̄ illud ꝯfiteri manēte dubitatione. In prima confessione qn̄
aliquis scit se peccasse et simpliciter confitetur est veritas in re
in corde et in sermone. In scđa vero confessione qn̄ aliq̄s timet se
peccasse est incertitudo et ideo nō debȝ tūc ꝯfiteri simpliciter sed

ꝯdicionaliter vt sup̄ patet. . In tercia aūt ꝯfessione qn̄ opinatur aliquis se peccasse et non peccauit est falsitas in re et sermone sꝫ veritas in corde vnde licet talis dicat falsum non tn̄ mentit̄. Falsitas em̄ est contra veritatē in re vel in sermone. mendaciū vero ꝓprie contra veritatē in mente Certū ergo pro certo et dubiū ꝓ dubio in confessione apiatur et illa dubeitas in quā anim⁹ magis inclinatur non taceatur tn̄ cauendū est ne ꝯscientia sit aut grossa aut erronea aut p̄sumptuosa Et ideo cū quis suā ꝯscientiā cum om̄i diligentia examinauerit existimare debet ꝙ multa mala que ignorantur ab eo. in ipso cognoscuntur a deo. Ideo ꝓpheta dicit Delicta q̇s intelligit ab occult. meis munda. et paul⁹ i. Chorin. iiij. dicit. Nihil mihi ꝯscius sum sed non in hoc iustificatus suꝫ q̄ autē iudicat me deus est. Et ideo tutuꝫ est vt penitens se accuset de omni peccato qđ ex negligentia vel obliuiōe omisit in ꝯfessiōe Etiam si confessioni diligentiā debitā adhibuit et sic confessio dꝫ fieri cū duplicitatis euitatiōe. Tercio puritas ꝯfessionis ꝯsistit R
in euitatiōe excusatiōis vt videlicet penitēs pctm̄ suū nō excuset ideo accuset vn̄ Aug. in . li omeliarū omelia. xij. ait Cōfiteamur pctā nostra nō excusem⁹ tu fecisti tu reus es tu ꝯfiteri tibi ignoscitur Si autē tu dicas non feci ego vbicunqꝫ verbū excusare volueris pctm̄ tuum manet in te. Et non illud tantūmodo sed etiaꝫ huius sup̱bie ꝙ confiteri noluisti Et in li. de v̄bis domini sermōe vij. ait Esto accusator tuus et deus erit indultor tuus . Om̄e em̄ crimen quod facimus nostre est negligentie etenim sanctitas et virtus dei est indulgentie hec ille. Conuenit quod faciūt multi q̇ peccatū suū vel retorquent in deū dicentes deus voluit et tamē peccant. Sed isti menciuntur quia deus nō est causa effectiua peccati vel retorquent in fatum dicentes fatum me peccare fecit qꝛ fatum non est causa peccandi vn̄. Aug. v. de ciuitate dei. Si quis virtutē vel potestatē dei fati noīe appellat sentenciā teneat linguam corrigat. vel retorquent in dyabolum. hominem. mulierez constellationē. vel complexionē et huiusmodi Et isti oēs fallunt̄ quia omnia hec et si alliciant ad peccatum non tamē necessitant Et ideo qui vult bene confiteri non accusat alium sicut fecit. Adam accusans vxorem et vxor serpentez Gene. iij. sed accuset seip̄m dicēs illud Psal. Sana animā meā qꝛ peccaui tibi. Et illđ ij. Reg. xxiiij Ego sū q̇ pcāui ego inique egi. Cōfirmat hec Aug. in li. de v̄a et falsa pn̄ia di. Nec velit se hō excusare ne augeat crimē vt Adā cui nō sufficiebat pcāre sꝫ suū āpliabat crimē culpādo vxorē et culpā trāsferens in auctorē Istđ pctm̄ incurrit̄ mltociēs

Capitulum Quartum

sed neglectum ignoratur . Non itaq3 peccatores dicamus non alind potui cu3 me cõstitui furem q2 deus fecit me paupere͂ Nec mirũ si deditus sum fornicationi . quia talis sum creatus nature et fragilitatis. fragilitas enim mea multa cogit me committere crimina talia Errat enim qui sic fallitur. Natura em̃ talis est vt possit quisq3 resistere malo cui se subiecit ex arbitrio Sunt enim qui se defendunt culpa3 in dei prouidentia reputantes qđ relictũ est volũtati et arbitrij libertati Sciuit em̃ deus quid factur⁹ esset qui perpetrat sed non ordinauit pctm̃ qui nullũ relinquit impunitum Et in li.i. omeliaꝝ omelia.xij. Multi sic confessione3 pctī fugiũt vt ip̄m sathan accusent se aũt nihil mali fecisse dicant. Et cum castigantur aliqui ⁊ dicitur eis qualiter hoc fecistis Rñdēt quia dyabolus hoc fecit Non est em̃ vñ plus gaudeat dyabol⁹ nisi quando hõ dicit dyabolus hoc fecit vt peccaret qñ em̃ dicit dyabolus hoc fecit non se accusat et dum pctã sua dissimulat cõfiteri indulgentiã nõ meret̃ accipere Rñdet ergo et dicit dyabolus hoc fecit quasi traxerit eũ dyabolus aut violentiam fecerit. Suadere em̃ est sollicitare põt cogere om̃ino non potest hec ille. Debet etia3 ꝯfitens multas alias q̃litates in ꝯfessione obseruare De quibus vide host. in Sũma hui⁹ ti. et no. per Archi. de pe. dis.v.c.i. et de hijs dantur talia metra. Sit simplex hũilis ꝯfessio pura fidelis Integra secreta lacrimosa ac celerata Fortit̃ accusans et sit parere parata. Quinto fuit principaliter quesitum

Z Cui debeant fideles confiteri Ad hoc respõdet tex. ca. omnis ꝗ ꝓprio sacerdoti vel alieno de eius licentia Ratio nã licet quilibet sacerdos in ordinatiõe sua recipiat potestate͂ clauiũ in habitu nõ tame͂ recipit in exercicio sed postea quãdo q̇s p̃ficitur ab ep̃o alicui populo tunc cura et exercicium clauiũ sibi tradit̃ ꝫm Inno. de offi. ordi. Cũ satis Sed quis d2 ꝓprius sacerdos Solutio proprius sacerdos dicit̃ dupl'r. Vno mõ ꝑut ꝓpriũ dt cõuertentiam cum eo cui⁹ est ꝓpriũ et distinguit̃ ꝯtra cõmune Et sic ꝓprius sacerdos est is cui cura eccl'ie parrochialis est ꝯmissa q̇ tenet̃ subditis in ministratione sacramentoꝝ et a quo ecõuerso subditi tenentur illa recipe. Exempla pone in eucharistia et extrema vnxtione ⁊c̃ Exemplũ ad ꝓpositũ Proprius sacerdos ꝯfessiõis e͂ qui est appropriatus ad hoc vt ꝯfessione͂ aliquoꝝ audiat et cui tales confiteri tenentur nisi rõnabilis causa eos excuset ecce cõuerte͂tia Ex hoc sequitur. Prio ꝗ papa est ꝓprius sacerdos omnium immediatus q̃tum ad casus sibi reseruatos quia per se vel aliu3 tenetur illoꝝ confessiones audire et econuerso illi confiteri. Sed

De penitencijs recipiendis

quātū ad alios casus et alia sacramenta non est ꝓprius sacerdos immediatus cuiuslibet quia non tenet omnibus nec econuerso tenent ad euȝ recurrere sed bene est mediatus oīm quia est iudex ordinarius oīm. ix. q. iij. cuncta per mundū et c. ꝑ principalem. Sic etiā est dicendū de epo qui est ꝓprius sacerdos immediatus sui dyoce. q̄ʒtū ad casꝰ sibi reseruatos et quātū ad duo sacramēta q̄ sunt cōfirmatio et ordo In alijs aūt non est ꝓprius immediatꝰ cuiuslibet ꝑtic ularis prochie sue dyoce. sed mediatꝰ vt in c. qm̄ et c. inter cetera de offi. or. et c. vltra li. vi. quia tota dyocesis est parrochia epi xvi. q. iij. licet. Curatus vō ꝛ presbiter prochialis ad omnia talia pctā et sacramēta est ꝓprius sacerdos quia obligatus est ad illa et econuerso subditi curato tenent vt dixi. Sed fratres mend icantes hoc modo in nullo sunt ꝓprij sacerdotes q̄ ad casus cure aut sacramēta quia in nullo tenentur subditis nec econuerso hoc declarari potest. de quocūqȝ sacramēto licet enim habeant priuilegiū audiendi confessiones vt in cle. dudū. §. statuimꝰ de sepul. tñ non sunt hoc modo ꝓprij sacerdotes qꝛ nō sūt curati nec cura est eis ꝯmissa. Scdo dicit quis ꝓprius sacerdos ꝓut ꝓpriū non dicit ꝯuertenciā sed quādam libertatē ad id cuiꝰ est propriuȝ et ꝓut distinguit contra alienū. Et tunc ꝓprius sacerdos est is quē quis ꝑ audientia ꝯfessionis accedere pōt licȝ ad hoc non teneatur nec possit sibi dare licentiam alteri confitendi nec eū audire teneat Illo mō fratres ꝑuilegiati dicuntur ꝓprij sacerdotes vt in cle. dudū de sepult. Et alij qui in casibꝰ a iure cōcedunt vt in c. fi. de peni. et remis. declara. ꝭm vero Richar. in iiij. dis. xvij. ꝓprius sacerdos triplex est. Primus ex iurisdictione ordinaria et hoc tripliciter Primo ille qui hȝ iurisdictionē ordinariā sup confitentē modo tñ inferiori Et sic est ꝓprius sacerdos ille q̄ ꝯmūniter vocat ꝑsbiter prochialis Scdo ille qui hȝ iurisdictionē ordinariā modo ꝑncipali Et sic epus est ꝓprius sacerdos oīm existentiū in suo epatu Tercio ille q̄ hȝ mō ꝑncipalissimo et sic papa est ꝓprius sacerdos oīm cristianoꝝ. Scdꝰs ille qui habȝ iurisdictionē delegatā ab aliquo istoꝝ vł a legato dñi pape. Tercius ille qui habȝ iurisdictionē ex ꝯmūi cōcessione vel permissiōe iuris sicut illi q̄ audiūt subditos alienos in casibus a iure ꝯcessis de quibus infra dicetur. Sic etiā illi sunt ꝓprij sacerdotes quos epi et abbates exempti eligunt in confessores talibꝰ eñ permittit ex iure cōmuni eligere sibi discretum et ꝓuidū ꝯfessorē vt in c. ne ꝓ dilatione de peni. et remis. Sic et fratres mendicātes ad hoc electi et ꝑñtati ꝭm eñ Guil in cle. dudum de sepul. Isti fratres

non sunt ordinarij respectu eis ꝯfitentium Nec etiā delegati q̄
ad huiusmōi officiū non obligant̄ nec etiam subditi eis cōfiteri
obligantur sed volentes eis ꝯfiteri audire pn̄t ex iurisdictione ⁊
ꝑuilegio ꝯcesso in v̄. Si v̄o dicte cle. Primi tñ dicunt̄ ꝓprie ꝓprij
Scd̄i ꝯmūiter ꝓprij Tercij ꝯmūissime ꝓprij Concordat cū Ri-
char vbi supra. Bonauēt. Qui dt̄ q̄ ꝓprius sacerdos dr̄ triplici-
ter scz ꝓprie ꝯmūiter et ꝯmunissime. ꝓprie sic tm̄ dicit̄ propri⁹ sa-
cerdos q̄ ministrat populo sacramēta vt pleban⁹ de quo dicitur
xxi. q. ij. ꝑcipim⁹ vt vna queqꝫ eccl'ia suū proprium sacerdotem
habeat Cōmuniter sic dr̄ oīs proprius sacerdos q̄ habꝫ iurisdic-
tionē ordinariā vt papa q̄ est ordinarius oīm vt in c. licet de foro
ꝯpe. ix. q. iij. cuncta per mundū Et quilibet debet sesibi in iudi-
cando conformari vt in c. irrefragabili de offi ordi. Itez sic dicit̄
proprius sacerdos Archipresbiter maioris eccl'ie ad quem om̄es
dyocesani pn̄t ꝓ sacramētis recurrere vt in c. iij. de offic. archip̄s
bite. Sic etiā plebanus dr̄ proprius sacerdos. Cōmunissime vt
qui pōt absoluere auctoritate propria vt p̄dicti vel ex cōmissiōe
hoīs vl' iuris vt legatus pape. Itē penitēciarij dn̄i pape vl' ep̄i
qui pn̄t vice ip̄oꝝ absoluere vt de offic. or. Inter cetera Itē tali-
ter ab eis priuilegiati dicunt̄ proprij sacerdotes Isto mō fratres
priuilegiati sūt proprij sacerdotes. Sic dicunt̄ ꝓprij sacerdotes
illi qui auctoritate iuris cuz ꝓprius sacerdos ē inscius pn̄t alie-
nuz subditū audire vt de pe. dis. vi. placuit Idē in sil'ib⁹ casibus
in quib⁹ auctoritate iuris pōt q̄s recurrere ad alienū sacerdotez
q̄ oēs dicunt̄ hoc mō ꝓprij sacerdotes in huiusmōi casib⁹ Ex p̄-
dictis sequit̄ p̄mo q̄ quilibꝫ de dyoce. existēs nō exemptus cleric⁹
siue layc⁹ hꝫ in dyocesi tres ordinarios ꝯfessores scz ep̄m vicariū
generalē ep̄i et p̄sbiteruz ꝓchialē Scd̄o ptꝫ q̄ qlibꝫ de dyocesi
pōt ad istos tres recurrere ꝓ pn̄ia et ab eis vel altero illoꝝ ab-
solui exceptis casib⁹ spēaliter ep̄o reseruatis q̄ ad illos q̄ sūt in-
feriores ep̄o Tercio in foro q̄ qlibꝫ extra dyocesim ꝓ ꝯfessoribus
habet papā et eius penitenciarios et legatū si est in ꝓuincia Rō
qꝛ oēs hij sūt proprij secerdotes Quarto dico q̄ p̄sbiter ꝓchia-
lis pōt extra dyocesim et territoriuz ꝓpriū audire ꝯfessionem sui
ꝓchiani rō qꝛ audire ꝯfessionē est volūtarie iurisdictiōis modo
in hijs que sūt volūtarie iurisdictiōis et q̄ sine strepitu fiūt nullū
ius vel territoriū ledunt̄ ad hoc de offi. lega. c. penult. et vlt. Et
in hoc ptās fratrū ꝑuilegiatoꝝ est restrictioꝛ qꝛ licet intra terri-
toriū absoluere possint hoīes dūtaxat sui territorij nō extraneos
nō tñ pn̄t eos absoluere extra Imo nec audire extra et intra ab-

soluere nisi forte confessionē habeāt ꝑ resūpta vt in d. cle. dudū §. statuim⁹ v. extra ciuitates eoꝝ eī̄ potestas tanq̄ʒ extra ordinaria restringit̄ bona rōne de fil'. p̄sbi. c. i. li. vi. de priuil'. abbates eodē li. Sexto fuit principaliter quesitū Quō ꝯfessi debeant iniūctam penitentiā adimplere Ad hoc dico ꝙ q̇libet per se ip̄m debʒ iniūctā sibi penitenciā adimplere qꝛ dicit lr̄a et iniunctā sibi penitentiam. proprijs viribus studeat adimplere. Et intellige penitentiam id est atisfactionem exteriorem siue penam satisfactoriam interiorem qꝛ ista iniungitur Alia autēʒ scʒ interior de sui natura debet p̄cedere Ad cui⁹ euidentiā Quero primo vtrū penitens teneat̄ tentione necessitat' acceptare et explere p̄n̄iaʒ sibi iniunctā a sacerdote Et circa hoc diuersi diuersimode dixerunt Alex. de ales tractatu de satisfactiōe ī gn̄ali ad hoc sic ait ꝙ quādiu sit aliq̇s simpliciter de foro eccl'ie militantis tenet̄ ad impletionē penitentie sibi iniuncte a ministro militantis eccl'ie etiam si maior condigna sit dūmō illi supetat facultas adimplēdi hec ille Rich. ī iiij. dis xviij ar i. q. v. sic rn̄dʒ ꝙ aut sacerdos iīugit p̄n̄iaʒ rōnabilē et discretā aut irrōnabilē et indiscretā Si p̄mo mō dico ꝙ penitēs tenet̄ tencione nc̄citat' eā recipe et ꝑ virib⁹ explere qꝛ penitenciam talem iniungendo recte vtitur clauib⁹ Quilibʒ aūt tenet̄ sui iudicis iustā sentenciā obseruare vnde si penitēs talem penitenciā scienter et ex deliberatiōe et absq̄ʒ legittima causa vl' dispensatiōe omiserit explere mortaliter peccat Si vero secūdo modo penitens non tenet̄ eam recipe neq̄ʒ explere qꝛ sacerdos talem penitenciā iniungendo abutit̄ claue scientie et potentie hec ille Et pro ipso facit. c. statuim⁹ de maledic. vbi dicit̄ Si penitētiā rennuerit peccator inflictā a sacerdote interdicat̄ ei ingressus ecclesie et vltimo careat ecclesiastica sepultura nullaʒ misc̄diam habiturus Scotus vero in quarto dis. xviij. totū oppositū tenet dicens ꝙ sacerdos tali rennuenti nullā penitētiā imponere debʒ qꝛ postq̄ʒ penitēs est et cōtritus sufficit ei ad remissionē culpe qꝛ maiorē ꝑtem pene sustinebit in purgatorio quia ille qui est ꝯtrit⁹ et confessus et non soluit penā sibi debitam in foro huiusmōi persoluet in foro purgatorij Host. in Sūma. de peni. et re §. ad q̇d valent dicit Tu teneas ꝙ pro quolibʒ pctō mortali debetur pena eterna q̄ per contritionē dimittit̄ et tp̄alis que ꝑ eccl'iaʒ imponit̄ et remouetur si ergo dn̄s est largus in dimittendo penā eternā seruus et minister nō debet esse parcus in dimittendo penā tp̄alem vt habetur in c. alligant xxvi. q. vij. vbi etiā dicit̄ meli⁹ est ꝓpter misc̄diaʒ reddere rōneʒ q̄ʒ ꝓpter crudelitatē His ergo visis q̇d dicendū est ad hoc nisi ꝙ confessor prudēs nō dʒ inponere p̄n̄iaʒ

nisi ſcḋm diſpoſitionē penitent⁊ qꝛ cõfeſſor᷑ debeat conari cõformare
ſe cū iuriſ diſpoſitione tamen conceſſū eſt ei faciendi ſuper pñia
imponenda remiſſionē et ſic ꝓ arbitrio penitencias taxare et im
ponere Iniūgendo illā q̄ saluti penitentis mag⁊ videat᷑ expedire
Et hec eſt ꝯmūis opinio doc. Et ꝓbat᷑ in c. ſignificauit. et c. deus
qui et c. omnis. §. ſacerdos de pe. et remiſ. et in c. ſicut dignum
de homic et de eo qui cogno. conſang. ꝯſang. vx. ſue. c. tranſmiſſe
et xi. q. iij. c. abſit et xv. q. vi. c. ſi a ſacerdotib⁹ xxvi. c. vij. c. tpa de
peni. diſ. i. c. menſurā Et de ꝯſe diſ. iij. c. de penitentibus. Et ideo
ꝫ debet ſacerdos iniungere penitenciā ꝯſideratis criminis quāti-
tate et qualitate perſone dignitate. conditione. ſexu. officio pau
pertate. infirmitate. debilitate. conſuetudine. ꝯplexiōe ſocietate
cauſa aīo et voluntate. Vnde ſi aliquē inuenerit qui dicat ſe pe-
nitere non tamen vult ſubire onus penitentie dicens ſe tenērum
aut male ꝯplexionatum vel ſimile tūc ſcḋm Ray et Hoſt. debet
ſacerdos talē inducere ſicut poteſt vt animū habeat p̄paratum
ad implendū penitentiā quā ſibi iniūget oſtendēs ſibi magnitu-
dinē peccatoꝝ quia pro qualibet mortali peccato regulariter de-
beret penitētia ſeptēnis imponi vt in ca. hoc ipſum. xxxiij. q. ij. et
§. ſequēti et xxij. q. i. predicandū Et eſt ratio vna quia deus p̄ce-
pit mariā ſororē Moyſi lepra ꝑcuſſā extra caſtra poni per ſeptē
dies et ſic accipitur dies pro anno. Alia ratio eſt quia ſicut pctōr
per peccatum ſeptiformē ſpūſſancti graciā amiſit ſic per ſeptēnij
penitentiam recuparet Et ſi poteſt eum inclinare imponat ei ta-
lem penitentiam cum voluntate ſua qualem veriſimiliter poteſt
portare ne deterius ei contingat poſtmodū violando Quod ſi nō
viderit eū inclinatū nō imponat ei niſi qualēcūqꝫ paruā pñiā nō
negando ei abſolutionē oñdat tñ ei ꝙ id qḋ min⁹ faciet hic com-
plebit in purgatorio Et ſi ſacerdos nō pōt gaudere de oīmoda ei⁹
purgatiōe gaudeat ſaltē qꝛ ipm̄ liberatū a gehēna ad purgato-
riū pōt tranſmittere Caueat tñ ſacerdos ꝙ ſic arbitrent᷑ ne vi-
leſcat eccl'ie auctoritas et ptās clauiū ꝯtemnat᷑. Vñ in c. abſit l.
diſ. dicitur Abſit a Rhomana eccl'ia rigorē ſuū tam ꝓphana fa-
cilitate dimittere et neruos ſeuerit⁊ fidei euerſa maieſtate abſol-
uere. vt cū adhuc non tm̄ iaceāt in pctīs ſed etiā cadāt euerſoꝝ
fratrū ruine ꝓperata nimis remedia excōicationē vtiqꝫ nō ꝓfu-
tura p̄ſtent᷑ vbi eñ poterit pñie medicīe ꝓdeſſe ſi etiā ipē medic⁹
intercepta. i. ſublata pñia indulget ꝑiculis hoc nō ē curare ſed ſi
veꝝ dicere volum⁹ occidē. Accedēs igit᷑ pctōr ad ꝯfeſſorē ei hūi-
liter ſubijciat᷑. et ſi pñia fuerit ſibi ab eo iniūcta ꝙ leuiter ſufferre

potest hūiliter suscipiat. qꝛ nec aliter videtur bene dispositꝰ Si aūt penitēs senciat penitentiā sibi nimis grauē et ad obseruandū pīculosā sua conditione pensata debet ad eundē ꝯfessorē vel ad aliū si illū habere nō pōt recurrere et alleuiationē vel ꝯmutationē petere Et confessoꝛ dꝫ ꝯcedere . etiā si videret ꝙ penitentia alleuiata non sufficeret plenarie pro emenda peccati Tutius est enī reseruare purgatorio penitentē puniendū ꝙ̄ ipm̄ exponere periculo cadendi in mortale pctm̄ ꝓpter penitētie iniuncte trāsgressionē Hec Richar. Studeat etiā sacerdos vt pctōri penitētiam sp̄ in contrariū imponat. vt supbo iniungat hūilē oꝛonem auaro elemosine largitionē accidioso peregrinationē guloso ieiunium luxurioso carnis macerationē maledico bn̄dictionem et huiusmodi Hec Host Sed quid si quis dicat ꝙ non hꝫ ꝓpositū abstinendi imposterū vel ꝙ non possit a peccato abstinere an sit aa
sibi imponēda penitētia Ad hoc dico ꝙ sic licet non sit in caritate nec ei ꝓsit penitētia ad vitā eternā tn̄ eius ꝯfessio debet admitti et consiliū adhiberi et crebris et salutaribus monitis induci tn̄ absolutio non est illi impendenda vt in c. ꝙ q̇dā de pe et re. Sed diceres ex quo talis penitētia nō est vera ad quid valet tn̄ Sol'o ſm Host. in Sū. e. ti. §. vtrū ficte. ⁊c. opa de genere bonoꝝ fctā a ficte penitente vel in mortale existente valent ad quinqꝫ si fiāt bona intentione et hoc merito congrui nō aūt condigni qꝛ nullū malū impunitū nullū bonum irremūeratum vt dt Aug. Primo valēt ad tpaliū multiplicationē Ysa. i. Si volueritꝭ et audieritꝭ me bona terre comeditis. de pe. dis. iij. cauendū et in c. reuertimini et c. decie. xvi. q. i. Scd̄o ad bonoꝝ opm̄ assuefactionē Eccl'iasti. iij. Bonū est viro cum portauerit iugū dn̄i ab adolescentia sua. Terciꝰ valent ad minꝰ suppliciū subeūdum de peni. dis. iij. si qs aūt et glo. in d. c. ꝙ aūt ratio. qꝛ homo faciēdo huiusmōi opa que p̄cepta sunt euadit pctm̄ inobediētie et omissiōis igif̄ et penam quā incurreret si talia non faceret ꝑ eā etiam diminuif̄ pena quo ad vermē cōscientie qꝛ minꝰ cruciabif̄ ꝯscientia et minorē habebit remorsum ꝙ̄ si illa non fecisset Ista tria tanguntur in hijs metris Que cū mortali bona fiunt dant bona terre. Coꝛ faciunt habile mitigant tormēta gehēne. Quarto valēt qꝛ dyabolꝰ in tali hoīe non habet tantā ptātem sicut haberet si ea non faceret Exemplū narrat Gre. in dyalogo de iudeo qui se signo crucis muniuerat et demones ei nocere non potuerunt dicebat enī nūcius principi demonū vas vacuū inueni sed signatū. Quīto ad gracie impetrationem vt sic deus eum respiciat et citius ad verā pn̄iam

illustretur de pe. dis. v. falsas Etiã de Raab Josue vi. q̄ invenit
graciã ꝓpter opa que nũcijs fecit addũt doc. in iiij. dis. xv. adhuc
plura. Sexto valent ad tp̄alis pene diminutionẽ aut dilationez
sicut de Achab. iij. Reg. xxxi. vbi dicitur Nonne vidisti Achab
coram me hũiliatũ non ergo inducam mala in diebus suis sed in
diebus filij sui. Septimo ad pctī resistentiã quia dicit Grego. ꝙ
bb peccatũ suo pōdere mox in aliō trahit eccl'iastici iij Ignẽ arden-
tem extinguit aqua et elemosina resistit pctō An aũt talia opera
bona extra caritatẽ facta reviuiscant et resuscitent q̄ñ peccator
per penitentiã resurgit. So. opa bona. sũt triplicia scz viua mor-
tificata et mortua opa viua sunt illa que hominẽ p modũ meriti
possunt ducere ad vitam eternã vt sunt opa virtutũ in charitate
facta ab isto qui adhuc est in charitate. et hec sunt meritoria vite
eterne et cum hoc satisfactoria respectu pene dimittende. Alia
dicuntur opa mortificata et sunt illa q̄ hominẽ ad vitã eternam
pducere potuerunt et q̄ nũc nō possunt ꝓpter mortale superue-
niens per qō ab illo effectu impediunt̄ vt sunt opa prius in cha-
ritate facta ab eo qui nunc est in mortali. Et hoc innuit Ezech.
xviij. transsump. de pe dis. iiij. c. dñs ait et c. hoc nobis. Si auer-
terit se iustus a iusticia sua oẽs iusticie eius quas fecerat nō recor-
dabunt̄ scz quo ad eternã remũerationẽ si ita pmanebit. Et illa
opa per penitenciã adueniente charitate viuificant̄ licet tran-
siuerint manẽt tñ quãtum ad meritũ in dei acceptatiōe. remota
in pctōre indispositione quia tunc incipiunt habere effectũ suuz
et ideo dicuntur viuificari. Et ad hoc sunt multe auctoritates.
Aug. Jero. et Crisb. q̄ habent̄ in c. pium et in c. si q̄ñ et in c. quod
ergo de peni. dist. iij. quas ponit magister in iiij. dis. xv. circa fi.
Alia dicunt̄ opa mortua et sũt opa que facit homo tunc q̄ñ est in
mortali et extra caritatẽ Et dicunt̄ mortua q2 non viuũt nec vix-
erunt cũ non sint facta in charitate et ergo nunq̄ȝ viuificabũtur
p penitentiã q2 nũq̄ȝ fuerunt viua vt docet apl'us i. Chorin. xiij.
Si distribuero in cibos pauperũ oẽs facultates meas et si tradi-
dero corp⁹ meũ ꝛc̄ et de hoc ponit Host. vbi supra. ℣. Illa reui-
uiscũt que mortificata fuerũt. Viuere nō possũt q̄ mortua primo
cc fuer̄t Hic cadit ptinc̄t tale dubiũ an tñ talia bōa opa extra cha-
ritatẽ facta sint satisfactoria. an ℣o penitentia in mortali pctō
pacta debeat reiterari Circa hoc reperio duas opiniōes. aliq̄ di-
cunt de qua opiniōe est Sco. ꝙ licet opa mortua non viuificent̄ q̄
ad meritũ vite eterne vt dictũ ē. viuificant̄ tñ ad hoc ꝙ erunt sa-
tisfactoria Verbi grã ponam⁹ aliq̄s iã ꝯfitet̄ et absoluit̄ ab oib⁹

De penitencijs recipiendis

pctīs suis ipē vero immediate recidiuat et penitenciā sibi iniūctā
adimplet tpe quo est in mortali. in tali casu dt. Sco. ꝙ talis im-
plendo in mortali penitenciā sibi iniunctā vere satisfacit et soluit
penā tpalē cui⁹ ꝓ pctīs debitor fuit. Probat hoc sic. Quia talis ē
debitor certe pene et finite solum quaꝫ soluit. igitur soluēdo etiā
in mortali peccato talis satisfacit. qꝛ sicut pl⁹ requirit̄ ad mereri
q̄ꝫ ad satisfacere sic nō oportet actionē satisfactoriaꝫ esse merito-
riaꝫ sicut in satisfactione hūane iusticie. Et sic scdm Sco. non dꝫ
alicui penitēcia imponi de illis ꝯfessis sed solū de illis peccatis q̄
de nouo incidit Et ergo si talis moreret̄ anteq̄ꝫ totā penitentiam
impleuisset ipse puniret̄ in inferno. tm̄ pena correspondente illi q̄
non fuit hic soluta Sed contrariū illius tenet mgr̄ in iiij. vbi s.
et sctūs Tho. et Bonauē. q dicūt ꝙ sicut opa mortua nō viuificā
tur vt fiant meritoria sic etiā non viuificant̄ vt fiant satisfacto-
ria. qꝛ sicut charitas nō gratificat ea q̄ꝫtuꝫ ad vnū ita nec quātū
ad aliud Et ergo talis qui penitenciā in mortali adimplet bn̄ li-
berat se ab iniunctione sacerdotis ita ꝙ nō incurrit pctm̄ inobe-
dientie qd tn̄ incurreret si penitenciā a sacerdote iniunctam et ab
eo susceptā voluntarie obmitteret. non tn̄ per illa opa satisfacit
nec liberat̄ quo ad deū a pena pro pctīs etiā dimissis debita. patet
quia opa non sūt meritoria nisi sint a deo accepta et in charitate
facta. Et sicut nō sunt satisfactoria ꝓ pctis nisi sint facta ex cha
ritate et sint deo accepta. qd solū tūc est qn̄ hō est in charitate. et
ergo si vult satisfacere oportet in charitate reiterare satisfactio-
nem in qua nullus manet effect⁹ postq̄ꝫ act⁹ satisfactiōis transit
vt sūt orōnes et actus interiores Illas aūt satisfactiones in qb⁹
post actū manet aliq̄s effect⁹ nō oportet reiterari vt sūt ieiunium
et elemosina Vel iniūgat sibi ꝯfessor ꝓ illis pctīs ꝯmissis iterum
penitenciā quā in charitate adimpleat. Et sic ꝯsiliū datur cōfes-
soribus vt iniūgant penitenciā quā ꝯfitēs verisilr̄iter in tpe quo ē
in charitate ad implere valeat ⁊ eū ad hoc hortet̄ Et licet q̄libet
haꝝ positionū sit ꝓbabilis tn̄ ṕma est mitior et scda securior Di-
cit textus ꝙ q̄libet iniūctā sibi penitētiā ꝑ se debet adimplere Ibi
mouēt doctores dubiū vtrū quis possit penitenciā pro alio adim dd
plere Dicit hic Vincen. ꝙ ex raciōabili causa pōt q̄s auctoritate
sui ꝓprij sacerdotis pn̄iam per aliū adimplere siue pn̄ia ꝯsistat in
orōnib⁹ ieiunijs vl' vigilijs. vt qꝛ morte p̄uenit̄ xiij. q. ij. aīe defūc
toꝝ Vel qꝛ corpaliter vl' spūalit̄ impotēs ē ad pagendū pn̄iaꝫ. de
quo in c. p̄sbiter. lxxxij. di. in glo. et qd ibi notat Archi. recitādo
dictuꝫ Inno. sup rub. de obser. ieiu. vbi dicit ꝙ ieiunia indicta ab

ecclesia non possunt redimi vel in aliud ꝯmutari nisi necessitas vel alia rationabilis causa in ieiunante subsit Sed volũtaria ieiunia scꝫ ad que quis tenetur ex voto. vel que sacerdos imponit redimi possunt auctoritate superioris vt in d.c. presbiter et in c i. de voto sctũs Tho. et Bonauen. in iiij. dis. xx. dicunt ꝙ penitentia id est pena satisfactoria inquãtũ est remediũ ꝯtra seqũes peccatũ sic satisfactio vnius non prodest alteri. qꝛ ex ieiunio vniꝰ concupiscentia alterius non extinguitur. nec ex actibus vniꝰ alter assuescit bene agere. et ergo textus bene dixit ꝓpriis viribus studeat adimplere. Sed quantum ad solutionẽ debiti vnꝰ potest satisfacere pro alio dũmodo sit in charitate vt opa eius sint satisfactoria Dicit. tñ sctũs Tho. Non est ꝑmittendũ vt aliquis ꝓ alio penitentiam faciat nisi in ipso penitente appareat aliqs defectus corpalis per quẽ sit impotens ad suscipiendũ satisfactionez vel specialis defectus ꝑ quẽ non sit dispositus ad portandũ penã Idẽ dt Antho. de but. addens ꝙ in pñia non afficiente ꝑsonam vtputa dare elemosinã vel pecuniã expendere in redemptionem captiuoꝝ non refert si per se vel per aliũ facit Si vero esset penitentia in ieiuniis oꝛonibus peregrinationibus vigiliis flagellis afflictionibus ꝑsonã afficientibus non potest fieri executio per alium nisi iusta subsistente causa. nam ista requirunt industriam persone quã penitẽciarius videt elegisse vt magis ꝓpter afflictionem corpalẽ ꝓpriã pctõꝛ retrahat a pctõ Quilibet ergo studeat penitentiã post culpe dimissionẽ adimplere ꝑ se ꝓpter duo. Prio ad soluendũ debitum ꝓ culpa dimissa Vnde sicut dicunt doc. in iiij. dis. xiiij. cessante in hoĩe actu peccati nihil reale et positiuum manet in anima eius a quo ipse formaliter dicatur pctõꝛ. manet tamẽ in aĩa reatus pctĩ. i. deputatio ad penã peccati Et secundũ Sco. Reatus nihil aliud est nisi ipsa anima met ordinata et deputata ad penã pctõ correspondentez Et talis deputatio vt est discõueniens aĩe dicit̃ macula eius. ꝓut anima est obligata formaliter ad penaꝫ dꝛ reatus. Et ꝓut aĩa est actꝰ diuine volũtatꝭ ordinantis ad talẽ penã dicit̃ offensa. mõ talis obligatio ad penã non remittit̃ sine pena vel sine equalenti in acceptatione diuina et ergo peccatori imponit̃ penitẽtia ad tollendũ illã obligationẽ ad penã Scdo ad remediũ prestandũ cõtra futura pctã Deinde queritur vtrũ ꝯfessus possit ad penitentiã et satisfactionẽ explẽdum ꝯpelli. Solo si quis in publicis et enormibꝰ criminibꝰ penitentiam adimplere neglexerit per censurã ecclesiasticaꝫ ꝯpelli potest. de sponsal. ad audi in fi. vi. q. i. illi qui. xij. q. i. predicandũ

xxxiij.q.ij.quicunqꝫ vbi glo. Et si censurã eccl'iasticã ꝯtemneret extunc ad requisitionẽ eccl'ie ꝑ brachiũ seculare ꝯpellendus esset si alias sine effusione sanguinis nequeat coartari. de homic. postu lasti. xvij. dis. nec licuit De occultis vero de quib⁹ non ꝯstat nisi per confessionem. occulta penitẽtia debet esse voluntaria de pe. dis. vi. c. i. et vlt. alias non esset fructuosa quia volũtariũ militez diligit deus Et non sufficit incipere penitentiam huiusmodi vel partẽ eius agere si impleri possit ad hoc vt euitetur pena hui⁹ c. quia ad euitandũ oportet iniunctaz pñiaz nõ ꝯtemni sed ꝯplere. et hoc innuit l'ra in ṽbo adimplere. Sufficit aũt penitenciã incepisse quo ad hoc vt penitens indicetur quo ad ecclesiam. vt in c. ex temere. de temp. or. sed non quo ad hoc vt satisfecisse dicatur. Et debet pñia adimpleri ad tpus assignatũ ꝓut fecit Theodosi⁹ impator. de quo in c. cum apud xi. q. iij Vltimo hic quero vtruz absolutio debet p̃cedere iniunctionez pñie vel econtra. Ad hoc dico ꝙ ꝯfessor debet prius iniungere penitenciã et postea absoluẽ licet cõmuniter sacerdotes prius absoluunt ⁊ postea penitẽtias imponunt quod fieri non deberet vt ordo innuit in cle. duduz. § statuimus de sepul. vbi de hoc ꝑ Jo. an. et doc. scribẽtes. Ratio quia materia huius sacramenti ꝑtim ꝯsistit ex satisfactione saltẽ quo ad effectum vnde nõ potest debita forma introduci q̃ ꝯsistit in verbis absolutiõis nisi prius materia fuerit p̃parata. qr vt dicunt artiste actus actiuoruz sunt in paciente predisposito notat Card in regl'a pctũ de regu. iur. li. vi. Alia ratio qr forte post absolutionem non assumeret penitentiam que sibi imponeret et sic frustra fuisset absolutio. vnde prius debꝫ penitentia imponi vt eã assumat Venio nunc ad scdam ꝑticulã huius prime partis capituli in qua tractatur de eucharistia in pascha suscipienda. et est littera talis. Suscipiens reuerenter ad minus in pascha eucharistie sacramentũ nisi forte de ꝓprij sacerdotis consilio ob aliquã rõnabilem causam ad tempus ab eius ꝑceptione duxerit abstinendum. In hac particula soluuntur principaliter quinqꝫ questiones Prima quis et a quo debet quis suscipe eucharistiaz Ad hoc dico ꝙ omnis vtriusqꝫ sexus postq̃ꝫ ad annos discretionis peruenerit quantumcunqꝫ perfectus tenet recipe eucharistiam quia ex p̃cepto dei tenetur oĩs homo. Joh vi. Nisi manducaueritis carnem filij hominis et biberitis eius sanguinem non habebitis vitam in vobis. dicit ergo. suscipiens sed non dicit a quo sicut in versiculo precedenti dixit cui facienda sit confessio. vnde sufficit ꝙ quis eam a seip̃o suscipiat legendo missam si sit p̃sbiter ff

et sic sacerdos vt euitet hanc penã põt in festo pasche legere miſ
saz et a seipõ suscipere alias dz inter ceteros suscipe dũ aũt inter
ceteros suscipit vel in lecto debz esse stola super vtroqz humero
cinctos vt in.c.eccl'iastica.xxiij.di. Alij aũt qui non sũt p̃sbiteri
suscipe tenenẽ a ꝓprio sacerdote non ab alienis q̃buscunqz. nec
a mendicantibꝰ qꝛ licet ꝑuilegiati sint in audienda ꝯfessione non
tñ in isto ymmo sub pena excõmũicatiõis late sententie eis inter-
dicitẽ ne sacramentũ eucharistie aut extreme vnctiõis alicui mi-
nistrent sine licentia speciali. vt in cle.i. de priuil'. de licentia tamẽ
ꝓprij sacerdotis ab illis recipi põt ymmo a quocunqꝫ sacerdote
catholico in vnitate eccl'ie existente vt not.in.d.cle.i. de priuil' qꝛ
hec ptãs ꝓcedit immediate ex vi caracteris sacerdotalis cuius
exerciciũ hñt in eucharistie ꝯfectiõe. nõ ex vi seu exercicio clauiũ
ligandi et soluendi. Debet ergo hoc tpe suscipi a ꝓprio sacerdote
ꝫ in defectu proprij sacerdotis necessitatis tpe põt suscipi ab alio
sacerdote et dyacono xciij.dist.dyaconi et c.p̃nte i.q.i.nullꝰ.non
aũt a layco qꝛ est regula ꝙ de oĩbus que ad officium sacerdotale
spectant id solũ est licitũ laycis in nc̃citate qd̃ exp̃sse repitur eis
ꝑmissũ Sicut in necessitate põt quis socio ꝯfiteri. vt in.c. quem
penitet de peni.dist.i.sed nõ recipe ab eo vel a se eucharistiã xxiiij
q.i.cepit.pro quo c.peruenit.de conse.dist.ij. Sed vbi dz recipi
eucharistia Ad hoc dic ꝙ in eccl'ia si assit.alias suscipi potest sub
diuo siue sub tẽtorijs de ꝯse dis.i.sicut Nõ ergo excusanẽ hoc tpe
in expeditionibꝰ ꝯstituti sed cõmũicent in campis a p̃sbitero in
altari viatico celebrante de licentia ꝓprij sacerdotis vel sine licẽ-
tia si instet bellũ. Scd̃o quero quõ q̃s debz suscipe eucharistiam.
gg Ad hoc rñdet papa ꝙ reuerenter. Et certe magis reuerenter et
deuote q̃ꝫ cetera sacramenta rõne materie subiecte.quia dignior
de ꝯse.di.ij.nihil Dic ergo reuerenter.i.ieiunus qd̃ ob reuerntiã
sacramẽti institutũ est. Item assurgendo et ad altare eundo.et
caputio deposito in viris genibus flexis mundando os et dentes
induendo meliora vestimenta q̃ quis non hz ad pompã. Sicut ⁊
presbiteri et alij ministri in honesto habitu accedant ad altare.
Ratio quia tenemur eaz adorare adoratiõe latrie et ideo cũ om̃i
reuerẽtia eam accedere. et hoc non solũ verum est de reuerentijs
que in faciendo ꝯsistunt sed etiã in non faciendo vt eodẽ die nõ
vadat ad spectacula etiã licita. de ꝯsecra.di.i.qui die. nec ludat
vel luctetẽ etiã licite.xxxij.q.iiij.recurrant ⁊ in c.lator.de homic.
Non tñ dico ꝙ ex hoc p̃cepto sub hac pena ad has exteriores re-
uerentias quis teneatur p̃cise. sed hee reuerentie corꝑales et ex-
teriores cuiuslibet fidelis arbitrio reliquunẽ dempta ꝑma vide-

licet ieiunio ad q̃z ꝓcise tenentur vt in c. liquido. de ↄse. dist. ij. Sed maior dꝫ esse reuerentia mẽtalis ad quã ex hoc ꝓcepto sub hac pena tenent̃. Debet ergo non solũ penitere sed etiã confiteri et absolui qđ ob reuerentiã sacramenti ordinatũ est. et sic domuꝫ suã ad intra ornare quã intraturꝰ est tãtꝰ rex. nec prius ad corpꝰ dñi accedere q̃z bona ↄscientia eũ ↄfortet de pe. dis. v. c. i. Tercio quero qñ dꝫ q̇s suscipe eucharistiã Ad hoc respondet conciliũ ꝙ ad minus in pascha dꝫ recipi eucharistia Bonũ tñ est vt pluries recipiat̃ ꝓpter multas grãs que in hoc sacramẽto ↄferunt̃ scꝫ in Natali dñi et Penth. vt in c. et si non frequẽtiꝰ de ↄse. dis. ij. Sed ad euitandũ huiꝰ capituli penã sufficit in pascha recipe Et bene dt ad minꝰ q̃si dicat ꝙ quotiẽs peccã̃ꝰ tociẽs hoc sacramẽto indi gemꝰ vl' vt nosipsi suscipiãꝰ vl' ꝓ nob offerat̃ de ↄse. dis. ij. offerat̃ Preterea quottidie suscipe possumꝰ et omĩ die dñico suscipe hor- tamur de ↄse. dist. ij. quottidie sed ad minꝰ in anno semel sub hac pena suscipere tenemur. An aũt expediat vel bonũ sit quottidie suscipe doctrina est vt respiciat hõ vtruꝫ feruor deuotiõis ꝑ ↄti- nuaꝫ susceptionẽ augeat̃ tunc sic. alias si minuit̃ vel tepescat tũc expedit interpolare sic notant doc. de celebrãte in c. quidã de cel. mis. Monachi aũt omĩ mense tenent̃ vt in cle. ne in agro. §. sane de statu monach. Dicit etiã in pascha ꝓ q̃ aduertẽdũ ꝙ Pascha ꝓ tpe tripliciter accipit̃ Prĩo stricte scꝫ ꝓ ipso die pasche tm̃ Et illo modo non debꝫ hic capi quia tunc impeditus illo die ꝓcipue vbi est multitudo ↄmũicantiũ videret̃ esse liberatus ꝑ totũ annũ vsq̃ꝫ ad illũ diem pasche q: ex quo statutum de necessitate illa die obligaret et si tunc non põt expectabit qñ velit. Scđo capitur large ꝓ tota solẽnitate paschali hoc est ꝓ diebꝰ ↄtinẽtibus sine ꝓximioribꝰ ꝓcedẽtibꝰ et sequẽtibꝰ diẽ resurrectiõis. Et hoc mõ dꝫ hic capi q: satisfacit quis eccl'ie si in cena dñi ↄmunicat q: illo die institutũ fuit hoc sacramentum. Etiaꝫ si diebus sequentibus immediate aut ipso die pasche et in hoc quilibet relinquendꝰ est ↄscientie sue ẜm ꝙ istis diebus preparationis ad festum pasche aut in diebus paschalibus reperit se magis dispositũ et deuotum ẜm hoc illo vel alio die põt ↄmũicare et satis facit statuto eccl'ie Tercio modo pascha capit̃ largissime ꝓ toto tpe inter pascha et penth. vt in ca. scire. cũ sequẽtibꝰ lxxxvi dis. et isto mõ nõ capit̃ hic q: eccl'ia rõnabiliter ꝓmisit tpus q̃dragesimale et memoriam dominice passiõis que videntur cause limitatiõis ad festũ pasche secundo modo capiẽdo. Sꝫ diceres quare susceptio eucharistie in pascha recipere precipitur dicendum ꝙ ꝓpter quatuor rõnes

bb

Prima quia tunc hoīes magis sunt depurati ꝓpter quadragesi-
male tempus in quo purgant̄ crimina Scd̄a ꝓpter christi passio
nem misericordiam et redemptionem quas tunc recolit ecclesia
quibus tunc hoīes debent esse magis deuoti. Tercia quia in me-
moriam dominice passionis hoc sacramentuꝫ est institutuꝫ vt in
cle. si dn̄m de reliq. et vene. sac. de qua in proximo scꝫ feria sexta
ante festum pasche agitur que em̄ in proximo facta sunt recenter
habentur in memoria vt in l. celsus. ff. de arbitris notat̄ de ꝓbac
c. iij. Quarta ratio vt sicut cristus tunc surrexit corpaliter sic ho
mines per sumptionem illius sacramenti resurgant cum christo
spiritualiter. Et intantum hoc tpe debꝫ recipi illud sacramētum
ꝙ non habetur pro catholico qui nō recipit. Jmo p̄sumitur cō-
tra eum de infidelitate de conse. dis. ij. seculares et c. om̄is homo
Unde dicit lex qui se ab ecclesia sep̄at nec sanctam ꝯmunionem
accipit hereticus est credendus. Jn aut de priuil' dotis circa me-
dium Coll'. viij. qd̄ conuenienter intelligitur de ꝯmūione corpis
cristi. Iteꝫ qui per longa tp̄a sacramēta non petit ipsa ꝯtemnere
videtur sicut dicimus de absolutiōe ab excōmunicatione de sen.
ex. per tuas. Jdem aūt est iudicium de ꝯtemnente fidē et sacra-
menta fidei de hereti. ad abolendam vnde merito contra talem
de infidelitate p̄sumitur Et maxime ꝙ senciat male de sacramēt'
intantum ꝙ ei tanq̄ de heresi suspecto pōt indici purgatio quaꝫ
si recipere noluerit aut contumaciter restiterit nec moram suam
purgauerit confitendo et eucharistiā recipiendo excōmūicand⁹
est in qua excōmūicatiōe si per annū ꝑseuerauerit p̄sumptio illa
efficitur violenta et sine alia ꝓbatione vt hereticus debꝫ cōdem
nari vt in c. excōmunicam⁹. §. i. de he. eodem ti. cū contumacia.
li. vi. Quarto quero sub qua specie dꝫ q̄s recipere ꝯmunionē Ad
hoc dico ꝙ sub specie panis dūtaxat. Jdeo littera dicit notabi-
liter eucharistie sacramentum et nihil dicit de sanguine Naꝫ de
consuetudine et nunc ex statuto eccl'ie alij q̄ celebrantes nō com
municant suscipiendo sanguinem sub specieb⁹ vini vt no. Card.
in c. ex pte de celeb. miss. Quidā tamen heretici in. Bohemia no-
lunt p̄missam consuetudinē obseruare. Sed ꝯmūicāt etiā sang-
uini prout ē sub specieb⁹ vini etiam si non sint celebrantes Sed
layci et etiam sacerdotes extra celebrationē diuinoꝝ in hoc sunt
coercendi Et contra eos sunt facta statuta super hoc in cōcilijs
Constancien̄. et Basiliensi Et dicit̄ eucharistia ab eu qd̄ est bo-
num et charis grā quasi bona gracia Jmmunitatis tamē grāꝫ
non p̄stat suscipienti eam quia est cibus anime nō corpis Secus

si confugiat quis ad eaȝ adinstar ei⁹ qui ad statuā principis cō-
fugit. Insti. qui sunt sui vel alie. iuris. §. fi. no Host. de cele. mis.
sane. Archď. xiij. q. ij. c. fi. Et dicit lr̃a eucharistie sacramentum
ad denotanduȝ ꝙ debet sumi sacramentaliter non em̃ sufficit ad
manū sumi vel in pixide nec sufficit sumere spūaliter tm̃ crede et
manducasti nisi tp̄e necessitatis de conse dist. ij. vt quid paras. kk
Quinto quero Vtrū q̇s possit in pascha a ꝑceptione eucharistie
abstinere. Ad hoc rn̄det conciliū ꝙ ob aliquā rōnabilē cāȝ potest
q̇s abstinere ab eucharistie ꝑceptione sed non a ꝯfessione et dȝ
hoc fieri de proprij sacerdotis. i. ordinarij siue curati consilio non
extranei in quo multi se decipiūt vn̄ etiā videt̃ ꝙ non sufficiat in
hoc consiliū mendicantiū licet quis eis confiteri valeat. Sed in
hoc remittere habēt confitentes ad suū ꝓprium sacerdotem nisi
forte dicere vellem⁹ ꝙ hoc ꝯsiliū sit pars confessiōis sicut pacta
in contractibus bone fidei apposita contractus informāt. ff. de
pactis l. iuris gencium. Ideo cui liceat ꝯfiteri ab eo etiaȝ liceat
hoc ꝯsilium recipe. Primū tucius quia ministerio proprij sacer-
dotis nec alteri⁹ recipit̃ hostia. Igit̃ eius ministerio dȝ abstinere
vt contrarioꝝ eadeȝ sit disciplina. xxxij. dis. Hospiciolū Marie
qꝛ certis hominibus ad hoc sacramentū tepidis via hoc capituluȝ
fraudandi daretur Reddet ergo rōneȝ sacerdoti suo cuȝ ipsius
sit ꝯpellere ad ꝯmunioneȝ cū opus sit vt infra dicam non men-
dicantium et ideo licet accedentē ad corpus dn̄icū non oporteat
regulariter fidē facere de confessione mendicantib⁹ facta vt in-
fra dicetur Non tn̄ volente abstinere sufficit dicere se consilium
mendicantis habere nisi vel probet vel a sacerdote suo conciliū
recipiat. Ratio est qꝛ recipiens eucharistiā a ꝓprio sacerdote p̄-
sumitur esse ꝯfessus. Sed si non recipiat non est vnde hoc p̄sumi
possit non ergo bene sibi consulit qui in hoc mendicantiū ꝯsilijs
cōtentat̃ qꝛ proprius sacerdos est p̄cipuus executor penaꝝ hui⁹
capituli et dicit lr̃a notanter sacerdotis. Non ergo sufficit con-
silium iurisperiti seu alterius sancti viri licet in alijs sufficeret.
Ratio qꝛ caret claue potestat̃ q̃tumcunq̧ etiaȝ habeat claues
sciētie et discretiōis. Ex hoc etiā ꝙ dicit sacerdotis cōsilio mani-
feste denotatur ꝙ hoc consilium debet fieri in foro penitentie.
Et illa exceptiua nisi ⁊c̃. solum excipit a ꝑceptione eucharistie a
qua quis abstinere potest ſm consilium sui ꝓprij sacerdotis et nō
excipit a confessione a qua sine pena huius capituli q̇s abstinere
non potest etiā de licentia sui proprij sacerdotis Ex quo sequit̃ ꝙ
licet quis habeat casum abstinendi ab eucharistia nihilomin⁹ tn̄

confiteri habet omnia peccata sua eodē tpe sub hac pena. Statutuz eñ hoc obligat ad duo scz ad confessionē et eucharistie receptionē vnde si ex consilio sacerdotis releuat ab vno non tamē ab alio. ff. de serui. vr. predi. l. si domus de dolo et contu. cū dilecti et in c. fi. de resti. spol. Non ergo sufficit q diceret sacerdoti illd soluz crimen ppter quod abstinet sicut aliqui imperiti putāt Idē puto de excōmunicato maiori. Nam cū licitum est eū audire licitum erit et sibi ꝯfiteri et per ꝯsequēs tenet vt hic. de sen. ex cum voluntate et ca. responso. Nota etiā hic q illa causa qua qs abstinet a pceptione eucharistie debet esse rōnabilis et non leuis. Esset aūt rōnabilis causa scdm Io. an. quia gerit inuidiā odium vel inimicicias vel habet pctm̄ de quo dicit se non posse abstinere et sic non esset vere penitens neqꝫ mundus vt in c. q quidam. de peni. et remis. Ex hijs ergo et similibus ad consiliū sui sacerdotis debet abstinere cum alias iudicium sibi manducaret et biberet. de conse. dist. ij. timorem. Non ergo debet sumere corpus christi qui est in mortali pctō. nec ille qui habz voluntatē peccandi. melius est enim a corpe cristi abstinere sicut fecit centurio qꝫ cristuz indigne sumere sicut fecit. Iudas. Verū licet mortalia ad suscipienduz eucharistie sacramētū quēlibet indignū efficiant. venialia tn̄ peccata nullū impediunt. nec ppterea quis abstinere debet dicit tamē sctūs Tho. q veniale quod tollit actualē deuotionem que in hoc sacramēto requirit impedit effectū hui⁹ sacramēti ita q nullū aut modicū consequit. non tn̄ ppter hoc peccat mortaliter Licet aūt pctm̄ mortale impediat a pceptione eucharistie nō tamen hoc peccatorem excusat sed potius accusat si ppter pctm̄ mortale abstineat. quia sic abstinendo dupliciter peccat. Primo quia ꝯstitutioni ecclesie resistit Scdo quia vt digne cōmūicaret se non abilitat et disponit quantū in eo est. de peni. dist. i. sunt qui arbitrantur et in c. et si non frequentius de conse. disti. ij. Nota etiam q dicit ad tempus ergo non imperpetuū q̄diu viuit sed cōsilium debet dari vt prepararet se ad remotionem illius cause scz q exerceat se in opibus pietatis et peregrinetur. missam audiat singulis diebus et frequenter ꝯfiteatur et sacerdotis discreti monitis et consilijs acquiescat et sic paulatim ad penitentiam inducetur per dei graciā et sacerdotis consiliuz. cessante ergo illa causa cessabit et effectus et cōmunicare debet. Et hoc verū q solū sibi debet dari consilium vt ad tempus abstineat. nisi forte crimē tale cōmisisset ppter quod perpetue vel saltem ad supreme vite exituz abstinere deberet. xxvij. q. i. q̄ christo cuz ibi allegatis Quid

De penitencijs recipiendis

si in pascha quis sit impeditus vt non possit cõmuicare nunquid
pro hoc anno liberatus sit videtur ꝙ sic. qꝛ statutuȝ hoc obligat
sub certa forma scȝ pro certo tpe. ergo si nõ põt illo tempore ex-
pectet quousqȝ possit alio tempore. de temp. or. c. de eo. Sed hoc
verum esset si non posset recipi nisi in festo pasche. qđ est falsuȝ de
cõse. dist. ij. quottidie Et hec opinio desidiosis esset causa maio-
ris desidie vnde dico ꝙ si in pascha non recipit. cũ primũ poterit
cessante impedimẽto tenetur hac pena nisi moraȝ purgauerit. et
ideo si in pascha nõ cõmũicauit nec de cõsilio sui confessoris a ꝑ-
ceptione eucharistie abstinuit et tandẽ infirmitate grauatus ad
mortẽ cõmũicat. per hoc non euadit penã hui⁹ capituli qꝛ cõmu
nicando ad vitã morã non purgauit et sic censetur vere ꝓuent⁹
et ecclesiastica carebit sepultura. Alias posset qs impune ꝑ totũ
tempus vite sue abstinere a commũione Si dũtaxat ꝯmunicaret
in extremis et veniret tradendus eccl'iastice sepulture. Qui fuit
vnus de erroribus grecoꝝ cõdempnat⁹ ꝑ ecclesiã. quod bñ notẽt
domĩ curati. In particula tercia ꝑme partis que ẽ in verß Alio-
quin duo facit. Primo adijcit penã huic statuto. Scđo disponit
de publicatione ipsius. Et est littera hec. Alioquin viuẽs ab in-
gressu ecclesie arceatur et moriẽs xp̃iana careat sepultura. vnde
hoc salutare statutũ frequenter in ecclesijs publicetur ne quisꝙ̃
ex ignorantie cecitate velamen excusationis assumat. Vbi nota
primo ꝙ non seruans hui⁹ ꝯcilij dispositionem punitur in vita et mmm
morte. Nam viuus carebit ingressu ecclesię et excõmunicari dȝ
de consecra. dist. ij. si quis intrat. et eccl'iastica sepultura moriens
etiam quantumcũqȝ appareat vel credatur deuotus. Et ꝙ dicit
textus arceatur dic ꝑ sentenciã scđm doc. deinde re oꝑe seu facto
ymmo si ingrediatur debet expelli. de sen. ex veniens. Non ergo
licet sacerdoti sua auctoritate nisi forte aliud consuetudo sibi de-
disset. de arbi. dilecti. de foro compe. cũ ꝯtingat. vel nisi generalẽ
sentenciam ꝓtulisset in om̃es qui hoc anno cõmũicati non fuissẽt
nisi suo vel eoꝝ quoruȝ poterant abstinuissent. Qualẽ sentenciaȝ
ip̃m ferre posse non est dubiuȝ et perconsequens ipsũmet exequi
iuxta notata in c. si sacerdos. et c. cum ab ecclesiaꝝ de. offic. ordi.
Ratio quia conscientiã habȝ vt iudex de hoc ꝙ non amministra-
uit subdito sacramẽta cum de facto suo certus existat et ab ipso
recipi debeat. Tuȝ qꝛ ingressus eccl'ie et sepultura ꝯsequenter se
habent ad sacramentoꝝ perceptionẽ per. Host. de sepul. ex ꝑte
vnde et hec potestas sequẽter se habebit ad potestatẽ ãministra-
tionis eoꝝ. Et ex hoc ꝙ dicunt doc. per sentenciã Infero ꝙ si cle-

ricus sit. et ministret in officio suo fiat irreglaris. de sen ex is cui
li. vi nisi forte sacerdos fuerit et confessus legat missam. Tũ qr
sic legẽdo purgat viciũ quod pōt vnde et suspensus videt̃ donec
purget viciũ. ergo purgando tollit̃ suspensio ꝑ notata in cle. i. de
decimis in verbo donec. Tum quia nō vt p̃sbiter est suspensus
sed vt cristi fidelis qđ patet in ṕncipio hui⁹ capituli oīs vtriusq̃
sexus fidelis ergo sicut alter quicũq̃ layc⁹ viciũ poterit sine re-
laxatione purgare. Tum qr hoc facit nō vt celebrans sed vt cō-
municans et vicium purgans. vnde et ceteri clerici non fiũt irre-
gulares vicium purgando quod non purgant in suo ordine ce-
lebrando. Tum quia est simplex sentencia cuius effect⁹ tollitur
sicut in ceterꝪ soluẽtes debiti Insti. qb⁹ mōis tollit̃ obliga. in ṕn
cipio. Et sic patet mirabilis casus in quo dyaconus vl' presbiter
legendo euangeliũ fit irregularis sed presbiter nō legendo missã.
esset tamẽ tutum ꝙ sentenciã peteret relaxari. Scđo nota casum
in quo mortuus seu cadauer punit̃ ibi moriens xp̃iana careat ⁊c̃
Et ponit̃ moriens pro mortuus tempus pro tp̃e. moriens enim
viuit et viuẽs quis moritur. ff. de bonis auctoritate iudicis pos-
sidẽdis. l. hereditariũ. Sic oriũdus id est ortus. ff. ad municipal'
l. assũptio in prin. Et dicit textus notanter sepultura careat cri-
stiana. Qualis sit hec patet. xxiij. q. v. placuit. et si sit clericus nō
sepelietur in vestib⁹ sacris iuxta not. per glo. et Arch. de ꝯse. di.
i. nemo ij. Sed canina nō carebit ne cadauer insepultũ aerem in-
ficiat C. de religio et sup̃. fune. l. mortuorũ. que nullo casu ꝑ ap-
pellationẽ pōt impediri de cristiana secus iuxta not. per Archđ.
in c. Si quis ausus ij. q. vi. Ex hoc patet ꝙ pena q̃ fuit viuo im-
posita ꝯtinuat̃ post mortẽ. nec est noua sed eadem nō duplex sed
vna de sepult. sacr̃. cum oĩb⁹ allegatis hic in glosa. Nulla ergo
pena infligitur cadaueri in animato. Quia eadẽ ip̃a legauit cor-
pus viuũ. xxiiij. q ij. c. primo et scđo. Et est ibi diligẽter notãduꝫ
ꝙ in hoc ꝙ dicit careat sepultura christiana intelligendũ est ipso
iure alias iste texus esset sup̃fluus cuꝫ sententiã suspẽsiōis ab in-
gressu carentia sequat̃ sepulture. de sen. ex cō. Is cui ij. Rñ. li. vi
Licet ergo viui non sint suspensi ab ingressu eccl'ie nō debẽt tamẽ
mortui sepeliri. et hoc docet practica. nã curati nō admittũt nec
admittere debẽt eos ad sepulturã. q̃ sine sacramẽtꝪ decesserũt nisi
ꝯstet eis de obseruãtia hui⁹ capitl'i In ingressu igit̃ eccl'ie requi-
rit sñia vt vitet̃ tumulatio. hoc denotat v̉bũ arceat̃ In sepultura
vero nō vt ceteris cedat in terrorẽ. de rapto. c. sup eo. de tornea-
men. C. i. hoc denotat v̉bũ careat. id est nō seu nullo mō habeat.

de elec. in plerisqꝫ cum notatis ibi in iiij. glo. Alios casus in q̄b⁹ sepultura cristiana negatur vide infra notatos in c. de sepultura Circa secundam partem littere quero quādo et quociēs hoc statutum debet publicari dicit textus ꝙ hoc salutare statutū id est inductū ad salutē aīaꝝ dꝫ frequēter in eccl'ijs publicari. et non dicit quando et quociens sed frequenter vnde relinquitur arbitrio prelati secundum ꝙ viderit populum in hoc tepescere vel feruere. Si tamen nunq̄ꝫ vel raro publicaretur non minus hec ꝯstitutio ligaret xvi. dist. qđ dicitis cum notatis de loca. c. i. in fi. Fit ergo hec publicatio ad cautelā ne quis saltem dicat se ignorasse vt dicit textus Et sic habes casum in quo certificatur q̄ certus est cōtra l. i. §. fi. ff. de actione empti Et dicit in ecclesijs id est in congregatiōe fideliū quia sufficit ꝙ fiat extra eccl'iaꝫ in p̄dicationibus vbi adest multitudo populi. nec oportet ꝙ in propria forma publicetur sed sufficit ꝙ in sentencia vel valore. primo videlicet dicatur populo ꝙ confessio fiat ꝓprio sacerdoti. saltē semel in anno Secundo ꝙ cōfitens penitenciē abimpleat. Tercio ꝙ ad minus in pascha sacramentū eucharistie suscipiat nisi ex cā de proprij sacerdotis consilio abstineat. Nec sufficit dicere ꝯfitemini confitemini. sicut nec alibi sufficit dicere soluatis decimas. no. doc. in cle. cupientes. de penis. sed debent informari quomō sub diuino p̄cepto tenentur. et ne dum sub hijs penis sed etiam sub eterna Nota etiam hic casum ꝙ nec mulier ignorantia hui⁹ iuris se poterit excusare licet alias secus. et sic ligat eos q̄ non tenentur alias iura explicite scire. ff. de satisfacti. et iur. igno. l. regula. i. q. iiij. notandū. notatur. xxxviij. di. in summa. hoc denotat verbum ne quisq̄ꝫ ꝛc̄. lata enim culpa que in hoc est ꝙ nō visitant ecclesias vel p̄dicationes in quibus talia dicuntur dolo similis est et generat ignorentiā crassam ymmo affectatā que neminem excusat de clandes. despon. cū inhibitio. de dolo et contu. c. fi. de ꝯsti. c. vt aīaꝝ libro. vi. Et sic habes casum in quo excepte persone tenentur scire iura. Quero hic ex quo metu haꝝ penarū condicionaliter ꝯpellitur quis ad cōmunicandum puta si velit ingredi ecclesiam et sepeliri nunqd p̄cise compelli possit et cogi ad communicanduꝫ Jo. an. et Antho. de but. remittunt ad glo. c. fi. xxx. di. que tenet ꝙ non quia forte est indignus sed tamen talis potest cogi ad hoc vt faciat se dignum id est vt peniteat presertim in graui et manifesto pctō alias sec⁹ notat. Arch. ij. q i. in primis de quo. de sponsal'. ad audientiā. vi. q. i. illi qui. et ne dum per censuram ecclesiasticam de ꝯse. dist. ij. c. si quis intrat. Sed

etiā si expediret inuocato brachio seculari xvij. dist. nō licuit. nō
est tñ quātū ad deū fructifera hec penitentia violenta qꝛ non pe-
nitet ad intra. de pe. di. i. Jndc. i. q. i. si quis Clericus aūt benefi
ciat⁹ si necessitas vel vtilitas ip̄m exigat ad ordines promoueri
et ille recuset criminis ꝯscientiam p̄tendens occulti excepto ho-
micidio et symonia ꝯpellitur se facere dignū per penitentiam. ꝑ
subtractionē beneficij et alijs modis. de quo vide in c. queris. de
eta. et quali. Sed an solo timore huius pene vel ne notetur me-
reatur ꝯfitens vel ꝯmūicans aut veniā ꝯsequat̄. dic ꝙ nō qꝛ ser-
uilis est timor. de regulis iur̄. ꝙ ex timore p̄terea si q̄s non peccat
timens ne videat̄ perinde est ac si peccaret. de peni. di. i. si prop-
terea et c. si cui. et de pe di. iij. si apl'us. Jdem si peniteat vel com-
municet ex solo timore mortis vel inferni non ex amore. de. pe. di
vij. §. fi et c. fi. per accidens tñ et ex assuefactione ꝓderit ad ve-
ram penitentiā sic confiteri. de peniten. dist. ij. sicut zeta. nō vero
sic cōmunicari. qđ timore filiali fieri et omitti pōt. non aūt con-
fiteri qđ est necessitat̄. Sꝫ ꝙ si constat quē ꝯmūicasse sed nō ꝯstat
de confessione eius videtur ꝙ non euitet hanc penam qꝛ ad duo
obligat hec decretalis. et ad veritatē coplatiue requirit̄ vtriusqꝫ
partis veritas. Insti de heredi. insti. §. i. et in c. inter ceteras de
rescrip. Contrariū puto verꝫ qꝛ solennitas intrinseca sꝑ p̄sumit̄.
Insti. de fideius. §. i. Sed an statutū istud dissuetudine possit ab-
rogari vel ei in certa prouincia derogari inter q̄ est differentia vt
notat̄. iiij. dis. §. leget. dic ꝙ non tū qꝛ saluti aīaꝝ p̄iudicaret et rō
subesse non posset. de consecr. c. fi. et c. i. Tūꝫ quia executiuuꝫ est
diuini precepti. ymmo si de facto alicui in dissuetudinem abisset
ꝯpelli deberēt inuiti vt resumerent et iterū publicaret̄. xxiij. q. v.
pp de ligurib⁹. Vltimo quero hic quot mala incurrit hō non com-
municās in pascha vel ad min⁹ semel in anno Ad hoc dico scđm
sctm̄ Tho. ꝙ octo grauissima ꝑicula et damna incurrit hō q̄ tp̄e
paschali vel ad minus semel in anno nō ꝯmūicat. Prīo incurrit
damnū sūmi pōtificis. hoc est penā descriptā in c. omīs vtriusqꝫ
de peni. et remis. ymo talis dꝫ excōicari. vt in d. c. si quis intrat.
de ꝯse. di. ij. Cū aūt ꝓscriptio cuiuslibet terreni principis facta ꝑ
rebus et corꝑe maxie timeat̄ A sili pōt pensari quō corpus res ⁊
aīa cuiuslibet hoīs a summo pontifice ab vniuersali eccl'ia ꝑ sen-
tenciā p̄scindat̄ et in dyaboli potestatē tradat̄ nunq̄d hec senten
tia non immerito timeri debeat. Scđo nō ꝯmūicans ad minus in
anno ꝯtemptū incurrit venerande passionis ita ꝙ mors christi
et sanguis ipsius inuacuuꝫ huius sunt ꝯsumpti. Vnde magister

De penitenciis recipiendis

in iiij.dist.viij.et habetur in c.quia corpus de ꝯse.dis.ij.dicit.qꝛ corpus humanū assumptū ablaturus erat ab oculis hominum et illaturus siderib⁹ necesse erat vt die cene sacramentum nobis corpis et sanguinis ꝯsecraret vt coleretur iugiter per misterium quod semel offerebatur in precium. Vnde aplˀus i. Chorinth.xi Quocienscunqꝫ manducaueritis panem hunc ⁊c̄. Et idem Hoc facite in meam cōmemorationē. Tercio non cōmunicās denegat deum ꝓut. Albertus in dictis suis diffuse declarat. Vnde lege canonica et ciuili habetur vt in c.potuit de loca.et conduc.et in l.ij.C.de iur.emphi.ꝙ colonus censuū debitū denegās de feudo a iure suo cadit et dominus ipsum expellere potest vnde patet ꝙ dn̄m abnegat census solutionē obmitēs.vt in c.oīs anima.de decensi.et exac. Quarto non cōmūicās vitā spūalem sibi auffert sicut victum necessariū non sumens et se interimens homicida reputat.ymmo verius scd̄m iura ciuilia huiusmōi corpa cōcremantur. Ex hoc patet manifeste quanti criminis hij sint qui tpe statuto victū spūalez non ꝑcipiunt pro anima ipsam viuificādo Vnde Johan.vi. Nisi manducaueritis carnē filij hominis et biberitis eius ⁊c̄. Quinto non ꝯmūicans dyaboli potestate adicitur per ipām excōmūicationez quā homo incurrit ꝓpter pctm̄ inobedientie.nez vt habetur in .c.fi.de foro.ꝯpe.ꝙ propter crimen ꝯmissū aliquis efficitur.de iurisdictione non sui iudicis proprij seb alterius A simili sic et dyabolus ad stati recipit eos quos exorbitantes de christi ouili reperit. Vnde Petrus.i.petri v. Dyabolus aduersarius vester tanqꝫ leo rugiens circuit querēs quem deuoret.et sic eis in fortuna rebus corpore et anima irrogat et periculosissime damnat. Sexto non communicans peccatis seipsum grauiter obruit et illaqueat. Exemplum de fossoribus metallorum in montibus laborantium Si hniusmodi structuras et machinamenta non adhibuerint periculosissime laborant ⁊c̄. A simili magister in quarto distinc.xij.allegās dicta bti Ambrosij que habent in c.si quocienscunqꝫ.de cōsecrati. distinc ij. Quocienscunqꝫ effunditur sanguis christi in remissionē effunditur.debeo semper accipere qui semper pecco.debeo semper accipere medicinam qui semper egroto Septimo non communicās in pascha aut semel in anno prout dictum est participatione omnium bonorum tocius vniuersalis ecclesie seipsum priuat. prout membrum inutile et abscisum a corpore animalis quod amplius nichil percipiat de anima. Ita a simili non cōmunicās

a meritis et ꝑticipatione oīm bonoꝝ cadit Unde Albertus per
corpus xp̄i verū nos oēs in oībus xp̄i gracijs et omniū fideliuꝫ
communicamꝰ. vnde et communio dicitur vt declarat apl'us i.
chorinth. xi. Octauo non ꝯmunicans a dei filiatione cadit prout
heres illegittimus a successione paternoꝝ bonorum. et maledici
parentum a iure ciuili exhereditantur. vt in auten. vt cū de affi.
cong. §. causas coll'. viij. not. glo. in c. quintauallis de iur. iuran.
A simili non cōmunicantes filij dei celestis hereditatis non cen-
sentur. Unde Johan. i. Dedit eis potestatē filios dei fieri ꝛc̄ in-
tellige digne ꝯmunicantibus. Indigne vero ꝯmunicantibꝰ aut
oīno cōmunicare contemnentibus dr̄ illud. Math. xxv. Amen
dico vobis nescio vos ꝛc̄. Accipio nunc scd̄am partem huiꝰ ca-
pituli que est in §. si quis aūt vbi est hec lr̄a Si quis auteꝫ alieno
voluerit sacerdoti iusta de causa peccata sua confiteri licentiam
prius postulet et obtineat a proprio sacerdote cuꝫ aliter ip̄e illū
qq non possit soluere vel ligare Ex qua lr̄a nota ṗmo ꝙ a ꝓprio sa-
cerdote petita et obtenta licentia iusta de causa pōt quis confi-
teri alieno sacerdoti vsum clauiuꝫ habenti scd̄m glo. que incipit
executionem. et sic notanda sūt duo requisita vt q̇s ꝯfiteri possit
alieno sacerdoti. Primū vt subsit iusta causa. Scd̄m vt sit petita
licentia et obtenta a proprio sacerdote. et expone a proprio sa-
cerdote. i. ordinario siue curato nō extraneo vel accumulato Ad
illud scd̄m vbi dicit postulet et obtineat subaudiendū est nisi sit
priuilegiatus a sede apl'ica vel a iure quia tunc priuilegium vel
ius tales volentes ꝯfiteri illis licēciat Ad hoc ē glo. in cle. dudū
super verbo libere. vel nisi ip̄e sit ṗuilegiatus a sede apl'ica sicut
per lr̄as penitenciales fit quottidie. vel a iure sit ṗuilegiatus vt
sunt ep̄i et alij p̄lati. vt habetur in c. fi. e. ti. licet. Glo. in. d. c. oīs
contra dicat in v̄bo executionē qd̄ non sufficiat sine licentia ꝓprij
cuius dictum imitatus est Joh. mona. et plures alij sed male se-
cunduꝫ Jo. an. qui dicit glo. Procedere in alijs religiosis q̄ꝫ mē-
dicantibus in quibus standū est dicte cle. Et ponūt doc. de hoc
hic plures casus in quibus potest quis petere licentiā a curato et
confiteri alieno Primus quādo ꝯfitens ꝓbabiliter timet sibi vel
sacerdoti aut alicui imminere ꝑiculū ex confessiōe facta curato
vt si curatus ex circumstantia necessaria ꝯfitēdi deueniret in no-
ticiam cōpeccantis Ex illo casu habetur ꝙ ꝓpter vnū peccatum
quod quis non vult dicere ꝓprio sacerdoti iusta de causa potest
etiam alia que non timeret sibi dicere alieno sacerdoti confiteri
nec tunc est casus in quo confessio diuidi debeat nec sic propter

insepabilitatē vtile perinutile vicietur. Pro quo regula vtile. de regu. iur. li. vi. Et dicunt quidā q in hoc casu si cōfitens nō pōt habere alienū sacerdotē tūc pctm̄ tale pōt ꝯfiteri sine expressiōe circūstantiaꝝ. vel saltē circūstantiā pdictā generaliter exprimere pōt. nam deus ita ordinauit opa sua q non vult ex eis aliq̄ mala prouenire. pro quo facit. c. vtrū de ꝯse. dis. ij. Sed Inno. dicit q in tali casu potius eligat mori sine cōfessione et soli deo ꝯfiteatur nec est sibi imputandū ex quo non deficit pro eo. Scd̄us casus si ꝓprius sacerdos est particeps criminis per subditū suū ꝯmissum de sen. ex cōcubine. de testi. c. veniens. Tercius si sūt inimici vel latens odium est inter ipos vel parentes. vel crimē est ꝯtra ipm ꝯmissū ex cuius sciētia multū turbaret. Quart⁹ si suus curat⁹ est nimis simplex vel imperitus. Subdit tn̄ Inno. q ꝓpter solā imperitiam sacerdotis non dimittat quin ei ꝯfiteat quādo nō reperit alienū. alias ꝓpter impericiā ei⁹ bn̄ poterit ꝯfiteri alieno per c. si sacerdos et. c. placuit de peni. dist. vi. vbi expresse fit mentio de imperitia. ymmo plus ꝓbat ille tex. a contrario sensu q etiaꝫ sine licētia sacerdotis imperiti pōt adire alienū sacerdotē. de quo satis per Arch. Quintus si est pestilenticus vel lunatic⁹ per lucida internalla et quādoqꝫ repente furit. facit in ar. l. furios⁹. C. quibus non est pmis. fa. tes. Sextus si est heretic⁹ vel sollicitator ad malū vel lasciuus et pronus ad peccatū quod q̄s sibi confitetur. Septimus si ꝓbabiliter timet q sit reuelator confessionis. Octauus si est excōmunicat⁹ maiori q̄ absoluere nō possūt xiiij. q i. audiuim⁹. Nonus si est notorius pctōr a quo nullū sacramentum est recipiēdū pter baptisma. xxxi. di. §. ius. i. q. i. sacramētū non tamē ꝓpter malā vitā pōt subditus suū curatū dimittere de conse. dist. iiij. quō de vi. et ho. cle. c. tua et. c. vestra. qꝛ loco dei est de offic. ordi. si sacerdos siue eni bonus siue malus minister fuerit non ipe sed solus de⁹ est q̄ pctā dimittit. xi. q. iij. illud sane de pe. dist. i. c. fi. In hijs casibus et sil'ibus ꝯfitens recurrat ad supiorez vel petat licentiam a suo curato alteri ꝯfitendi. Quā licentiam si quis curat⁹ maliciose denegat tunc scd̄m sctm̄ Tho. idē est iudiciū sicut de illo q̄ non hꝫ copiā sacerdot' ꝯfessoris. Host. distinguit q tunc aut periculū est in mora aut non. Si nō est piculuꝫ in mora vadat ad illius supiorē et ei ꝯfiteat. vel saltē de eius licētia rr alteri. In ncc̄itate vero et qn̄ periculū est in mora pōt adire aliū ꝓpria auctoritate. Sunt eni octo casus in quibus pōt q̄s ꝯfiteri alieno sacerdoti etiā sine licentia ꝓprij. Primus cū quis est in necessitatis piculo. vt quia infirmat et ꝓprius sacerdos abest. xxvi.

q.vi.si p̄sbiter.de pe.di.iij.quicūq3.tūc enī pōt absolui a q̄libet:
non tantū a pctīs sed etiam ab excōicatione tenet tñ si euadit vt
vadat ad iudicē q̄ alias potuisset ipm̄ absoluē.alias reincidit in
excōicationē.vt in c.eos q̄ de sen.ex.li.vi. Sz q̄d de muliere tpe
partus an ex illa cā possit ꝯfiteri alieno . et quid de transfretan⸗
tibus.vide glo.in.c.pastoralis de offic.or.Et Vincenti⁹ dt ꝙ sic
Scd̄us qn̄ ꝓprius est indiscret⁹.de pe.di. vi.qui vult de quo dic
vt sup̄ in q̄rto casu.·Tercius cū mutat domiciliū scd̄m Rayne.
et Goff.Sed tu dic ꝙ nō est amplius alien⁹ prochian⁹ sed ꝓpri⁹
de proch.c.fi.Quart⁹ cū est vagabūd⁹ ar.ff.de iudic.l.heres ab⸗
sens.Quint⁹ cū q̄s relicto ꝓprio domicilio iter faciēdo vel naui⸗
gando querit domiciliū quo se ꝯferat et vbi se ꝯstituat is est sine
domicilio.ff.ad municipal'.l.labeo in prin.Sext⁹ scd̄m Host est
cū quis extrane⁹ in aliena prochia deliq̄t.vi.q.placuit iij.de rap.
c.i.Sz dic ꝙ istud hz locū in foro ꝯtentioso nō in pn̄iali ꝫm glo.
in d.c.placuit.q̄ tenet ꝙ forensis rōne delicti non sortit̄ forū pe⸗
nitenciale vbi deliq̄d Et pōt esse rō q2 act⁹ ꝯfessiōis est act⁹ dire⸗
ctiuus in deū solū vn̄ nō pōt alligari territorio et sic respectu re⸗
cipiēt' pn̄iaz act⁹ iste nō limitat̄ territorio.Ex q̄ habet̄ ꝙ non ita
de facili nec eisdē mōis fit ꝓrogatio fori pn̄ialis sic fori iudicialis
faciūt notata p doc.in c.significasti.de foro ꝯpet. Septi⁹ est rōne
studij cū clerici de licētia suoꝝ p̄latoꝝ se ad studiū trāsferūt . tunc
enī fiūt ꝓprij prochiani illi⁹ ad cui⁹ prochiā accedūt dum diu ibi
manēt. Host.tn̄ sentire videt̄ ꝙ scholar' forensis q̊ ad foꝝ pn̄ie
est de iurisdictiōe epi et nō alteri⁹ ergo petat licentiā ab epō loci
vl'ei⁹ vicario qn̄ vult ꝯfiteri et hoc videt̄ tuci⁹ licz seruet̄ ꝙ scho⸗
laris petat a sacerdote in cui⁹ prochia hz domū suā ꝙ sat' est tol⸗
lerabile Octau⁹ si ponat spē suā in ꝓpriū sacerdotē vt ratuz ha⸗
beat.ix.q.ij.lugdunen̄.Et in q̊cūq3 casu aliq̄s alienū prochianū
sine licētia ꝓprij audit iniūgat ꝙ q̄zcici⁹ poterit pn̄tet se ꝓprio sa⸗
cerdoti et qd̄ actū est significet.ar.c.de cetero.de sen.ex. Nota ex
fine tex.ibi cū alter ip̄e ⁊c̄.ꝙ nō nisi subditos suos pōt q̄s soluē
vel ligare et hoc de iure.ff.de v̄bo sig.l.nepos ꝓculo. ergo alie⸗
nos nō dz defacto absoluē.Et hoc sciēs tā ip̄e q̄z ꝯfitēs eidē vti⸗
libus interdict' vn̄.vi.ꝙ vi.aut clā vl' vti possidetis et actionib⁹
negatoria et confessoria poterūt ꝯueniri.q̄ in hijs iurib⁹ tā ꝯtra
occupātes prochianos alienos q̄z contra ipsos se subtrahentes
poterūt intentari.ff.de seruitu.l.quociēs p.Inno.de postu.p̄la.
c.bone de v̄bo sig.abbate de resti.spol.in l'ris.et nihilomi⁹ ex offi
cio supioris p̄sertim implorato ꝯpesci.de offi.ord.c.i.nec tn̄ locū

habꝫ pena .cle.i de priuil'.quia nec in presbiteris secularibus nec
in pn̄ie sacramēto locū hꝫ vt ibi dꝛ. Et dic soluere.i. absoluere a
pctis ergo nec absoluere a pctō pena puta indulgētias ꝯcedēdo
qđ possunt vt videt̃ ꝓprij sacerdotes et hoc intellige de indulgē
tijs gn̄alibꝰ non spēalibus q̄s soli epi et supiores ꝯcedere possunt
ꝑ c.cū ex eo.et c.nr̄o de pe.et remis'. Itē φ dt tex.soluere.dic etiā
a vinculo excōmunicatiōis mīoris qđ ꝓprij sacerdotes possunt
nō maioꝝ. Itē soluere id est penitenciā diminuere vl' ꝯmutare.
sic exponit Arch.xxiij.q.v.c.fi.vel ligare scꝫ ad pn̄iaꝫ etiā si eam
ꝯfitens acceptasset.qꝛ nec eā adimplere tenet̃.ar. de iudicijs.c.
atsi clerici.nisi ꝓprius sacerdos ratā hanc ꝯfessioneꝫ haberet qđ
pōt in p̄iudiciū ꝯfitentꝫ et inuito ꝯfitēte cū solus defuerit ꝯsensꝰ
ꝓprij sacerdotis. Vel dic ligare suspēdendo vl' interdicēdo que
pōt ꝯfessoꝛ Notat Arch.xi.q.iij.si q̄s ep̄us damnatꝰ.licet talis
suspensio in foro pn̄ie irregularitatē non pariat trāsgressori scđm
eū et Inno.de cle.ex minis'.c.si celebrat.nō aūt pōt quēlibet spe-
cialiter excōicare.de quo not.ij.q.i.notū de offic.orđ.si sacerdos
et c.cū ab ecclia℞ Sꝫ diceres ex quo absolutio facta ab alieno sa-
cerdote sine licētia ꝓprij non valet nūq̄d in necitate valet Inno.
videt̃ dicere φ nō qꝛ nō est suus iudex siue sacerdos licet in necci-
tate valeat ei ꝯfiteri.postea dt ꝯtrariū.ꝑ q̊ xxvi.q.vi.si p̄sbiter
et hoc est veriꝰ qꝛ ptātē clauiū hꝫ et nō exerciciū nisi in suos quod
tunc hꝫ in oēs.sicut et q̇libꝫ non curatꝰ.de ꝯse.di.iiij.sctm̄ est.ipe
tamē ꝯfessꝰ et absolutꝰ cessante impedimēto et necessitate debet
iterū ꝯfiteri proprio sacerdoti ar.de sen.ex.c.decetero et c.ea nos-
citur.vn̄ iste sacerdos dꝫ ei iniūgere vt cessante ꝑiculo q̄cito pos
sit rep̄sentet se proprio sacerdoti ꝑ eadem iura vt sup̈ dixi. Sed
pone q̇dā existēs in possessiōe bn̄ficij curati in q̊ ius non habebat
audit ꝯfessiōes ⁊ absoluit deinde euincit̃ ab eo bn̄ficiū nūq̄d valꝫ
xp̄ifidelibꝰ absolutio ab eo bōa fide obtēta.l' nū q̇d dn̄t successori
eadē pctā iteꝝ ꝯfiteri.videt̃ φ nō valeat eis.ꝑ hoc c.et ꝑ c.dudū
ij.v̇.in fine.de elec.vbi de hoc ꝑ .c.placuit de pe.di.vi. In ꝯtra-
riuꝫ ꝑ l.barbariꝰ.ff.de offic. p̄toris c.ꝯsultatiōibꝰ.de iur̃.patro.
Dōm scđm Io.an.in đ.c.dudam φ quo ad deum valꝫ absolutio
propter fidē quē hn̄t de sacramēto q̄ fides eos saluat. de p̄sbite.
non bap. apl'ica cum ibi notatis in vlt.glo.et qꝛ absoluit q̄diu
toleratur ab eccl'ia cum esset p̄sbiter.viij.q.iiij. nonne hoc con-
firmo quia absolutus ab eo qui gerit se pro legato liberatus est.
not. Spe.ti.de legato.§.superest.v̇.quid ergo si quis. Ideꝫ est
Si quis ꝯfitetur mendicanti se ingerenti vl' extra dyocesim not.

Capitulum Quartum

Jo. an et Paulus de lazariis in d. cle. dudū sup̱ verbo audituri. Quod sat⁹ credo si publice tolleret̄ alias ei imputari posset. Dicunt tamē doc. in d. cle. dudū ꝙ tucius est vt iterū ꝯfiteat̄. igitur tenendū de cle. non bap. c. i. Quod verū credo si remordeat eum ꝯsciencia alias nō oportet Si vero iste non esset p̄sbiter et crederetur esse p̄sbiter clarū est per p̄dicta ꝙ iterū debet cōfiteri. sicut dicimus de ordinato a non episcopo. secus si ab ep̄o non suo. de ordi. ab ep̄o. qui renūc. c. i. Idē dico si crederet ꝓpriū sacerdotez adire et errans adiret alienū. quia non est iste error ꝯmunis nec alter hꝫ possessionē coloratā. Quero hic p̄mo circa lr̄az. Ex quo ꝯfitendū est ꝓprio sacerdoti aut de eius licentia alieno nunquid dicenti se habere licentiā a ꝓprio sacerdote solo verbo credendū est. Sol᷑o ꝙ sic per not. c. placuit de pe. disti. vi ⁊ p̱ Jo an. in c. si vero de iur̄. iuran. q꞉ nō p̄sumit̄ q̇s immemor salutis sue ꝓprie. i. q. vij. sanctimus de homic. c. significasti. Sic etiā curatus debet credere subdito dicēti se esse ꝯfessū mēdicanti vl᷑ alteri vt eū admittat ad ꝯmunionē. et de hoc dicetur infra in questiōe mendicantiū. Circa hoc quero ꝯsequenter an petens licentiam necesse habeat ꝓprio sacerdoti exprimere causaz. Dicendū ꝙ nō si petit ab eodez cui noluit ꝯfiteri. maxīe si talis causa afficiat sacerdotē suuz ꝓprium per not. c. sciscitatus. de rescrip. Nam sic petendo licentiā et exprimendo cāz esset sibi ꝯtrarius. Contra c. sollicitudinē. de appel. et c. si a subdelegato. de offic. dele. li. vi. Cōmittat igitur hoc casu presbiter ꝯsciencie petentis per. c. significasti. ij. de homic. Secus si peteret a superiore scꝫ ep̄o. Caueat tamē hoc petens vnde si etiā iustā causā exprimit et non est vera tūc mēdax precator carere debet impetrat⁹. de rescrip. c. i. et hoc senciēs cōfessor alienus debꝫ eū remittere ad suū ꝓpriū sacerdotē et eum ad hoc inducere vt sibi confiteatur. Sed nunq̇d ep̄s singulis de sua dyocesi potest dare licentiā ꝯfitendi alieno sacerdoti. videtur ꝙ non. p̱ illud c. et c. nullus de parroch. et c. placuit. de pe. dist. vi. in quibus fit mentio de ꝓprio sacerdote et non de ep̄o. Sol᷑o glo. in c. ij. de pe. et remis. li. vi. tenet ꝙ ep̄us possit dare licentiā etiaz singulis de sua dyocesi. Rō est q꞉ epūs est ordinarius singulorꝫ in tota dyocesi. x. q. i. c. regenda xvi. q. vij. oīes basilice. nā ciuitas et dyocesis respectu ep̄i dicunt̄ vna parrochia. de donac. apostolice. in prin. et sic quilibet in dyocesi habitans est subditus ep̄i vt p̱rochianus. de offic. archip̄sbiteri. c. iij. de offic. ordi. c. significauit. et c. irrefragabili. et c. i. de rapt. Ad idem notat̄ in cle. i. de priuil᷑. in glo. que incipit puto sufficere Sufficit ergo licētia ep̄i

De penitencijs recipiendis

in casu istius. c. sicut licētia ꝓprij sacerdotis sui curati ad hoc scꝫ
ꝙ possit aliquis cōfiteri alteri ꝙ̄ suo curato. Unum tn̄ nota ꝙ si
epūs ꝯcedit subdito vt possit sibi eligere ꝯfessorē ille quē is ele-
gerit in casibus specialiter episcopo reseruatis euꝫ absoluere nō
potest. nisi hoc in cōcessione specialiter exꝑmat. vt in c. ij. de pe.
et remis. li. vi. et ponit ratio qꝛ in generali ꝯcessione non veniunt
ea. ꝛc̄. Et subdit ibidem ꝙ nulla ꝯsuetudine pōt induci vt quis
sine licentia ꝓprij sacerdotis possit ꝯfiteri alieno. Sꝫ nūquid idē
est in archiepō. vt scꝫ possit dare hanc licētiā singulis de ꝓuincia
ꝙ sic videtur. nam archiepūs pōt ꝑ suam ꝓuinciā indulgentias
concedere ex quibus insurgit remissio pctōꝝ. vt in c. nr̄o. de pe et
re. Ad idem quia pōt in quolibet loco ꝓuincie. etiaꝫ exempto ad
quē declinauerit populū bn̄dicere et alia facere. de quibꝰ in cle.
archiepō. de priuil. Item ad idē facit. qꝛ cū visitat ꝓuinciam pōt
ꝯfessiōes subditoꝝ suffraganeoꝝ audire ⁊ eos absoluere. de cēsi.
c. fi. li. vi Igitur videtur ꝙ licentiam de qua hic querit alijs dare
possit. Solō dicendū ꝙ archiepi non habēt iurisdictionē in ter-
ritorio siue dyocesi suffraganeoꝝ suoꝝ. nec in suos subditos nisi
inquātū de iure exprimit vt in c. pastoralis. c. duo simul. de offic.
ordi. ix. q. iij. c. ꝯquestꝰ et ibi de hoc etiā in sūma. et ꝑ consequēs
licentiā de qua hic. dare nō possūt qꝛ hoc in iure nō exprimit Illa
aūt q̄ pro parte affirmatiua adducta sūt ideo possunt qꝛ illa ipis
a iure ꝑmittunt. nisi eīn p̄dicta iura emanassent nō licuisset archi
piscopis p̄dicta facere vel attemptare. Scd̄o quero vtrū curatꝰ
debeat subditis suis faciliter p̄bere licentiā alteri ꝯfitendi. Solō vv
scd̄m Bonauē. ꝙ sic qꝛ multi sunt adeo infirmi ꝙ potius sine cō
fessione decederent ꝙ̄ curato ꝯfiterent. vnde illi qui sunt nimis
solliciti vt ꝯscientias subditoꝝ sciāt multis laqueuꝫ dānacionis
inijciūt et ꝑcōsequēs sibijpsis. Host. aūt ꝯsulit ꝙ si forte prochi-
anus aliquā latentē causaꝫ non ꝯfitendi ꝓprio sacerdoti habeat
licentiaꝫ ei nullatenꝰ deneget sed concedat. Sed si se ꝯtēni vide-
ret vel verisimiliter p̄sumeret pōt hanc licētiā denegare qꝫdiu ab
eccl'ia tolerat. de coha. cle. et muli. vestra. de tempo. or. quesitum
de ꝯscientia tn̄ caueat Sed nunq̇d ad hoc sufficit licentia curati
qui adhuc non est p̄sbiter. puta quia est infra annū de p̄ben. si ꝓ
clericis li. vi. vel dispensatū est cū eo scd̄m formā decretalis. cum
ex eo de elec. li. vi. videt ꝙ sic per c. suffraganeis. de elec ꝑ not. in
cle. i. de priuil. sup verbo p̄sbiteris. Cōtrariū pōt dici ꝑ tex. nr̄m
cum dicit a proprio sacerdote. ar. c. ad audientiam de decimis.
maxie qꝛ stricti iuris est. hec licētia. sufficit tn̄ licencia vicarij ge-

rentis curā iuxta modū.d.c.cum ex eo qꝛ proprius sacerdos est
vt sup̄ dixi.secus si curatus sit p̄sbiter et nō resideat in eccl'ia sua
qꝛ non obstante ꝙ ip̄az ꝯcesserit ad firmā poterit hāc licētiā dare
nō obstante ꝙ vicarius ip̄e ex hoc ledat̄ in bursa qꝛ nihil ꝓ ꝯfes-
sione poterat exigere ꝓut infra dicā in vlt'ia ꝑticula ⁊ ita nō sen-
tit proprie damnū sed lucro priuat̄ qd̄ nō erat debitū efficaciter.
xx C.de codicil'.l.fi.C.de cura furi.l.fi.§.ij.Tercio quero si cōcedit̄
alicui licētia vt possit sibi eligē ydoneū ꝯfessorē vtrū possit eligē
aliquē nō hn̄tē curā Scd̄o an sacerdos infra limites prochie sue
possit ꝯmittē vices suas alteri nō hn̄ti exerciciū cure Ad illa duo
rn̄dendo scias ꝙ in tali licētia que datur subdito a suo curato est
aduertendū.qꝛ aut dat sibi licentiaz in gn̄e vt possit ꝯfiteri cui-
cunqꝫ voluerit.et tūc vigore hui⁹ licētie gn̄alis nō pōt aliū eligē
ꝙ curatū.licet p̄sbiter prochialis possit hoc ꝯmittē nō hn̄ti curā
Ita tenet hic glo.sup verbo sacerdoti vbi addit executionē hn̄ti.
Idez tenet glo.in cle.i.de priuil'.in v̄bo speāli Et rōnē differētie
ponit hic Paul⁹ qꝛ in p̄mo casu fit ꝓrogatio mō subdit⁹ sacer-
dotis curati in sacerdotē nō hn̄tē executionē nō pōt iurisdictiōez
prorogare igitur non potest talem eligere.qꝛ sicut in foro ꝯten-
tioso priuatoꝝ consensus non tribuit iurisdictionem ei qui nulli
preest iurisdictioni vt in.c.significasti de foro ꝯpet.et in l.i.ff.de
officio eius cui manda.est iuris.Ita et in foro penitēciali.eo ti.c.
ꝙ aūt Alia ratio est quia qui audire nō ꝯsueuit non potest p̄sumi
esse ydoneus nec artem scientie habere quales p̄sumunt̄ hij qui
exerciciū habent.et ideo illi dicunt̄ ydonei non alij.Quod nota
pro illo qui dicuntur ydonei confessores.et per curatū hic intel-
lige cui ipsa cura aut certi actus cure ꝯpetunt siue ipso iure siue
ex commissione siue ex consuetudine aut priuilegio vt sūt fratres
mendicantes quibus ꝯpetit auditio cōfessionis que est act⁹ cure
vt in.d.cle.dudū ergo quilibꝫ illoꝝ pōt adiri habita licentia ge-
nerali cū quilibet taliū habeat executionē.Nō aūt alius secl'aris
siue religiosus non hn̄s executionē.In scd̄o aūt casu fit delega-
tio que bene potest fieri non habenti curā tunc eīn nō iure ꝓprio
sed iure delegantis cognoscit et sic gerit vices proprij sacerdotis
quia delegatus fungitur vice delegantis.vt in c.sane de offic.del'
Si aūt curatus dat subdito suo licentiam in speciali vt ꝯfiteatur
alicui certo presbitero et tunc illi nomiato intelligitur delegasse
curam et commisisse et sic eum audire potest vt delegatus nō vt
ordinarius.ita volunt doctores et Panor.in dicta cle.¶ Quod
nota pro consuetudine generali vt sacerdos habēs parrochiam

amplā possit in auxiliū suuz aduocare aliū sacerdotem etiā non habentem curā vel executionem in actu etiā si ille esset monachus et non haberet licentiam abbatis. Idem notat. Host. de offic. archip̄sbi. c. officium. Idem Inno de cle. peregri. tua Idez notāt expressius Wilhel. de monte Lau. et zenzelis. in d. cle. i. de priuil. Ratio nam istis non deficit nisi materia qn̄ sūt rite ordinati quā materiā id est populum ministrat sacerdos curatus. igitur vice alterius licet non vice sua possunt audire xvi. q. i. §. ecce sufficiēter non ergo solum certos articulos vel certas personas pōt curatus cōmittere non curato sed et generaliter et indistincte nō habita relatione ad aliquas personas vl' causas siue articulos. et potest sibi coadiutorem assumere ad tempus puta per quadragesimam vel aduentuz dn̄i. Sic intelligi pōt quod not. Archi d de elec. cū ex eo. li. vi. q cura cōmitti non pōt nisi per ep̄m. facit quod not. Host. de offic. vica. c. clericos. Dominus panor in conclusionibus suis in. d. cle. i. de priuil. tenet contrariuz huic. quod primo dictū est. dicit em̄ ex quo sacerdos talis nō habēs curā habet potestatem clauium quia illam recipit in sua ordinatione vt in d. §. ecce iuncto. c. ex auctoritate xvi. q. i. Exerciciū autem non habet ex defectu subditorum vnde ex quo legittime aliquis se illi subicit potest suam in illum potestatez exercere et eius confessionē audire. Iura aūt in contrarium allegata loquuntur de non habente prorsus iurisdictionem nec in actu nec habitu. ¶ Secus autem in eo qui habet illam habitu. nec exercitium est sibi interdictum nisi subiectorum defectu. Ad hoc facit. qd legitur et not. in l. i. ff. de iudic. vbi patet q istorum iurisdictio non habentiuz subditos actu potest per alios prorogari. et hoc etiam approbat consuetudo. Quarto YY
quero vtrū fratres predicatores et minores ac religiosi mendicantes habentes priuilegiuz confessionem audiendi possunt cōfessiones audire et parrochiani eis confiteri sine licentia sacerdotum parrochialium an teneant ad hoc habere eorum consensum et parrochiani eis confiteri volentes a curatis licentiam petere et obtinere. Ex quo sup questionis mote quottidiana fertur disceptatio inter curatos et religiosos ideo eam cum connexis materiis p conclusiones et propositiones decreui expedire et motiua tā curatorum q̄ religiosorum pro et contra adducē. Et arguit p̄mo q teneant mēdicātes habere consensū curatorum. et prochiani licētiā petere p Bern. glosatorē iuris h in glo. magna sup vbo proprio sacerdoti vbi sic dicit Ecce fratres p̄dicatores et mi͞ores et aliī religiosi non h̄ntes populū h̄nt p̄uilegiū vt parrochianos alienos

possint recipe ad penitētiā. nūq̄d sufficit p̄uilegiū. Ad hoc dicas
q̄ non sufficit sine licentia ꝓprij sacerdotis. priuilegiū em̄ equipa-
rat eos illis qui ab ep̄is vel a papa populo p̄ficiunt̄ et dat eis so-
lam executionem et ita necessaria est adhuc licentia ꝓprij sacer-
dotis. Si em̄ de duabus seruitutib⁹ vna tollitur altera remanet
de vsu. pal̄. ex tuarum. de priuil̄. pastoralis. et ff. de serui. vr. pre. si
dom⁹ tua. et ideo dicit ꝓprio sacerdoti et nō alieno. Hec Bern.
Scd̄o ꝓbat̄ hoc sic. non pōt aliquod priuilegiū indulgeri in p̄-
iudiciū alterius, vt in. c. ex tuaꝝ de vsu pal̄. vbi dr̄ licet papa det
p̄uilegiū non vult vt aliquis vtatur eo in p̄iudiciū alterius. qr̄
papa nulli vult facere p̄iudiciū. xvi. q. vij. c. decimas. sed hoc est
in p̄iudiciū curatoꝝ vt fratres dicti parrochianos ad ꝯfessionē
recipiant ergo hoc non possunt sine licētia curatoꝝ igit̄ Tercio
sic in c. nullus de parrochijs dr̄ Nullus ep̄us alterius p̄rochia-
num iudicare p̄sumat ergo multo min⁹ videt̄ hoc licere sacerdo-
tibus p̄uilegiatis sine parrochialiū licentia Quarto sic. illud per
quod impedit̄ diuinū mādatū non pōt p̄ priuilegiū alicuius ho-
minis tolli. sed ꝓuer. xxvij. mandat deus rectoribus eccl̄iarum
vt diligenter vultū pecoꝝ suoꝝ agnoscant cum pro eis debeant
r̄ndere et rōnē reddere ad Heb. xiij. et in c. irrefragabili de offi.
or. et c. licet helij. de symo. qd̄ curatus facere nō posset si sine li-
centia ad aliū iret igitur ⁊c̄. Quinto sic de pe. dis. vi. c. placuit dr̄.
placuit vt nullus sacerdos alienū p̄rochianū sine licētia sui cu-
rati ad penitenciā recipiat igit̄ ⁊c̄. Sexto in decre. oīs vtriusq̄
sexus dicitur. q̄ quicūq̄ iusta de causa alieno vult ꝯfiteri sacer-
doti a ꝓprio petat licētiā et obtineat aliter ille illū ligare nō pōt
vel absoluere Septio qui audit ꝯfessionē alicui⁹ est ꝓprius iudex
eius alias non posset eū soluere et ligare. sed vni⁹ hoīs nō possūt
esse plures ꝓprij sacerdotes vel iudices qr̄ tunc teneret̄ plurib⁹
obedire quod est impossibile si p̄ciperent contraria vel impossi-
bilia igit̄ ⁊c̄. Octauo ꝓbat̄ sic iniuriā facit sacramēto q̄ sacramē-
tum iterat sup̄ eandē materiā vel ad min⁹ inutiliter facit sed qui
confessus est dictis fratrib⁹ tenet̄ iterū ꝯfiteri ꝓprio sacerdoti si
petat qr̄ non est absolutus ab obedientia qua tenet̄ ei igit̄ ⁊c̄. Et
ꝓbatur dicta minoꝝ p̄ extrauagā. ad vberes dn̄i Martini pape
quarti. Qui dans fratribus dictis facultatē ꝯfessiones audiendi
in fine priuilegij sic dicit. Volum⁹ aūt q̄ hij qui fratrib⁹ ꝯfitebū-
tur eisdē suis p̄rochialibus p̄sbiteris ꝯfiteri saltem semel in āno
prout generale ꝯciliū statuit nihilominus teneant̄. qd̄q̄ idem
fratres eos ad hoc diligenter et efficaciter scd̄m datā eis graciā

De penitencijs recipiendis

a domino exhortentur ꝛc̄. Ubi iste dn̄s Martinus papa dt apte
ꝙ nō obstante confessione facta fratri ꝯfitēs teneat iuxta cōcilij
generalis statutū confiteri suo curato igit̄. Hoc idē ꝑbatur per
Hostieñ. in. d. c. oīs qui dicit. ꝙ si quis p̄ter sui parrochialis li-
centiam ꝯfiteat̄ ex generali licentia data alteri huic tamē statuto
non p̄iudicatur quo minus semel in anno ꝯfiteri teneat̄ proprio
sacerdoti et non alieno Idem tenet Johānes monach. in clemeñ
dudum. Hanricus de Gandauo et plures alij hoc idē tenuerūt
mgr̄. Jo. de poliat. Nono sic confessus priuilegiato aut iterum
tenet̄ ꝯfiteri eadē pctā in nūero suo sacerdoti aut non. ꝙ teneat̄
tenet exp̄sse Han. de gandauo in quolibeto vbi dicit ꝙ prochia-
nus cōfessus sine licentia sui curati alicui p̄uilegiato et si nō cō
miserit alia peccata tenetur eadē in nūero confiteri suo curato.
nec ad hoc sequitur absurdum aut inconueniens. Et videt̄ hoc
sentire sctūs Tho. in scripto quarti. di. xvij quarti. q. xiij. in solu
tione cuiusdā rōnis. de qua infra videbit̄. et si hoc est verū ergo
sufficienter non fuit absolutus. si non ergo sacerdos tenet̄ ei tra-
dere eucharistiā cuius nescit cōscientiā Decimo sic aut sacerdos
proprius prohibere potest ne confiteatur alij quam sibi aut non
Si potest ergo in tali casu non debet confiteri priuilegiatis sine
eius licentia. nisi non potest ergo videtrur exemptus a proprio
sacerdote. ¶ Undecimo sic. xi. q. i. peruenit dicitur si vnicuiq̧
ep̄o sua iurisdictio non seruatur ecclesiasticus ordo confunditur
ergo sil'iter si non seruatur prochiali p̄sbitero. ergo quātumcūq̧
aliquis sit confessus priuilegiato sine licentia proprij sacerdotis
tenetur nihilominꝰ confiteri suo presbitero prochiali Duodecio
sic sicut se habet episcopus ad dyocesim suam. ita sacerdos ad
suā parrochiā. sed nō licet vni ep̄o in dyocesi alterꝰ ep̄ale officiū
exercere vt in c. ep̄i vel presbiteri. vij. q. i. ix. q ij. nullꝰ primas. in
c. ex tuaꝝ. de vsu pal'. in fi. ergo nec licet p̄uilegiato sine licentia
parrochianū alterꝰ audire. Tredecimo si parrochiani hoc pos-
sent vt sine licētia priuilegiatis cōfiterent̄ afferret eis tria intol-
lerabilia damna et incōmoda scꝫ contemptū proprij sacerdototꝫ
indeuotionē et erubescentiā tolleret. ꝯtēneret eñ ꝓprium sacer-
dotem si se ante sumptionē eucharistie nec in genere nec in spe-
cie ostenderet ꝓprio sacerdoti. et certū est ꝙ quisq̧ amplius eru
bescit pandere illi pctā quē cernit quottidie p̄ñtē ꝙ̄ fratri p̄ui-
legiato quem fortassis non videbit nisi semel in anno aut nunq̧
postea q̄ non est fixus in loco. Item ex hoc alia tria in cōueniētia
subditis eueniūt scꝫ via ꝯfessionē fugiendi. supiorib' nō obediēdi

Scđo sacramēta per curatos suos recipienda vilificādi. Tercio seipos in deuꝫ non reducendi Quarto decio vniuersitates ex hoc dissoluerent. videm⁹ eñ ꝙ occasione priuilegij in confessionibus audiendis iuuenes studētes quasi omēs in studijs gn̄alibus et in domib⁹ parentū suoꝝ in quib⁹ quasi vbiqꝫ fratres ꝓpter facultatem audiendi ꝯfessiones familiares existūt fratrib⁹ ꝯfitenť. qui iuuenes fratrū munusculis datis et fraudib⁹ allecti quia hoīes ꝓuecte etatis circūuenire non possunt eoꝝ ordines ingrediuntur nec postmodū ꝑmittunť vt fama laborat ꝙ exeūdi ab ordine habeant libertatē. ymmo nec ꝑmittunť ꝙ cuꝫ patre aut mgr̄is eoꝝ loquanť nisi sub fratruꝫ custodia et timore. Et ex hoc ꝯsequitur graue damnū in clero in hoc ꝙ iā in studijs generalibus propter talem subtractionē pueroꝝ a suis parentibus layci vbiqꝫ retrahunt filios suos ne mittant eos ad studiū Et quid est isto damno grauius vniuersitatib⁹. nō video igiť nec studētes fratrib⁹ sine licentia confiteri debēt. Quinto decio sic. Itē ius sacerdotum ꝑrochialiū ex hoc notabiliter leditur. sed đt Ambrosius in libro de officijs. si non pōt alteri subueniri nisi alter ledatur cōmodosius est neutrū iuuari q̄ꝫ alterū ledi. xiiij. q. v. deniqꝫ argumentať primo sic quia occasione hui⁹ ꝯcessionis fratres audiētes ꝯfessiōes subditos vt cōmūiter istis tꝑibus a rectorib⁹ eccl'iaꝝ conquerūť a solutione decīaꝝ retrahūt ꝯtra ꝓhibitionē eccl'ie sub pena excōmunicationis late sententie in cle. cupientes. de penis nec ꝯfessis conscientiā soluendi decimas faciūt vt ibidem statuiť. Itē cōfirmatur hoc idē scđo q̄ꝛ occasiōe hui⁹ fratres cōmūiter in quadragesima eccl'iaꝝ p̄latis detrahunt. ꝑ hoc etiaꝫ laycos ab eccl'iarum suaꝝ frequētia et accessu retrahūt ꝯtra ꝓhibitionē pape sub interminatione maledictiōis eterne in cle. i. de priuil'. Iteꝫ occasiōe huius fratres testatores a legatis et restitutionib⁹ faciendis ecclesijs matricibus retrahūt ꝯtra ꝓhibitionē de cle. Itē occasiōe huius quartā de obuētiōib⁹ funeraliū et quocūqꝫ mō relictis in morte seu mortis articulo ꝑrochialib⁹ sacerdotib⁹ nunq̄ꝫ largiuntur cuꝫ tamen ipsis largiri teneantur iuxta constitutionē cle. dudum de sepul' in. §. huiusmodi quoqꝫ. ⁊c̄. Item occasiōe hui⁹ fratres putantes se liberos excōmūicatos et in casibus alijs reseruatis absoluūt. q̄ꝛ vt ꝯmūiter fertur ab hoc et ab hac absoluunt contra ꝓhibitionē sub pena excōmūicatiōis late sn̄ie in d. cle. i. de priuil' Itē occasione huius fratres cū ꝯfitētib⁹ sup̱ vot' dispēsāt rapinas et male ablata sub aliqua quantitate pecunie remittūt contra ꝓhibitionē concilij in cle. abusionibus de pe et re. Item

occasione huius vt clericoꝝ et laycoꝝ cõmunis affirmat opinio
fratres inducũt confitẽtes ad vouendũ iurandũ vel fide media
seu alias ꝓmitrendũ vt apud eoꝝ ecclesias eligant sepulturam
et fratribus in morte aliquid testentur. et nunquid per illa ius
parrochialium sacerdotum enormiter leditur et diminuitur nul
lus sane mentis dubitat igitur videtur ꝙ fratres predicti nõ de-
beant audire nec subditi eis cõfiteri sine speciali licentia curatoꝝ
Decimosexto sic hoc esset contra mandatũ diuinum et naturale
Math. vij. Omnia quecunqꝫ vultis vt faciant vobis homines
hoc facite illis. i. di. in prin. vbi constat ꝙ per facere taꝫ agere q̃ꝫ
obmittere debemus accipere scꝫ vt obmittamꝰ alijs facere ea q̃
nolumus nobis fieri. sed fratres non vellent ꝙ curati tollerent
ab eis illud ius quod iam habẽt in fratribus eoꝝ scꝫ impetrãdo
priuilegium ꝙ fratres mendicantes sine licentia suorum prioꝝ
et gardianoꝝ confiteri possent curatis igit̃ ipi curatꝭ hoc facere
debẽt et ꝯfitentẽ sine licentia curati ad ꝯfessionẽ recipere. Deci-
mo septio sic ipi per hoc de auaricia possunt notari cũ quilqꝫ san-
ctus preter ipos confessiones audire horrescat quoniam nimis
est cuiqꝫ peccata sua agnoscere et si aliena non discat. vnde nec
albi nec nigri monachi nec regulares canonici aut alij viri sancti
tale officium desiderant. vnde probabiliter potest inferri ꝙ aua-
ritia tanq̃ causa precipua eos ad hoc inducat igitur sine annuẽ-
tia curatorum hoc facere non debent. Non enim videtur ꝙ ad
impetrandum illud priuilegium fratres mouerit charitas et cõ-
passio curatorum. vel ꝓpter multitudinem confitentiũ curatis
sicut coadiutores in audiendis ꝯfessionibus subuenirent. nunq̃ꝫ
enĩ audit̃ ꝙ fratres ad refectionẽ ꝓchialis eccl'ie aut strate cõ-
munis aut pontium reformandis eis confessis elemosinas im-
ponant. sed cuncta sibi et eoꝝ monasterijs appropriare student
Decimooctauo sic si hoc possent ꝛc̃. eos peccato superbie infi-
ceret quia procurare honoris ecclesiastici statum sublimem hu-
militatem impugnat et ambitionem peccatum habet annexum
sed constat ꝙ habere statum predicandi et confessiones indiffe-
renter audiẽdi est in ecclesia status honoris siue priuatus igitur
audientes sine licentia fratres peccato superbie inficit igitur nõ
debent hoc facere. ¶ Ultimo. Item propter tale priuilegium
plura in ecclesia inter clericos surrexerunt scandula et multa ef-
ficiuntur corda scrupulosa igitur fratres vti non debent sine li-
centia curatorum. In oppositum ꝙ priuilegiati non teneantur

conſenſum curatoꝝ requirere nec ſubditi ipſis ꝯfitendi licētiam
petere. Argumentatꝰ primo ſic Quicqd poteſt inferioꝛ pōt ſupe
rioꝛ. Sed parrochialis ſacerdos pōt dare licentiaꝫ ſubdito ſuo
alteri ꝯfitendi ergo et hoc papa et eius epiſcopus pōt. Sꝫ papa
volētes ꝯfiteri fratribus mendicantibꝰ licenciat. et eis auctori-
tatem audiēdi impartitur. in clemeñ. duduꝫ de ſepultu. igitꝰ non
requiritꝰ licencia curati. Preterea ſcdo ptātē quā hꝫ ſacerdos in
populo hꝫ ab epō. ſed ex illa ptāte habꝫ ꝯfeſſionē audire. ergo et
eadem rōne cui papa vel epūs hoc concedit. Tercio priuilegia
ſic ſunt interpretanda vt ad aliquid valeant non vt pereant. vt
in. c. abbate. de verbo ſig. Sed ſi curatus ꝓhibere poſſet priule-
giatum vel ſi nō liceret eis ꝯfiteri niſi de licētia ꝓprioꝝ ſacerdo-
tum perirent priuilegia ergo hoc non eſt dicendū Quarto ſic ea
que ſunt ordinis poſſunt habenti ſimilem ordinē ꝯmitti. vt in. c.
aqua de ꝯſe. ec. vel al. ſed ſupioꝛ vt epūs pōt audire ꝯfeſſionem
illius qui eſt de parrochia alicuiꝰ curati. qꝛ eſt ꝑncipalioꝛ rectoꝛ
ergo pōt ꝯmittere aliteri ſacerdoti puta fratri mendicāti iuxta
formā in cle. dudū traditam igitꝰ ad hoc non requiritꝰ licētia plati
Quinto ſic dicit Grego. Aplico moderamine et pietatis officio a
nobis ꝯſtitutū eſt ꝙ ſacerdotibꝰ monachis apoſtoloꝝ figurā te-
nentibus liceat pdicare baptizare cōmūionē dare ꝓ peccatoribꝰ
exorare pñiaꝫ imponere atꝫ pctā ſoluere. ſed cū dicti fratres ſint
ſacerdotes monachi ideo dicta facere poſſunt ſine conſenſu cu-
ratoꝝ. Sexto ſic in eo qđ eſt neceſſarium ad ſalutē non ſūt hoīes
artandi ne impediantꝰ a via ſalutis ſed magna artatio videretꝰ
ſi oporteret ſolum ꝯfiteri curato et nulli alteri ſine eius licētia. qꝛ
per hoc multi poſſent a confeſſione retrahi vel timore vel vere-
cundia vel aliquo huiuſmodi. cum ergo confeſſio ſit de neceſſi-
tate ſalutis non debēt homines ad hoc artari ꝙ ſolum proprio
ſacerdoti et nulli alteri ſine eius licentia confiteantꝰ Septimo ſic
fratres priuilegiati maiorē habent auctoritateꝫ in audiendis cō-
feſſionibus qꝫ curati igitur hoc facere poſſunt ſine eorū licentia.
aſſumptū probatur qꝛ ſicut delegatus pape quantum ad cauſam
ſibi cōmiſſā eſt ſupioꝛ ordinario in c. paſtoralis. de offic. ordi. ita
cum fratres ſint delegati pape ad confeſſiones audiēdas maio-
res erunt ipſis curatis igitur Octauo ſic melius eſt pro ſalute aīe
habere duo refugia ꝙ̄ vnum ſed parrochianus cuꝫ poſſit ſine li-
centia confiteri fratri habet duo refugia igitꝰ eſt melius. Nono
ſic fratres mendicantes per totū mundū pdicant et ꝑ ſuas pdi-
cationes et auditiones ꝯfeſſionū multa bona in eccl'ia dei faciunt

igitur curati nequaqꝫ eos ꝓhibere debent. Decimo fratres audientes boni paupes et humiles sunt quare ergo curati eis contrariātur. Undecimo fatres mendicātes sūt immediate a papa curati vero non igitur sine eorum consensu possunt confessiones audire ¶ Duodecimo sic plures presbiteri curati sūt male infamati fornicarij publici et lusores igitur meli⁹ facit parrochianus confitendo fratri de cui⁹ vita religiosa p̄sumitur qui meli⁹ eum in confessione informabit igitur. Tredecimo sic fratres ipi dantur coadiutores ꝓpter defectum coadiutoꝝ ignorantiuꝫ. sed presbiteri seculares frequenter sunt ignorantes igitur benigne et gratanter debent fratres in coadiutores eorum recipe igitur. Quartodecimo sic fratres ante emanationem cle. dudū habuerunt tale priuilegium ꝙ sine licentia curatoꝝ confitentes ad penitenciā receperūt ergo hoc idē hodie possūt igiť Quītodecīo sic sacerdos est sacramēti pn̄ie minister ita et eucharistie sed quilibꝫ sacerdos p̄t ꝯficere ergo q̄libꝫ potest ꝯfessionē audire ⁊c̄. igitur non requiriť licentia alteri cōfitendi. Sextodecimo illud ad qđ determinate tenemur non est in nostra electione ꝯstitutum sed sacerdos cui confiteri debemus est in nostra electione constitutus. vt patet per Aug. in c. quem penitet. de peni. dist. i. dicit enī qui vult confiteri peccatū vt inueniat graciā querat sacerdotēꝫ qui sciat ligare et soluere igitur non videtur necessariū ꝙ quis confiteatur proprio sacerdoti aut alteri de eius licentia. Decimoseptimo quidam sunt sicut p̄lati qui non videntur habere propriuꝫ sacerdotem sed isti tenentur ad confessionem ergo non teneť q̄s confiteri proprio aut eius licentiam petere igiť. Decimooctauo illud quod est institutuꝫ pro charitate contra charitatē militare non debet vt dicit Bern. sed confessio que pro charitate instituta est contra charitatem militaret si homo ad confitendum vni sacerdoti esset obligatus. vtputa si confitens sciret suum curatuꝫ esse hereticum vel sollicitatorē ad maluꝫ et similibus casib⁹ ergo videtur ꝙ non oporteat semper confiteri proprio sacerdoti aut eius licentiam requirere igitur. Decimonono speciale derogat generali vt in. c. i. et. c. pastoralis de rescrip. et in regula generi per specieꝫ. frater autē habet audire confessiones de iure speciali curatus de iure cōmuni igitur tenetur sibi cedere et sine sua licētia potest audire. Uigesimo audire confessiones piūm opus est ergo nulli in preiudicium est igitur ⁊c̄. Ultimo quicūqꝫ opponit se eis tali male euenit sed curati pro eo ꝙ sine eorum licentia fratres confessiones audiunt opponunt se eis igiť eis male eue

nit. Ad illam questionē respondendo protestor primū ꝙ per ea q̄
dicaʒ nec dominis curatis nec fratribus mendicantibꝰ p̄iudicare
intendo cum eoꝝ fauorem et honorem semper optauerim et p-
curare velim. Scio enim ꝙ illud bellum inueteratuʒ nunc vere
inter eos per ducentos et nonaginta annos agitatum sopire nō
valeo sed pro informatione tam curatoꝝ ac fratrū ea que ex do-
ctoribus theologis et canonistis sparsim collegi vt sciat̄ q̄d cu-
rati. quid mendicantes religiosi possint per conclusiones et p-
positiones adducere decreui ne transgressio finiū proprioꝝ seu di-
latatio nimia inter curatos et fratres insticiā separet et scandalū
in populo generet sicut prochdolor sepius visū est. ¶ Sit ergo
conclusio prima ad questionem directe ista. Sicut fratres legit-
33 time presentati possunt irrequisito consensu curatorum confes-
siones audire ita parrochiani possunt eos sine licentia curatorū
suoꝝ pro confessione facienda accedere. Prima pars illius con-
clusionis probatur auctoritate et ratiōe primo auctoritate pape
in cle. duduʒ vbi dicit tex. ꝙ isti fratres libere possunt audire cō
fiteri volentes quod nō pcederet si necessario exigeretur licen-
tia et consensus curatoꝝ Non enī est libertas in actu cuiꝰ dispo
sitio pendet in alieno arbitrio. vt in. c. licet episcopus de preben.
li. vi. et in. c. de multa. de preben. Probatur etiam hoc per. Jo. an
et oīes doctores modernos in d. cle. dudum in glo. super v̄bo
libere et in glo. seq. Hoc etiam pbatur per Alexandruʒ et Cle-
mentem papas in quodam priuilegio quod incipit Quidam te-
mere sentientes ꝛc̄. qui directe contra glosam magnā hic inter-
pretantur constitutionem nostrā oīs vtriusqꝫ et opinionē eiꝰ
tanq̄ temerariā confutans declarat. vnde cum ab eo debeat in-
terp̄tatio procedere a quo ius pcessit de senten. excom. inter alia
C. de legi. li vlt. Jdeo ad papam potius spectabit interpretatio
intentionis huius pstitutionis q̄ʒ ad glosatorem q̄d verum est de
interpretatione statuentis vt xi. q. i. §. ex hijs vnde constat glo.
Bern. esse falsam quia papa interpretatur in contrariū sensum
Et iccirco fratres cū habeant de hijs pape expressa p̄uilegia non
tenentur in premissis requirere consēsū p̄latoruʒ inferiorum sed
sunt ab eis exempti auctoritate huius interpretationis cū inter-
pretatio principis faciat ius. vt. C. de legi. l. ij. Probatur etiam
hec prima pars rōne. Et primo sic dupliciter potest impediri sa-
cerdos ne confessionem alicuius audiat. Vno modo propter de-
fectum iurisdictionis. Aliomodo pter defectū executionis or-
dinis. Quicunqꝫ autem iurisdictionē ordinariā habet pmittere

potest ea que sunt iurisdictionis alij habenti ordinem cōuenientē
ad illud officium, exequendū. de conse. eccle. vel al. aqua. Et ideo
si quis impeditur per iurisdictionis defectum ne confessionez al
terius audire possit p̄t sibi per quemcūqz iurisdictionez haben
tez immediate in illum siue habeat ordinem siue nō committi ꝙ
confessionem audiat et absoluat siue per ipsum sacerdotem siue
per episcopum siue per papam. Si aūt ꝓpter executionem ordi
nis audire non possit. vtputa quia est excōmūicatus degradatus
vel huiusmodi potest concedi sibi ꝙ audiat confessionē per eum
qui impedimentuz remouere potest. Scd̄o probatur dicta pars
sic sicut in naturalibus ad quemlibz effectum duo requiruntur
scz potentia actiua in agente et materia debita in suscipiente. sic
ad effectum ligandi et soluendi requiritur potestas clauium que
datur in ordinatione et materia id est subdit⁹ qui datur iurisdi
ctione. Jurisdictio autez est duplex scz ordinaria quā habz papa
archiepūs legatus epūs sacerdos parrochialis archidiaconus
Delegata quam habent illi quibus papa vel legati episcopi cō
mittunt vices suas vt iudices delegati et penitenciarij pape vel
legatoꝝ et episcopoꝝ. vnde sicut pōt absoluere iudex ordinarius
ita etiaz vere legatus in causa sibi delegata qꝛ delegat⁹ gerit vicē
delegantis vt in. c. sane. de offi. del. cum suis concor. Et qꝛ p̄dicti
priuilegiati vere gerunt vicem illoꝝ quorum auctoritate ꝯfessio
nem audiunt et p̄dicant ita sicut superiores nō tenentur requi
rere ꝯsensuz inferioꝝ in p̄dicationibus et confessionibus audiē
dis ita parum tenentur priuilegiati ab ip̄is requirere consensum
curatoꝝ cū vna et eadem auctoritas non sit diuersa danciū pri
uilegium et ꝑuilegiatoꝝ Et hoc ꝓbatur etiā ratione iuris com
munis in. c. in hijs de priuilegijs vbi dicit̃ ꝙ fratres p̄dicatores ⁊
minores habent priuilegiū ꝙ possint cū altari portatili celebrare
vbicūqz venerint. quod volentes quidam episcopi impedire di
cebant ꝙ licet fratres haberēt hoc priuilegiū tamē adhuc tene
rentur habere licentiam ep̄oꝝ. et respondet papa ꝙ non tenētur
quia nihil talis indulgentia pape eis cōferre videretur cū possēt
hoc sine licentia pape annuentibus ep̄is Sic est omnino in pro
posito. nam dicti fratres cum habeant licentiam audiendi con
fessiones a papa non solum parrochialiuz sacerdotū ymmo nul
lus inferioris p̄lati a papa cū legittime sunt p̄ītati ep̄o tenentur
sup̄ hoc require consensuz alias nihil videretur eis conferre au
ctoritas pape cum possent sine licentia pape annuentibus tantū
episcopis et ab eis euocati. . vt in. c. inter cetera. de offi. ordi. vbi

Capitulum Quartum

p̄cipit generale ꝯciliū vt ep̄i viros religiosos et ydoneos ad offi-
ciū p̄dicatiōis et ꝯfessiones audiēdas assumant q̄ vita ipoꝝ po-
pulū edificēt v̄bo videlicet et exēplo ⁊ pn̄iaꝫ eis iniūgant sed ta
les sic ab ep̄o euocati non tenent̄ requirere ꝯsensū curatoꝝ ml'to
fortius fratres legittime pn̄tati tenent̄ hoc idē facere. Idem est
si dicti fratres habeant a legatis pape huiusmodi licentiaꝫ tunc
non oportet requirere ꝯsensū ep̄oꝝ. Si ab ep̄is tunc non ꝯsensū
inferioꝝ curatoꝝ. et non tantū q̄ habēt huiusmōi licentiam vi-
gore. cle. dudum sed etiā q̄ hn̄t ꝑ litteras simplicis ꝯcessionis vt
patet in interp̄tatione prius posita. Scd̄a ps ꝯclusionis ꝯsil'iter
ꝓbatur Primo auctoritate Alexandri quinti in sua extrauagāti
que incipit Regnans in excelsis ⁊c̄. vbi eos q̄ ꝯtrariū astruūt et
temerarie defendūt tanq̄ hereticos ꝯtemnat et excōmūicat. fue-
runt eīn quidā q̄ hanc ꝓpositionē astruebant ꝙ q̄uis fratres ad-
missi haberent auctoritatē absoluendi et cōfessiones audiendi tn̄
popul⁹ subiect⁹ nō haberet ptātē accedēdi ad mēdicātes sine li-
centia ꝓprij sacerdotꝫ ꝙ tanq̄ erroneū ꝯdēpnat et reprobat. et
ꝓbat̄ hoc rōe sic. oīm cōnexoꝝ idē ē iudiciū i. q. iij. si q̄s obijceret
sed cū audire et audiri sint ꝯnexa ergo si dicti fratres possūt au-
dire irrequisitꝫ curatꝫ vt dictū est. ergo et subditi sine licētia eoꝝ
possūt audiri alias esset friuola ꝯcessio et fraus fieret legi de p̄uil'
quāto. Itē qn̄ ep̄i dictos fratres legittime pn̄tatos admittūt ad
ꝯfessiōes audiēdas. quero aut intēdāt de subditꝫ suis aut alienis
non de alienis qꝛ nec ipi eos iudicare pn̄t. vt in. c. null⁹ de proch.
ergo de suis. nō aūt de subditꝫ immediatꝫ sed de subditꝫ prochia-
liū sibi subiectoꝝ Vn̄ cū p̄lati dant huiusmōi ꝯcessiōes indistīcte
non exp̄mētes ꝙ sic ab ipis p̄uilegiati teneātur adhuc subditoꝝ
curatoꝝ assensū req̄rere ꝑ huiusmōi ꝯcessiōes p̄uilegiatos et p-
rochianos eis ꝯfitētes ab hac licētia petēda eximunt. qꝛ ꝯcessio
simpliciter et indiffinite facta gn̄aliter intelligit̄. et q̄ potuit ex-
cipere et nō excipit totū ius suū ꝯcessisse videt̄ vt in. c. qꝛ circa de
priuil'. Et hoc maxīe cū ep̄i et sup̄iores p̄lati etiā papa q̄ tales cō
cessiōes faciūt sciāt ꝓ certo ꝙ frequenter de hoc inter curatos et
priuilegiatos controuersia oritur. Hanc etiaꝫ conclusionis ꝑteꝫ
tenent omnes doctores moderni in d. cle. dudum in glo. super
77 verbo libere et in verbo impartiri. ¶ Propositio prima nō ob-
stante cōclusione potest curatus ex rationabili causa fratrem p̄-
uilegiatum ab audientia confessionis repellere ac eius subditum
ne tali confiteatur ꝓhibere. Illa propositio est cancellarij pari-
siēsis in tractatu suo de duplici statu in eccl'ia dei ꝯsideratiōe xv.

Est aūt rōnabilis causa fratrē repellendi et subditū ꝓhibēdi si ff
ꝑuilegiatꝰ sit detractor si retractor. si collusor. si corruptor. si que-
stuosus. si seductor. si deceptor appareat oēs enī tales a iure ꝓ-
hibentur eligi et ꝑn̄tari. de detractoribꝰ et retractoribus est tex in
cle. religiosi. de priuil. vbi sub certis penis a septem culpis dicti
fratres ꝓhibentur. de questuosis seductoribus et deceptoribꝰ est
tex. in cle. abusionibus. de pe. et re. de seductoribus et retracto-
ribus. etiam est tex. in cle. cupientes de penis. q̄ oīa videte Se-
cunda ꝯclusio ad hoc ꝙ fratres mendicātes ꝯfessiones sine licē-
tia curatorū possint audire requiruntur quinqꝫ in cle. dudum
statuta. quibꝰ cessantibꝰ in audientia ꝯfessionū sine licētia cura-
torum concurrere nequibūt. Sūt aūt illa quinqꝫ q̄ in d. cle. sta-
tuunt̄ obseruari. Primū est supioꝝ ipoꝝ fratruꝫ ab epis licentie
petitio. dn̄t enī ipoꝝ fratrū ꝓuinciales aut priores per se aut sui
ordinis fratres ad ꝑn̄tiā epoꝝ accedere et hūiliter petere vt fres
ad hoc deputati possint in eoꝝ ciuitatibus et dyocesi ꝯfessiones
subditoꝝ ipoꝝ et curatoꝝ ipis fratribus confiteri volentium li-
bere audire. ꝛc̄ de licētia et gracia p̄latoꝝ. nec est necesse ꝙ ipoꝝ
fratruꝫ supiores petant a p̄latis licentiā deputādi fratres ad cō-
fessiones audiendas. sed tn̄ est necesse quo ad hoc vt petant licē-
tiam exercendi p̄missa nec est necesse ꝙ talē licentiam obtineant
a p̄latis sed sufficit ꝙ petant licet non obtineāt. Scd̄m requisitū
est sex qualitatum in ꝑsonis ad hoc electis inhesio. Et sunt iste
ꝙ sic electi sint sufficiētes. Scd̄a ꝙ sint ydonei. Tercia ꝙ sint ꝓ-
bate vite Quarta ꝙ sint discreti Quinta ꝙ sint modesti Sexta ꝙ
sint periti ad huiusmōi officiū salubre exequendum. Terciuꝫ est
personaꝝ ad hoc electaꝝ ꝑsonalis ꝑn̄tatio. requirit̄ enī ꝓpter sex
qualitates p̄dictas in fratribꝰ requisitas ꝙ fratres deputandi
personaliter p̄sententur epo scd̄m glo. in d. cle. in verbo p̄sentari
Et ratio ad hoc est scd̄m Paulū q2 qualitates p̄dicte qn̄qꝫ dep̄-
hendunt̄ ex ꝑsonali ꝑn̄tia persone. nec aliter cōgrue sciri possūt
percōsequēs p̄lati se debēt informare de istis qualitatibꝰ fratribꝰ
ipis personaliter corā eis cōstitutis ne p̄ficiant minus ydoneos
Ad hoc l. xxviij. di. quid est. nec huiusmōi q̄litates p̄sumuntur in
esse. licet enī religiosi p̄sumant̄ bone ꝯscientie vt no. xij. q. i. expe-
dit. de noui ope. nunc. c. ij. nō tamen p̄sumitur ꝙ sint ad tale offi
cium exercendum ydonei nā stat aliquē esse bonū religiosum sed
illiteratū. xvi. q. i. legi. Quartuꝫ qd̄ statuit̄ est intra ciuitates et
dyoceses p̄latoꝝ ipoꝛuꝫ fratrum deputatio. nō per ꝓuincias nec
extra ciuitates et dyoceses in quibꝰ deputati fuerint cōfessiones

audire debent Sed quid si frater non deputatus officio cõfessio
nis huic se ingerit vel extra dyocesim exercet an confessus tali sit
absolut⁹. de hoc dic. q̄ si bona fide huic confess⁹ et absolutus est
tutus est quo ad deũ scd̃m glo. de cle. que incipit si nõ electus. Et
idem notat Bern. in simili de elec. dudum. cle. ij. in. glo. sup v̄bo
decepte: vbi dicitur q̄ absolut⁹ a prelato putatiuo licet talis pec
cet non suũ subditum absoluẽdo tñ cõfitens sibi ex bona fide q̄z
habz absolutionẽ meretur. ad hoc. xv. q. vlt. c. fi. de. peni. dist. i.
c. magna. Si tamen ꝯfitẽs sciret q̄ ille non poterat eum absol=
uere quem adijt debet iterum confiteri. Ita tenet Jo. an in. d. c.
dudum per hunc tex. hic in princi. Idem tenet glo. in c. placuit
de peniten. distinc. vi. Quintum est scd̃m nũeruz subditoꝝ ipsoꝝ
fratrum moderatio. debet eñ nũerus fratrũ ad huiusmodi offi
cium assumendoꝝ multiplicari et moderari vel minui scd̃m nu=
merũ subditoꝝ episcopi seu loci vbi deputantur. Ex quo infert
q̄ quando ad audiendum confessiones sufficiũt p̄sbiteri curati
et eorum socij non possunt dicti fratres audire confessionem vi=
gore priuilegij. d. cle. ad hoc. est glosa ibidem que incipit videtur
et glo. sed non recipitur. Idem tenent in eadẽ cle. Guil. et Pau.
qui dicunt q̄ epũs potest reijcere eos fratres qui vltra modũ vel
nũerum solitum p̄sentantur maxĩe cũ non excrescit populi mul=
titudo. Idem tenet cancellarius parisiensis loco vbi supra. qui
dicit q̄ si curatus per seipsum id agere circa parrochianos suos
quod agẽduz est poterit videtur p̄ferendus nisi legittima fieret
exceptio contra eum. Et si hoc bene seruaretur tollerent multe
lites ⁊ scandula varia. quia fratres sepe ad hoc assumuntur sine
causa contra formã de. cle. Propositio scd̃a ex dictis sequitur q̄
si prelati recusauerint fratribus p̄fatis dare licentiam audiendi
confessiones obseruatis illis iaz enũeratis tunc succedit licentia
iuris. patet hoc in d. cle. in §. statuimus in fi. ¶ Tercia conclusio
Sicut episcop⁹ sine solẽnitate in cle. dudũ. cõstituta põt fratres
ydoneos ad confessiones audiendũz acceptare. ita non dz gra=
ciam quo ad hoc eis ꝯcessam sine causa reuocare. ¶ Cause autẽ
ex quibus ep̄us eos poterit reuocare sicut ab inicio eis ex causa
licentiam posset denegare possunt esse. si forte inutiles sũt effecti
vel ex post facto inueniantur inutiles fuisse presentatos. ar. quia
si hijs casibus medicus corporalis semel approbatus fauori sani=
tatis corpalis poterit reprobari. ff de accusationibus tutorum. l.
sed reprobari. C. de profes. et medicis l. ij. forti⁹ medic⁹ aĩe C. de
epis. et cle. l. sancti⁹ de peni. et remis. cũ infirmitas. vel si forte cõ=

De penitenciis recipiendis

stat eos potestate eorum abuti. xi. q. iij. priuilegium. Uel si simul
mlti audiũt et constat tot presentatos nõ esse nec scit qui sũt isti
vel illi. tunc enim mixtionis ratione om̃es episcopos reuocabit
donec districte p̄lati eorum disponãt q̄ soli audiant presentati ar.
vi. dist. legitur. Itez reuocari possunt si precario vel vsq3 ad bñ-
placitum episcopi vel sedis sine ꝯsentientibus prelatis eoruz ex-
istant admissi ⁊ sic tempus eos quandoq3 reuocat vt si ad certũ
tempus essent admissi consentientibus vt dixi p̄latis eorum. nõ
enim potest episcopus illis inuitis conditionẽ modum vel diem
addicere. vt satis probatur in d. §. Statuimus. Et idẽ forte dici
posset si a tempore admissionis eoruz per decẽ annos stent et po-
testate eorum non vtantur. ff. de nundinis. l. i. Uerius contra cũ
lapsu temporis ꝯsumantur vtiliores effecti C. de dominio rerum
l. falso. Ex hijs igitur et alijs rationabilib9 causis episcopus eos
poterit reuocare etiam si licentiam ab eo non habuerunt sed sine
admissione iure suo proprio audiant. iuxta dictum v̇. Si vero q2
non amplioris vigoris debet esse potestas eoruz si non admittant̃
quã si admittantur. sed si admittantur reuocari possunt ex causa
ergo. Preterea siue admittantur siue non iurisdictio eoꝝ non est
episcopalis sed nudi sũt ministri coadiutores et accumulati Ex
premissis sequitur q̄ per translationem cessionẽ vel mortem ep̄i
non expirat potestas eoꝝ quia quod non facit reuocatio exp̄ssa
minus facit tacita. l. iiij. ff. locati. Et quia reipublice expedit esse
plures quorum quilibet insolidum valeat animas liberare. ar.
ff. de noui. ope. nun. l. naz reipublice. hec vera nisi. essent vt p̄dixi
admissi vsq3 ad beneplacituz episcopi. secus si vsq3 ad bñplacitũ
sedis sic. de rescript. si graciose. li. vi. Ulterius sequitur q̄ ep̄o
mortuo non est necesse eos successori suo presentari de nouo. nisi
fuisset admissio personalis. sicut in simili dicimus de vasallo de
iure. iure veritatis Premissa omnia locum habent nisi in casibus
episcopalibus ipsis ab episcopo delegatis in quibus omni tem-
pore expresse poterunt reuocari cuz ipsis non competat iure suo
non sic per mortem episcopi tacite in dictis casibus reuocantur.
nisi forte reintegratum. quia fauorabile est animabus vt dictum
est vnde moriens in eadẽ voluntate presumit̃ permansisse. Etq2
capitulũ sede vacañ vel successor quando placet poterit reuoca-
re. et tamẽ q2 non incõuenienter arguit̃ in hoc casu de foro contẽ-
tioso ad forũ aĩe. de offi. dele. gratum. et. c. relatuz. Prima pars
huius tercie ꝯclusionis ꝓbat̃. in d. cle. per hoc qđ subiungit̃ nisi
forsan eis eccl'iaꝝ p̄lati vberiorẽ in hac p̄te grãz duxerunt faciẽdã

Capitulum Quartum

Cautioꝛ tamē est ꝓcessus q̇ habet̄ in dicta cle. Scđa ps ꝓbat̄ p c.
fi. de cle. non resi. qꝛ mutare quis non potest ꝯsiliū in alteri⁹ p̄iu-
diciū. facit regula mutare de reg. iur̄. li. vi. Propositio tercia re-
ligiosus legittime pn̄tatus et per ep̄m admissus non abutēs suo
priuilegio ceteris parib⁹ ꝯfessiones sine licentia curati audiendo
non facit p̄iudicium ipsi curato patet qꝛ iurisdictionis ptās nō
est cōmissa alicui in fauoꝛez suū sed ad honoꝛem dei et vtilitatem
plebis. igitur epūs ex causis fratribus committēdo non facit p̄-
iudicium curato. nec frater suo priuilegio rite vtens sibi p̄iudi-
cat vt dicetur latius infra in solutione scđe rōnis. Quarta con-
clusio potestas fratrum in audiendis ꝯfessionib⁹ non est amplioꝛ
ptāte prochialiū sacerdotū. tex. est exp̄ssus in. d. cle. §. statuimus
v̄. per hui⁹ aūt Ex quo sequit̄ p̄mo q̄ ip̄oꝝ fratrū ptās in hoc ar-
ticulo est similis ptāti simplicꝭ curati quā hꝫ a iure Scđo sequit̄
q̄ in casibus reseruatis ep̄o et multo min⁹ pape dicti fratres non
possūt absoluere nisi ip̄is spēaliter ꝯcedatur. Propositio quarta
licet curatus quādoqꝫ habeat auctoꝛitatē absoluēdi in casibus
reseruatis ex indulgentia spēali nō tū ex hoc fratres eandem ha-
berent auctoꝛitatem ptꝫ qꝛ per d. cle. equiparant̄ curatis in hoc
scđm ius cōmune dūtaxat vt patet in v̄bo a iure cōcessa. Quinta
ꝯclusio quāuis fratres mēdicantes possint oꝛdinarie clero ⁊ po-
pulo p̄dicare sicut et irrequisito assensu curatoꝝ cōfessiones au-
dire non tamen possunt sine speciali ꝑmissiōe curatoꝝ prochia-
nis sacramentū eucharistie aut extreme vnctionis mīstrare nec
matrimoniū solennisare Prima ps ponit̄ in d. cle. in §. statuim⁹.
excipiunt̄ tn̄ ibi quedā hoꝛe et dies quas ibi vide. et hoc verū in
locis eoꝝ et plateis ꝯmūibus In ecclesijs vero prochialib⁹ fra-
tres ipsi nullatenus audeāt. p̄dicare nisi a prochialibus p̄sbiterꝭ
fuerint inuitati vel rogati aut de ip̄oꝝ assensu vel nisi episcopus
per ip̄os fratres p̄dicari mādaret vt ibi dicit̄. Scđa ps ꝯclusiōis
ꝓbatur in cle. i. de priuil. vbi sub pena excōmūicationis late sen-
tentie p̄dicta tria fratrib⁹ interdicund̄. et si fecerint a solo papa
sunt absoluendi. Propositio quinta in plurib⁹ ptās curatoꝝ la-
tioꝛ est ptāte fratrū p̄uilegiatoꝝ patet qꝛ p̄dicta tria sacramēta
ministrare nō possūt Insuper in cōfessiōibus audiēdis nō possūt
sibi coadiutoꝛes assumere nec vices suas ꝯmittere. nec extra dio-
cesim sibi deputatā aliquos audire que oīa possunt curati igit̄
ꝓpositio vera Est tn̄ veruꝫ q̄ quo ad quid in certis latioꝛ est po-
testas fratrū quia possunt audire non subditos ꝓprij sacerdotis
puta tocius dyocesis. curati solum subditos sue parrochie Etiā

sc͠dm vnam opinionem possunt audire exemptos et studentes
aliene dyocesis vt infra dicam. et curati non. ¶ Sexta conclusio
fratres p̄uilegiati digne et cū charitate debent licētia sua vti nō
p̄cise ad questum nō ad emulationē non ad ambitionē. nō deniq̨
in p̄iudiciū tp̄ale vl' sp̄uale curatoꝝ. Hec cōclusio bene ꝓbatur
in d. cle. vbi dicitur ꝙ fratres dictā ꝯcessionē recipiāt cū gracia-
rumactione q2 secus faciendo facerent quod sibi nollent secūdū
dictamē recte rōnis fieri et sic peccarēt. facerēt eñ contra legem
nature que habetur Tho. iiij. Quod ab alio tibi fieri nō vis vide
ne tu aliquādo alteri facies. i. di. in prin. ¶ Propositio sexta sicut
fratres priuilegiati p̄dicantes et confessiones audientes debent
instare apud parrochianos qtū̄s honorē debitū ac sustentatio-
nem suis reddant curatis. ita curati debēt eos cum bona gracia
suscipe tanq̄ coadiutores a sup̄ioribus missos habentes ab eisdē
licentiam p̄dicandi et confessiones audiēdi. Prima pars propo-
sitionis ꝓbatur oppositum faciendo merito repellerentur et ex-
cōmūicationē a iure nonūq̄ inciderent. vt patet in cle. cupientes
de penis. Scd͠a pars ꝓpositionis ꝓbat̄ in. d. cle. §. ceterum vbi
papa hortatur et nihilominus districte p̄cipit curatis quatinus
pro diuina et apo. sedis reuerentia p̄dictos ordines et ꝓfessores
eoꝝ habeāt affectu beniuolo ꝯmēdatos. fratrib' ip̄is nō se diffi-
ciles graues et duros et asperos sed potius fauorabiles ꝓpicios
et benignos. piaq̨ munificentia liberales se studeant exhibere.
Sed nunquid confessus p̄uilegiatis mēdicantib' aut alteri de li-
centia episcopi. nihilomi' semel in anno teneat̄ ꝯfiteri ꝓprio sa-
cerdoti. Et videtur ꝙ sic. nā papa per. c. dudum non tollit hanc
ꝯstitutionē. pōt eñ stare illa cū illa vt et semel teneat̄ q̄s ꝓprio sa
cerdoti cōfiteri et nihilomi' possit ꝯfiteri mēdicātib' ergo vtriq̨
satisfieri p̄t ⁊ isti satisfieri d3. ar. de sponsa. c. cōmissū vt sic volū
taria ꝯfessio que fit istis non excludat necessariā q̄ fit ꝓprio sacer
doti. ar. de. iureiuran. eam. te de. homic. sicut dignum. §. eos. Et
hoc tenet. Archd͠. de pe. di. i. iudicet. Idem. Jo. monach. in. d.
cle. et plures alij. quos allegaui in octaua rōne ante oppositum
Sed pro illo sit hec septia cōclusio. Confessi legittime fratribus
priuilegiatis sicut nō tenent̄ ceteris parib' eadē pctā iterū con- ff
fiteri ꝓprio sacerdoti. ita non dn̄t curati ab inuitis nouā ꝯfessio-
nem de eisdē peccatis sine rationabili cā extorquere Hec ꝯclusio
declaratur per Jo. xxij. in sua extrauagan. que incipit. vas elec-
tionis. vbi cōtrariā opinionē reprobat et damnat tanq̨ a catho-
licis respuendam. Idem tenet glo. in. d. cle. in verbo impartiri

Capitulum Quartum

Guil'. Pau. Jo. de. ligwoyck. Panor. Et ꝓbať rõne. q legittime
ꝯfessis fratribus ipis pctã sunt dimissa et quo ad deũ et quo ad
eccl'iaꝫ igitur nõ teneť quãtumcunqꝫ curatus exigat eadẽ iteruꝫ
sibi confiteri q nullus tenetur ꝯfiteri pctã que nõ hꝫ Jtẽ solvẽs
ei qui loco dñi habetur non teneť iterũ soluere dño. ff. de pigno.
acc. l. solutũ sed isti loco ꝓprij sacerdot habenť et in hoc ei equi-
perantur vt dictum est. Jtem cle. dicit eũ absolutum et ꝙ libere
potest ad illos accedere exceptis casib⁹ epõ reseruatis. vñ solum
reseruat ius epis. nec ꝓpter hoc decretalis ista correcta ẽ per illã
quia illoꝝ ptãs est accumulata ad istos. quod enim hic dicitur de
parrochialibus ibi addiť de p̃dicatorib⁹ et minoribus. Jtẽ in po
testate sacerdotũ esset tollere eoꝝ priuilegium. nam ad se venẽ-
tibus tantam penitenciam imponerent vel essent eis ita graues
ꝙ nullus vnq̃ iret ad mendicantes. Jtem nõ est vnus ex casib⁹
in quibus debet confessio iterari. Jtem si ad hoc tenerentur tunc
huiusmõi ꝑuilegiũ in derisioneꝫ haberetur cũ pauci eis ꝯfiteren-
tur videntes se cum maiori rubore et erubescentia et cuꝫ duplici
penitentia nihilominus teneri ꝓprio ꝯfiteri. naꝫ circuitus est vi-
tandus et peccatuꝫ est fieri ꝑ plura ff. de condic. inde. l. diuus. et
qui nimis emungit elicit sanguineꝫ Prouer. xxx. iiij. dist. deniqꝫ.
Unde sicut fatuum esset dicere ꝙ ꝯfessus pape teneretur ꝯfiteri
epõ. vel ꝯfessus epõ adhuc teneret ꝯfiteri ꝓprio sacerdoti. sic est
stultuꝫ dicere ꝙ ꝯfessus fratri ꝑuilegiato adhuc teneať confiteri
ꝓprio sacerdoti. dixi in conclusione legittime quia nulli dubium
si non esset q̃s legittime ꝯfessus fratri teneretur eadeꝫ iterũ con-
fiteri. dico etiam ceteris paribus quia in casib⁹ in quibus tenetur
quis reiterare ꝯfessionẽ bene posset curatus nouam confessioneꝫ
exigere. dico etiam eadem peccata quia scdm sanctũ. Tho. ibidẽ
q. xiij. in solutione vltime rationis et dicetur infra in solutione oc
taue rationis. Richar. in quar dist. xvij. si suus curat⁹ sit homo
discretus cui non sit semel in anno confessus et exigat ab eo con-
fessionem tunc confiteatur ei peccata oblita prius et ea que fecit
post confessioneꝫ fratri factã si qua habet. vel saltem presentet se
coram eo et dicat se confessum ꝓpter statutum eccl'ie. multi tamẽ
dicunt ꝙ nec hoc tenetur facere quia obstat ratio. xiij. nam ad se
venientibus ⁊c. Jtem obstet indiuisibilitas confessionis et mu-
tatio confessoris. Jtem et derisorium esset quia reliquias modi-
cas seruarent hoĩes ꝓprijs suis sacerdotibus. leges aũt non dñt
esse delubrio. de elec. ꝯmissa. li. vi Tamen vtile est secunduꝫ illos
vt etiam ꝓprio confiteatur a quo habet recipe eucharistie sacra-

mentum .dixi in secunda parte conclusionis ꝙ curatus non debꝫ
ab inuito de eisdem peccatis nouaꝫ ꝯfessionem extorquere quia si
parrochianus velit potest eadem pctã iteruꝫ ꝯfiteri suo curato
cum sacramentũ penitentie possit pluries super eadẽ pctã suuꝫ
effectum sortiri saltem quo ad augmentũ gracie et maiorẽ spem
venie. vt dicit. Aug. de peni. di.i. §.cum ergo et .c. queꝫ penitet.
ymmo nec includit repugnantiã quin aliquis ad hoc possit obli⸗
gari vt patet de multis religiosis. nam Cistercienses tenentur ex
statuto ordinis singulis annis generalẽ ꝯfessionẽ facere de prius
ꝯfessis ipi abbati. Et alij religiosi in plurib⁹ casibus tenent̃ eadeꝫ
peccata iterũ ꝯfiteri. tñ ad talem iterationẽ nõ tenetur layc⁹ ab⸗
solut⁹ a fratre igit̃ Propositio septima sequit̃ ex ꝯclusione ꝙ ꝯfes
sio rite et legittime fratri ꝓuilegiato facta est certa ⁊ indubitata
patet ex dictis et oppositũ scꝫ ꝙ sit incerta et indubitabilis ⁊c̃.
reprobatũ est ꝑ Alexandrũ quintũ in d. extrauagãti Regnãs ⁊c̃
Vidimus nũc q̃d possint et debeãt fratres mẽdicãtes. videam⁹
igit̃ q̃d possint curati .Et ꝓ isto sit octaua conclusio hec. Sicut
curati habent de sibi subditꝫ oib⁹ in ministratione sacramẽtoꝝ
cogitare vt sctã sctẽ suscipiant̃. sic decꝫ maxĩe vt q̃libꝫ prochian⁹
se prius oñdat suo curato generaliter vel specialiter in foro ꝯsci⸗
entie q̃ꝫ sacramẽta eadẽ suscipiat. Hec ꝯclusio est cancellarij pa⸗
risiensis loco vbi sup̃. et post eũ magistri. Nicolai dinckelspubel
in questiõib⁹ suis sup Matheo. Probat̃ ꝯclusio qꝛ curati ad hoc
instituti sũt ad regimẽ aĩaꝝ vt subiectos dirigant in finẽ vltimũ
per ꝯmũionẽ sacramẽtoꝝ et pctõꝝ remissionẽ et promotionẽ ad
virtutes. et ad hoc ꝑ receptionem cure obligantur ergo multuꝫ
decens est ꝙ se prius q̃libet subditus oñdat in genere vł in specie
Potest insup curat⁹ edictũ generale vel speciale ꝓmulgare suis
prochianis super hoc ne aliter se recipiẽdo sacramẽta ingerant.
Propositio octaua. fas est curatis ymmo cautũ inquirere a suis
prochianis q sibi vł suis nõ sũt ꝯfessi qñ et q̃b⁹ sint ꝯfessi. et mul⸗
tuꝫ rõnabile est ꝙ prochiani suis curatis sup hoc rñdeant ṽitatẽ
ptꝫ ex dictꝫ qꝛ curatis incũbit cura suoꝝ parrochianoꝝ vt patet
ex auctorib⁹ adductis in quarta rõne ante oppositũ et ꝑ illud ad
Heb. vlti. Obedite p̃positꝫ vr̃is et subiacete eis. ipi em̃ ꝑuigilãt
quasi rationem reddituri pro animabus vestris. vbi precipitur
sõditi ad p̃latũ obediẽtia et ecõtra p̃lati ad subditũ diligẽtia igit̃
cautũ est hoc inquirere. ipi quoqꝫ prochiano negãti rñdere et pe
tenti eucharistie sacramẽtũ rõnabiliter p̃t denegari et sibi rñdere
si ꝯfessus sis et absolut⁹ ab habente potestatẽ. vł nõ ignoro aut si

ꝫ decipias te vel alter te decipiat Et precipue hoc est veruꝫ si talis parrochianus fuerit publicus peccator vł excōmūicatus vel si autoritas et consensꝰ supioris sibi denegandi ad hoc accesserit. Nona conclusio licet curatus credere debeat subdito dicenti se esse ꝯfessum mēdicanti vt sic eū ad ꝯmunionē admittat: Religiosi tamē dum de pctīs publicis vel excōmūicatione talē absoluunt. debēt de ꝯgruo fidē facere de absolutione et absoluēdi potestate si sup hoc a curatis fuerint requisiti. Prima ps conclusionis est scti Thome in quodā quolibeto. licet quidam dixerunt ꝙ nō teneatur curatus credere ꝓpter tres rōnes. Prima est qꝛ salꝰ subditi non soluꝫ tangit subdituꝫ sed et curatū suū quia depēdet ab eo. vt iudic. ij. ¶ Vos p̄sbiteri qui preestis populo ex vobis dependet aīa illoꝝ. modo dicūt iura in regula qđ om̄es de regu. iur. li. vi. et. c. cum om̄es. de consti. qđ oēs tangit ab omnibꝰ debꝫ approbari igitur. Scđa ratio est qꝛ obligatus est ad reddendum rōneꝫ pro ip̄o subdito vt prius visum est nō posset reddere rōnē pro isto nisi ip̄e subditꝰ oretenus se mōstrauerit ip̄o sacerdoti. vł saltem alij de licentia illiꝰ. Vñ decretū Aug. de peni. dist. i. quem penitet dt Precepit em̄ dñs mundādis vt ostēderēt se sacerdotibꝰ si ergo mīstraret suis subditis eucharistiam vel alia sacramenta et nesciret vtrum esset in statu recipiendi vel non. de hoc haberet reddere rationem strictiorem. ¶ Tercia ratio est. quia prelatus habꝫ ꝓuidere et sollicitare pro salute subditi sed ista ꝓuidentia esset nimis inordinata dare cibū eucharistie subdito quem in nullo scit vere penitenteꝫ et confessum. hoc em̄ esset isti ꝯfesso damnabile nisi esset sic dispositꝰ. quia q̇ mādūcat et bibit indigne iudiciū sibi mādūcat et bibit. i. Coꝝ. xi. Oportet ergo ꝙ iste ministrans faciat qđ in se est sciēdo dispositionem huiꝰ recipientis. hoc auteꝫ ē si audiuerit vł audiri fecit per aliū ydoneū cōfessiōeꝫ eius sic ergo non debet sibi credere ꝓpter ista. tamen concors est sententia doctoris in quarto ꝙ sic. ratio quia in foro cōsciētie creditur huiusmōi ꝓ se et contra se. qꝛ nō p̄sumit̃ q̇s immemor salutis sue. i q. vij. sanccimꝰ. de homic. significasti. In foro aūt contētioso credit̃ alicui cōtra se non aūt pro se. Vnde si p̄sbiter curatꝰ scit impedimentū spectās ad forum ꝯtentitiosū puta excōmunicationis non tenet̃ credere nisi ei de absolutiōe constet. de rescrip cū ꝯtingat Si aūt sit impedimentū qđ ad foꝝ penitentie ptineat scꝫ pctm̄ tenet̃ credere et iniuste agit si eucharistia denegatur nisi talis sit publicus peccator Hec sctūs Tho. Et ex eisdē motiuis dicenti se habere licētiā a ꝓprio sacerdote solo verbo est credēdū

Scđa ps conclusionis patet ex fundamento ꝓpōnis p̄cedentis Propositio nona ꝙ si dicti fratres reqͥsiti hoc nō facerent posset sic confesso sacramentū eucharistie denegari scđm modū dictum Decia conclusio licet parrochianus sine licētia sui curati possit confiteri fratri priuilegiato non tamē dʒ hoc facere ex cōtemptu sui curati aut sine rōnabili cā Prima pars illiꝰ ꝯclusiōis ꝓbata ē sup̄ in prima ꝯclusiōe. Scđa ps ꝓbat̄ qꝛ si hoc faceret ex ꝯtēptu sui curati peccaret mortaliter et ꝑ consequēs rediret a fratre cū peccato mortali Propositio decima curatus vix potest a ꝓchianis sine peccato sic contēni ꝙ eius licentia nec in generali prius nec in speciali queratur duʒ alibi confiteri aut missas diebus dominicis et festis audire voluerint ¶ Hec ꝓpositio est cancellarij parisieñ in tractatu supra allegato ꝯsideratione xvi. ꝙ bene pōderabitis in eo ꝙ dicit ꝙ curatus vix potest sine pctō ꝯtemni ꝛc̄ Unde timendū est ꝙ parrochianꝰ ꝯfessus fratri ordinarijs suis cunctis per totū annū neglectis spretis et omissis ac eoꝝ licentia nec in generali nec in speciali prius q̄sita sit ꝯtemptor sive transgressor mandati ecclie in .c. omīs vtriusqꝫ ꝯtenti et ꝑcōsequens peccet mortaliter. Idem dico de illo qui diebus dñicis ex ꝯtēptu alibi audit diuina ꝯtra mandatum ecclie in .c. vt dñicis de ꝓch Et dico notanter timendum est quia non assero nec simpliciter diffinio tales sic facientes peccare mortaliter cum non teneant̄ parrochiani soluʒ ꝯfiteri suis curatis sub pena peccati mortalis ex mandato ecclie in .d. c. omīs ꝯtenti. vt declaratū fuit ꝑ Alexādruʒ quintū. in .d. extrauagāti regnans ꝛc̄. Nec cācellarius dt ꝙ sic facientes peccent mortaliter sed dicit ꝙ vix possit a ꝓchianis fieri sine peccato. Illud aūt dicitur vix posse fieri quod pōt fieri licet cuʒ difficultate. vt in .c. per cathecismū. de cognac. spirituali .li. vi. sic est in casu ꝓpositionis nostre. Addit cancellariꝰ ꝙ si licentia in generali vel speciali quesita denegetur sine rōnabili causa sufficit excusare eos qui frequenter alibi confitent̄ licētia non obtenta sed petita.. Undecima cōclusio Curatus securius vtilius et iustius eligitur quantuʒ est de per se et ceteris paribus pro confessiōe sacramentali recipiēda a ꝓchianis q̄ frater priuilegiatus. Hec propositio est cancel. et post eū Nico. locis vbi supra. ꝙ securius ꝓbat̄. qꝛ ꝑsona curati est a deo et ab ecclesia ad hoc p̄cepta. fratris aūt ꝑsona solū ad hoc concessa. non enī p̄cipit̄ nec ꝯsulit̄ ꝙ q̄s eis ꝯfiteat̄ nec tenent̄ etiā volentē ꝯfiteri audire nec aliq̄s de populo sibi ꝯfiteri obligat̄. Curatꝰ autē tenetur audire suum ꝓchianum et alia sacramēta mīstrare si

offert se igitur. Jtem curatus est suis ꝑrochianis fratrū ampli⁹
obligat⁹ ꝓpter mutuā et correlatiuā obligationē plebis ad suos
pastores curatos et econuerso igit̄ vicissim sibi magis obligant̄.
vnde rōnabiliter potest parrochianus de eo amplius ꝯfidere ꝙ
sollicitior sit ad prouidenduꝫ sue saluti ꝗ̄ frater qui est sibi ꝑsona
extranea. sicut medicus corꝑalis est egroto magꝭ secur⁹ carna-
liter cui magis obligatur. Jtem ꝑrochian⁹ de ꝯmūi cursu nō hꝫ
hesitare de ꝑsona sui curati ꝙ eius ptās soluēdi suos subditos sit
ligata. de fratrū vero personis habet verisilr̄iter suspicari ꝙ ꝓpt̄
excōmūicationes varias q̄s a iure ꝓpter excessus et abusū multi
eoꝝ incurrunt vt ptꝫ in iurib⁹ in xv. rōne ante oppositū adductꝭ
est in eis ptās ligata. nec est dubiū quin securius est homi ꝯfessio
nem pandere liberā potestatē habenti ꝗ̄ habenti ptātē ligatam
igitur ꝑsona curati est certior atqꝫ securior Jtem ꝙ securius alit̄
ꝑsuadetur quia de eius ꝑsona rōnabiliter ꝑrochian⁹ poterit iu-
dicare ꝙ quo ad pn̄iaꝫ ꝯgruā et vtilē sibi imponendam pro suis
pctis cum regulariter melius noscat ꝯuersationeꝫ et vitā sui ꝑ-
rochiani est iudex minus suspect⁹ seu equior qm̄ questū subsidij
tꝑalis ꝓ ꝯfessionis sue auditione in suo ordinario non habꝫ sup-
ponere nec aliqualiter suspicari cū necessaria vite sue ecclie sint
annexa. de personis vero fratrū ecōtra qꝛ cum ad pauꝑtatem et
mendicitatē sint astricti ꝓpter questum releuationis sue mēdici-
tatis in eis causā auditionis poterit suspicari. plures em̄ dicunt
volo cōfiteri monachis qꝛ paruas pn̄ias imponūt. nā ip̄i viuētes
de elemosinis quottidianis nō audent magnas pn̄ias imponere
nec vicia cuꝫ effectu rep̄hendere qꝛ timerēt ꝙ forte nihil daretur
eis et fauores laycoꝝ perderēt. Jtem plura requirunt̄ ad hoc ꝙ
frater habeat legittimitatē executiōis audiēdi ꝯfessiōes. vt dixi
supra in scđa ꝯclusione. q̄ non requirunt̄ ad hoc vt curat⁹ possit
audire igit̄ securi⁹ Jtē ꝙ securi⁹ eligat̄ curat⁹ ꝓbat̄ qꝛ ꝑ ꝯfessiōeꝫ
sibi factaꝫ vitare pōt plura incomoda de ꝑaccidens qn̄qꝫ ꝯfessis
euenientia. nā si ꝯfitet̄ fratri auffert̄ securitas in ꝑte. non dico in
toto qꝛ ꝯfessio talis etiā est secura vt dixi sup̄ in ꝓpōne ꝯclusiōis
septime. sed facta curato ceterꝭ parib⁹ est securior vt ptꝫ ex dictꝭ
Jtem ex hoc sepius inccurrit ꝯtemptū et indeuotionē cōtra cu-
ratum. Jtem tollitur in ꝑte erubescentia q̄ est maxima ꝑs pn̄ie.
certum em̄ est ꝙ ampli⁹ erubescit pandere illi pctā quem cernit
quottidie pn̄teꝫ ꝗ̄ꝫ vni extraneo quē fortassis nō videbit nisi se-
mel in anno. Jtē ex hoc sequit̄ qn̄qꝫ oblationum et deciaꝝ detētio
vl' diminutio. qꝛ nō ꝑrochialib⁹ ecclijs sed fratrib⁹ ip̄is offerunt̄

Scḋo dixi ꝙ vtiliꝰ eligit̄ curatꝰ qꝛ non videt̄ ambiguum ꝙ q̇ſqꝫ obẜuādo ſiue ſequēdo p̄ceptū vtiliꝰ ſibi agit q̄ꝫ p̄cepto neglecto ſequēdo ſiue obẜuādo licētiā et conceſſionē. cū ſequēdo ſolā licē‑tiam nullꝰ ob hoc directe mereat̄ et q̇ſqꝫ obẜuando p̄ceptū me‑ret̄ ſed ſic eſt de curato et fratre igit̄. Itē ꝓchianꝰ ꝯfitendo cu‑rato ſuo habꝫ duplicē obediētie meritū. ſcꝫ meritū q̊ ad legē cō‑feſſionis et meritū obediētie q̊ ad legē ꝑſone ꝯfitēdo fratri caret altero illoꝝ meritoꝝ. Itē cū nō ſit ꝑrochianis p̄ceptū neqꝫ cō‑ſultū vt fratribꝰ ꝯfiteant̄ vn̄ ꝯfiteri ſuo curato videt̄ ſibi vtiliꝰ Item ꝑſona curati eſt parrochiano āpliꝰ obligata q̄ꝫ fratris ꝑ‑ſona et amore ſctō vt q̇ſqꝫ decurſu cōmūi debꝫ ſupponere ampliꝰ vt tenet̄ ex cura ſuo ꝓchiano magis affecta. vn̄ p̄ſumit̄ ex hoc ꝙ ſollicitior erit circa vtilē medicinā ſpūalē ſibi adhibendam q̄ꝫ frater cū ſit ſibi extraneus igit̄ ex illo capite vtilius eligit̄. Item qꝛ curatꝰ eſt ad hoc ſecurior igit̄ vtilior. Item facilius ad curatū habetur acceſſus q̄ꝫ ad fratrē vbi aliqn̄ eſt impoſſibilis igit̄ vtiliꝰ et hec cauſa ſpecialiter locū hꝫ in caſu infirmitatꝭ de nocte qn̄ nō pōt haberi acceſſus ad fratrē tūc oportebit curatum audire par‑rochianū etiā ſi immineret ſibi ꝑiculum infectiōis. vbi illi ꝯfeſſo multū eſſet expediēs ſuā vitā priorē agnoſceret igit̄ vtilius. Itē q̇ſqꝫ regulariter āplius erubeſcit ꝯfitēdo curato q̄ꝫ fratri vt ſup̄ igit̄ vtilius. Dixi tercio ꝙ iuſtiꝰ. qꝛ curato magis incūbit rōnem facere de ſuo ꝓchiano corā diſtricto iudice q̄ꝫ fratri ꝓuilegiato Itē curatꝰ ſiue plebanꝰ ꝓprie et ſtricte dꝛ ꝓprius ſacerdos ſui ꝑ‑rochiani. ſed frater ꝓuilegiatꝰ nō. qꝛ nullꝰ de populo obligat̄ ſibi ꝯfiteri nec ip̄e tenet̄ audire vt ſup̄ dixi igit̄. Dixi notanter in cō‑cluſiōe q̄ꝫtū eſt de ꝑ ſe ꝛ ceteris paribꝰ ſiue regulariter qꝛ ſtaret ꝙ de ꝑ accidēs et ex cā ſpēali ſecurius iuſtiꝰ et vtiliꝰ eliget̄ frater aut alter in ꝯfeſſorē q̄ꝫ curatꝰ. ſicꝫ de hoc plures caſus ponit ſctūs Tho. in ſcripto q̄rti. di. xvij. q. xiij. ſi curatꝰ ex certa cā reddit̄ ꝑ‑rochiano ſuſpectꝰ vel ſi timeret ſibi aut ſacerdoti vꝉ alteri immi‑nere ꝑiculū ex ꝯfeſſiōe curato facta. vel ſi ſuus curatꝰ eſſet minꝰ ydoneus ad apponēdū pctō ſalutare remediū. vꝉ hereticus vel ſollicitator ad malū vel laſciuus vꝉ reuelator ꝯfeſſiōis timeretur vel ſi eſſet multitudo copioſa ꝓchianoꝝ ita ꝙ curatꝰ nō poſſet oēs ſufficiēter audire et bn̄ et ſigillatim expedire. In hijs et ſilibꝰ caſibꝰ iuſtius ſecurius ꝛ vtiliꝰ preelegit̄ frater ad ꝯfeſſionē faciē‑dam ip̄i curato. Propoſitio vndecia ceteris paribus ꝓ ꝯfeſſione ꝓchianoꝝ faciēda ac ſepultura habēda eligibilior ē ꝓchialis eccl'ia q̄ꝫ fratrū oratoriū ſiue eccl'ia ꝓbat̄ ꝓpoſitio. qꝛ ꝑ ꝯſcientia

ꝓchiani ꝯfessi ac sepultura inibi habenda loc⁹ securioꝛ vtilioꝛ
et iustioꝛ. Hec tria ꝓbari possunt sicut in ꝯclusione vndecia ꝓ=
bata sũt. Duodecia ꝯclusio ceteris parib⁹ meli⁹ et salubri⁹ facit
aaa ꝯfitens curato suo ꝯfitẽdo q̃3 sine licẽtia fratri ꝑuilegiato. Hec
ꝯclusio ꝓbat̃ rõnibus et motiuis pro vndecia ꝯclusiõe adductis
et ꝓbatur ex alio sic bonũ additũ bono fit meli⁹. Cõfiteri ṽo est
quoddã bonũ ergo vnũ cũ alio fit meli⁹. sed curato ꝯfitẽdo cõ=
fitet̃ obediẽdo p̃cepto eccl'ie in .c. om̃is vtriusq3. alteri cõfitendo
sine licentia confitetur non cum obedientia tali. q2 nunq̃3 p̃cepit
eccl'ia vl' papa ꝙ aliq̃s ꝯfiteatur fratri sed bene p̃cipit ꝙ ꝯfiteat̃
ꝓprio sacerdoti vel alij de sua licentia Item cura sui subditi ꝯmit
titur immediate curato non aũt fratri sed licentia solu3 concedit̃
Dicitur em̃ curato. Ezech. xxxiij. c. Sanguinẽ aũt eius de manu
tua requira3. de offic. ordi. irrefragabili. de symo licet. heli. a quo
habet necessario recipe alia sacramenta et ipsum xp̃o repñtare in
die iudicij pro ipso rõnem redditurus. Ite3 scd̃m Dyo. Infima
reduci dñt ad sup̃ma p media sed curatus est mediũ inter deum
et suũ populũ. igit̃ sui subditi regulariter magis reducunt̃ in deũ
per suũ curatũ q̃ per aliũ sacerdotẽ igit̃. Itẽ curatus h3 aucto=
ritatẽ ordinariã. frater vero delegatã sed scd̃m iura fauorabilioꝛ
est auctoritas ordinaria q̃3 delegata q2 minus p̃iudicialis. Quod
salubrius faciat ꝓbatur. q2 certũ est ꝙ regulariter hoĩs cõfiteri
volentis maioꝛ salus est reddere debitũ obedientie et reuerentie
suo p̃lato. qui sibi datus est a xp̃o et qui medius est inter ipsum ⁊
deu3 ⁊ qui eu3 reduci debet et oportet in deum a quo etiam alia sa
cramẽta recepturus et pro ipso deo reditur⁹ est rationẽ. et sic cõ=
fiteri q̃3 obmissis omnibus istis solum ꝯfiteri. igitur melius et sa
lubrius facit ꝯfitendo suo curato q̃ fratri. Dixi notanter in con=
clusione ceteris parib⁹ et regulariter. non enim negandu3 ẽ quin
in casibus quãdoq3 apud priuilegiatos rõ potioꝛ inueniat̃ vt sup̃
dictum est in vndecima conclusione. ¶ Propositio duodecima
bene facit et consulte agit frater priuilegiatus inducendo confi=
tentem ꝙ confiteatur ꝓprio sacerdoti aut ab eo licentia3 recipiat
Illa propositio quantum ad hoc ꝙ subditus inducatur ad con=
fitendum proprio sacerdoti est sctũs Tho. in scripto quarti. dist.
xvij. q. xiij. in fi. solutiõis vltime rõnis. vbi d̃t Bonũ est ꝙ iste q̃
auctoritate ep̃i ꝯfessionẽ audit inducat ꝯfitentẽ ꝙ cõfiteat̃ ꝓprio
sacerdoti qd̃ si noluerit nihilomi⁹ eũ absoluẽ deb3. ⁊ ibi loquit̃ de
priuilegiatis vt pt3 inspiciẽti S3 q̃3tum ad hoc vt saltẽ inducat̃
subdit⁹ ad recipiendũ licẽtiã est ꝯsiliũ dñi Bonauẽ. in q̃rto q̃ d̃t.

Consulo tñ q̄ subditi in quadragesima semper mittant̄ pro licē-
tia ad ꝓpriūm sacerdotem nisi sit sollicitator ad pctm̄. vel ꝯfessio
nis reuelator vel alijs causis priuatus officio absoluēdi. qui cas⁹
inueniunt̄ in iure expressi in quibus casibus pōt quis recurrere
ad aliū etiā non priuilegiatū. etiā sufficit in his casib⁹ petere li-
centiā licet non obtineat scd̄m Bern. in glo. d. c. oīs ar. de regl'a
licet. Et ꝓbatur ꝓpositio rōne quia frater priuilegiat⁹ ꝯfitētem
sic inducēdo. facit id qd̄ ceteris paribus est securius vtili⁹ insti⁹
melius et salubrius vt patet ex dictis igitur bene facit et cōsulte
agit. Tredecima conclusio Confessores tā curati q̄ȝ priuilegiati
diligenter inuigilent agnoscere. casus reseruatos ip̄is p̄latis ne
seducantur aut seducant transgrediendo limites sue potestatis
Hec cōclusio probatur q: curati aut priuilegiati absoluēdo ali-
quos de facto quos de iure absoluere non possent grauiter pec-
carent seipsos et sic absolutos seducendo et religiosi ex hoc excō-
municationem late sententie soli pape reseruatam incurrerent.
vt in cle. religiosi. de priuil'. Conclusio vltima tam curati q̄ȝ priui-
legiati studeant sibi inuicem onera supportare sine contentione
et emulatione de rebus p̄dicatis vel alijs ne si inuicē more cor-
nicum se mordeant consumantur. ne p̄terea feda surgat opinio
ecclesiasticoꝝ apud laycos et vituperet̄ misteriū verbi dei. Hec
ꝓpositio est cancel. parisieñ. loco vbi supra. Ad qd̄ etiā hortatur
papa et mandat in d. clemeñ. dudū post principiū et versus fi. in
§. ceterum quē tex. videas. Ex omibus nunc dictis et p̄sertim ex
conclusione prima habetur Correlariū responsū q̄ questio vt p̄-
ponit̄ est vera. Restat ergo rñdēdū ad argumēta ante oppositū
adducta Ad p̄mū dd̄m est glo Bern. magna in. d. c. oīs q̊ ad illū
punctum q̄ nō sufficiat p̄uilegiū sine licentia curati est falsa et p
sūmos pōtifices cassata et irritata vt ptȝ sup̄ in ꝓbatiōe cōclusi-
onis prime nec est tenenda cum ip̄o iure sit nulla vt ptȝ in inter-
pretatione prius allegata in fi. vbi dicit̄. decernētes irritū ⁊ inane
⁊c̄. Ad primā decretalem quā Bern. allegat in contrariū. de vsu
pal'. ex tuarū. Dicendum est q̄ non est sil'e de vsu pallij et aucto-
ritate ꝯfessionis q: nemo pōt vti pallio in aliena ꝓuincia. etiam
illo archiep̄o ꝯsentiente sine licentia pape. quia talis ꝯsuetudo dr
potius corruptela vt ibi dicitur. sed religiosi possunt sine pape li
centia de solo consensu archiep̄oꝝ audire ꝯfessiones et predicare
vt supra patuit. et ideo qui habȝ licentiā pape nō tenet̄ requirere
ꝯsensū inferiorum p̄latoꝝ a papa. et qui ep̄oꝝ nō tenetur requi-
rere licentiā inferioꝝ p̄latoꝝ. Et ideo notat Inno. in. d. c. ex tuaꝝ

Capitulum Quartum

ꝙ si quis hꝫ ꝑuilegiū ꝙ vti possit pallio extra suā ꝓuinciā ꝙ pōt hoc facere sine licentia alteriꝰ. sed in. d. c. papa artauit ꝑuilegiuꝫ ad petendā licentiā In ꝑuilegio aūt dictoꝝ fratrū ꝯtrariuꝫ dr̄ ꝙ non tenenť requirere ꝯsensū inferioꝝ Ad decre. pastoralis de ꝑuil' vbi dr̄ ꝙ monachi q̄ habebāt ꝑuilegiū vt ꝑrochias suas decedētibus eaꝝ ꝑsonis in vsus suos ꝯuerterent nō poterāt hoc facere epō inconsulto ptꝫ solutio ꝑ tex. qꝛ hoc nō habebāt ex ꝑuilegio vt se ꝓpria auctoritate in possessionē illaꝝ reꝝ mitterēt qd̄ si habuissent potuissent vt ibi dr̄. et qꝛ isti hn̄t hoc priuilegiū ideo possunt et p̄terea alia rō fuit quare nō poterāt vt ibidē dr̄ in glo. qꝛ nemo sua auctoritate rē suā accipe dꝫ. xvi. q. vi. placuit. ff. de acq. pos. si ex stipulatione secus est hic. Ad legē illā. si domꝰ tua. ff. de serui. vr. p̄. vbi dr̄. si domus tua domui alteriꝰ sit in duabꝰ seruitutibus obligata scꝫ ꝙ non alcius edificeť et ꝙ stillicidia sup tectum istiꝰ de illa non cadant. si remittiť ꝑma adhuc remanet scd̄a. Dōm est ꝙ hoc verū est vbi seruitutes non sūt ꝯnexe vt sūt ille. sicut accipitur ibidē in glo. qꝛ licet domus alcius edificetur nō sequitur nc̄cario ꝙ stillicidia ꝓpter hoc sup tectū alterius cadāt qꝛ ꝑ cannales pn̄t deduci sed vbi seruitutes oīno sunt ꝯnexe vna sublata tolliť altera vt si concedis mihi quottidie ire ꝑ agrū tuū ꝯcedis mihi facere semitā sic est in ꝓposito qꝛ ad hr̄e executionē audiēdi ꝯfessiōes sequiť nc̄cario habere materiā executiōis q̄ est subditꝰ cū alias esset friuola executio. ⁊ ideo si datur executio ꝑuilegiato datur et vtiqꝫ ꝯfitēti sibi auctoritas vt in eū possit fieri executio cum audire et audiri sint inseꝑabiliter cōnexa. vt prius patuit et cōnexoꝝ idē sit iudiciū. vt. i. q. iij. si quis obijceret cum suis ꝯcordan. Ad illud qd̄ allegat Bern. de p̄iudicio ꝙ adductuꝫ fuit pro scd̄o argumento Dōm ꝙ hoc verū est de p̄iudicio multū enormi vt notatur in. c. cum olim. de consue. et in. c. apl'ice de donac. quia aliter om̄e priuilegiū datur in p̄iudiciū. neqꝫ em̄ priuilegia aliqbꝰ ꝯceduntť si p̄ter generaleꝫ legē nulli aliquod speciale indulgetur Priuilegia nanqꝫ dicunť quasi priuata legia eo ꝙ priuatam legeꝫ singl'is generāt Quod aūt papa det ꝑuilegia etiā in satis magno preiudicio probatur Papa dedit et hodie dat religiosis ꝑuilegia de nō dandis decimis de terris quas ipi excolūt. vt in. c. ex parte et duobꝰ. c. ꝓximo se. et tamen notū est ꝙ hoc est in p̄iudiciū parrochialiū eccl'iaꝝ qꝛ talibꝰ auferunť fructus deciaꝝ q̄ ꝓ notabili pecunia vendi possent. et tn̄ ꝓpter viuꝰ eccl'ie subleuationē facit papa tm̄ p̄iudiciū alteri sic est in ꝓposito ymmo pōt dici vt sup̄. in ꝓpōne ꝯclusionis tercie dixi ꝙ illud ꝑuilegiū nō datur in p̄iu-

dicium curatoꝝ sed in fauorez populi et in vtilitatem ecclesie et
ꝓ bono clericoꝝ curatoꝝ vt eo melius possint regere populum
cum curati clerici populo non possint sufficere. Ad tercium vbi
allegabat.c.nullus de parrochijs Dicendū ꝙ tales priuilegiati bbb
non audiunt alienū ꝓchianum sed illius qui dedit priuilegium
ipsis igit. Ad quartum de vultu pecoris. Respondeo ꝙ ipē ab-
soluitur ab illo mādato dū aliꝰ vicem suā supplet. Et hoc qn̄ p̄-
latus superior audit vel habens licentiam ab ipō audit. et ideo
ipē non tenetur audire nec alius confiteri. ¶ Vel dic ꝙ vultus
pecudis est duplex vnus exterior qui consistit in conuersatione
manifesta. hunc tenetur prelatus cognoscere et si errat debet cor-
rigere quia eccl'ia iudicat tantū de manifestis. Secretoꝝ autem
cognitor est deus. in.c.erubescant.xxxij. dist. Alius est vultꝰ in-
terior scz conscientia. hanc non pōt nec tenetur agnoscere plꝰ q̄z
subditus ei dicit. qr dicit papa. Et si locū dei teneamꝰ in terris di-
uinare nō possumus in.c. vt nostruz. vt eccle·bene sum. Et ideo
ad hanc cognitionē sufficit ꝙ credat subdito dicenti se alteri ab-
soluere valenti ꝯfessum fuisse. Et sic patet ꝙ talis cognotio pe-
coris per priuilegium alicui indultum de ꝯfessione audienda non
impedit Hec sctūs Tho. in scripto quarti. distin. xvij. q. xiij. Ad
quintum dicendū est. sicut ad tercium ꝙ fratres nō recipiunt ad
penitenciam alienum parrochianū sed eius qui eis priuilegium
dedit. Ad sextum respondit cardinalis in.c. omnis ꝙ in ꝟ. si q̄s
aūt ad verbum postulet et obtineat subaudiendum est nisi sit p̄-
uilegiatus a sede apostolica vel a iure qr tunc ius et priuilegiuz
tales licenciat vt in c. fi. eo. ti. et glo. in. d. cle. dudum super ꝟbo
libere. Et sic per priuilegium derogatū est dicte constitutioni oīs
Vel dic ꝙ fratres priuilegiati etiā sunt proprij sacerdotes. Vn̄
scd̄m Bonauen. ꝓprius sacerdos dicitur tribus modis scz ꝓprie
ꝯmūiter et ꝯmūissime. vide hoc supra. c. iiij. Et ad septimū rn̄det
sctūs Tho. vbi supra ꝙ incōueniēs esset si duo equaliter sup ean-
dem plebem ꝯstituerentur sed ꝙ duo quorum vnꝰ alio principa-
lior est sup eandem plebez ꝯstituantur non est inconueniens. Et
secundum hoc super eandem plebez immediate sunt et sacerdos
parrochialis et episcopus et papa et quilibet potest ea que sunt
iurisdictiōis ad ipsū ptinētia alteri cōmittere. Sz si supior ꝯmit
tat q̇ et p̄cipalior est dupliciter pōt ꝯmittē. aut ita ꝙ eū vice sua
ꝯstituat. sicut papa et ep̄s suos pn̄iarios ꝯstituunt. et tūc talis
est p̄ncipalior q̄ inferior p̄latꝰ. sicut pn̄iariꝰ pape q̄ ep̄s. et pn̄ia-
rius ep̄i q̄z sacerdos ꝓchial' Et magl' tenet ei ꝯfitens obedire

Capitulum quartum

Alio modo vt eū coadiutorē illius sacerdotis cōstituat et quia coadiutor ordinat ad eum cui coadiutor datur. ideo coadiutorē minus principalis et ideo penitens non tātum obedire tenetur ei quantum ꝓprio sacerdoti Et sic nota ꝙ ꝯfitēs non tm̄ obedire tenet fratri quātū suo curato. Ad octauū dicēdū ē scd̄m sanctū Tho. vbi sup̄ ꝙ nullus tenetur ꝯfiteri peccata qui non habet. ⁊ ideo si aliq̄s penitēciario ep̄i vel alteri ab ep̄o ꝯmissionē habenti confessus fuerit cum sint sibi dimissa pctā et quo ad deum et quo ad eccl'iam non tenet ea ꝯfiteri ꝓprio sacerdoti quātumcunq; petat. sed ꝓpter statutum eccl'ie de confessione faciēda semel in āno eodē modo se debet habere sicut ille qui solum hz venialia talis em̄ debet solum venialia ꝯfiteri vt quidam dicunt. vel saltē ꝯfiteri se a peccato mortali se immunē. et ita ꝓcedere potest extrauagans ad vberes Martini quarti allegata Ad opinionē contrariam Host. Jo. mo. Han. de gandauo. Jo. de poliat et suoꝝ sequatiū dicendum est ꝙ illa reprobata et cassata est p Jo. xxij. in sua extrauaganti. vas electiōis vt dictū fuit sup̄ circa septimam conclusionem. Dd̄m tamen est scd̄m sctm̄ Tho. vbi sup̄ ꝙ si talis iterū ꝯfiteri teneretur etiā eadē pctā qd̄ tm̄ est falsum. nam frustra primo ꝯfessus fuisset. qr q̄nto pluribus sacerdotib⁹ confitet quis tanto plus de pena ei remittet. tum ex erubescentia confessionis q̄ in penā satisfactoriam ꝯputatur. tum ex vi clauiū. vnde tociēs possit aliquis ꝯfiteri ꝙ ab om̄i pena liberaret. nec iteratio talis facit iniuriam sacramento sed sola illa iteratio sacramenti in quo sanctificatū adhibetur per caracteris imp̄ssionē vel per materie consecrationē. quoꝝ tm̄ neutrum est in sacramento p̄nie vbi nec sctificat materia nec caracter imprimitur. Hec sctūs Tho. Et licet scd̄m. Bonauen. et Sco. in prima absolutione tm̄ remittat de pena quātū remitti potest. et scd̄a absolutio nullam partē pene virtute clauium remittat adhuc tm̄ valet iterata confessio tum ꝓpter maiorē certitudinē. tum ꝓpter intercessionē ꝯfessoris tum ꝓpter meritū et hūiliationē. Ad nonum r̄ndeo sicut iam dictū est non tenetur ꝯfiteri pctā q̄ nō habz q̄ añt est rite absolut⁹ a fratre priuilegiato iam non hz ista pctā quare non tenetur ea confiteri. Nec sctūs Tho. hoc tenet ymmo expresse tenet contrariū vt patuit in solutione p̄cedentis rationis. Sed bene tenet illud quod Richardus. de quo dixi supra cōclusione septīa scz ꝙ si presbiter parrochialis exigat tunc pctā si qua habz q̄ non sit ꝯfessus fratri tenetur ei confiteri ꝓpter statutum eccl'ie vel saltem se p̄sentare coram eo et dicere se ꝯfessum fuisse et ip̄e debet ei credere et ei dare

eucharistiā nisi curatus ꝓbabilia si qua haberet ꝙ ille verū non diceret non tenetur ei eucharistiam dare nisi fidem ei sufficiēter faceret. ꝙ alicui potenti absoluere euz confessus esset. Et ↄfessus fratri a debito semel ↄfitendi suo curato in anno per ꝑuilegium exempt⁹ est. Vnde nota ꝙ a dicta ↄstitutiōe oīs vtriusqȝ q̄dā excipiunt̄ directe vt epī et supiores p̄lati et inferiores exempti q̄ non tenent̄ ↄfiteri ꝓprio sacerdoti intelligendo per talem curatū ꝓprium sed possunt sibi eligere confessores qui adhuc sunt eorūȝ ꝓprij sacerdotes. vt in. c. fi. de pe. et remis. Indirecte vt qui talibus priuilegiatis ↄfitentur. ita ꝙ anno illo eximūtur a ↄfessione ꝓprij sacerdotis nisi ꝓprius sacerdos sit hō discret⁹ et hoc exigat tunc ei ↄfiteatur quicq̄d fecit post cōfessionē fratri factā nō alia nisi velit. et si vult eū vlterius cogere nō tenet̄ ei obedire vt sup̄ dixi. Ad decimū dicendū est cuz non habeat imperiū par in parē aut minor in maiorē. de elec. innotuit. ꝓhibere non pōt nec in hoc subditi obedire tenentur nisi ex causa rationabili hoc faceret vt dixi in propositione prima Hec. Pe. Sed de exemtione iaȝ dictū est. Ad vndecimum rīīdet Richar. ꝙ cum epūs concedit alicui ptātem andiendi confessiones non auffertur inferiori curato sua iurisdictio q̄ȝtū ad executionez sui officij qō sibi incumbit ex sua iurisdictione q̄ principalius est epī q̄ȝ illius sicut in angelica iherarchia dona ordinū inferiorū excellentius sunt in superioribus Preterea ista officia in eccl̄ia militante fuerunt distincta etiā latenter pregnante religionib⁹ vtilibus ad huiusmōi officia exequenda. vnde postq̄ȝ ꝓdierunt in lucē cōueniēs fuit vt illorum officiorꝝ aliq̄ modo scȝ ex ꝑmissiōe essent ꝑticipes sic̄ posthumus partē accipit bonorum q̄ ante suam natiuitatem alijs filijs erāt dimissa. ff. de posthumis. l. i. Hec Richar. Ad duodecimū dōm est ꝙ hoc est veruȝ regulariter et de iure cōmūi. sed ex priuilegio speciali et concessione superioris bene pōt. ita etiaȝ est in ꝓposito Vel potest rīīderi sicut supra responsum est ad tercīū et quintum Ad tredecimū dicendū est ꝙ parrochiani si habēt rōnē potioreȝ eligendi in ↄfessorē priuilegiatū q̄ȝ suū curatum et eligant fratrē dictas sex qualitates in cle. dudum statutas habentē nullum eis ex hoc de per se auffert̄ dānū siue incōmodū licet ex abusu licētie tā eis q̄ȝ fratrib⁹ ↄcessa ipis dicta incōmoda ⁊ incōueniētia de ꝑ accidens euenire possent. Ad quartūdecimū de dissolutione vniuersitatum dicendū est ꝙ vniuersitates ex hoc non dissoluuntur ꝙ studentes ad ingressum religionez per fratres inducunt̄ moti zelo animarꝝ dn̄o lucrandarꝝ. Et si dolo tamen bono hoc facerent

quia hic dolus bonus est qui quē meliorē facit. cū liceat quem ad votum religiōis inducere. si de ei⁹ vita meliori verisi̅liter in monasterio p̄sumit̄. Exēplo sctī Andree qui cum vocatus a christo esset adduxit etiaʒ et Petrū. nec ꝑ hoc ꝙ aliqui sic inducti ingrediunt̄ eoꝝ ordines vniuersitates dissoluunt̄ sed magis spūaliter crescunt cuʒ per hoc maior salus ipoꝝ ac honor deo ꝓcuretur. et etiam magis spūaliter edificetur ꝓpter quē finē studia generalia instituunt̄. Est tamē bene verū ꝙ sicut argumētū deducit nō licet quē p̄cipue iuuenē ante annos discretionis circumuenire et fraudibus ac mendacijs et fictis ꝓmissis et munusculis ad ꝓfitendū aut ingrediendū allicē quoniā hoc ē ꝯtra decretū apl̄i. Affirmare dicit enī et nō sicut blasphemamur. et sicut ayunt nos quideʒ faciamus mala vt veniant bona quoꝝ damnatio iusta est. Nō enī sunt facienda mala vt inde eueniāt bona Ad Ro. iij. c. in. c. nosce xxx. q. i. Hoc est etiā contra doctrinā btī Aug. in li. ꝯtra mēdacium vbi exp̄sse declarat ꝙ non est faciendū mēdaciū pro aliquo malo vitādo nec ꝓ comodo ꝓcurando. etiā nec pro homīs aīa et vita saluanda. Ex quo satis ꝓbat̄ esse pctm̄ mortale si qui fratres pueros et iuuenes fraudibus et fictis ꝓmissis ante emancipationē et annos discretiōis inuitis parentib⁹ detinerēt ⁊ furarentur. nec postmodū eoꝝ ordineʒ exire ꝑmitterent̄. ymmo non solū peccare mortaliter viderent̄ ꝓpter furtū sed etiā ꝓpter circumuentionē et fraudē et ꝓpter mēdaciū. similiter ꝓpter transgressionē mandati eccl̄ie. Precipit̄ enī fratrib⁹ p̄dicatorib⁹ ⁊ mi-
ddd noribus in. c. non solum. de regula sub pena excōmūicatiōis. et in virtute sctē obedientie ne aliquē nisi maiorē. xiiij. annoꝝ ad professionē sui ordinis recipiāt et ne ante annū ꝓbationis elapsum si̅liter ꝓfessionē ab aliquo recipiāt. ꝙ si fecerint receptus non est alligat⁹ eoꝝ ordini et ipi a receptiōe ꝓfessionis alioꝝ ipso facto sunt suspensi et puniēdi pena q̄ pro grauiorib⁹ culpis eis ꝯsueuit infligi. Ratio ponit̄ in d. c. quia licet zelum aīaꝝ habētes earum lucrari dn̄o sollicite cupiant aliquos ad eoꝝ ordines inducendo ac alliciendo. tamen decet et expedit vt cōscientie puritati nō desit iudicium rationis. ne si alicui spiritualis profectus queratur ipsis salutis dispendiū subsequat̄. Igitur non debet fieri talis allectio et inductio per fraudes circumuentiones et mendacia. ne si alios ad salutem quererent seipsos perderēt. Ad quintumdecimum dicenduʒ ꝙ ex hoc non leditur ius curatoꝝ si fratres nō abutuntur suo priuilegio sed in finem ꝓpter quem eis concessum est quia non leduntur in iure spirituali cum non teneant̄ de ipsis reddere rationeʒ deo in hijs que subditi eoꝝ talibus priuilegiat̄

ꝯfitentur nec in iure tpali qꝛ ꝓpter hoc decime eoꝝ nec oblatiões debite nec funeralia et obuentiões et alia huiusmõi iura curatis detrahant. ꝙ si fratres priuilegio eoꝝ abutẽdo aliqđ hoꝝ fecerĩt vtputa decimas aut oblationes ⁊c̃. curatis detrahendo. fatendũ est ꝙ incurrant penas in iurib⁹ adductis contentas. Et si nullũ hoꝝ per fratres fiat adhuc tamẽ quidam curati estimãt eis fieri ꝑiudiciũ. non vtiqꝫ boni qui gaudent sibi dari adiutoriuꝫ. sed illi que sua sunt querunt. non que. ihũ xp̃i et qui magis volũt pasci a grege ꝙ̃ pascere gregem. Et ideo tales tante cecitatis cupiditate tenentur vt sua sibi aufferri estimẽt. cuꝫ huiusmõi ꝓuilegiati auctoritatẽ sui iuris ꝓsequantur. et quasi damnũ effusi vngenti sibi recompensare querũt. vt dicit̃ in §. ij. xiij. q. i. ymmo suis stipendijs non cõtenti totũ sibi aufferri estimãtes qđ talib⁹ religiosis extraordinarie fideles in quottidiana elemosina largiuntur. Et ideo cum conant̃ vsurpare qđ suuꝫ non est iusta animaduersione illud cogunt̃ frequenter amittere quod eis aliquo mõ videbatur ꝯpetere in decimis et oblatiõib⁹ et huiusmõi. vt. xiij. q. i hijs ita. Ad decimũsextũ dđm est ꝙ nõ est sil'e de subdit' respectu curati ⁊ de religiosis respectu suoꝝ superioꝝ quia maiori vincl'o et obedientia suis prioribus et gardianis sunt astricti. et vt euitetur euagatio religiosoꝝ papa hoc priuilegiũ non concedit. fatendum tñ est ꝙ si huiusmõi priuilegium curatis cõcederet tunc etiam sine licentia suoꝝ prioꝝ et gardianoꝝ fratres ip̃is cõfiteri volentes audire possent. Ad duas vltimas rationes est sciendũ ꝙ quidã astruebãt et dogmatizabãt ꝙ fratres petentes ꝓuilegia pro ꝯfessiõib⁹ audiẽdis et sepultur' habẽdis essent in pctõ mortali iniurie supbie auaritie ⁊ rapine. q̇ adducebãt ꝓ se has duas rõnes et plures alias quas adducere nõ curaui. Et ꝙ romani põtifices talia eisdẽ ꝯcedẽtes etiã essent in pctõ. Sed qꝛ hoc reprobatum et dãnatũ est ꝑ Alexãdrũ quintum in dicta extrauaganti. Regnãs. et temerarie illđ defẽdẽtes aut glosãtes sũt heretici cẽsendi et excõicati vt in d. extrauagañ dr. Ideo dđm ẽ ꝙ fratres q̃ huiusmõi ꝓuilegia impetrauerũt et hodie ĩpetrãt moti zelo aĩaꝝ dño lucrãdaꝝ nõ peccãt nec papa talia ꝯcedẽs in fauorẽ popl'i et vtilitatẽ eccl'ie ⁊ ꝓ bono curatoꝝ vt eo meli⁹ possẽt regẽ populũ cũ ip̃i nõ sufficiãt. in sic ꝯcedẽdo nõ peccãt. qꝛ vt dt cãcellari⁹ parisieñ ĩ tractatu suo vbi s̃. ꝙ stat⁹ frm̃ ꝓuilegiatoꝝ ad p̃dicãdũ ⁊ ꝯfessiões audiẽdũ ẽ stat⁹ post ꝑmariã eccl'ie ĩstitutiõeꝫ rõnabilit̃ ordĩat⁹ ad subleuamẽ eoꝝ q̃ iherarhicos ĩ eccl'ia dei stat⁹ hñt p̃sti post talẽ ⁊ tãtã ĩ tpalib⁹ ditatiõeꝫ q̃ secũ attulit ml'tã occupatiõꝫ

igitur fratres tali priuilegio vtentes et romani pontifices cōce-
dentes non peccant. Ad illud de clericoꝝ scandalo et de scrupu
losis cordibus dicendum est ꝙ duplex est scandalum Passiuū vt
siquis velit scandalizari de licito. ꝓpter tale scandalum papa nō
obmittit dare priuilegia q2 nec xp̄us tale scandalū phariseorum
curauit cū dixit Petro. Dimitte eos q2 ceci sūt. xi. q. iij. inter v̄ba
ꝓpter tale scandalū maloꝝ non est veritas ꝯfessionis vel p̄dica-
tionis obmittenda q2 vtilius scandalū nasci ꝑmittit̄ q̄3 ꝙ veri-
tas relinquat̄. de regulis iuris. Qui scandalizauerit. Actiuū3 vt
cum aliq̄s iustā causam dat scandali. De hoc Mathei. xiij. Qui
scandalizauerit vnū ex pusillis ⁊c̄. scrupulum illius scandali nō
dat papa huiusmōi priuilegiū concedēdo. nec fratres sine abusu
vtendo Ad argumēta post oppositū dicendū est ꝙ p̄ma quatuor
per ordinē ꝓbant ꝯclusionem primam vt ex dictis. Sed q2 alia
ꝯtra veritatē et dn̄os curatos militant igitur restat ea dissoluere
Ad quintū in ordine dicendu3 est ꝙ Gregori⁹ loquit̄ de illis mo-
nachis qui iurisdictionem habent. vt pote quibus alicuius par-
rochie cura est cōmissa. De quib⁹ etiā aliqui dicebant ꝙ hoc ip̄o
ꝙ monachi erant non poterant absoluere et pn̄icias iniūgere ꝙ
falsu3 est Hec sctūs Tho. vbi sup̄. An aūt dicti fratres sint mo-
nachi et noīe monachoꝝ veniant non est disputatio ad presens
Ad sextu3 rn̄det sctūs Tho. ꝙ in hoc ꝙ oportet ꝓprio sacerdoti
ꝯfiteri aut alteri de eius licentia non artatur via salutis sed suffi-
ciens via statuitur. peccaret autem curatus si licentiā ꝯfitendi al
teri sine causa denegaret quia multi sunt adeo infirmi ꝙ potius
sine confessione morerent q̄3 ꝓprio sacerdoti ꝯfiterentur igitur.
eee Ad septimū respondet Han. de Gan. ꝙ aliq̄s pōt esse delegatus
tripliciter Vno modo ad vniuersitatē causaꝝ vt est legat⁹ pape
de latere et tales sūt maiores ordinarijs curat⁹ et principaliores
quia vices pape gerunt in ꝓuincia sibi decreta vt in. c. i. volen-
tes de offi. lega. Scd̄o ad aliquā causa3 terminandā q̄3 cū inhoa-
uerint sūt maiores ordinarijs in illo casu vt in d. c. pastoralis. de
offi. or. et in. c. sane. de offi. dele. Tercio dicunt̄ delegati. in subsi-
diū ordinarioꝝ et tales non sūt maiores ordinarijs sed minores
quales sunt fratres ex priuilegio confessiones audiētes. tales nō
sunt proprie delegati. delegatus em̄ tenet̄ suscipe causam sibi dele-
gata3. sed dicti fratres ad huiusmōi officiū nō obligant̄. nec etiā
subditi eis ꝯfiteri obligantur sed volētes eis confiteri possūt au-
dire iurisdictione ex priuilegio concesso. Ad octauū dicendū est
ꝙ hoc verū est. si fiat sine p̄iudicio curatoꝝ sc3 ꝙ subditus faciat

debitum suū curato. Si aūt intelligitꝙ fiat cum p̄iudicio cōfes-
soris ordinarij nullus sane mentis ꝯcedit. Ad nonum vide supra
in conclusionibus quinta sexta et sequentibus. Ad decimū ibidē
Ad vndecimū est dicendū ꝙ curati sūt de institutiōe xp̄i et apo-
stoloꝝ suoꝝ a principio fundationis eccl'ie q̄ institutio p declara-
tiones summoꝝ pontificū et synodoꝝ tam generalium q̄ȝ specia-
lium magis ac magis innotuit. Ideo dicit glo. ¶ Bede ꝙ epis-
copi tenent statum duodecī apl'oꝝ in succedēdo ⁊. status cura-
torum succedit statui septuaginta duoꝝ discipulorūȝ xp̄i quo ad
legem nouam et figurat⁹ est in antiqua lege p leuitas hoc idem
habetur in. c. in nouo. xxi. di. vbi dicitur. ꝙ in eccl'ia duo sunt or-
dines ab ipsius exordio fūdati a christo Primus est maiorū sacer-
dotum scȝ ep̄oꝝ. Scd̄us minoꝝ scȝ sacerdotum alioꝝ curatorūȝ
Et sicut episcopi immediate sūt a xp̄o. q2 ꝯtinuāt ordinē apl'oꝝ
quem xp̄us instituit. sicut minores sacerdotes sunt immediate a
cristo quia ꝯtinuant ordinē septuaginta duoꝝ discipulorum. Est
igitur status curatoꝝ de essentiali ⁊ intrinseca ecclesie iherarchia
sicut status p̄latoꝝ q̄ȝuis inferior et pro sua ꝓuectione variabi-
lior qua ratione curati simplices nō ꝓprie dicunt sponsi sicut ep̄i
liberiusq̄ȝ permittunt cedere vl' renūciare curis suis. vt patet de
renunc. et de translatione p̄la. quasi per totū. status aūt fratrūȝ
p̄uilegiatoꝝ est stat⁹ post primariā ecclesie institutionē ordinat⁹
vt supra dictum est. Ex quo sequitur ꝙ status curatoꝝ supior est
iherarchia ecclesie ad statū simpilciū religiosoꝝ. sicut dicim⁹ ille.
Dyonisius et Hieronim⁹ determinant q2 est stat⁹ pfectionis nō
solū acquirende sed etiā exercende cū sibi ꝯpetat tam obligatio
q̄ȝ auctoritas reducendi actus ad deū scd̄m iherarchicos act⁹. q̄
purgare illuminare perficere noīantur. Hec cancel. pariensis.
Ad duodecimū vide solutionē in ꝯclusione duodecima. Ad tre-
decimum dicendum est ꝙ curati multi sūt scientifici boni et dis-
creti benefacientes et ꝓficiētes officiū suū et per se ad hoc suffi-
ciētes tales non indigent coadiutorib⁹. vbi vero sūt aliqui igno-
rantes vel defectuosi ep̄us hoc cognoscere et eos deponere debȝ
vl' illis coadiutores dare qd̄ si nō fecerit possūt subditi ad dictos
fratres aut alios pro cōfessione recurrere Ad quartūdecimum
dicendū est ꝙ p̄dicatores et minores ante tp̄a. Bonifacij octaui
qui fuit ꝯpilator sexti decretalium habuerunt quoddā p̄uilegiūȝ
qd̄ incipiebat ad vberes in quo dabat eis auctoritas audiēdi cō
fessiones sic tn̄ ꝙ ꝯstitutio concilij generalis scȝ om̄is vtriusq̄ȝ in
suo robore seruaretur. ita ꝙ confessi fratrib⁹ tenerent nihilomi⁹

ſaltem ſemel in anno ꝯfiteri ſuis ꝓchialibus p̄ſbiteris ſup quo inter doctores parieñ tpe. Man. de Gan. et dictos fratres lōga ꝯcertatio fuit. Deiñ plura alia reſcripta huiuſmōi a curia emanauerunt Deinde Bonifacius octauus illā decretalē ſup cathedram edidit Anno dñi. M.cc.xcviij. que hodie eſt cle. dudū de ṽbo ad verbū inſerta Quā poſtea Bñdict⁹ xi. ꝑ ſuā extrauagañ inter cunetas reuocauit. Deinde Clemēs quint⁹ anno dñi. M.ccc.xiiij. illam intercunctas Bñdicti. xi. ꝑ cle. dudū reuocauit. et illā ſuper cathedrā bonifacij octaui quā ibidem habemus reuocauit Deinde tpe. Johannis xxij. quidā theologie doctor pariſienſis mgr̄ Johānes de poliat circa materiā dicte. cle dudū tres articulos aſſerebat. ꝙ confeſſus fratribus licentiā generalē habentibus tenetur eadē iterū ꝯfiteri ꝓprio ſacerdoti. Scd̄s ſtāte generali concilio om̄is vtriuſqꝫ nō pōt roman⁹ pontifex facere ꝙ parrochiani non teneantur confiteri ſemel in anno ꝓprio ſacerdoti quē dixit curatū. ymmo nec de⁹ qꝛ implicaret cōtradictiōeꝫ. Tercius ꝙ papa nō poſſet dare licētiā generalē et ptātē audiēdi ꝯfeſſiones. ymmo nec deus quin ꝯfeſſus fratri teneatur eadē cōfiteri ꝓprio ſacerdoti Hos tres articulos dānauit et reprobauit ideꝫ. Jo. xxij. in extrauagañ. vas electiōis. Qui etiā in cle. dudū ad auguſtinēſes et carmelitas ꝓrogauit. Deinde tpe Alexādri quinti qui erat ſucceſſor Jo. xxij. dicti tres articuli damnati iterꝝ practicabant. et alij quinqꝫ cū hijs aſtruebant. Primus ſtatutuꝫ vas electionis eſt irritum et inane qꝛ cuꝫ illud fecit heretic⁹ erat et ideo quicq̄d fecit irritum eſt. Scd̄us ꝯfeſſio fratrib⁹ admiſſis facta eſt dubitabilis et incerta quapropter hoīes tenent dimittere incertum. et ſic ſolū ꝯfiteri ſuis ſacerdotib⁹ curā aīaꝝ habētibus ſub pena peccati mortalis. Tercius ꝙuis fratres admiſſi habeant auctoritatē abſoluendi et audiēdi ꝯfeſſiones. tñ popul⁹ ſubiectus non habꝫ ptātē accedendi ad mēdicantes ſine licentia ꝓprij ſacerdotis. Quarto fratres petētes priuilegia ꝓ ꝯfeſſiōib⁹ audiēdis et ſepulturis habēdis ſūt in pctō mortali. et romani pōtifices talia ꝯcedentes eiſdē ſūt in pctō et excōicati. nec ſunt aut fuerunt paſtores ſed fures latrones et lupi. Quint⁹ ſacerdos curat⁹ dans licentiā mēdicātib⁹ audiēdi ꝯfeſſiōes magꝭ diſpēſāt cū ſtatuto oīs vtriuſqꝫ ⁊c. ꝙ papa dans mēdicantib⁹ iuxta formaꝫ decretalis dudū. Hos quīqꝫ articl'os cū trib⁹ p̄cedētib⁹ dānauit idē Alexand' quint⁹ in extrauagañ. regnās in excelſis triūphans eccl'ia ⁊c. dānat etiā tales q̄ eos p̄dicant aut temerarie defendūt aut gloſant tanqꝫ hereticos cenſet et ip̄o facto excōicat abſolu-

tionē sibi reseruans. Deinde Anno. M.cccc.xv. in ꝯcilio Con-
stantiensi p vniuersitatē parisieñ petituȝ fuit ꝑ reuocatiōe dicte
extrauagañ Regnās. ꝛc̄. cū videat̄ intollerabilis ex mō xi. arti-
culoꝝ ibi ꝯdempnatoꝝ. ex fulminatione penaꝝ grauissimaꝝ et
horrendaꝝ. Item ꝙ nec glosari debeat cum multa sint ibi dubia
Illud autē petitum nō erat pro tunc obtentū. Idē attemptabat̄
postea in concilio Basilieñ non tñ obtentū. ecce bellū inueteratū
fuit insup aliud bellū sup mēdicitate et spōtanea paupꝛtate. Ad
quintūdecimū rñdet sctūs Tho. ꝙ sacr̄m eucharistie nō requirit
imperiū in aliquē hoīeȝ. secus aūt est in sacramēto pñie. ideo rō
non ꝯcludit. et tñ nihilominꝰ eucharistiam ab alio accipere qȝ a
ꝓprio sacerdote non licet vt dixi supra in quinta conclusione. licȝ
verū sit sacramentū qđ ab alio accipit̄. Ad sedecimū rñdet sctūs
Tho. ꝙ electio discreti sacerdotis non est nobis cōmissa vt nr̄o
arbitrio facienda sed de licentia supioris si forte ꝓprius sacerdos
esset minus ydoneus ad opponēdū pctō salutare remedium. Ad
decimūseptimū dicendū ꝙ quia p̄latis incumbit sacr̄a dispēsare
que non nisi mūdi tractari debēt. ideo ꝯcessū est eis a iure in. c. fi
de pe. et re. ꝙ possūt sibi eligere ꝓprios ꝯfessores qui quantum ad
hoc sunt eis supiores. Sicut vnus medicus ab alio curat̄. nō in-
quantuȝ est medicꝰ sed inquantū est infirmꝰ. Ad decimūoctauū
dđm ē scđm sctm̄ Tho. Qꝛ in casibꝰ illis in q̇bꝰ ꝓbabiliter timet
ꝯfitēs piculū sibi vl̄ sacerdoti ex ꝯfessiōe ei facta dȝ recurrere ad
supiorē vl̄ ab eodē petere licētiā alteri ꝯfitēdi ꝙ si licētiā hr̄e non
possit idē est iudiciū qđ de illo q̇ nō hȝ copiā sacerdot̄ nec in hoc
transgredit̄ aliq̇s p̄ceptū eccl̄ie qꝛ p̄cepta iuris positiui nō se ex-
tendūt vltra intētionē p̄cipient̄ q̇ est finis p̄cepti. hic aūt ē cha-
ritas scđm apl̄m. nec in hoc fit aliq̄ iniuria ꝓprio sacerdoti qꝛ p̄-
uilegiū meret̄ admittē q̇ ꝯcessa sibi abutitur ptāte. vt in. c. tuaꝝ
de priuil̄ in. c. licet de re. xi. q. iij. priuilegiū cū concor. Ad decimū-
nonū dicendū ꝙ speciale derogat generali et alie regule iuris nō
sunt vniuersaliter vere. sed in casibꝰ tenent et in casibꝰ nō q̇ casꝰ
aliq̄ñ exp̄mūtur in iure aliq̄ñ non Ad penultimū dđm est ꝙ veꝝ
est. sed subtrahere ꝓprio sacerdoti actū ꝯfessiōes audiendi q̄ñ nō
est opꝰ auditiōe extranei ceteris paribꝰ non est equū. Hec Han
de Gan. Ad vltimū dicēdū est ꝙ curati ꝑ eo nō dñt se opponere
eis si singula circa hoc statuta ꝯuauerint ꝙ si nō bñ pñt se eis op-
ponere ad manu tenēdū statuta eccl̄ie et p̄cipue ꝑ exq̇rēda veri-
tate si sine scādalo fieri p̄t alias nō vt dictū fuit in vltīa ꝯclusiōe
nec ꝓpt̄ hoc curat̄ male euenit saltē in futuro secl̄o. licȝ bñ aliq̄ñ

in hoc seculo ꝯtingat quod tñ quo ad vitā eternā eis nō nocet qꝛ
melius est pro veritate pati suppliciuȝ ꝙ̄ pro adulatione ꝯsequi
fff bñficium. xi. q. iij. nemo peritorum. Et tñ de isto. Quinto quero
nunq̇d si epus alicui dat licenctiaȝ alteri ꝯfitendi ex iusta causa
nihilominus necessaria sine licētia ꝓprij sacerdotis. Pone ꝙ non
vult rogare ꝓpriū sacerdotem et tamē si rogaret iste forte licētiā
non negaret. Quidam dixerunt ꝙ nccaria sit. Alij contra et hoc
verum est vt patet ex dictis quia etiaȝ epus est ꝓprius sacerdos
vt supra dixi. Ex istis iterum infero hic cōtra glosam ꝙ qui con-
fitetur priuilegiatis mendicātibꝯ non habȝ prius petere licentiā
a ꝓprio sacerdote qꝛ plus opaṫ licentia iuris scripti interueniēte
forma scdm quā mendicantes possūt ꝯfessiones audire. de qua in
cle. duduȝ. §. statuimus q̄ȝ simplex licētia epi. et tamē cū licentia
episcopi potest igiṫ. Et quia videṫ hoc papa dicere in. §. statui-
mus. qui ꝓpter hoc ꝯtemptus est de pñtatione eoꝝ epis facta q̇
etiam non facit aliquā mentionē de licentia ꝓprij sacerdotis quā
si voluisset p̄cedere vtiqȝ dixisset sicut ī alijs ar. C. de. caduc tol.
l. vna. §. fi. de decimis ad audientiā. et maxime facit in verbo li-
bere. vbi etiam hoc no. glo. Dicūt tñ aliqui ꝙ ante factuȝ ꝯsulāt
licentiā petere post non. Istud aliquibus non placet. qꝛ si tutus
est confitens eis et licenciatus per ius vt dictū est ad quid consu-
lenduȝ est in casu nō dubio ar. l. i. in fi. ff. de ac. emp. Preterea nā
aut sufficit petere et peticio est inanis cuiꝯ nō expectatur ꝯcessio
licet aliud sit in cōsilio. de arbitris. cum olim. de elec. cuȝ in veteri
aut requiritur obtentio et hoc esset priuilegium mendicantium
subijcere volūtati ꝓprij sacerdotis qd̄ non est de intentione iuris
raro etiam licentiam cōcederet illam p̄sbiter parrochialis et ita
priuilegium esset eis inutile De intentione ergo iuris est ꝙ in hac
potestate audiendi confessiōes accumulenṫ presbiteris parrochi
alibus Bene tñ verū est ꝙ decens est vt hoc faciat vel saltem se
in genere suo curato presentet anteqȝ sacramentū eucharistie re-
cipiat tamen ad hoc nō tenetur nec peccat si hoc non ex ꝯtēptu
sui curati obmittit facere vt patet ex dictis. Ex quo inferṫ po-
testateȝ fratrū pñtatoꝝ quo ad quid latiorem esse ptāte curatoꝝ
quibus non subditus eoꝝ ꝯfiteri non potest sine licenta ꝓprij sa-
cerdotis vt hic in textu. fratribus vero sic. cuius ratio est. quia
hij deputanṫ ꝑ ciuitatē et dyocesī. illi vero ꝑ ꝓrochias vt hic. Sȝ
diceres ex quo q̇s sine licentia ꝯfiteri pōt mendicantibꝯ nunq̇d
potest sibi diuersos eligere et sepius variare vt vno anno currat
ad fratres p̄dicatores alio ad minores. vel vno anno ad hūc alio

ad aliū. Dico ꝙ non si in fraudē faciat vt qꝛ sꝑ recidiuat et ita
verecūdaret redire ad priorē. vel quia sibi hoc anno magis gra-
ciosuꝫ querit non tamen nego quin absoluat. sed inconsulte agit
quia minus integra confessio minor etiaꝫ verecūdia et ita minor
satisfactio et perconsequēs maior pena futura. Et qꝛ is q̄ noscit
preteritā eius vitā melius sibi consulit q̄ꝫ is cui de nouo confitet
ar. de elec. a suis. Et hoc verum nisi isti quē de nouo eligit oīa sua
pctā p̄terita ꝯfiteat quod pōt vt sup̄ dixi. Sed si iusta causa no-
uum eligat vt qꝛ non hꝫ copiā prioris vel mortuus est vel nō est
pn̄s nec cito venturus. vel suspectū eum hꝫ ꝙ confessionem eius
reuelauit tunc tute sibi aliuꝫ eligit ar. C. de iudic. l. ꝓperandum
§. si aūt. de scdis nupc. c. penul. et fi. dummodo saltē in genere cō-
fiteatur p̄terita. Sexto quero an epūs reuocare valeat pn̄tatos
sibi fratres scdm formā. d. cle. dudū de hoc in parte dixi supra.
in cōclusione tercia. Et videt ꝙ sic. ff. de iudic. l. iudiciū. Sed cō-
trariū tenet. Jo. an. in. d. §. statuim⁹ sup ꝟbo cōcesserint nisi ex
causa hoc faceret. ar. c. decet de regu. iuris. li. vi. qđ credo verum
licet nihil in eos transtulisse censeatur quod non retinuerit etiaꝫ
si non dum vsi sūt ptāte concessa qꝛ ꝑ solaꝫ admissionē sūt effecti
quasi dn̄i ptātis illius. ar. c. i. de ꝓcuratoribus. li. vi. et qꝛ inuit⁹
tenetur concedere ergo nec volens ꝓ libitu poterit reuocare pro
hoc qđ notatur in. c. cum ex eo super ꝟbo septenniū de elec. li. vi.
ad hoc facit qꝛ licentiā pn̄tandi reuocare non potest epūs quod
est isto min⁹ vt notat in. d. §. sup verbo exigit ergo minus licētiā
audiendi quod est maius. Et idem Si ptās eoꝝ poneretur epis-
copalis delegata. qꝛ necessaria delegatio esset et non voluntaria
vt in. d. §. si vero. Et si dicatur nccario epūs causā sāguinis cō-
mittit. ne. cle. vel mo. c. fi. li. vi. et tamē pro libitu reuocat. vt in
d. l. iudiciū. Sed hec necessitas est ex parte ꝯmittentis. ista vero
ex parte cōmissarij. ibi eīn non tenetur sic ꝯmittere vt ꝯmissari⁹
habere valeat sine ꝯmissione secus hic. vt in. d. ꝟ. si ꝟo. reuocari
tamen pn̄t per generales et prouinciales eoꝝ q̄ est potius reuo-
catio exercitij q̄ꝫ ꝯmisse ptātis quā non hn̄t ab ipsis. statur etiam
et potius rōne obedientie q̄ꝫ debent fratres suis p̄latis q̄ auctō-
ritatis Et ideo si placeat ꝓuinciali vł ei⁹ successori vel superiori
eos restituere. vel si tēpus elapsū fuerit q̊ ꝓhibiti extiterūt pote-
runt ꝯfessiones vt prius audire nulla de nouo facta pn̄tatione.
Sic in sił dicimus de suspensis ymmo de solenniter degradatis.
not. Jo. an. in nouella. c. degradatio. in. fi. de penis. li. vi. Sicut
si fratres mortui essent et per miraculū suscitati. ar. notatorum

in l.ex hijs in fi.ff.de legib⁹.in.l.sed vos.ff. de acci.et obli.per glo
xxxij.q.vij.licite sec⁹ si ꝑ ep̄m reuocati essent ex causa qꝛ de nouo
p̄n̄tandi essent nisi ep̄us p̄n̄tationē coꝝ pro resumpta haberet qḋ
pōt cū prius eos vidisset. Causas aūt ex quib⁹ ep̄s eos reuocare
sicut ab initio eis ex causa licentiā posset denegare. vide sup̄.con-
ggg clusione tercia. ꝯꝯ. Quid si p̄n̄tatus fiat ep̄us poterit ne ꝯfessio
nes audire sicut prius in dyocesi in qua fuerit p̄n̄tatus. videtur
ꝙ non quia per suū supiorē reuocari non posset iuxta notata xvi
q.i.de monachis.liiij.dis.seruus.et qꝛ nō posset ibi sedere saluo
more maioꝝ.ff.de insti.et iuris.l.penul. Contrariū dici pōt per.l
maior dignitas.C.de dignitatib⁹.l.xij.p̄sertim.cū ꝑpter honorē
supuenientē non debeat si indigeat ꝯgrua sustentatiōe priuari qꝫ
forte ex auditione ꝯfessionū haberet. vt si titularis existat. iuxta
cle. in plerisqꝫ de elec. Non obstat rō prima qꝛ sufficit si ex causa
ꝑ ep̄m q̄ eū admisit valeat reuocari. Nec obstat ratio sc̄da quia
illud in ꝯtentiosa iurisdictiōe.sic.not.in cle.qꝫuis.de foro compe.
circa prin.ymmo ꝑprios suos subditos absoluere posset. Idem
et fortius ecōtra si p̄n̄tationis tp̄e fuit ep̄us ꝛ postea cedat.sicut
dicimus de filio per dignitatē sui iuris effecto.q̇ talis manet post
depositam admīstrationē. In aut.ꝯstitutio q̄ de dignitatib⁹.§.si
Coll'.vi. Et qꝛ vt frater nō vt ep̄us est admissus. Idē si tempore
admissionis fuerit prior ꝯuētualis p̄dicatoꝝ vel custos minoꝝ
et mō non sit. ar.de offi.dele.qm̄ ab.cū notatis in cle.et si p̄ncipal'
de rescrip.in glo.ij.q.fi. Cauere tn̄ debent tales ep̄i ne se putent in
casibus ep̄alib⁹ ptātē habere in subditos alienos ad quos cas⁹
se p̄n̄tatio non excedit. Septio quero an fratres p̄n̄tati et admissi
per ep̄m in aliqua dyocesi possunt audire et absoluere exemptos
vel aloꝝ ep̄oꝝ subditos ꝙ eius ep̄i a quo habēt licentiā. Et illa
questio presupponit aliā scꝫ an ptās fratrū deputatoꝝ ꝑ audiē-
dis confessionibus iuxta modū in cle. dudum traditū sit papa-
lis vl' ep̄alis Et videt̃ p̄mo ꝙ sit ep̄alis qꝛ eoꝝ ptās videtur depē
dere a potestate episcopoꝝ a quib⁹ tenent̃ petere humiliter vt de
licentia gracia et beneplacito eorundē possint audire cōfessiōes
eis confiteri volentium. vt in dicta cle.dudum.§. statuim⁹ igit̃
est episcopalis ymmo ipsi videntur commissarij episcopi et au-
ctoritatem ab eo recipiunt ꝑpter licentiā quam eis tribuit quia
omnia nostra facta facimus quibus auctoritatem impartimur.
de rescrip.cum aliquibus.de preben.c.si apostolice.libro vi. ergo
videtur ꝙ eorum potestas sit episcopalis. sed quia episcopi non
habent potestatem in exemptos neqꝫ in alios non subditos igit̃

nec fratres huius. naz episcopi non possunt fratribus cõcedere quod non habent. i. q. vij. dyabertũ de iuris patro. ꝙ autẽ. Scdo ad idem arguit sic. quia potestas fratruz est similis potestati curati nisi episcopi amplius eis tribuãt. vt in dicta cle. dudum. ꝟ. per huiusmodi aũt. Tercio ad idem episcopi possunt reseruare casus de quibus curati ante dictam clemeñ. duduz poterant absoluere. et talis reseruatio casuuz p̄iudicat fratrib⁹ vt ptz i glo. in verbo cõcessa quia per reseruationem certorum casuuz potest dictum priuilegiũ fratribus concessum accurtari per ep̄os. igit potestas eoꝝ solum videbatur ep̄alis. Incontrariuz ꝙ sit papalis quia illa potestas conceditur a papa per. d. cle. per consequẽs auctoritatem papalem potius sapere videtur ꝙ̃ episcopalem qz ex quo papa in d. cle. auctoritatẽ suã impartit illis fratribus vt confessiones audiant et alia de quibus ibidem dicit faciant. per consequens illa auctoritate pape fieri videntur ex dicta ratione quia omnia nostra facta facim⁹ ꝛc̃. Ad hoc. de transac. c. i. de elec c. significasti. de offi. or. irrefragabili. in fi. de hereti. c. ne aliqui in fi. li. vi. Si igitur eoꝝ potestas censeri debet papalis igitur cõplectitur etiam exemptos. Solutio scd̃m Guil. in. d. cle. Isti fratres ꝓprie nõ sunt ordinarij nec delegati respectu eis ꝯfitentium nec obligatur aliquis confiteri eis. sed volẽtes eis ꝯfitere audire possunt in verbo. si vero idem. eoꝝ tamẽ potestas potius est papalis ꝙ̃ ep̄alis. ex quo ꝯstitutio illius cle. dudum est quedã graciosa et specialis prouisio pape in fauorem aĩarum inducta. Vñ sicut ꝓuisio papalis penitenciarie cunctis tam exemptis ꝙ̃ non exemptis clericis vel laycis ꝓuidet. sic etiã dicta cõstitutio cũctis videtur ꝓuidere. Ex quo sequit solutio principalis questionis ꝙ fratres predicti possunt audire confessiones exemptorum siue regulares siue seculares. et etiam aliorum qui etiam non subsunt episcopis qui eos ad audiendum confessiones admiserunt. nec sunt de ciuitate vel dyocesi in qua deputati sunt Ex quo sequitur scd̃m hanc opinionez ꝙ etiã studẽtes aliene dyocesis seculares. siue reg̃lares pñt siue sint exẽpti siue nõ ꝯfiteri illis fratrib⁹. Et in illo secundũ hanc opinionẽ lacior est potestas eoꝝ ꝙ̃ curatorum. Et in alio quia curati solum homines sue parrochie absoluunt sed isti homines tocius dyocesis in qua deputantur Et hoc tenendo respondetur ad contraria. Ad primuz dt̃ Guil. ꝙ istud de petenda licentia ab ep̄is per ip̄os fratres fit ad quandam reuerẽtiã et cõpensationez subiectiõis et in memoriã naturalis vinculi qd̃ est inter ep̄m et ei⁹ subditos. et hoc ꝓpt vestigia ꝛ reliq̃as

subiectiōis qua subditi subsūt suo epō naturaliter hoc est de iure
ɔmūi. que subiectio quo ad alia adhuc remanet. Sil'r ē in liberto
cui decedenti patronus succedit ꝓpter vestigia seruitut' Insti. de
successi. liber. §. sed nr̄a p̄lati enim ɔcedendo licētiā fratribus de
qua supra faciunt de necessitate v̄tutē. quia si denegant licentiam
illa cle. dudū nihilomin⁹ eis illā ptātez concedit. et sic p̄lati p̄bēt
nudū ministeriū in concedendo licentiā huiusmōi. sicut minister
in baptisando. i. q. i. sicut Ad aliud cum dicebat ꝙ ptās fratruz
videtur dependere a volūtate p̄latoꝝ licentiā p̄dictā ɔcedētib⁹
dicit Guil. ꝙ hoc ꝓcedit respectu vberioris ptāt' in ip̄os fratres
transferendi in casib⁹ reseruatis. ita vt ip̄i fratres deputati pos-
sunt absoluere in casib⁹ episcopalib⁹. sed respectu ptātis audiēdi
ɔfessiones volentiū eis ɔfiteri dependet a dicta cle. Ad aliud cuz
dicebatur epi possunt sibi reseruare casus de quibus curati ante
promulgationē dicte clemen̄. poterāt absoluere. et huiusmōi re-
seruatio p̄iudicat fratrib⁹ ⁊c̄. Rn̄det ꝙ ptās illoꝝ fratrū potest
limitari per p̄latos qui p̄dictā licentiā cōcedūt reseruando sibi
aliquos casus antea nō reseruatos quo ad subditos p̄latoꝝ tātū
non quo ad alios. q2 ip̄oꝝ fratrū ptās non terminat' in subditis
epōꝝ tantum. sed ip̄i quoscunqȝ ɔfiteri volētes audire possunt
prout iam dictū est. Paulus vero in dicta cle. §. statuim⁹ tenet ꝙ
fratres p̄dicti audire pn̄t ɔfessiones illoꝝ tantum q̄ subsūt epis
a quib⁹ ipsi fratres habent licentiā. sed alioꝝ illis p̄latis seu epis
non subditoꝝ ɔfessiones audire non pn̄t etiā si sint in loco scilicz
episcopoꝝ q̄ dant p̄dictis fratribus licentiam. Et hoc tenet ipse
ꝑ textū ibi ɔfessiones subditoꝝ suoꝝ sibi ɔfiteri volentiū Ex quo
ergo tex. dicit subditoꝝ suoꝝ scz epōꝝ qui p̄dict' fratribus dant
licentiam infert ip̄e. Paulus. igit' non possunt audire subditos
alioꝝ. Et sic nec pn̄t audire studētes aliene dyocesis nisi illos qui
habēt licentiā studendi. Hij en̄ intelligunt' habere licentiam ad
om̄ia sine quib⁹ illud non potest fieri vel sine quibus studiū suuz
comode explere non pn̄t Ad hoc facit. c. p̄terea. de offic. dele. vel
nisi studētes haberēt licentiā a sup̱iorib⁹ citra papā. aut a peni-
tenciario pape vt possint sibi eligere ɔfessorez tales poterūt istis
fratribus ɔfiteri. Alias aūt tales fratres nō possūt absoluere po
tissime exemptos vel alioꝝ epōꝝ subditos scd̄m opini. Pau. Sz
si studentes sunt p̄lati etiā inferiores epis exempti tūc tales hn̄t
a iure licentiam eligendi sibi ɔfessorē quē volunt. per. c. vl. infra
eo. ti. Sed quicq̄d si tales studentes siue scolares nō sunt curati
ad studiū a suis epis licenciati. Circa hoc multi volūt esse scru-

puloſi tñ ex generalibꝰ ſtudioꝝ priuilegijs ſcolares in ſtudijs ex-
iſtentes a partibus ſe abſentant de licentia pape qui eſt omnium
ꝓprius ſacerdos vt dictũ eſt q̃ ſola licentia ſufficit in ſtudentibus
et ſcolaribus non curatis licet in curatis vltra hanc licentiã ge-
neralem etiã licentia epi requiratur de priuil. cum de diuerſis li.
vi. Et hec vera ne dum ſi ad minimũ tempus conducũt domos
ſed etiam ſi minimo tpe in ſtudio ſint manſuri dummodo tamen
cauſa ſtudij ſint ibidem. Dico tamẽ ꝙ epiſcopus loci ſtudij non
poteſt nedum a ſententia homĩs ſed nec a ſentencia canonis ab-
ſoluere ſtudentem forenſem q̃ incurrit ratione delicti facti in ꝑ-
tibus licet a peccato eum abſoluere poſſit excõmũicatione tamẽ
prius ſublata notat. Car. de tempo. or. eos. li. vi. Quod approbat
Guil. de mon. lau. in dicta. cle. dudum. §. ſtatuimꝰ et eſt tucius
ſcdm̃ Man. Woyck hic. Sed adhuc circa ꝯfeſſionẽ religioſoruꝫ
eſt dubium an fratres p̃dicti poſſint audire ꝯfeſſiões religioſoꝝ
qui ſcdm̃ ſtatuta ſui ordinis debent ꝯfiteri ſuo p̃lato. Solutio ad
hoc dicendũ ſcdm̃ glo. in dicta cle. que incipit forte et tenet ꝙ nõ
quia ex quo illis religioſis ſtatuta religionuꝫ ſuoꝝ prohibent ne
ꝯfiteantur alijs q̃ ſuis p̃latis perconſequens non habet locum
in eis ꝯſtitutio dicte cle. ratio quia non hñt nolle vl' velle de elec.
ſi religioſus li. vi. etiã in eligendo ꝯfeſſorem. Ad hoc xvi. q. i. c. i.
de ſtatu religio. cle. ne in agro. §. ſane non poſſunt ergo dici volẽ-
tes qui velle vel nolle non hñt. et ſic etiam in eis locũ non habet
tex. cle. dudum in verbo. volentiũ ſibi ꝯfiteri. Et hoc forte poſſet
dici veꝝ de talibus ſtatutis que eſſent condita auctoritate pape
vel epiſcopi loci quia alias non videt̃ ꝙ religioſus p̃latus cõceſ-
ſionem iuris poſſet reſtringere ꝓpria auctoritate. qr inferior non
p̃t claudere manũ ſupioris. facit. c. inferior. xxi. di. Ad hoc vide
not. in. c. q̃ reſiſtit. xi. q. iij. Octauo quero an ꝓuinciales p̃dicatoꝝ. bbb
vel miniſtri minorum ſeipſos valeant pñtare. non puto ꝑ textũ.
§. ſtatuimus quia ſeipſos eligere vel approbare non poſſunt. qđ
exigit cle. in verbo ac deinde. de inſtitucioni. c. fi. cuꝫ concordan.
de elec. cum in iure. non ergo audient niſi prius ſcꝫ ad p̃laturas ꝓ-
moti fuerint preſentati fuiſſent vt ſup̃ dixi. Nunq̃d dictus. §.
ſtatuimꝰ tollit omnia ſtatuta ſcdm̃ ꝙ in quibuſdam dyoceſibus
erant facta ꝙ ſub certa pena nullus dictis fratribꝰ ꝯfiteretur vl'
an ſtet adhuc Et videtur ꝙ ſic per. c. i. de conſtitu. li. vi. Tu dic
contrariũ per notata ibidem quia tale ſtatutum ius comũe con-
tinebit. et licet pena non eſſet de iure ꝯmuni tollitur tamẽ prin-
cipali ſublato. C. de vſur. l. eos. Sed diceres an ſuſpectos ꝙ non

fint presentati valeat episcopꝰ arcere ꝙ de presentatione sua fidē
faciant. videtur ꝙ non per. l. cogi. C. de peti. hereditatis. ij. q. v.
§. i. et quia sūt exempti Cōtrariū puto. ar. c. ordinarij de offi. or.
li. vi. c. personas. de appel. de procura. ex insinuatione. vertitur
enī periculum animaꝝ epō cōmissarum. vnde et videtur ꝙ rōne
cuiusdam quasi cure quam obtinent subsint epō quod ad illud
ar. notatoꝝ ꝑ glo. et doc. de statu monach. ꝙ dei de cele. mis. cle. si
Sed melius dicas ꝙ cohercebit eos per indirectum cohercēdo
subditos ne ipsos accedant. etiā per censuram. de vsu post mise-
rabilē. decimis. de terris. ymmo hec digne poterit esse vna causa
vt epūs reuocet oīez ptātē si quā hn̄t nisi se doceāt pn̄tatos et sic
populū p̄muunire. Sꝫ quō ꝓbabūt an lr̄is epi ꝓbare debēt. ꝙ sic
videt̄. C. de mandatis priui. l. vna. xxvij. di. nobilissimus cū no-
tatis. Sed dic ꝙ sufficit ꝙ tā licētiā pn̄tandi ꝯcessā q̄ nihilominꝰ
p̄sumit̄ ex pn̄tatione. quā ipsaꝫ pn̄tationē ꝓbent qualitercunqꝫ
ij. q. i. nos in quemqꝫ. vel per diuturnū vsū non clamdestinū cuꝫ
iuramēto vel alia ꝓbatione semiplena. Sufficit aūt pn̄tationeꝫ
ꝓbare licꝫ nō ꝓbetur admissio vl̄ repulsa nisi in ꝯtrariū alleget̄
et probet̄ repulsa iusta de cā. ꝓ tex. d̄ §. statuimꝰ. Sꝫ pone p̄latꝰ
eoꝝ obtinuit licētiā duodecī pn̄tandi q̄s sibi pn̄tatos epūs omēs
repulit sine causa. nunq̇d p̄latꝰ electos per eū valeat variare nu-
mero tn̄ semp eodē manente videt̄ ꝙ sic ꝑ l. ꝓponebat̄. ff. de iudic
Sed ꝯtrariū verū est q2 hij soli pn̄tati reiecti et non alij recipiūt
a canone ptātē. Vnde nec in locū mortuoꝝ vl̄ impeditoꝝ vl̄ sibi
non placentiuꝫ alios poterit surrogare sine noua pn̄tatione per
dictū. §. statuimꝰ in v̄. si vero multominꝰ poterit mutare admis-
sos. cū omēs taꝫ isti. qꝫ illi sub certa forma et nō sine illa recipiūt
ptātē. ar. ff. ad exhibēdū. l. iij. §. ibideꝫ. Sed adhuc circa ꝯclusio-
nem terciā supra positā dubitat̄. duo requirit cle. vt p̄lati petāt
licentiaꝫ pn̄tandi et postea eligant et pn̄tent. nunq̇d epūs ꝯcessa
licentia pn̄tandi poterit habere pro pn̄tatis quos electurus est
vel elegerit p̄latꝰ eoꝝ ꝙ nō possit videt̄ ar. bo. in. c. is cui de offi.
dele. li. vi. ratio q2 pn̄tatio fit vt epūs visis ꝑsonis electis ⁊ eaꝝ
moribꝰ et etatē causaꝫ habeat admissionis vel repulsionis eaꝝ in
quo voluit cle. epoꝝ subditis ꝓuidere Iteꝫ incerta ꝑsona nō p̄t
approbari vel admitti. de rescrip. Ad hoc de arbitris innotuit.
Item quia due cople requirunt̄ ergo non sufficit alteruꝫ Insti.
de heredi. insti. §. pe. not. de rescrip. cij. Ad hoc facit ꝙ not. Io.
an. in. d. §. statuimꝰ. sup v̄. pn̄tari. ꝑ quā notā etiaꝫ ptꝫ. ꝙ nec in
lr̄is nec ꝑ nūciū poterūt pn̄tari Et hec ps essꝫ tutior vt dixi circa

dictā ꝯclusionē Sꝫ male seruat tam ꝑ fratrū ꝑlatos q̄ petita licē
tia eligūt nec p̄ntant et sic electos p̄ntatos appellant et male q̄ꝫ
per ep̄os q̄ hunc morbū sciētes ꝯcessa licētia nō iubēt electos sibi
ꝑsonaliter p̄ntari. Satis tn̄ puto ꝙ rōnabili de causa possit ep̄us
electos vel eligēdos pro p̄ntatis habere si fidem adhibeat ꝑlato
ꝙ non elegerit vel eligat inutiles vel indignos. xciiij. di. valde.
vt si dyocesis esset magna et electi vel eligendi. ep̄m accederent
difficulter. Idem si eos nosceret. qꝛ nec notus examinant̄. xlvij.
di. de. Petro. cū notat̄. xxiij. di. qui ep̄s. et notus sine probatiōe
recipit̄. de regu. ad ap̄licam Inuito tn̄ ep̄o nō p̄nt ꝓ p̄ntatis ha-
beri etiā si subsit aliqua ex iustis causis. licet ip̄o inuito q̄nqꝫ ha-
beant̄ pro admissis. vt in. d. §. statuim⁹. in ver. si vero. Censetur
aūt inuitus nisi ꝓbetur volūtari⁹. ff. de seruitu. vr. pre. l. inuituꝫ
ff. de ꝓcu. l. filius. §. inuit⁹. Et ideo caueant ꝑlati eoꝝ de morbo
q̄nqꝫ consueto ne sola ꝯtenti sint licentia p̄ntandi sed etiā electos
faciāt ꝑsonaliter p̄ntari. Ecōtra aūt sufficit sola p̄ntacio electoꝝ
per eos facta qui petere hn̄t licētiā p̄ntandi licet ip̄aꝫ nō petierit
dūmō p̄ntati ꝑ ep̄m admittant̄. vt sic duo extrema scꝫ licentia et
p̄ntatio ꝯcurrant in pūcto admissionis. Sicut in sil̓i ꝯcurrunt sil̓
citatio et p̄ntie exhibitio in eo q̄ se sine citatiōe p̄ntat. not Archd̄
xci. di. ꝓposuisti. et qꝛ admissio v̄tualiter licētiā ip̄aꝫ includit et p̄-
sentando ꝑlatus eoꝝ facto licentiā ipsam petit. qꝛ illud facit ad
qd̄ erat licentiā petiturus qd̄ magis est q̄ v̄bo. de appella. dist.
ij. Nono quero ep̄us reseruat sibi aliquē casum poterūt ne mē- iiii
dicantes in isto absoluere sicut prius. videt̄ ꝙ sic qꝛ exempti sūt
Contrariū tenet. doc. in glo. c. dudū. et est verū maxie si iurisdi-
ctio et ptās eoꝝ est ep̄alis. Et idē si ponunt̄ nudi ministri. quia
alias reseruatio modici esset effect⁹ et p̄clusa esset ep̄is in effectu
reseruandi ptās. cum in casib⁹ illis ꝓ popl̓o soli sufficerent mē-
dicantes. Item maior esset eoꝝ ptās q̄ꝫ curatoꝝ ꝯtra dicta. Itē
licet fratres sint exempti non tn̄ ꝓchiani quo ad oīa de priuil̓.
ex ore. e. ti. ꝑ exemptionē. Item si ep̄i possint restringere ptātem
ordinariā subditoꝝ. forti⁹ extraordinariaꝫ q̄ min⁹ est fauorabilis
vt sup̄ dixi Idē dico si ꝯsuetudo casū aliquē faceret ep̄alē qꝛ locū
respicit et ius facit C. q̄ sit lōgeua ꝯsuetudo. l. ij Vn̄ ⁊ ꝯsuetudo
patrie ligat fiscū et dn̄m fre q̄ exēptus ē. vt not. Insti. de iure na-
turali. gē. ⁊ ciui. §. ex nō scripto. fortius ergo alios exēptos. ⁊ qꝛ
vt dictū ē ꝓchiani nō sūt exempti. Hec aūt reseruatio dꝫ fieri
iusta de causa et sine fraude. qꝛ nec curatis nec fratrib⁹ ius comi-
minui debet in. c. indultū. de regu. iur̄. li. vi. Et si ep̄us oēs casus

vel excellēter multos reseruaret p̄sumeret de fraude. maxie si tūc in casibus illis solis secularib⁹ ꝯmittēt vices suas Ecōtra antē si ep̄us in aliquib⁹ casibus sibi reseruatis a iure etiā om̄ib⁹ curatl ꝯcederet ptātē. nō ꝓpter hoc fratres possent absoluē in eisdez vt dixi sup̄ in ꝓpositione ꝯclusionis quarte qꝛ in hijs curati auctoritate episcopi nō ꝓpria fungerent̄ nec ip̄i sed ep̄s absoluere censetur cui nō parificat eos clemētina. Hoc ꝓbat̄ ꝑ dictā cle. in §. statuim⁹ in fi. qꝛ ista ptās nō a iure sed ab hoīe esset ꝯcessa curatis ergo nō extēderet se ad fr̄es. Et hoc indubitatū est si cuilibet eoꝝ hāc ptātē singl'ariter ꝯcederet et seorsū. Idē si oībus et vniuersis ne dum fratres expresse excludendo sed etiam tacite p̄tereundo. ar. ff. de pactis. l. in traditionibus. C. mandati. l. in re. mādata. nec conqueri possent fratres cum de iure ipsorum nihil diminueret nec augere tenet̄. Itē hoc indubitatū est si ad certuz tempus concederet. Idē si sine p̄finitiōe tpis qꝛ ꝑsonalis ꝯcessio foret nec successorē astringeret. de transac. c. veniens et ideo ipsis nō censet̄ ꝯpetere iure suo. Ex quo sequit̄ ꝙ per obliquū ꝑpetuo vl' ad longū temp⁹ possent hijs casib⁹ frustrari puta si multi ep̄i post inuicē sic facerent quibus de directo nō possent Secus enim forsitan si ex statuto ꝯsuetudine vel p̄scriptione plebani in aliquo p̄dictoꝝ casuū ptātē haberent tūc em̄ fratres in hijs casib⁹ absoluere possēt vt plebani. qꝛ hoc appellatiōe iuris ꝯtinet̄. in. d. §. porro. et qꝛ tūc plebanis ꝯpeteret iure ꝓprio ergo et fratrib⁹ ꝯpetit. Nec obstat ꝙ statuta ⁊ p̄scriptiōes stricti iuris sūt vt sic ad alias ꝑsonas nō extendant̄ qꝛ nihil acq̄rit̄ curatꝰ sed cure quā in hac parte vl' saltez cui⁹ priuilegiū fratres habent. nec obstat ꝙ dictio a iure anallaga est vt pro se posita sumat̄ ꝓ significato suo famosiori videlicet ꝓ iure ꝯmūi. Insti. de iure naturali gen. et ciui. §. sed quociēs cum notatis. s. e. significauit in prima glo. quia diuersis respectibus diuersa eius significata sūt famosiora vt patet ex notatis doctoꝝ. de multiplici acceptiōe hui⁹ termini ius in prohemio decretaliū ꝑ Wil'. in ꝓhemio cle. Ex q̄b⁹ sequit̄ ꝙ nec ep̄s posset in tali statuto nec curati possent p̄scribēdo excludere mēdicantes quāq̄ʒ soli hoc iure vsi fuissent cuz hoc ipso quod curatꝰ ꝯpetit iure suo ꝯstitutio extendat ad fratres vt ibi quā extensionē ep̄s et curati tanq̄ʒ inferiores impedire nō possēt ꝙ āmodo se naturalit̄ dilatāti. nisi forte cū fratres vti vellēt ꝓhibiti cessassent. ff. de seruitu. vꝛ. pre. l. hec via Et q̄d supra dixi de statuto ꝯsuetudine vel p̄scriptione idez satis credo de priuilegio per sedem ap̄licam curatis dato. vel per ep̄m cū ꝯsensu capituli

Idem de concessione epi sine pfinitiõe tpis facta p sedē aplicam
et certa scia ꝯfirmata q̃ oia iuris apositõe cõtinētur. vñ ꝯtingūt
etiam mēdicantes. Venio mõ ad terciā et vltimā partē capituli
vbi hec est lr̃a. Sacerdos aūt sit discretus et cautus vt more pe⸗
riti medici supinfundat vinū et oleū vulneribus sauciati. diligē⸗
ter inquirens et pctõꝝ circūstantias et peccati. Quibus prudē⸗
ter intelligat quale debet ei ꝯsiliū pbere et cuiusmodi remedium
adhibere diuersis experimētis vtēdo ad sanādū egrotū. Caueat
aūt omnino ne verbo aut signo ne quouis modo alio ꝓdat aliq̃⸗
tenus peccatorem. Sed si prudentiori consilio indiguerit illud
absqȝ vlla expressione persone caute requirat qm̃ qui peccatū in
penitencionali iudicio sibi detectuȝ presumpserit reuelare nõ solū
a sacerdotali officio deponendū decernimꝰ. verūetiā ad agendaȝ
ppetuam pñiaȝ in artū monasteriū detrudendū. Ad euidentiam
et intellectum huiꝰ lr̃e quero pmo qualis debȝ esse confessor. Ad kkk
hoc dico ꝙ sacerdos cui pctõr ꝯfiteri debȝ. habere dȝ maxīe tres
qualitates videlicet iusticiā sciaȝ et discretionē. Prima qualitas
ꝯfessoris dr̃ iusticia. Ad hoc em̃ ꝙ penitens inueniat graȝ in con⸗
spectu dei debȝ querere ꝯfessorē iustū ⁊ bonū virtuosū et ꝯscientie
securū. q2 q̃uis sacerdos existēs in pctõ mortali dūmodo nõ sit
suspensus notorie possit ꝯferre sacramenta. Cuius ratio est quia
immūdicia sacerdotū non polluit sacramenta. i. q. i. in. c. dictum
est in. c. dñs vbi dr̃. Dñs declarauit in vno cetu hominū eadem
sacramenta sumentiū non obesse mundis aliquoꝝ immūdiciam
Attamē necesse est ad hoc vt penitens a ꝯfessione recedat bene
purgatus mundatꝰ et instructꝰ ꝙ inueniat ꝯfessorē ꝯsciētia pre⸗
ditum vita ꝓbatū sctītate ornatuȝ. qđ probo tripliciter. ratione
auctoritate et exemplo ¶ Primo sic ille debet esse bone deuote et
honestte vite cuius ministerio iustificant̄ impij reconciliant̄ rei
purgantur infirmi ceci atqȝ leprosi atqȝ resuscitant̄ mortui. Sed
tales sūt sacerdotes curati. ergo dn̄t esse bone ⁊ honeste vite Vñ
Aug. sup ps. xxvi. sermone ait Talem oportet esse dñi sacerdoteȝ
vt quod populus pro se apud deū nõ valet ipe pro nobis mereat̄
quod poposcerit impetrare. q2 scriptū est. Si pcāuerit populus
orabit pro eo sacerdos. Si aūt sacerdos peccauerit q̇s orabit ꝓ
eo. quasi diceret nemo. Preterea ille dȝ esse bone et honeste vite q̇
vicem gerit cristi in terris. qui arbiter est et medius extitit inter
pctõrem et deum. Sed talis est sacerdos q̇ quicq̇d in foro peni⸗
tentie ꝓnūciat claue non errāte deꝰ ipse in consistorio celesti auc⸗
toritate sua ꝯfirmat dicēte dño. Mathei. xvi. Q̇dcūqȝ ligauri ⁊c̄

ergo debet esse bone et honeste vite. Item sacerdos in ꝯfessione
dꝫ animas instruere docere arguere et a pctō reuocare. Sꝫ malꝰ
et pctīs inuolutꝰ quō ista facere poterit Iuxta illud Eccl'iastici
xiiij. Qui sibi neqꝫ est cui alij bonus erit. de anima sua modicū cu-
rans de aliena multominꝰ curabit. Ex quo fiet ꝙ male dispositꝰ
accedens ad ꝯfessionē multominꝰ bene dispositus a ꝯfessiōe re-
cedet. Amplius quō audebit aliū arguere de crimine. de quo ipe
conscius est cū dicat. Ihero. in transitu suo. Quō p̄dicabit aua-
rus de paupertate. luxuriosus de castitate. inuidus de charitate
quasi diceret non est possibile. et impenitens quō eius obtpabit
imperio quem scit dei mandatis non obtpare. Nam Lactan. in
iij. di. iusti. aduer. gen. ait. Qui docent tantū et non faciunt ipi p̄-
ceptis suis detrahunt pondus. Quis em̄ obtempet cuꝫ ipsi p̄cep
tores doceant non obtpare. Debet ergo confessor esse bone vite
quia scd̄m Lactan. in. iiij. p̄dicti hoīes malūt exempla qꝫ verba
qꝛ loqui facile est omnibꝰ. p̄stare vero difficile. Scd̄o hoc idē p-
batur auctoritate. Dicit̄ em̄ de ꝯfessoribꝰ. i. Petri. iiij. Sicut boni
dispensatores multiformis grē dei. Et. i. Cor. iiij. in p̄sona con-
fessoꝝ et sacerdotū. ait Sic nos existimet hō vt ministros christi
et dispensatores ministerioꝝ dei. Et Aug. in li. de. pe. Et habet̄
in c. qui vult de peni. dis. vi. Sacerdos itaqꝫ cui oīs offertur pec
cator. ante quē statuit̄ om̄is languor in nullo eoꝝ sit iudicandus
que in alio iudicare est promptus. iudicans em̄ aliū qui est iudi-
candus seipsum condempnat. Cognoscat ergo se et purget in se
quod alios videt sibi offerre. In hoc patentissimū est crimē sacer
dotū et vltra modū detestabile. qui nō prius se iudicant et alios
ligant. Et in li. l. omel'. ome. xvi. idem ait. Si sacerdotibꝰ grāde
p̄iculuꝫ est aliena pctā nō arguere. quādo p̄iculosior erit propria
noluisse corrigere. atqꝫ ea non solum nō emēdasse. verūetiā defen
disse et defendendo cumulasse. Et ideo illic erit inextinguibilis
concrematio quicq̄d hic medicabilis satisfactio quicq̄d hic salu-
tifera dissimulauerat sanare cōuersio. Et in li. ij. contra petilianū
vt sit vnusquisqꝫ verus sacerdos oportet vt non solo sacramēto
sed iusticia quacunqꝫ induatur. sicut scriptū est. Sacerdotes tui
induantur iusticia ⁊c̄. Nec solum debet esse sctūs confessor sed in
sanctitate solidus et firmatus propter ea q̄ audit in confessione.
Ideo Bern. sup Cañ. sermōe. xviij. ait. Tu frater cui firma cha
ritas nō dū est sed adeo tenera et arūdinea vt oī cedat flatui qua
fronte aliena vulnera curare aut ambis aut acq̄escis. Noli esse
nimis iustꝰ sufficit tibi si diligis p̄ximū sicut teip̄m Nō em̄ salut̄

De penitencijs recipiendis

primi debes querere in solutis ꝓprie detrimentuȝ. Propterea ab
illo qui est in pccato mortali recipere sacramēta quisqȝ nō debet
neqȝ ad eoꝝ ministrationē inducere nisi qñ necessitas aut p̄lat⁹
vrgeret eo ꝙ alter sacerdos haberi non possit. Cuius ratio est q̄r
scd̄m Duran. et sctm̄ Tho. in iiij. di. xxiiij. Quicunqȝ in mortali
crimine executioneȝ alicui⁹ ordinis operatur mortaliter peccat.
Et ex consequēti qui ad hoc eum inducit sil'iter in eodeȝ crimine
cadit. ap̄lo testante qui ad Ro. i. ait. Non solum qui faciunt ea
sed etiam qui ꝯsentiunt facientibus digni sunt morte lxxxvi. di.
facientes. ij. q. i. notum. de offi. del'. c. i. Tercio hoc idem ꝓbatur
exemplo dn̄i. Jo. viij. de peni. dis. vi. c. qui vult. Nam dum falsi
pharisei suā sapientiam suis insidijs capere cupientes mulierem
adulteram adduxissent ad eū dixit eis Qui sine peccato est vr̄m
primus in eam lapidē mittat. et quia om̄es cognouerunt seip̄os
in peccato esse nullus eam lapidare p̄sumpsit. Ex quo datur in-
telligi ꝙ qui vult alios corrigere et eis penitenciā iniūgere prius
ab omni peccato mortali se debet mundare. Talem igitur tibi
elige sacerdotē vt possis a confessione bene mundatus recedere.
Caueant tm̄ qui confiteri volunt ne fiant ꝯfessoꝝ iudices curiosi
sed eis tm̄ sufficiat non ꝯspicere malā vitam expresse. Secunda
conditio confessoris dicit̄ scientia. debȝ em̄ cōfessor esse sufficiēter
scientificus et doctus vt habetur in isto. §. et glo. sup̱ verbo sa-
cerdoti. et in glo. sup̱ verbo ꝓuidum ne pro dilatione. de. pe. et
re. ꝙ ꝓbatur etiam rōne auctoritate et exemplo. Primo rōne sic
Judiciaria nanqȝ potestas hoc expostulat vt quid iudicare debȝ
agnoscat. Cū aūt ꝯfessor sit iudex sp̄ualis cognoscere debȝ quod
iudicat Ideo Augu. in d. c. qui vult de pe. di. vi. ait. Caueat iu-
dex sp̄ualis vt sicut non commisit crimen nequicie ita non careat
mūere scientie. oportet em̄ vt sciat cognoscere quod debeat iudi-
care Judiciaria em̄ potestas hoc expostulat vt quid debeat iudi
care discernat. Vnde glo. sup̱ ver. sciat ait. ꝙ ignorās iudex esse
dicit̄ nisi habeat peritiā et experimenta causaꝝ. vt in Auten. de
iudi. in prin. Coll'. vi. Preterea ad sacerdotes ꝑtinet instruere
subditos suos in lege iuxta illd̄. Aggei. ij. Interroga sacerdotē
legē. sed null⁹ artē aliquē docere p̄sumit nisi pri⁹ ip̄e didicerit. vt
in. c. cū i mgr̄m. de elec l. di. c. ordīatos. lxi. di. c. miseꝝ. xvi. q. i. c
si clericat⁹ Difficilior aūt ars nll'a ē aīaꝝ regimīe ꝛ ꝯsciaꝝ examīe
vt i c. cū sit de eta. et q̄li. or. Ptȝ g̊ ꝙ nl'l⁹ sacerdos dȝ p̄sumē alios
in ꝯfessiōe docē nisi pri⁹ didicerit. vn̄ Gre. li. i. pastoralis. c. i. ait
Nulla ars doceri p̄sumit̄ nisi pri⁹ interna meditatione discatur.

Capitulum Quartum

ab imperit? ergo pastorale magisteriū qua temeritate suscipitur cuꝫ sit ars artiū regimē aīaꝝ. Scđo idē ꝓbatur auctoritate Naš ij. Paralꝰ. xix. in figura sacerdotibus ꝯfessorib⁹ dicitꝰ. Videte qđ faciatis. non enī hoīs exercetis iudicium sed dei. et quodcūqꝫ iudicaueritis in vos redundabit. sit timor dñi vobiscum. et cuncta cum diligentia facite. Et Leui. x. dixit dñs ad Aaron. Preceptū est sempiternum in generationes vr̄as. et vt habeatis scienciam discernēdi inter sctm̄ et ꝓphanū. inter pollutū et mundū docentesqꝫ om̄es filios israhel legittima mea. Item Mathei. ix. dixit. Cristus discipulis suis. et ꝯsequēter oīb⁹ sacerdotib⁹. Vos estis sal terre. ꝙ si sal euanuerit in quo salietur. Propterea Augustin⁹ in dicto. c. q̄ vult ait. Qui vult ꝯfiteri pctā sua vt inueniat grāꝫ querat sacerdotē scientē ligare et soluere ne cum negligēs circa se extiterit negligatꝰ a deo q̄ eū misēditer monet et petit ne ambo in foueam cadant vt ptꝫ Mathei xv. Luce vi. xxxviij. dis. ꝙ ipsis de renunciatio. c. post translationē. et in dicto. c. cum sit. de eta. et quali. or. Confessor enī scđm Duran. quotiens se ingerit. ad confessiones audiendas tociens offert se ad rn̄dendum de pctīs mortalibus et p̄ceptis. de cōtractib⁹ et vsuris de restitutionib⁹ ⁊c̄ debꝫ itaqꝫ habere scientiā saltē ꝯpetentē. vocatꝰ aūt ꝯpetens que necessaria est ad executionē cuiuscūqꝫ ordinis. Vnde inquātum sacerdos deputatus est ad celebrādū diuinū officiū tenetꝰ tantuꝫ scire de grāmatica ꝙ sciat v̄ba ꝓferre ⁊ intelligat saltē lr̄aliter ea que legit. Inquantū vero est minister sacramētoꝝ tenetꝰ scire que sit debita materia vel forma cuiuslibet sacramenti et modū recte dispēsandi singula. In quantū vero doctor est tenetur scire fidei rudimēta. Inquantū vero iudex est in foro conscientie tenetur scire et discernere inter lepram et lepram saltē in illis pctīs q̄ sūt omnibus notoria et penitentē ad saluteꝫ dirigere. In alijs vero pctīs de quib⁹ et sapiētes dubitāt sciat dubitare et ꝯsiliū supioꝝ querere. Debet et scire que sint mortalia q̄ capitalia saltē in ꝯmūi et que venialia in genere. Et ꝙ alia penitentia dꝫ imponi pro illo alia pro alio. Debet etiā scire ad que potestas sua se extēdit. alias in periculū anime sue et confitentis audiret ꝯfessioneꝫ Debꝫ enī scire casus ep̄ales reseruatos in quib⁹ ꝯfitentes sūt ad episcopū remittendi. Quos notat Hostien̄ in summa. de pe et re. §. iiij. v̄. cui ꝯfitens Notantꝰ aliq̄ in. c. si ep̄us de pe ⁊. re. li. vi. Et laci⁹ eos notat Speculator in quarta parte circa. fi. de pe. et re. §. vi. v̄. priuata aūt penitētia. Ego de hijs remitto dn̄os curatos ad statuta synodalia dyocesis. Pataniesis vbi etiam reperient casus

papales reseruatos. Accipe tñ hanc doctrinã circa casus reseruatos q̄ oñia crimina q̄ de consuetudine aut statuto synodali alicuius dyocesis epõ reseruanẽ dicũtur casus reseruati. Et in omnibus p̃dictis casibus ɔfessor confitentem ad epm remittat nisi auctoritatem in dictis casibus absoluendi habeat. Circa quod hanc regulã ɔsideret q̄ si epus alicui confessori vices suas ɔmittat aut ei auctoritatem in casibus reseruatis indulgeat. talis cõfessor potest iurisdictionẽ suã exercere in oñib⁹ casibus preterq̃ꝫ in sex. Primus est vbi solennis penitẽtia est imponenda Scd̃us quia non põt absoluere ab excõmũicatiõe nisi sibi specialiter cõmittat. Tercius vbicunqꝫ inuenit irregularitatẽ ɔtractam tunc eñ debꝫ illum ad epm remittere vt dispenset cũ eo si põt vl' saltẽ cum suis lr̃is illũ remittat. Quartus in incendarijs ante publicationẽ. xxiij. q. vlt. si quis mẽbroꝝ et. c. pessimã post denũctiationẽ vero sunt dimittẽdi ad papaꝫ vt in. c. conqnesti. de sen ꝛc̃. Quintus in casibus que de consuetudine sibi in auctoritate data reseruat. Sextus in oñibus casibus pape reseruatis in talib⁹ cõfessor simplex nõ remittat ꝓpria auctoritate ɔfitentẽ immediate ad papã sed primũ ad suũ epm q̄ de hoc cognoscet an ad papam mittendus sit. Teneẽ et confessor scire canones penitencionales alias vix in eo nomẽ p̃sbiteri ɔstabit scd̃m Aug. in. c. que ip̄is et c. nulli xxxviij. di. Et dꝫ scire canões penitẽcionales nõ tñ ꝓpter hoc vt p̃nias sciat iniungere cũ penitẽtie hodie sũt arbitrarie vt dictũ est sup̃. Sed vt per hoc sciat culpaꝝ p̃nias agnoscere. Hec Duran. Canones aũt p̃nionales colligunẽ ꝑ Specul'. in suo repertorio aureo. in memoriali sacerdotũ. §. sciẽdũ. v̄. debꝫ. ad quẽ ego dños curatos remitto. Tercio hoc idẽ ꝓbatur exemplo. sic eñ in lege veteri officiũ sacerdotis erat iudicare de lepra carnali et non lepra et differẽtijs lepre ita q̄ vnusq̄sqꝫ leprosus vl' mũd⁹ iudicabaẽ arbitrio sacerdotis vt habeẽ Leui. xiij. Sic sacerdos inquãtũ confessor est de lepra spirituali ergo ꝛc̃. Aduerte tamen hoc q̄ aliq̄ ponũt. xij. que quilibꝫ ydoneus et discretus confessor scire debet. Primo sciat virtutes p̃cipue theoloycas que sũt habende. Scd̃o p̃cepta que sunt seruanda. Tercio pctã p̃cipue mortalia quoꝝ duo scꝫ gula et luxuria sũt carnalia. alia sp̃ualia que sunt vitanda Quarto sacramẽta que sũt suscipiẽda. Quinto opa misericordie q̄ sũt exercenda. Sexto censuras eccl'ie de quibus in . c. querẽti. de verbo. signi. q̄ sunt cauende Septimo q̄ peccata et qualiter sint ɔfitenda . Octauo q̄s ordo in cõfessione ip̄a pctã enũerãdi. Nono que forma absoluẽdi. Decimo q̄s mod⁹ iniusta

restituendi. Undecimo quis sit modus satisfactionē iniūgendi.
Duodecimo infirmos ex hoc mūdo transeuntes ꝯscire secure ex-
pedire. de quibus ꝑ ordinem in tractatu qui dicitˀ lumē ꝯfessorū
Sed nota ꝙ tria sūt quasi de bene esse ꝯfessoris q̄ tāgit hic textꝰ
noster. scꝫ scīa discernēdi inter pctā Cauta inquisitio de peccatis
et discreta iniunctio satisfaccionis. Aduertendū tñ scd̄m Anto.
archiepm̄. Florentinū ꝙ potest q̇s dūmodo sit nimis imperitus
in tribus casibus audire ꝯfessionē. Primus est qñ periculū mortˀ
imminet ꝯfitenti nec aliuꝫ posset habere tunc quilibet pōt et dꝫ
audire ꝓpter efficaciā sacramēti ne ea priuetur Scd̄us est quādo
ꝯfitens est sufficienter peritꝰ ita ꝙ ipm̄ ꝯfessorē docet. Tercꝰ est
quādo ꝯfitens spiritualiter viuit et crebro confitetˀ qui nō ꝯsue-
uit habere nisi pctā venialia. Qui vult ergo recte ꝯfiteri querat
sacerdotē habentem sciāꝫ et ꝯscientiā Et ideo non om̄i sacerdoti
est ꝯfitendum Vñ Eccl̄iastici. iiij. dicitˀ Ne subijcias te homī ꝓ
peccato. et in. d. c. qui. vult dicit. Aug. Qui ꝯfitetˀ sacerdoti me-
liori q̄ꝫ potest ꝯfiteatur. Sed hic oritur vnū dubiū Quid si nō in-
uenitur ydoneus scīa et ꝯscīa sed vnus deficit scientia et aliꝰ cō-
scientia Aliqui dicūt ꝙ tucius est ꝯfiteri habenti sciāꝫ et nō cō-
scientiam. quia scīa est necessaria ad executionē sacrāmēti. Aliq̄
aūt dicūt oppositū et forte melius qꝛ vt ex proxime dictis patet
deficiens scientia potest in casu necessitatˀ sine pctō audire sed de-
ficiens ꝯscīa non potest sine peccato mortali se intromittere cui
pctō annectitur qui ei occasioneꝫ prebet vt ptꝫ supra. Preterea
plus valet facere siue scire q̄ꝫ econtra Unde Math. vij. dicitur.
Qui facit volūtatē patris mei qui in celis est ipe ꝛc̄. Et. i. Cor.
xiij. Si habuero prophecīā et nouerim misteria oīa ꝛc̄. Et om̄eꝫ
scientiā ꝛc̄. Et ideo dicitˀ Eccl̄iastici. xix. Melior est insipiētia cū
timore dn̄i q̄ꝫ apparens sapientia et stulticia. imperfectum scientie
potest supplere ꝑfectio charitatis. vt in. c. nisi. cum pridē. §. pro
defectu de renunc. Sed impꝑfectū innocentie non supplet scientia
ideo quod peius est quanto est maior sciētia tanto ꝑiculosior. sicut
bonus gladius in manu furiosi. sicut patet in demone q̇ est deno-
minatus a scientia. Unde. i. Cor. viij. Scientia inflat. chtritas
edificat Sup quo. glo. mḡri sn̄iaꝝ scd̄m August. dt. Addite scīe
charitatē ꝛ vtilis erit. Sciētia cū charitate vtilis est. per se inflat
insuperbiā et demones qui greco nomine a scientia sic sunt no-
minati in quibus est scientia sine charitate. hec ibi. Tercia con-
mmmm ditio confessoris dicitur discretio. Nam diligenter ꝑscrutari et
examinare debet conscientiam pctōris. Ad cuius rei euidentiam

aduertendū est q̄ triplex potest esse talis examinatio. prima dicit̄ negligens. scḋa inficiens, tercia diligens. Prima quidē dicit̄ examinatio negligens quādo scȝ ꝯfessor non curat examinare diligenter conscientiā ꝯfitentis. De quib⁹ ꝓphetauit dauid dicens. Defecerunt scrutantes scrutinio Et tamen hoc est necessarium et confessori et ꝯfitēti. Et maxime ꝓpter tria Primo ꝓpter ignorantiam. q2 peccatores ignorāt q̄ dei sunt. Cōtra quos Augusti. in li. ij. questionū ve. et no. te. q. lxxxvij. Non om̄is ignorās immunis est a pena. ille em̄ ignorans pōt excusari a pena qui quod didicerat non audiuit. Illis aūt hoc ignosci nō poterit q̄ habētes a quo disceret operā non dederūt Et ideo si confessor audiuit aliq̄d de penitente vel sciuit per ꝓbabilē cōiecturā debet penitēti ad memoriā reuocare quia pōt timere ne penitēs super hoc habeat ignorantiā crassam que non excusat. vel etiaȝ forte quia nō intelligit illud vel aliud esse pctm̄ Nam sicut ysiḋ. ait. Ignorās quottidie peccat et ignorat. Scḋo necessaria est examiātio ꝓpter negligentiā Nam homines multi reperiunt̄ circa saluteȝ suam negligētes. Vñ Aug. in omelia sup illud. Vtinā callid⁹ esses ₇c̄ Sunt quidam iusti intra sanctam eccl'iam constituti qui vitā ab omni crimine custodiunt sed tamen in agendo quelibet bona nō resurgunt. et hij tales nec frigidi sunt nec calidi. quia nō sufficit mala cauere nisi studeat quis bona opera facere. huiusmōi conditionis sepe sunt penitentes qui sine examinatiōe cōscientie sue ad ꝯfessionē accedūt quod quidem euacuare consueuit fructum ꝯfessionis. Et ideo tales p̲ confessores si bono modo fieri posset audiendi nō essent nisi prius seipsos examinassent ac obseruarēt que dicta sūt de confessionis preparatione in quo si deficiunt a ꝓuido confessore adiuandi sunt. Tercio necessaria est examinatio ꝓpter verecundiam Sunt aūt pleriq3 tā femine quam mares. qui potius obmitterent cōfiteri q3 ore ꝓprio manifestare peccatū quod quidē ex superbia et ypocrisi originem habet Et ideo confessor discretus a penitente ingenioso omnem noxam et verecūdiam debet remouere. pro inde statim debet sibi exponere magnitudinem culpe scilicet cū confitetur eā. sed in fine hoc facere debet. Vnde Augu. de peni. dist. vi. c. i. ait. Diligens inquisitor et subtilis inuestigator sapienter et quasi astute interroget a peccatore quod forsitan ignorat vel ex verecundia vult occultare ₇c̄. Secunda examinatio dr̄ inficiēs. Sunt nanq3 plura que ꝯfessor in speciali minime querere debet. Et maxime propter tria. Prio propter curiositatem quod fit cum confessor non conuenientia

nec pertinentia sed aliena a statu et morib⁹ penitentis perquirit que in talib⁹ queri nō solent. qꝛ quilibꝫ interrogari ⁊ examinari debet scd̄m statū et conditionē suā vt infra dicetur. Scd̄o ꝓpter fragilitatē. sunt enī quedam q̄ non debet confessoꝛ inquirere in speciali. sicut sunt inconsueta scelera et enoꝛmia contra naturaꝫ Ratio est qꝛ frequenter addiscit penitēs q̄ non nouit. et ꝯtingit sepius inquinari ip̄m confessoꝛē et in talibus concuti Prouer. xi Inuestigatoꝝ maloꝝ opꝛimet̄ ab eis ꝓpterea non debet talia inquirere nisi in generali quasi de longinquo per quasdā circūlocutiones vt si fecit q̄ confitet̄ intelligat et si non fecit nō addiscat Tercio ꝓpter impꝛobitatem. Nam dicit Sco. in quarto di. xv. ꝙ sacerdos multū errat in ꝯfessiōe interrogando et audiēdo libēter placabilia et inhonesta aurib⁹. et maxīe si interrogat de eis voluntate viciosa. In hui⁹ misteriū Judith viij. dicit̄ ꝙ Judith sacerdotib⁹ ait. Vos aūt nolo vt scrutemini animū meū Judith aūt cōfessio interp̄ratur in qua mistice designat̄ ꝙ impꝛoba inq̄sitio p̄dictoꝝ ē in sacerdotib⁹ neccario repꝛmēda. Ideo scd̄ꝫ Host in faciēdis interrogationib⁹ tria sūt ꝯsideranda. Pꝛimo vt q̄libꝫ interroget̄ de pctīs q̄ ꝯsueuerūt in huiusmōi hoīb⁹ abūdare. nō enī oportet vt a milite querat̄ pctm̄ clericoꝝ vł econuerso Scd̄o vt non fiat explicita interrogatio nisi de illis que ꝯmūiter hominibus insunt. de alijs aūt adinuentiōibus ita dꝫ de longinquo fieri interrogatio vt si confitens cōmisit dicat si non ꝯmisit non dicat. Tercio in pctīs carnalibus non descendat inquirens ad circūstātias impertinentes qꝛ huiusmōi delectabilia quāto magis in speciali ꝯsiderantur tanto magis nata sunt ꝯcupiscentiam mouere eo ꝙ omīs etas pꝛona est ad malū xij. q. i. om̄is etas Tercia dicit̄ examinatio diligens. quia vt ex p̄cedentib⁹ ptꝫ ꝙ sicut ꝯfessoꝛ dꝫ vitare in examinādo extremitates. ita dꝫ habere discussiōes mediocres q̄ sunt scꝫ inter nimiū et nō satis. Et hoc obseruare debꝫ maxīe ꝓpter tria. Pꝛimo ꝓpter aucctoꝛitatem. Nā absqꝫ dubio opoꝛtet ipsum confessoꝛē diligentem esse in inuestigando. maxīe faciendo cuilibet penitenti interrogationes generales scꝫ vtrū p̄terito anno ꝯfessus sit. et vtrū ꝯpleuerit pn̄iaꝫ. Et si dicit ꝙ nō tunc querat si pn̄iam sibi impositā scit. Si scit dicat ꝙ adhuc expleat eam. Et tunc non opoꝛtet eū reiterare ꝯfessionē. Si autēꝫ oblit⁹ est tunc iterabit ꝯfessionē p̄teriti anni. deinde querat vtrū postq̄ꝫ venerit ad annos discretionis singulis annis ꝯfessus sit ⁊ ꝑceperit eucharistie sacramētū. et si vnq̄ꝫ illud in moꝛtali culpa sumpserit. Postea querat de transgressione decē p̄ceptoꝝ Septē

capitalium viciorꝝ. generalium ecclesie mandatorꝝ. et de abusiōe quinqꝫ sensuum Et de circumstantijs postea. Deinde descendat ad particulares intterrogatiōes peccatorꝝ q̄ cōmūiter ꝯsueuert̄ homines sui status perpetrare. vt si est cleric⁹ religiosus. miles mechanicus ꝛc̄. de quib⁹ interrogationibus vide Host. in sum. e. ti. in §. que interrogationes. Quas ꝯpendiose vide in summa angelica in verbo interrogationes. Quod est contra quosdam q̄ dicunt vel credunt se non esse obligatos ad interrogandū vl' examinandū eos quos in ꝯfessione audiūt. tenent̄ em̄ ad om̄ia supradicta. plures em̄ remanerent in fecib⁹ nisi instruerent̄. Cuius ratio est q꞉ ꝯfessor in hoc foro est iudex. de pe. di. i. verbuꝫ et in. c. iudicantem. xxx. q. vlt. vbi dicit̄ ꝙ iudicantem o portet cūcta rimari. Graue em̄ nimis ē super re incerta certā ferre sentēciā xi. q. iij. graue. Ad hoc facit qđ habetur in. d. c. qui vult. de pe. dist. vi. circa principium et optime vltra mediuꝫ. Et breuiter. c. nr̄m determinat ꝙ debent fieri interrogatiōes in hoc. §. sacerdos aūt ibi. Sit auteꝫ sacerdos discretus et caut⁹ more periti medici ꝛc̄ et ibi diligenter inquirens et peccatorꝝ et pctī circumstantiaꝫ ꝛc̄ Scđo ꝓpter charitatem qua tenetur confessor diligere proximū sicut seipsuꝫ. ymmo penitentē sicut filium. In cuius misterium. Exod. xxiij. precepit dn̄s dicens. Si videris azinum odientis te iacere sub onere non pertransibis sed subleuabis eum. Quanto magis subleuandus est filius spiritualis qui a ꝯfessore in sanguinem cristi regeneratur. Tercio ꝓpter vtilitatem. Si em̄ cōfessor fuerit diligēs inquisitor et prudens penitentis examinator sepi⁹ absqꝫ scandalo et cum fructu maximo quasi a longinquo querēs liberabit et saluabit ab occultis et ignotis criminib⁹ animā eius Ideo Job. xxvi. dicitur. Obstetricante manu. id est. a cōfessore prouido diligenti et discreto eductus est coluber tortuos⁹ Nota nnn
circa litteram ibi vt more periti medici ꝙ sacerdos dicit̄ sp̄ualis medicus anime. et ergo sicut medicus corpalis antidota ꝯuenientia dare debꝫ contra morbos corpis ita iste cōtra morbos aīe Et ex hoc notant̄ ꝯuenientes si l'itudines adducendas nō improprias quia bene conuenit medicus corpis cuꝫ medico anime. Et dicit periti. Imperiti em̄ medici tenent̄ quia se reddunt peritos cuꝫ non sunt. in. l. illicita. §. sicut medicus. ff. de offi. presi et in. l. qua actione. §. fi. ff. ad legem aquilea. C. de ꝓfess. et medicis. l. penul'. quia imperitia culpe annumerat̄. Insti. ad. l. aquileam. §. imperitia. Sicut etiam dicimus in imperito iudice assessore vel aduocato. vt in. l. si filius. ff. de iudic. de re. iudi. c. i. li. vi. ꝑ doc.

Quartum Capitulum

Et est ratio quia q̇s non pōt apud se deliberare recipiens ꝯsiliū a medico vel aduocato sed alias non tenetur quis de imperitia quia apud se deliberare debebit qui recipit consilium ab eo qui se non reddit peritū in officio seu professione sua vt not. in. d. c. i. et in regula ꝯsiliū. de regu. iur̄ li. vi. Debet ergo cauere iste medic⁹ spiritualis vt nec ante factum nec post factū nec in facto repiat̄ in culpa ꝓpter quod valde peccāt sacerdotes q̇ audiunt ꝯfessiones et nesciunt expedire homīes. sicut medici q̇ intromittūt se de infirmo cum nesciunt artē curādi vt in. d. l. qua actione. et in. c. tua nos cum ibi notatis. Item sicut medicus non solū debet esse peritus in cura habito respectu ad infirmum sed etiā ad seipsum ne imperite approximando ad infirmū inficiat̄ ab eo. ff. de actiōe empti. l. iulianus primo responso. ⁊ ideo. vtuntur medici p̄seruatiuis. Sic hic medicus spūalis caueat ne audiendo inficiat̄. presbiteri enī q̇ ꝯfessiones audiunt sciunt oīa mala ex auditu. sicut dicit lex de hijs q̇ cōtra leges versantur. C. mandati. l. fi. Nec est malū mala scire sed ex hoc mala opari. not. xxxviij. di. q̄uis ergo caueant ne audiendo peccare discant. vl̄ ad peccandū alliciātur quia multos reddit innocentes felix ignorātia maloꝝ et multos corrūpit scientia de malis. ff. de seruo corrupto. l. p totū. Et multum de hac infectione caueant p̄sbiteri dū iuuencule eis ꝯfitent̄ Unde nec audiat ꝯfessionē mulieris in cella vel in camera. ar. c. hospiciolum. xxxij. dist. et. c. clericus. solus. lxi. di. Cōfessio enī est actus spūalis generationis. magis aūt peccat quis cum filia sua spūali q̄ cum alterius vxore. xxx. q. i. c. pe. et fi. Deinde dt tex. super infundat vinū et oleū Ubi nota q̄ ꝯfessor nō deb; sp̄ rigorē iusticie exercere. sed qn̄q; temperamentū miscdie adhibere. hoc denotat vinū et oleū Sic expone vinū id est rigorē iusticie et grauem penitēciam. Et oleū id est temperantiā equitatis et leuem pn̄iaȝ scd̄m exigentiā circūstantiaꝝ pctōꝝ et peccati. Sicut fecit ille pius samaritanus Lu. x. Uel dic. Infundat vinū id est amaritudinē et modificatiē increpatiōis si videat expedire. vt quia peccator est corrigibilis. et p hoc emendabilis et multa bona recipiet a deo Oleum id est dulce et suaue eloquium si ille sit induratus vt sic suaui leuitati verboꝝ ipm ad compūctionē inducat ꝓponendo ei beneficia q̄ deus ei contulit. mortē xp̄i. gaudia celi. penas inferni. mortē suā et breuitatē vite. et mort̄ incertitudinē christi pietatē q̇ non venit ꝓpter iustos sed pctōres. quia si oīa mundi mala commisisses et vere penitēs esses sine dubio de⁹ tui miserebitur. que multū ad hoc valent prout dicit compēdiū boꝝ

versuum. Mors tua mors christi. fraus mūdi glīa celi. Et dolor inferni sunt meditanda tibi. Deinde dicit quale ei debet ↄsilium ꝑbere et cuiusmodi remediū ⁊c̄. Ubi nota ꝙ solus ille q̄ de facto certus est potest ↄsilium bonum vel remedum adhibere. Et dic consilium quā̃do non plene ↄfitetur. Et remediū scꝫ absolutiōis qn̄ in eo est vera confessio. Uel dic consiliū circa emendationem peccati imponēdo penitēciā iuxta modū criminis ↄmissi. Et remediū circa abstinentiam vt amplius abstineat vt non recidiuet imponendo penitenciā per quam causa pcti̅ extinguatur. vel dic econuerso ↄsiliū qualiter se habere debeat ne recidiuat et remediuꝫ pcti̅ ꝑteriti et sequētis. Et ex hoc sequitur ꝙ penitentie sunt arbitrarie prout supra dixi. Deinde dicit diuersis experimentis vtendo. Ubi nota ꝙ sacerdos non dꝫ solum vnū experimentuꝫ scire sed diuersa sicut medicus non debet oīb͞us vnā medicinā dare. notat̄. xxviij. di. necesse. Et dic diuersis experimentis puta ꝓbando vires ipsius qualē penitentiā portare posset. Quale cōsilium seruare et vbi et quomodo abstinere valeat scd̄m doc. Ex hijs oīb͞us predictis sequitur ꝙ valde laboriosū est audire cōfessioneꝫ. Et certe non puto aliq̄d spectare ad officiuꝫ sacerdotis quod ita laboriosum sit tediosum et graue. et quod ita vires hominis interiores et exteriores exanimet sicut cū diligentia cōfessiones audire. Et percōsequens sequit̄ ꝙ audire confessiones est opus excellenter meritoriū si cum diligentia et bona intētione fiat non ad questum. ꝓbat̄ de peni. di. iij. de quottidianis in fi. de sponsal̄. inter opa. xlv. di. c. tria. et. c. due. Circa hanc lraꝫ quero cui debet maior penitētia imponi an cōmedenti cuꝫ excōmūicato vel loquenti cum eo Solutio. Jo. de lig. in. c. defleat. de regu. iur̄. dicit ꝙ ↄmedēti eo ꝙ magis intente ↄmūicat. allegat. xxviij. q. i. oēs cum ibi notatis. et xxij. q. iiij. vnusquisqꝫ. Sed cui maior an iuranti per euangelia dei an per deum dicit ipse ibidem ꝙ piuranti per euangelia. quia implicat deuꝫ cuꝫ euangelijs. ff. de iure iuran. l. qui per salutē. et. c. qui piurat. xxij. q. v. Intellige tn̄ hoc vt not. xxij. q. i. si aliqua. Sed cui maior an periuranti p deos falsos aut per verū. videtur. ꝙ primo quia cōmmittit crimen ydolatrie quo nulluꝫ est maius. de cele. mis. de homine. Archd̄. tenet ꝙ secundo quia magis habetur respectus ad transgressionē iuramenti qꝫ ad formam iurandi. Credo tamen ꝙ si ambo iurarēt verum sed deficerent alij duo comites iuramenti scꝫ iudicium et iusticia magis peccaret prim⁹ etiam si iurasset p creaturaꝫ attribuens sibi aliquid numinis. Sic dico si vnus iuraret p creaturā alter per creatorē magis peccat secundus quia contempnit deuꝫ

in se. primus in creatura. Sed mag᷑ peccat periurās per mēbra christi q̄ per deum ꝑpter circūstanciam ingratitudis cum deus assumpsit pro nobis hūanitatē. de sum. tri. c. i. not. Jo. de. lig. in. c. et si christ⁹ de iur. iuran. Sed cui maior an fornicatori simplici an mortale mendacium ꝯmittenti. dicunt doc. in cle. ad nostram de hereticis q̄ mendaci qui contra naturā peccat abutendo loquela per hoc. xv. q. viij. qui amisit li. di. quia tua sanctitas. nec obstat. c. non solum. xxxij. q. vij. quia ibi ponitur fornicatio pro incestu vel dicit̄ fornicatio maximuꝫ scelus ꝑpter plures species quas sub se continet et ita nō intensiue sed extensiue. Sed cui dꝫ maior penitencia imponi an cognoscenti vxorē alienā vel filiam spiritualem. Jo. de lig. in c. defleat. de regu. iur̄. dicit q̄ primo notatur. xxxi. q. i. quoniā. Contrariū tamē habetur. xxx. q. i. c. penul. et fi. Confessio em̄ est actus spiritualis generationis. et quia grauius crimē est incestus q̄ꝫ adulteriū. ff. de adul. l. si adulter. § i. xxxij. q. vij. adulterij. Sed cui maior an cognoscenti deceꝫ mulieres an decies vnaꝫ. Jo. an. de lig. ibidem dicit q̄ primo ꝑ glo. xxx. q. i. c. ante penul. Nec illam glosaꝫ reperio. credo tñ q̄ bene dicit. quia pluribus est actio mali et plures corrumpit. ar. ꝓ hoc de re. iudi. c. i. li. vi. in fi. et hec circumstantia quātitatis omissa necessario debꝫ postmodum confiteri vt si dixerit ter se fecisse et postmodum recordat̄ decem vice. An autē ꝯfitens teneat̄ dicere quotiens cognouit dic q̄ sic si recordatur. alias sufficit dicere q̄ perseueranter peccauerit. vi. q. i. mutare. de pe. di. i. c. i. secundū Lauren. An aūt maior viro vel mulieri. ceteris paribus viro q᷑ fortior esse dꝫ. xxxij. q. vi. indignant̄. Sed cui imponit̄ maior an cognoscenti solutā virginē vl̄ maritatam corruptā. Credo q̄ secundo cum peccet in plures scilicet in maritū cuius thoꝝ violat ff. de adulterijs. l. inter liberos in. c. non auferam⁹. in fi. xxxiij. q. i. Item illa plus peccat cū fidē que est vnū ex bonis matrimonij violet. xxvij. q. ij. om̄e itaqꝫ. C. de adulterijs. l. i. ergo et ꝯmūicās ei in crimine pl⁹ peccat. ar. de. sen. ex. nup. et. c. si ꝯcubine. not. ꝑ Archid. et Jo. an. in. c. ij. ne clerici vel mo. li. vi. circa. fi. Et hoc veꝝ nisi ꝑma fuerit ꝯsecrata xxvij. q. i. ꝟginib⁹ Circa hoc moueo tale dubiū. pone corrūpēs ꝟginē c⁹ occasiōe ipā effecta ē publica meretrix, nūq̇d reus eris oīm pctōꝝ ꝑ ipāꝫ postea in meretricio ꝯmissoꝝ. ar. optīm q̄ nō. in. l. veraci⁹. in prin. et in. §. i. ff. de ꝯuo corrupto. vbi ē cas⁹ q̄ si corrupisti ꝯuū vt q̄dā cyrographa debitoꝝ dn̄i dilaceraret. ille ex ꝯsuetudīe postea alia cirographa lacerauit istorum nomine non teneris Contrarium puto verius in in foro ꝯsciē, ar. ff. ad. l. acqui. l. q̄. occidit. §. q̄ in hoc de homic.

c.fi.li.vi.i.q.i.vt vnusq̄sq;. Et est forte casus in quo quis idem
pctm̄ sepius ↄfiteri tenetur ꝑpter circūstantiā. vt si illa peccet et
quociens peccet post ↄfessionē corruptoris. q: nec sacerdos po-
tuit pn̄iaȝ cōmensurare circūstantiis futuris que sibi incerte fue-
runt.ff.si.cer.petatur.l.respiciendū.xxiii.q.iiii. Nabuchodo-
nosor. Auctis ergo imposteꝝ circūstācijs seu aucto malo necesse
est vt pn̄ia augeatur qd̄ nō fit nisi in pn̄ia vt dixi in ꝓma pte sup
ꝟbo.iniūctā Itē est forte casus in q̊ existenti in purgatorio vl' in
inferno pena augeť extensiue vel intensiue. si illa in meritricio
perseueret post mortē corruptoris sicut de dyabolo notať. xxiii.
di.qui ep̄us.licet dici possit ꝙ de⁹ futuroꝝ ↄscius mortuo penaȝ
statuit scd̄m ꝙ illā in meretricio ꝑseueraturā ꝑsciuit.ff.de iudic.
l.sed si restituatur.§.fi Sed cui debet maior pn̄ia imponi an cog-
noscenti pulchrā vl' deformem. Hec est questio glose.in c.fi. xiiii
q.fi.tāgit.glo.in.c.i.de pe.di.v Hug.dt ꝙ ꝓmo Bartho.ꝙ scd̄o
Eadē questio formari posset de iuuēcula et antiqua et videtur ꝙ
plus peccet cognoscēs pulchrā quā deformem et antiquā ꝑpter
circūstantiā lascivie maioris. Videť tn̄ ꝙ turpem et antiquaȝ q:
minus temptatur et natura minus moueť et ita magis ex ma-
licia peccat.ff.de penis.l.respiciendū §.fi. primā opinionē veraȝ
credo habito respectu ad voluptatē.vel ad delectationē que at-
tenditur in pctō ar.vi.di.c.i. Scd̄am vero habito respectu ad
allicentiaȝ et temptationē que vbi est minor ↄcludiť maior culpa
xxxiii.q.ii.admouere .quia exaduerso vbi maior temptatio et
allicentia ibi minor contēptus facit.de pe.di.ii. Sciendū Sed
cui maior an clerico seculari in sacris ↄstituto fornicanti vel mo-
nacho non in sacris Videtur ꝙ clerico.quia sicut monachus ca-
stitatē ꝓmittit expꝰsse sic clericus tacite qn̄ ordinať xxxi.di.nicena
cum se.et sequeñ de cle.ↄiu.cum olim.et cū hoc est in sacris.duo
igitur vincula magis ligant.Insti.de adoptionib⁹.§.sed hodie.
de treu.et pa.c.i. Dic contra cum castitas scd̄m opinionē ↄmu-
nem ex ↄstāe eccl'ie ordini sacro est annexa scd̄m docto.qui cle.vl'
vo.rursus.Sed monachus fornicando venit ↄtra professionem
suam et votū.de statu monach.cum ad monasteriū in fi. Unde
et p̄sbiter secular' simplicē fornicatioēȝ ↄmittit nec est cas⁹ ep̄alis
notatur.lxxxi.di.maximilian⁹ lxxxii.di.presbiter.ii.q.vii.Paul⁹
Contrariū tn̄ tenent doctores presertim theologi dicentes ꝙ sa-
cerdos occidētalis lapsus in fornicationē vere voti fractor effi-
citur et in casum reseruatum incidit.nec a simplici sacerdote ab-
solui pōt.Probať talis suscipiēs sacrū ordineȝ vouet castitatem

voto solēni. et ad hoc est determinatio eccl'ie in. c. vnico. de voto
li. vi. Et ad hoc. ē sctūs Tho. scda scde. q. lxxxviij. ar. septimo q̄
dicit sacerdotem grauiter peccare si fornicatur quia vouet. Ad
idem est Han. de Gan. quinto quolibeto. q. xxvij. Ad idē cancel-
larius pariensis Gerson in tractatu de visitatione cleri dicens.
Denūcietur recipientib⁹ ordines sacros ꝙ faciūt votū castitat'
solenne ne reputent se liberos ad fornicandū. sicut fatui quidam
putant. Ex quo inferunt ꝓbabiliter ꝙ sacerdos ꝑ lapsū in forni-
cationē sicut ter assumpsit sacrū ordinē ita triplicis voti solēnis
est preuaricator patz quia quelibet sacri ordinis susceptio habet
annexū votū ꝯtinentie et nō simplex ergo solenne. Est tñ veruz
ꝙ grauius peccat religiosus fornicando q̄ꝫ clericus secularis in
sacris. clerici eñi tales sūt votifractores voti taciti et solēnis ca-
stitatis ꝙ non per se intrinsice et essencialiter est annexū sacro or-
dini sed ex constitione eccl'ie ꝓpter eius honestatē tacite et accidē
taliter Religiosi vero fornicatores sūt votifractores voti expssi
et solennis et sunt tales quasi apostate qꝛ plus deponunt q̄ꝫ habi-
tuz cū castitas sit eis magis substātialis qꝛ per se intrinsice et essē
cialiter est annexa voto ꝓfessōis. in. d. c. cū ad monasteriū in fi.
Sed cui maior an layco vel religioso eodē genere peccati peccā
tibus. et videtur ꝙ religioso qꝛ est in altiori statu et casus decli-
uior. Contrariū regulariter verū qꝛ regulariter grauius peccat
layc⁹ q̄ꝫ religiosus. vt not. Jo an. post. sctūs Tho. in. c. accusat⁹
de hereticis. li. vi. Vbi concludit ꝙ in eodez genere pcti minus
peccat religiosus q̄ꝫ laycus nisi in trib⁹ casibus. Prim⁹ cū pctm̄
est contra votū religionis puta fornicando aut ꝓpriū retinendo
siue inobiēdo ꝯtra votū ꝓmissū. Scd'us cū excedit ꝑ ꝯtemptum
qꝛ videt' magis ingrat⁹ cū ex dei bñficio esset ꝓduct⁹ ad ꝑfectio-
nis statum. facit qd' habet'. in. c. fi. xlvij. di. Terci⁹ cū peccat pu-
blice ita ꝙ p̄bet alijs scandalū. nā tunc tenet' etiā de delicto alioꝝ
de voto magne et in. c. p̄cipue. xi. q. iij. vbi d't btūs Grego. Scire
debēt p̄lati ꝙ si peruersa vnq̄ꝫ ꝑpetrāt tot mortib⁹ digni sunt qd'
ad subditos suos ꝑditionis exēpla trāsmitūt. Extra illos cas⁹ le-
uius peccat religiosus et hoc ꝓpter merita p̄cedētia et sequentia
Juxta illud ps̄. Si ceciderit iust⁹ nō collidetur qꝛ dn̄s supponit
manū suā. Ex quo infero ꝙ posit⁹ in dignitate vt ep̄s leui⁹ delin-
quit q̄ꝫ inferior cū dicat' religiosissim⁹. vt in. c. ex multa. de voto.
et sic in statu ꝑfectiōis. c. licet de regula. et. c. nisi cū pridē. de re-
nunc. nisi peccet ꝯtra votū emissuz in receptione ordinis vl' ex
ꝯtēptu vl' publice in scandalū alioꝝ rōnib⁹ p̄allegat' Et in trib⁹

casibꝰ ꝑallegatꝫ vl̕ eoꝝ altero aggrauatᷓ pctm̄ ex dignitate et ita
ꝑt recte intelligi textꝰ et glo. in. c. cū q̇dā. de iure iuran. et. c. bō
xp̄ianꝰ. xl. di. alias secus. vt habetᷓ in. c. septies. de pe. di. iij. vbi dr
btūs Jero. Septies in die cadit iustꝰ et resurgit. et sic licet iustꝰ
cadat non tñ perdit nomē iusti ex quo ꝑ bona opa illico resurgit.
Quis aūt plus mereatᷓ ex eodē gn̄e boni an religiosꝰ an laycus.
vide glo. notabilem in cle. si dn̄m de reli. et vene. sanc. vbi ꝯcludi
tur ꝙ religiosꝰ. Sꝫ cui maior penitētia dꝫ imponi an ꝯstante ma-
trimonio fornicanti. an eo soluto quo ad thoꝝ. dic ꝙ primo. ar.
de vi. et ho. cle. c. vt cle. in fi. et ita maior penitentia debꝫ imponi
ꝯiugato inuadenti thoꝝ alienū ꝙ̄ clerico scd̄m abbatē et Jo. an.
ibi Sed cui maior an matrimonio ꝯstāte cognoscenti alienā an
eo perpetuo soluto quo ad thoꝝ vxorē ꝓpriā videtur ꝙ primo q̄
adulteratur. scd̄us non Dic ꝯtra cū scd̄us ꝯmittat incestū. lxxxi.
di. minister cū notatis. vide quod notatᷓ. xxx. q. i. nosce. hoc veꝝ
si vxor fuerit ꝯuersa. xxxiij. q. v. ꝙ deo Et est casus quo filij ex le-
gittimo matrimonio nati sunt illegittimi. et incestuosi scd̄m doc.
cōiter in. c. lr̄as de filijs p̄sbiteroꝝ. Jnno et Host. de ꝯuersi. cō
in. c. dudum. An aūt ꝯmittenti simul adulteriū et incestum q2
cognoscit sororez maritatā debeat duplex penitentia imponi vna
pro adulterio alia ꝓ incestu Jo. dicit ꝙ nō sed ꝓ adulterio ince-
stuoso maior pn̄ia imponitᷓ et ecōtra q2 vnū crimē est sed ꝑ circū-
stanciā aggrauatū. vide. xxvij. q. i. virginibꝰ Sed pone credit q̇s
solutā cognoscere et cognoscit maritatā videtᷓ ꝙ imponetᷓ pn̄ia
pro adulterio. ff. de iniurijs. l. eū qui. §. sed iniuria vocatᷓ xv. q. i.
illud in fi. Et quia in facto dānato ignorātia nō excusat. notatᷓ de
sen. ex a nobis primo. C. de sum. trini. l. i. Contrariū notatᷓ. xxiij
q. ij. in latū. ar de senten. excōmuni. Si vero. Et hoc verum quia
adulteriū nō ꝯmittitᷓ sine dolo circa ipsum. ff. de adulterᷓ. l. penulti
Non obstat ꝯtrariū. q2 ibi omnino iniuriari intēdebat Hic vo
nullo mō adulterari. iūctoqꝫ fornicatio ⁊ adulteriū specie differt
de facto dānato dic vt per doc. in c. fi. de ꝯsti. li. vi. Sꝫ cui maior
an offendenti patrē suū sp̄ualem scꝫ p̄latū vel carnalē. videtur ꝙ
primo. ij. q. vij. qualis hoc ibi tenet glo. Contrarium credo veꝝ
quia filius est eadem persona cum patre carnali cuius etiā effigiē
portat non spiritualis. C. de impube. et alijs substi. l. fi. ff. de li-
beris et postu. l. suis. Peccat aūt q̇s magis in seip̄m q̄ꝫ in alium
ff. de bonis eorum qui mortem si cōstituunt. l. fi. §. si videre. xxiij
q. v. si nō licet Tamē quia magis ab illo recipit et magis ab illo
diligitur. C. de curatoribus furiosi. l. fi. igitur et magis sibi tenetᷓ

c.cum in officijs. de testa. Unde et in casu pplexitatis poti⁹ car-
nali q̄ʒ sp̄uali subuenire tenetur quia vnū est nature qđ est maius
aliud legis qđ est minus. Huic consonat dictū saluatoris. Ho-
nora patrem et matrem. quod de carnalib⁹ est dictū. et hoc veruʒ
ceteris paribus. sicut om̄es iste questiuncule debēt intelligi. aliud
si carnalis sit immerit⁹ vel hereticus siue mal⁹. ff. de reli. et sūp-
tibus funeꝝ. l. minime. Ad hoc notata. xxx. di. c. i. Sʒ cui maior
an offendenti patrē vel matrē. videtur ꝙ matrē. ar. c. i. de ꝯuersi
in fi. videtur ꝙ patrē rōne ordinis qꝛ dictū est. Honora patrem
et matrē. de p̄ben. mandato li. vi. Itē qꝛ filius est in ptāte patris
nō matrꝭ. Insti. de adop. §. femine notat̄. de appellac. c. ex parte
iij. igitur magis inobediens et ꝯtempnens patrem offendendo.
Credo ꝙ equaliter peccet tum qꝛ ip̄is debet̄ equalis pietas per
l. furiose iuris. ff. de curatorib⁹ furiosi. tum qꝛ in ꝓcreatiōe libe-
roꝝ sil'i nature officio fungunt̄. Insti. de exheredatione liberoꝝ
§. sed hoc quedaʒ vetustas. Ad hoc. xij. q. ij. q̄ abstulit. xxx. di. c.
i. per hoc decidit̄ questio. Cyni in li. i. C. de alendis liberis Pater
et mater equaliter indigent filius non pōt subuenire nisi vni tm̄
cui subueniet. videt̄ ꝙ matri tanq̄ paupiori C. de epis. et cle. l. si
quis ad declinandum. p̄sumitur em̄ minus habere. ar. de stature-
gulā. piculosa li. vi. cum ibi not. ⁊ quia nature debilioris est et ita
miserabilior. ff. de rebus dubijs. l. cum puber xxxij. q. vi. indig-
natur. videtur tamen ꝙ patri ad quem spectat onus alimētandi
ff. de liberis agnoscendis. l. non quemadmodum Solutio dicas
locuʒ esse gratificationi cū equalis eis pietas debeat̄ iuxta p̄dicta
ar. de rescrip. duobus. li. vi. xiij. q. ij. ebron. Sed cui maior an oc-
cidenti xp̄ianū vel iudeū seu hereticum videtur ꝙ scđo qꝛ corp⁹
et animā perimit. ar. bonū. xxiij. q. v. vnum solum Contrarium
est verū per. c. q̄ non odij. iuncto. c. eos vero. li. dist. Et qꝛ magis
est fratricidium q̄ simplex homicidiū. ff. ad l. pōpeiam. de patri-
cidio. l. i. om̄es aūt xp̄iani sūt fratres quo ad regeneratiōnē bap-
tismi factam ex vna matre scʒ eccl'ia. xi. q. iij. ad mensam. xij. q. ij.
qui abstulit. Item magis tenemur diligere xp̄ianū igit̄ grauius
peccam⁹ in eum. nec obstat ratio qꝛ nō perimit animā occidens
sed propria peccantis volūtas. xxiij. q. iiij. vasis ire Et alias esset
magis pctm̄ occidere malū q̄ʒ sctm̄ ꝯtra. c. sicut dignū. de homic
Notatur de ꝯsecra. eccle. vel al. c. vno. li. vi Nec obstat ꝙ maior
penitencia iniungit̄ matri opprimenti infantulū nō baptizatum
q̄ʒ baptizatum. notat. Archid. de consecra. dist. iiij. rebaptizare
quia licet min⁹ sit. maius tm̄ damnū est in morte pagani. ideo infi

maior penitentia iniungit ad cautelam. non sic si pagan⁹ fuisset adultus quia de eius cõuersione minus speratur q̃z infantis. et q: conteri potuit ideo minor penitencia iniungitur scd̃m Archidi in. d. c. rebaptizare. vbi etiaz ptz ꝙ minor penitencia iniungitur rebaptizanti hereticum q̃ fidelem. Sed cui maior an occidenti matrem vel vxorez. Hug. tenet ꝙ vxorez. Jo. ꝙ matrẽ. vt not. xxxiij. q. ij. admouere. primũ credo verius per id quod notatur lxxxix. di. decenter. Et quia vir et vxor sunt socij diuine et hũane domus. C. si certum pe. l. aduersus. ff. ad municipalis. l. fi. §. ij. Inter eos est sacramentum ipsi sunt vna caro effecti. ip̃is dictuz est. Propter hoc derelinquet homo patrẽ et matrez et adherebit vxori sue. xxxv. q. i. c. i. de bigamis debitũ. Vnde et in casu necessitatis subueniet vxori. Sed cui maior an occidenti veneno vel gladio. dic primo. C. de maleficis. l. i. ff. ad legem corneliam. de sicarijs. l. eiusdẽ in prin. Sed cui maior an ad iram prouocãti an prouocato an consulenti vel facienti. dic primis. lxxxvi. di. tãta xxiiij. q. iij. qui aliorum not. de pe. di. ij. noli. et maior deneganti elemosinam in necessitate extrema q̃z inuadenti bona pauperum not. Jo. de lig. de restitu. spo. sepe. sed in foro ꝯtẽtioso scd̃o imponit maior pena. Contrariũ notatur xvij. di. sicut. hij. sed primũ verius attento ꝙ homicidium p̃ponderat rapine. Et maior imponitur litigioso q̃ adulatori scd̃m Archd̃. xlvi. di. cleric⁹ qui. q: adulator tendit ad delectandum alter ad cõtristandũ. Sed cui maior an peccanti palam vł clam. de qua questione vi. glo. in. c. de homic. de cele. mis. et in. c. nemo. xxij. q. iiij. et in. c. clericus sol⁹ lxxxi. di. et dic aut loquimur. de p̃sũptione doli. et magł p̃sumitur ꝯtra facientem clam q̃ palam. l. fi. ff. de ritu nup. l. non existimo. ff. de administra. tutorum Aut de alio et tunc aut est talis actus in q uo delinquitur clam faciendo et non alter et clarum est ꝙ min⁹ peccat. Aut est talis in quo delinquit clam et palam. et tunc aut ex tali actu potest surgere deceptio multorum et punitur magł palam. vt in. l. iij. C. de summa trini. Aut contingit solus ꝯtempt⁹ vt in furtu vel rapina et tunc similiter punitur magis palã agẽs Insti. de obliga. ex maleficio. § pena Aut neutrũ istorum surgit et tunc equaliter punitur. vt in. l. sanccimus C. de penis Circa § caueat. vbi agitur de sigillo confessionis. nota ꝙ eccłia instituit ppp
confessionem non soluz secrete fieri sed et occultam teneri quãtũ ad tres conditiones personarum Primo quo ad cõfessorẽ Scd̃o quo ad incidenter audientes Tercio quo ad ipsos peccata confitẽtes Primo confessio debet esse occulta quo ad ꝯfessores prout

hic statuitur. naꝫ de iure antiquo debꝫ deponi reuelans ꝯfessionē et om̄ibus diebꝰ vite sue ignominiosus peregrinari de pe. di. vi. c. sacerdos Sed scd̄m capitulū nostrū dꝫ deponi et ad agendam perpetuā penitenciā in artū mnasterij detrudi. Ubi dt Host. ꝙ sacerdos peracta pn̄ia ꝑ septenniū vel decenniū peregrinando ꝑ mundū in monasteriū est detrudendus. Et sic. c. sacerdos per. c. nostrū non corrigitur sed vnum ius suppletᷣ ꝑ aliud. Confirmat Aug. iij. q. vij. c. sacerdos dicens. Sacerdos vt sapiēs medicꝰ ⁊ perfectus primū pctā sua diluere sciat. et postea aliena detergere et sanare et non publicare. Et mgrᷣ in quarto dist. xxi. caueat sacerdos ne pctā penitēciū alijs prodat. alioquin deponatur Ideo om̄es doctores theologi ibidem conueniunt dicentes ꝙ in nullo casu licet sacerdoti reuelare ꝯfessionē siue ꝯfitēs peniteat siue nō siue ꝯfiteatᷣ pctm̄ in opeꝑ ꝑpetratū siue ꝑpetrādū. siue sit pctm̄ in fide siue in moribus. vn̄ reprobanda est sentētia in hoc versu cōtenta Est heresis crimen qd̄ nec confessio celat. Debet tamē confessor diligenter p̄cauere pro posse ne pctm̄ ꝑpetrandū sibi in cōfessione detectum opere perpetretur. maxīe pctm̄ heresis. Potest enī dicere multitudini ꝙ sibi caueat et p̄sidenti vt gregi suo diligenter attendat dicēs. Uigila sup oues quia lupus est in grege. Ratio aūt tante occultatiōis est multiplex. Primo quia si licitū esset reuelare cōfessionē confessio vilis redderetᷣ in populo et a re sibi necessaria retraheretᷣ. ymmo ꝯfessio odiosa redderetᷣ. Scd̄o qꝛ via fraudibꝰ aperiretᷣ. Nā cum multū credatᷣ homī in ꝯfessiōe sua multi male se in ꝯfessione iustos ostēderent vt a sacerdote postea laudarentᷣ vt sic possent ꝓmoueri et honorari. Tercio quia confessores infideles reputarentᷣ. qꝛ tacite ꝓmittūt penitentibus illa celare. Unde in. c. de forma. xxij. q. v. dicitur de forma. Fidelitatis est secretū nō reuelare. Et hec est ratio Richard. per quā ꝓbat ꝙ celatio confessiōis est de iure nature. Quarto qꝛ reuelās mentiretur. quia eadē ꝑsona scd̄m naturā vere affirmare potest aliqd̄ in ꝑsona alterius loquēs qd̄ vere negaret loquēs in ꝑsona ꝓpria. Unde legitur quomō angelꝰ loquens Moysi in ꝑsona dei vere dicebat ad illū. Ego sū dominus deus tuus ⁊c̄. Exod. xx. ꝙ vere negasset in persona propria loquens. ergo a simili repn̄tās personā dei in foro ꝯfessionis vere aliquid pōt affirmare qd̄ extra forum ꝯfessionis quādo loquitur vt personam propriam gerens vere negat. verum ergo dicit negando se audisse vel scire que ad noticiam eius non deuenerunt nisi inquantum representabat ꝑsonam dei. ergo extra forum confessionis dicendo illa se audisse

De penitenciis recipiendis

vel scire mentitur Hinc est secundū Bonauen. et sanctū Tho. ꝙ si aliquis iurat dicere verꝫ sup aliquod qđ nescit nisi in ꝯfessiōe dicere pōt secure nescio nec periurat ratione p̄dicta Ad euidētiā predictoꝝ quero vtrum in aliquo casu liceat reuelare ꝯfessioneꝫ Respōdetur ꝙ sic in sex casibus. Primus quādo sacerdos indiget ꝯsilio ita tamen ꝙ dicens pctm̄ sibi detectū in ꝯfessione nullo modo referat ꝑsonam sibi ꝯfitentem taliter ꝙ possit deueniri ad eius noticiam simile. casus habetur hic in tex. ibi sed si prudētiori consilio ₇c̄. et in. c. offi. de. peni. et remis. vbi papa non rep̄hendit legatum petentem consilium de peccato qđ asserit se habuisse in confessione in vniuersali. Vnde credo ꝙ ꝯfessores non peccant mortaliter qui aliquando etiā dicunt se habuisse tale peccatum in ꝯfessione quando in tali generalitate ita dicunt ꝙ nullo modo potest dep̄hēdi ꝑsona que ip̄m cōfessa est licet sit periculosū talia referre nisi in causa necessatitatis pro consilio habendo propter scandalum et periculū ne deueniatur in noticiam persone Scđs casus in quo licet reuelare est de licentia ꝯfitentis ei qui sibi necessarius est vel vtilis ad ꝑficiendū que requiruntur ad illud foruꝫ quia quamdiu hoc pendet adhuc gerit ꝑsonam vicarij dei. Sed de licentia confitentis hoc reuelare alij persone non licet nisi ille qui ꝯfessus est hoc iterum diceret ꝯfessori extra confessionem Et sic scđm sctm̄. Tho. in quarto. dist. xxi. talis reuelatio fieri poterit ex vi licentie ita ꝙ potius reuelat qđ dictū est sibi extra ꝯfessionem nō anteꝫ ex vi ꝯfessionis sibi facte. vn̄ sacerdos nullo modo dicere debet quod scit ex confessione quia ꝯfitens nō potest dispensare in lege nature. diuina et in essentia sacramenti. Habita aūt vt dictum est reuelandi licentia per aliū modū qꝫ confessionem reuelat. et sub hac qualitate poterit reuelare Si tamen nasceretur scādalū nullo modo debꝫ p̄sbiter vti illa licentia. qꝛ confessor debet celare confessionem ꝓpter duo. Primo propter sacramentū. Nam de esse illius sacramenti est vt maneat in secreto. Scđo propter scandalum vbi ergo primum tolleretur ex licētia ꝯfitentis nihilominus maneret tamen scđm. Et ergo confessor illa licētia nō dꝫ vt qꝛ cū scandalo nihil est faciēdū in. c. ij. de prescrip. Sed q̄d de illo cui ex licētia ꝯfitentꝭ mō p̄dicto pctm̄ reuelatur nūq̄d ip̄e celare teneť. ip̄i tenēt ꝙ sic verꝫ nisi pctōr velit ꝙ iste absolute sciat et libere scđm eos Tercius casus scđm Inno. et seq̄tur Panor. in. c. oīs de. pe. et re. ē qn̄ q̄s ꝯfiteť se velle facē aliqđ malū. quia istud non est dictuꝫ in penitenciali foro. et ideo propter rationem istius sacramēti nō teneť celare. nec etiā ꝓpter

preceptū legis nature seu diuine ratiōe promissionis saltē tacite de nō reuelando. Quia vt dicit Bonauen. in quarto dist. xxi. intelligitur ꝙ debet celare. nisi veritas vel obedientia aliud exigat vt est in ꝓposito nec obstat ꝙ ꝯmuniter tenent theologi eadē di. ꝙ non liceat quia dictum eoꝝ limito et intelligo quando quis cōfitetur se habere peccatū de quo non potest penitere. a quo non pōt vel vult abstinere. et hoc ideo confitetur vt sacerdos p̄beat consiliuꝫ et oret pro eo vt deus eū illuminet et huiusmodi. et tale pctm̄ non vergit in piculum alioꝝ sed tantum ipsius confitentis Nā tunc nullo modo pōt reuelari qꝛ talis confessio disponit ad contricionem et cōsequenter ad pctōꝝ in conspectu dei celationeꝫ scd̄m Richard. vbi supra ar. iiij. q. ij. Sed qn̄ vergeret in periculum ꝯmunitatis vel alteri⁹. tunc si nullo modo vult cessare talis quin illud faciat. credo sine p̄iudicio. ꝙ non solū pōt ymmo tenetur reuelare ei q̄ potest prodesse et non obesse vt malo obuietur. Hoc tandem ita procedit ꝙ non prodat pctōrē Nā qcqd poterit bono modo circa hoc facere vt pctm̄ impediat̄ sine proditione ꝯfitentis hoc facere debet confessor Si autem sacerdos videt ꝙ in tali casu nihil facere potest sine periculo confitentis. tūc omnino tacere debꝫ De hoc not. in. c. nerui. xiij. dis. Quart⁹ casus est qn̄ quis habet per aliam viam pctm̄ sibi detectū in confessione scd̄m Bonauen et Richard. et cōmuniorem theologoꝝ opinionē in dicta dist. xxi. verum est ꝙ ꝓpter scandalum non dꝫ reuelare nisi pro necessitate vel vtilitate illud dicat. vel nisi iurauerit dicere veritatē scd̄m Inno. in d. c. omnis. et recitat Panor in. c. dilectus. de exces. prela. nunq̄ȝ tamē debet dicere se habuisse illud in confessione. pōt tamen dicere cū determiatiōe Ego vidi talem. vel audiui talem quid fecisse Et idem dic si reuelat aliqd plus quā sciat extra ꝯfessionē. puta scit semiplene aliqd factum extra ꝯfessionē. et plene in ꝯfessione nō licet sine peccato mortali nisi semiplene exp̄mere. vl̄ si habet dubie. aliter ꝙ dubie reuelare non dꝫ Quintus cas⁹ est qn̄ essent aliq qui cōdixerūt interficere presbiterū cum eis euntē in nemore. quoꝝ vnus penitet et ꝯfitet̄ ante nemoris ingressū Nā tūc potest sacerdos retrocedere licet ex hoc alij socij cognoscāt sociū ꝯfessum fuisse ꝓditioneꝫ Scd̄m eū Sco. in quarto dist. xxi. generaliter dici potest ꝙ signū quod de se est indifferens ad significandū tale pctm̄ fuisse ꝯfessum. vel non fuisse. licet aliquibus sit signū magis determinatū ex aliquo p̄supposito. non tamē ex se est signum reuelatiuuꝫ ꝯfessionis nec per cōsequēs simpliciter illicitū confessori. Quidam tn̄ tenent ꝙ

in tali casu tenetur potius intrare nemus et subire mortē q̄ꝫ tali
signo reuelare. sed eis non credo Melius tamen faceret si aliquā
causam fingeret, cur intrare rennuit Sed si non potest inuenire
credo cum. Sco. ꝙ potest desistere ab ingressu q̄ꝫuis illi per tale
signum dephendant confessionem ei fuisse factaꝫ Si tamē signū
non esset indifferens sed certum nullo modo liceret signū facere
vel alio modo ꝯfessionem reuelare. Sed potius tenetur secūduꝫ
Richard. vbi supra mortem sustinere ne confessionem reuelet.
Sextus casus in quo licet reuelare confessionem est qn̄ id quod
dicitur non est pctm̄ nec circūstātia peccati illius q̄ ꝯfitetur Naꝫ
tale qd̄ non cadit sub sigillo confessionis nisi esset q̄d potēs dedu
cere ad manifestationeꝫ pctī. vnde si quis confitendo inserat ꝙ
in tali terra sint boni fructus vel pulchrum castrum. vel ꝙ ex tali
licito contractu debet dare centū ducatos alicui et huiusmodi
que non sunt pctā nec deducenda ad manifestationem pctī. licet
scd̄m Richard. vbi supra pōt manifestare. nisi talis innotescat
confessori ꝙ talia sibi dicit sub sigillo secreti q2 tūc nō potest re-
uelare nisi secundum ꝙ sigillum secreti potest reuelari vt infra
dicam. ¶ Secnudum dubiū est vtrum sacerdos possit reuelare qqq
illud peccatum ꝙ reuelans veniret in vtilitatē ꝯfitentis Ad hoc
rn̄det Richard. vbi supra ꝙ non. qnia si aliqn̄ esset vtile ꝯfitenti
vt sua confessio reuelaretur nunq̄ꝫ tamen potest esse vtile ꝯmuni
vtilitati cuius bonuꝫ p̄ncipalius respicit charitas q̄ꝫ singularis
persone Tercium dubiū est vtruꝫ papa possit p̄cipere sacerdoti
vt reuelet ꝯfessionem. Ad hoc dico ꝙ q̄uis sit supra om̄e ius po-
sitiuum non tamē est supra ius nature vel diuinuꝫ. et ideo sacer-
dos non tenet̄ in hoc ei obedire etiaꝫ si p̄cipiat ei sub pena excō-
municationis cū sigillū ꝯfessionis non sit solū iuris positiui sed
etiam naturalis et diuini. vnde tali p̄cepto non obediens excō-
municationis sentenciā nō incurrit q2 ꝯtinet intollerabilē errorē
vt in. c. per tuas. de sen. ex et in. c. venerabilibus §. penul. eod.
ti. li. vi. Quartuꝫ dubiū si sacerdos haberet aliqd̄ pctm̄ mortale
quod non posset confiteri nisi ꝯfessionē factā sibi reuelaret. Re-
spondet̄ scd̄m Richard. et Sco. vbi sup̄ ꝙ non dꝫ ꝯfiteri durāte
tali casu illud pctm̄ sed sufficit conteri de eo cum ꝓposito ꝯfitēdi
quando poterit facere sine preiudicio sigilli ꝯfessionis et reuela-
tiōe ꝑsone ꝯfesse. fortiori em̄ vinculo tenetur ad celādū ꝯfessionē
quā penitens ad confitendū. Quintū dubiū nunq̄d post mortem
ꝯfitentis poterit sacerdos reuelare ꝯfessionē prout nonnulli fa-
ciunt. Solutio dicendū ꝙ non per textum hic qui indistincte ꝓ-

hibet reuelare ꝯfessionē etiā si noceat ꝙ p̄sbiter tacet ꝯfessionem defuncti. vel si ꝓdessꝫ alijs ꝙ reuelaret tamē adhuc reuelare non dꝫ. Et ad hoc faciunt plures rōnes. vna quia etiaꝫ post mortem hoīs nolūt suā famam denigrari. C. de necessa. et suis here. insti. l. i. quia ex quo defunct⁹ celauit pctm̄ alijs et in ea volūtate mortuus est p̄sumit̄ sibi sꝑ displicere reuelatio p̄dicta et ideo nequaq̄ꝫ facienda. pro quo. c. maiores. de baptis. et eius effec. et. c. perlatū quod metus cau. Scd̄a ratio qꝛ ꝯfessio est celāda non solū ꝓpter confitentē ne sibi p̄iudicetur. sed etiā ex ipsius sacramentalitate vt dictū est. licet ergo amplius ip̄o defuncto ex publicatione cōfessiōis nullū forte p̄iudiciū nascat̄ ex vi tamē sacramēti et ex se ꝯfessio debꝫ celari. Tercia ratio qꝛ etiaꝫ ꝓpter alios adhuc viuētes debꝫ celari confessio defuncti quia scientes ipsi viuentes confessionē post mortē reuelari posse retraherent̄ q̄nqꝫ a confitendo Si tamē expediret aliquo casu aīe defuncti ꝙ reuelet̄ ꝯfessio peccati sui. vt quia tenet̄ ad restitutionē male ablatoꝝ. de quib⁹ heredes sui vel alij non haberent noticiam tūc forte reuelari posset ꝓ tanto vt heredes restituāt male possessa. de quo notat̄ in. c. fi. de sepul. et. c. tua nos. de vsur Sextū dubiū pone ꝙ parrochian⁹ accuset p̄sbiterū de reuelata confessione sed ꝯfessor dt̄ scire illud nō in ꝯfessione sed extra. cui credendū erit in hoc casu vl̄ quomō punietur talis presbiter. Solutio dt̄ Host. ꝙ ex quo p̄sbiter nō cōuincitur de obiectis ꝑ prochianū istā penā ordinariā de qua hic non paciatur qꝛ pena ordinaria non debꝫ infligi nisi cōuicto iudicialiter per testes vel iudicialiter ꝯfesso. alias debet poti⁹ absolui ab impeticiōe accusantꝭ. Facit. c. actor. vi. q. vlt. c. vnicum vt eccle. benefi. sum. Si tm̄ p̄sbiter non ꝓbat ꝙ illud reuelatum aliūde ad eū peruenit debꝫ puniri aliqua pena extraordinaria ad arbitriū iudicis Vn̄ scd̄m Johan. an. et Hostien̄. cautus debet esse presbiter in dicendo crimina alicui⁹ quia nisi probet talia per ipsum reuelata se scire extra ꝯfessioneꝫ presumit̄ scire in ꝯfessione Et ideo propter reuelationē talis punitur saltem pena arbitraria vel ad arbitrium iudicis. Si nō probet se illa extra ꝯfessionē audiuisse Pro quo facit. c. si. tantū. et. c. placuit. vij. q. ij. vbi etiā reprehenditur episcopus qui dicit aliquem criminosū si nō ꝓbat illud quod dicit probare. Septimū dubium vtrum sciens aliquē excōmunicatum per confessionem teneatur eum vitare Solutio scd̄m Richard. vbi supra ꝙ non etiam in secreto. Et ad. c. cū nō ab homine. de sen. excom. quod videtur dicere contrariū rn̄det̄ ꝙ intelligit̄ qn̄ scit ꝑ aliam viā in secreto q̄ꝫ ꝑ ꝯfessionē. Sco. tū

vbi supra, tenet ꝙ debet eū vitare si potest sine ꝓditione eius ex-cōmūicatiōis. Si vero hoc non pōt facere quin eum prodat non tenetur. ymmo tenet̄ nō vitare q2 fortiori vinculo ligat̄ ad celā-dum scȝ per legem nature diuinam et ecclesiasticā q̄ȝ ad vitandū excōmunicatum Octauū dubiū. Si sacerdos scit per cōfessionē ꝙ aliquis dormiuit cū muliere in eccl'ia. Solutio ꝙ hoc nō pōt reuelare epō nisi in gn̄e dicendo talis eccl'ia est polluta et indiget recōciliatione. ar. c. significasti. de adul. et. c. si sacerdos. de offic or. et hoc tucius est. licet quidā teneant ꝙ nec etiā in gen̄e debeat reuelare. Quod verū credo quādo est omnino occultū. ita ꝙ ec-clesia non est de hoc infamata. quia sic non indiget reconciliatiōe Et sacerdos qui solus scit vt deꝰ potest ibi salua conscientia ce-lebrare. ar. c. cum nō ab homine de senten. excom. Nonū dubiū est. Si prelatus sciret subditum suum per confessionem male vti officio suo. an posset eum remouere. Solutio scdm Richard. et Sco. vbi supra ꝙ non. q2 alij scientes ꝙ ille ab officio remotus est pro sua ꝯfessione proniores redderentur vt non ꝯfiterent̄ ve-ritatem. Et ille idem minus reuerebitur confessionez et pronior erit ad peccatorum suorum celationez Et ponit sanctus Tho. exemplum de abbate. qui scit in confessione. priorem suum male vti officio dicens ꝙ in illo casu debet euȝ admonere vt prioratuȝ resignet. vel si noluerit potest et aliqua alia occasione eum a cura prioratus absoluere. ita tamē ꝙ oīs suspicio deuitet̄ de reuela-tione confessionis. Sed ego credo istud veruȝ nisi quando talis subditus ꝯfiteretur peccatum a quo non vult desistere. Et quod vergit in periculum aliorum. quia tunc credo ꝙ possit eū officio priuare. quando ad libitum ipsius spectat ammouere vel con-firmare. Decimum dubium quid de presbitero qui scit in ꝯfessi-one impedimentum in matrimonio contrahendo. vel officialis in promouendo et per eum presentando. Solutio ꝙ secreto debȝ eos monere vt desistant. ꝙ si contrahunt benedicat nuptias. Si petit ꝙ presentet ordinando. presentet quando aliter facere non potest sine manifestatione confessionis. Facit ꝙ not. glo. et docto res in. c. vnico de scruti. in ordi. facien. Ratio quia etiam si dice ret non sibi crederetur nisi quatinus posset probare et sic frustra faceret. Undecimum dubium est si aliquis sacerdos p ꝯfessionez alicuius queȝ audit scit ꝙ ille prelatione sit dignus debet consen-tire eius electioni quia si consentit videtur peccare mortaliter ꝯsentiendo indigno Si ꝯtradicit videtur ꝯtradicēdo suspitiōeȝ

inducere de pctō Et sic videtur reuelare ꝯfessionē qd nunquam in aliquo casu licet. Solutio sctūs Tho. vbi sup̄ dicit ꝙ ex mult⁹ alijs causis aliquis indignus redditur ad prelationis offitium ꝙ̄ ex pctō sicut est defectus scientie vel etatis. Et ideo qui contradicit electioni. nec suspitionē de crimine facit. nec ꝯfessionē reuelat sed contradicit promotioni indignorum sicut sua interest. Duodecimū dubiū est Quid si aliquis sentiēs ꝙ ep̄us vult ꝯtra eum inquirere de crimine vt euꝫ puniat ꝯfitet̄ ep̄o illud per hoc volens euadere correctionē. nunqd ep̄us tenet̄ illud celare Solutio hoc casu cautus sit ep̄us et dicat hoc peccatū nō recipio p̱ modū confessionis cū de ip̄o publice sis infamatus nō tamē debꝫ absolutionē denegare. qꝛ ipsa non obstante poterit ꝯtra ip̄m inquirere et punire scd̄ꝫ Inno. et not. in. c. de hijs. de accusa. xxxiij. q. ij. c. admonere. Vel potest dici ꝙ etiam si ep̄us nō ꝓtestetur ꝙ non recipit crimen per modū ꝯfessionis in casu predicto. nihilomin⁹ potest illud audire vt cōfessor et vltra hoc tanꝗ iudex ꝓcedere ad correctionē eius q̄ delictum ꝯmisit nō habito respectu ad illā ꝯfessionē Nā absolutio fori ꝑnialis alicui impensa non excludit ꝓcessum iudicialē. ymmo qs accusari pōt et puniri de crimine de quo egit penitenciam in foro anime. vt notat̄ in dict⁹ iuribus allegat⁹. Sed si pctm̄ esset omnino occultū tūc esto ꝙ ep̄us sciret deberet ꝯfessionē recipere et in confessiōe tenere. nec cōtra eum inquirat scd̄m Hostien̄ Idem Archd̄. in. c. sacerdos. de pe. dist. vi. Tredecimū dubiūꝫ est fur ꝯfitendo furatur qꝛ abscindit p̄sbitero bursā. nūquid ꝯfessor poterit reuelare hoc pctm̄ in cōfessiōe commissū Solutio aut ille fur illud idē furtū ꝯfitetur aut non. Si non presbiter poterit reuelare siue in ipso actu furem deprehendat siue postea percipiat dū videt bursā abscisam. qꝛ non reuelat cōfessionem sed crimē qd alias ꝙ̄ per ꝯfessionē sibi ꝯstat. quod potest cū necessitas subest vt dictū est sup̄. Si primo modo vt quia dicit. dn̄e ego furor Idem est dicendū qꝛ non reuelat cōfessionem sed delictuꝫ. hoc em̄ scit et percepit alias ꝙ̄ per ꝯfessionem etiā si nesciuisset vel non perpendisset nisi ille hoc confessus fuisset Idem videtur posse dici si postꝙ̄ fur furatus erat eodem contextu anteꝙ̄ absoluatur ꝯfiteatur dicēs. Domine adhuc pl⁹ scio quia furatus sū iam vobis istā pecuniā. et ad hoc veni quia que incontinenti fiunt inesse videntur. l. lecta. §. dicebā. ff. si certum petatur. notat̄. ij. q. iij. §. notandū scd̄o. super v̄bo absoluto Sed in hoc forte melius dicendū est ꝙ idem est ac si prius extra ꝯfessionē furatus esset. vt qꝛ diceret. Domine alias furatus fui

De penitencĳs recipiendis

vobis aucas quia nullo modo prodere poterit presbiter sed po-
terit in genere contra tales p̃dicare. et eos post generalẽ moni-
tionẽ in genre excõmunicare. De hoc in.c.si sacerdos. de. offi.
ordi.c.a nobis.de sen.excom.de consti.c.ij.li.vi. Poterit etiã di-
cere in specie priusq̃ȝ audirem ꝯfessionẽ tuã bursam habui et an-
tequã a me recederes sensi eã me non habere si tu abscidisti peto
ꝙ reddas.salua etiam cautela.c.ij.de homic.li.vi.sed caueat ꝙ
non dicat se hoc in confessione audiuisse. Decimũquartuȝ dubiũ rrr
est quid cadit sub sigillo ꝯfessionis. Solutio qꝺ directe se extẽdit
ad om̃ia q̃ cadũt sub sacramentali ꝯfessione. vt sunt pctã Indi-
recte vero cadunt oĩa illa per que dep̃hendi põt peccatũ vl' pec-
cator. Vnde scꝺm Richarꝺ. vbi sup̃. quicq̃d per se vl' p accidẽs
directe vel indirecte posset verecũdiã vl' ꝯfusionẽ vel malã sus-
pitionem vel aliquod aliud nocumentũ gñare penitenti ex pctõ
confesso cadit sub isto sigillo. vnde locus et tempus ac persona
cum qua penitẽs ꝯfitetur se peccasse et similia ex quibus potest
deuenire in noticiã peccati ꝯfessi non simpliciter sed sub relatiõe
ad personã que ipsum est ꝯfessa cadit sub isto sigillo. Quod auteȝ
reuelatio tp̃is et loci põt cooperari ad generandã malã opinionẽ
de illo qui confessus est ꝓbatur.qꝛ si quidaȝ canonicus sciens fa-
mulũ suũ et nullũ aliũ intrasse camerã suã hora none.et ille hora
ista furetur dñi ciphũ.post multos autẽ dies dũs p̃pendat ciphũ
suum esse perditũ. Si ꝯfessor illius furis vsq̃ȝ ad annũ vel duos
diceret ciphum talis dñi fuisse acceptũ a famulo suo tali die. Si-
militer dicendũ est de persona cum qua quis peccauit ꝙ cadit sub
sigillo confessionis siue penitẽs potuerit suũ pctm̃ ꝯfiteri sine ex-
pressione illius persone siue non Quod ꝓbat Rirchard. vbi sup̃
tribus rationibꝰ Primo cũ penitentia sit sacramẽtũ sacerdos te-
netur celare om̃e illud quod est necessariũ ad integritatẽ sacra-
menti.sed penitens aliquãdo nõ põt sufficienter exprimere pctm̃
suũ nisi notificãdo p̱sonã cũ qua peccauit vt dictũ ẽ sup̃ ergo ꝛc.
Scꝺo sacerdos tenet̃ celare om̃e illud in cõfessiõe sibi dictũ p qꝺ
ꝯfitens possit prodi vl' mala suspicio generari in cordibus alioꝝ
de illo sed qñq̃ȝ detegendo p̱sonã cum qua penitens peccauit ꝓ-
deretur ꝯfitens qꝛ si detegeretur filiã concubisse cũ patre ꝓderet̃
pater qui confessus est concubisse cum ea igitur ꝛc. Tercio non
est licitũ facere qꝺ sit occasio retrahendi hoĩes ab actu ad salutẽ
necessario.sed reuelatio persone cũ qua penitẽs ꝯfitet̃ se peccasse
esset occasio retrahẽdi hoĩes a confessione qꝛ nõ tantũ retrahit̃
aliquis a re aliqua ꝓpter timorem lesionis fame ꝓprie sed etiam

persone sibi coniūcte vinculo amicicie. ergo. ⁊c. Quintūdecimū
dubiū vtrū ꝯfessor dicens aliquē sibi confessū de suis pctis sit re-
uelator ꝯfessionis Solutio scd̄m Richard. vbi sup̄ ꝙ nō. qꝛ nihil
occultū manifestat sed solū manifestatū quod scit extra ꝯfessionē
quia si dixerimus ꝙ pctm̄ non habem⁹ ipsi nos seducimus ⁊c. i.
Johan. i. Quidā etiā dicunt ꝙ dicere talia verba scꝫ. hoc pctm̄
audiui in cōfessione. quod est pctm̄ mortale. Et sat⁊ ad hoc videt̄
facere textus dicti. c. om̄is. Sed ego hoc nō credo Et est verius
scd̄m Sco. vbi supra nisi ꝑ tale deueniat̄ in noticiā ꝑsone que ip̄m
cōmisit. ꝑiculosū tamē est talia dicere. Sextumdecimū dubiū est
Quid si aliquis in ꝯfessione reuelet debita credita vel deposita et
postea fit publica inquisitio de illis. Solutio. Si quis hoc modo
reuelat sacerdoti id quod habuit furtū vel alias cuꝫ peccato sa-
cerdos tenetur celare. Si vero absolute dixit ea que debet vl' sibi
debentur et sub sigillo ꝯfessionis non dꝫ recipere. Sed si recipit ⁊
fiat inquisitio per episcopum vel alium qui hꝫ super hoc ptātē
tenetur veritatē dicere. quia si sic recipit de hoc casu nō cogita-
uit. vel si cogitasset et ꝓmisisset seu etiaꝫ iurasset non reuelare il-
licitum esset promissū vel iuramentū. nec obseruādū in p̄iudiciū
iuris alieni. Secus si inique et ꝑ tyrannidem requiretur. qꝛ tunc
subterfugere dꝫ tacendo vel sophistice. loquēdo. Septimumde-
cimum dubium vtrū ꝯfessori sup ꝯfessione credatur simpliciter
verbo sine iuramēto. Inno. dicit ꝙ sic quia gerit vicē dei. de offic
ordi. si sacerdos. Nā sicut a deo nō exigeret̄ iuramētū ita nec ab
eius vicario. Dicit tñ Hostieñ. aliquos dicere ꝯtrariū. qꝛ licꝫ in
foro ꝯfessionis gerat vicem dei. In ꝯtentioso vero in quo ꝓducit̄
in testem secus. Ad hoc de testi. nup. Johan. an. dicit ꝙ primum
equius. scd̄m verius. Quod placet Panor. in. c. testimonium. de
testi. Et ex hoc notat casum in quo credit̄ vni testi. Et hoc ꝓpter
qualitatem facti. qꝛ cōfessio fit in secreto. Scd̄o ꝯfessio debet esse
occulta quantū ad confessionē incidenter audientes. Ad cuius
888 declarationē primum dubiū est. Si alius in confessione audiens
a proposito vel a casu teneatur illa celare. Solutio. Richard. in
quarto dist. xxi. dicit ꝙ sic audiēs peccata ꝯfitentis ignorātis ꝙ
illā alius a ꝯfessore audiat tenet̄ illa celare ex iure nature iure di-
uino ⁊ iure positiuo Primū ꝓbat̄ sic. naturale iudiciū ratiōis di-
ctat ꝙ homo faciat alij quod sibi vellet fieri in casu consilij. vt ha
betur dist. i. c. i. Sed quilibet homo debet velle vt si a casu vel a
proposito alius a confessore audiat peccata eius dum confitetur
ꝙ celaret ea. quia quilibet debet celare pro conseruatione fame

proprie. ergo quilibet peccata proximi audiendo duȝ confitetur tenetur illa celare. Scdo probatur sic Math. xviij. Si peccaue- rit in te frater tuus vade corripe eum inter te et ipsum solū. Sed homo dum ꝯfitetur corrigit se aut ad correctionē disponit ergo quicūqȝ sit ille qui peccata illius reuelat directe facit cōtra illud ius proxime allegatuȝ. Tercio ꝓbatur sic. in. c. qualiter et quādo ij. et. c. si quis episcopus. de accusa. glo. super verbo charitatiue. et in. c. sacro. de senten. excom. et. c. nouit. de iudic. et de symo. c. licet et. c. dilecti. xxi. q. i. c. si peccauerit. xv. q. i. c. quidā. et xxiiij. q. iij. c. illicita. In omibus hijs habetur ꝙ denunctiationē debet p̄cedere charitatiua admonitio. Frustra aūt precederet si correp tus per charitatiuam admonitionē et secretaȝ postea publicare licite posset. Cum ergo homo ꝑ confessionem secrete corrigatur aut ad correctionē disponatur nulli qualitercūqȝ peccata alteri⁹ audiat licitū est reuelare. Nam illud p̄ceptum datuȝ de celando peccata ꝯfitentis. vt in. c. omis datum est in fauorē confessionis et confitentis. Sed si ingerenti se super confitentem et audienti peccata eius liceret reuelare hoc esset in preiudicium et contra fauorem confitentis. quia posset ꝯfitens infamari et sic multi re- traherentur a tanto bono. Idem dicendum si quis in casu repe- riat cedulā aliquam in qua pro memoriali ad confitendū aliquis sua peccata conscripsit quia talis nec huiusmodi cedulaȝ legere nec litteram publicare. aut cuiq̄ȝ referre debet. ff. quemadmodū testa. aperi. l. ij. §. Si dubitetur. Sed inuentor talis cedule debet eam lacerare sicut. alias dicitur de libello famoso. vt. C. de libel. famoſ. l. si quis. et est in vnica canonisata. vi. q. i. c. si quis famo- sum. Est auteȝ libellus famosus carta occulte confecta ad igno- miam vel dehonestate alicui⁹ persone. quia talis visa et reperta dilaniari debet. Idem dicendū ꝙ non sacerdotes qui sunt inter- dum interpretes confitentis teneantur celare confessionem scdm Richard. ⁊ Sco. racionibus predictis. et etiaȝ quia interpres ⁊ sacerdos pro vna persona reputantur Idem dicendum de layco cui aliquis in necessitate constitutus cōfitetur in foro penitencie. quia talis celare tenetur. scdm Johan q̄uis talis laycus claues nō habeat in hoc tamen minister dei est et in hoc debȝ celare pec- cata nec ad testificandum debet cogi sicut nec sacerdos. quia ea- dem racio est scdm Inno Si tamen talis laycus peccatorem pro dat non habet locum pena. c. nostri cum sacerdos non sit. Erit ergo pena arbitraria. c. de causis. de offic. dele. ¶ Aliud dubium est vtrū ille cui ꝯfessor reuelauit ꝯfessionē alicuius teneat celare ttt

lam si sciat ꝙ iste q̄ hoc sibi dixit nesciat illud nisi ꝑ ꝯfessionem Solutio dicēdū ꝙ sic Quod ꝓbatur tripliciter Primo sic. q̇cq̇d homo scit per ꝯfessionē sacramētalē siue mediate siue immediate celare tenetur. q̄uis ad celandū mag⁹ obligetur ille qui hoc scit per confessionē immediate q̄ ille qui scit per confessionē mediate Sed ille cui confessor reuelauit ꝯfessionē scit pctā ꝯfitentis ꝑ eaꝫ mediate ergo illa tenetur celare. Scd̄o sic ille qui iuuat ad ꝓmouendū crimē qd̄ alius inchoauit ꝑticipat cum eo in crimine. Sꝫ ille qui confessionē reuelat diffamationē penitētis inchoat. Ille aūt cui confessio reuelata est si vlterius eandem ꝯfessionē manifestat ꝓmouet diffamationē ipsius. penitēs ergo tenet̄ eaꝫ celare quia tenetur non ꝑticipare in crimine. Tercio sic reuelans alicui ꝯfessionē de facto dat. illi ptātem vt loqui possit alijs de peccatis penitentis cui⁹ ꝯfessionē reuelauit. Sed illā ptātem quaꝫ ꝯtulit de facto de iure conferre nō potuit. Cum igitur nulli licitū sit vti potestate sibi concessa ab aliquo de facto q̄ eaꝫ si dare nō potuit de iur̄. sequit̄ ꝙ ille cui illa ꝯfessio reuelata est vlterius non loqui poterit de illa. vnde prelato p̄cipienti sibi vt dicat ei si scit aliqd̄ malum de illa ꝑsona cui⁹ ꝯfessio sibi reuelata est nō dꝫ sibi dicere quod sibi dictū est a ꝯfessionis reuelatore. Est tn̄ verum ꝙ nō haberet locum pena. c. huius si quis reuelaret in hoc casu. etiam si esset sacerdos. Et hoc ꝓpter verbū sibi in textu positū et in p̄cedentibus casibus tactum est. Tercio ꝯfessio debet esse occulta q̄ ad ipsos ꝯfitentes vt non reuelent ea que pro sua salute in confessione vel dicta vel imposita sunt ex quoꝝ reuelatione scandalū oriretur De penitētia aūt penitēti imposita dt. Richard. vbi sup̄ ꝙ aut penitens manifestādo pn̄iaꝫ sibi iniūctaꝫ a ꝯfessore faceret p̄iudicium ꝯfessori qꝛ forte talem iniunxit pn̄iaꝫ. Pro qua si sciret̄ eam iniunxisse incurreret alicuius vel aliquoꝝ maliuolētiam vt puta quia iniunxit mulieri vt abstineret a familiaritate alicuius viri. cui⁹ familiaritas erit castitati periculosa. vel aliquod aliud iniūxit pro quo aliqui mouerent̄ contra ꝯfessorem si hoc scirent. Aut penitens manifestando suam penitenciā nec fame ꝓprie nec confessori nec alicui p̄iudiciū generaret. In primo casu tenetur penitēs suā penitenciā celare. quilibet enī tenetur suā famā sciēter non ledere sine aliqua vtilitate. Juxta illud Eccl'iastici. xli. Curam habe de bono nomine In casu etiā scd̄o tenet̄ eam celare si enī illud qd̄ confessor sibi iniungit seu ꝯsulit bona fide ꝓ salute anime sue et secreto alij reuelaret in preiudicium confessoris crimen proditiōis incurreret et sigilli fractionē. In tercio aūt casu

nō tenetur celare nec tenetur dicere. sed de hoc irrep̄hensibiliter potest facere quod istoꝝ duoꝝ magis placuerit. Terciū dubium est vtrū eadem sit ratio de sigillo ꝯfessionis et sigillo secreti. Solutio licet sigillum secreti et sigillū confessionis se habeant scd̄m inferius et superius. quia omne sigillum confessionis est sigilluꝫ secreti et non econuerso. tamen non est eadem ratio de vno sicut de alio. verum est ꝙ peccat mortaliter frangens qd̄libet istorum vnde tenet Sco. vbi supra ꝙ siue ille qui alicui aliqd dicit exprimat ꝙ ea dicit sibi sub sigillo secreti siue nō tenetur celare dummodo intelligitur ꝙ sub secreto ei dicit. Et addit Richard. ꝙ si reuelat crimen proditionis incurrit. limito tamē scd̄m Bonauē. ea dist. verum ꝙ nullo modo licet reuelare sigillum secreti nisi in duobus casibus. Primus quando veritas id exigit puta qꝛ vergit in periculum alioꝝ. Scd̄us quādo obedientia cogit ad reuelandum. vnde contra ista duo et iuramentū et ꝓmissio nō valēt Vnde dicit Panor. in dicto. c. omīs ꝙ si talis assumitur in testem tenetur reuelare. quāuis sub sigillo secreti sit ei dictuꝫ. non tamē tenetur denunciare qꝛ aliud est testimoniū dicere aliud denūciare Nam denunciare non tenetur quis quod ꝓbare non potest. vi. q. ij. placuit. ij. q. i. si peccauerit. et. ij. q. vij. c. pleriqꝫ. Han tamē de Gan. ix. quolibeto dicit ꝙ subditus q̄ recipit aliquid sub secreto non vergens in damnū cuiusqꝫ non tenetur reuelare etiam prelato precipienti vt reuelet. Et scd̄m hoc limito bonauen. vt intelligatur teneri ex obedientia quando p̄latus vult scire quod potest cedere in detrimentū religionis aut alterius. alias nō Sigillum vero confessiōis nullo mō licet reuelare nisi scd̄m ꝙ dictū est supra Reuelatio enim eius multum displicet deo Quod patꝫ per exemplū quod legitur in miraculis beatissime v̄ginis de illa muliere que occiderat generum suum et confessa cuidam sacerdoti orta lite inter ipsam et sacerdotem homicidium generis sui a sacerdote eidem irrogatum est quod cum ad parentum iuuenis noticiam deuenisset adducitur ad iudicē et igni comburēda traditur. Que flens beate v̄gini se cōmēdauit. Igni igit̄ iniecta stetit in medio illesa. Amplius ignē succēdentes nihil ꝑfecerunt Lanceis ergo et hastis eā impellebant. tunc iudex vehementer obstupuit et diligenter eam considerans nullum in ea signum incendij preter sola vulnera lancearum inuenit. ducta igit̄ domi balneis et fomentis recreata est. post triduum in laudibus beate virginis perseuerans ad dominum migrauit. Et per hec sit hoc capitulum aliqualiter declaratum.

Capitulum Quintum de missis audiendis.

Quinto ius parrochiale cõsistit in hoc ꝙ in diebus do-
minicis et festiuis populus audiat missam in sua par-
rochiali ecclesia. Ad cuius euidentiam quero vtrum
quilibet parrochianus sub pena peccati mortalis ad
audientiaꝫ misse in sua parrochia diebus dominicis et festiuis sit
a astrictus. Solutio non audire missam diebus dominicis et festi-
uis in ecclesia sua parrochiali potest esse peccatũ mortale. aliqñ
veniale aliquando nullum. Tunc enim est peccatum mortale qñ
obmittit hoc ex contemptu vero vel interpretatiuo. Et voco cõ-
temptum interpretatiuum quando sine causa legittima alibi au-
dit et presumitur contemptus si non habet licentiam a proprio
sacerdote vel non habet causam legittimam. tunc enim peccat
mortaliter. quia contempnit et contra preceptum superioris et
iuris venit vt notant doc. in. c. dominicꝫ de parroch. et alie par-
rochi. Et admittentes alienum parrochianum in casu predicto
committũt scd̃m doc. quodammo furtum vel rapinam. et tenet
restituere om̃es oblationes ab eo perceptas. Tũc aũt ẽ peccatũ
veniale cuꝫ alibi audit non ex aliqua causa omnino legittima sed
ex aliqua mentis infirmitate vel ex aliqua passione qua mouetur
contra plebanum. vel ex aliqua pigricia. quia forte ecclesia alia
est vicinior. vel ex aliquo alio zelo non vndequaqꝫ bono. Demũ
autem nullum est peccatum si ex causa legittima contempneret
ꝓprium sacerdotem puta quia est notorius peccator fornicator
vel excõmunicatus tunc enim non peccaret quia hoc casu nõ est
ꝓprie contẽptus sed iuris auctoritate facit ar. c. preter. et c. nullꝰ
xxxij. dist. et in. c. vestra. de cohabi. cle. et muli. vel ex aliqua alia
causa legittima audit alibi puta propter nimiã distanciaꝫ loci vl'
insecuritatem vie. vel insidias hostium ⁊c̃. vel ex aliquo bono
zelo alibi audit. puta audit apud fratres mendicãtes quia deuo-
tius et frequentius ibi celebratur tunc enĩ non peccat secunduꝫ
doctores. Honestum tamen est et ꝙ̃ necessarium vt in ꝑcipuis
festiuitatibus scꝫ in Pascha Penthecostes Natiuitatis et simi-
libus audiantur diuina in propria parrochia Pro quo est bonus
textus in. c. si quis extra. de consecra. dist. i. Concludo finaliter
ꝙ cum parrochianis in sacris canonibus precipiat audire missã
diebus festiuis in propria parrochia nullubi tamen precipitur ꝙ
audiat in aliena ecclesiã. Similiter cum audire missam alibi põt

fieri cum peccato mortali aut veniali. audire aūt missam in pro-
pria parrochia ceteris paribus quantum ad hoc nullum est pec-
catum. ꝙ semper securius et tucius est audire missam in propria
parrochia ꝙ̄ alibi patet ex dictis. Puto tamen ꝙ ad ecclesiā ka-
thedralem posset licite populus cōuenire. quia episcopus est cu-
ratus omniū de dyocesi. et omnes de dyocesi censent parrochiani
ecclesie cathedralis. vt in. c. i. de offic. archid. et in. c. officiuꝫ de
offic. archipresbiteri. vbi habes ꝙ ibi possunt recipe ecclesiastica
sacramenta igitur etiam ibi possunt audire missam Secundum b
dubium vtrum quilibet teneatur audire missam. Solutio scd̄m
Hostieñ. Die dominico quilibet tenetur audire missā ex p̄cepto
et totam ita ꝙ accipiat benedictionem sacerdotis. de consecra.
dist. i. missas. et. c. sequeñ. ⁊. c. om̄es fideles. nisi excusent magna
necessitate. et non solum om̄es fideles tam layci ꝙ̄ꝫ clerici tenent
audire missam diebus dominicis. veruꝫ etiam alijs dieb⁹ festiuis
ex precepto ecclesie. Ratio est quia vbi est eadem ratio ibi debet
esse idem ius. Ratio auteꝫ quare fuit hoc statutum scꝫ de auditu
misse. videtur fuisse vt saltem in hoc modico tempe vacetur di-
uinis. Sed non alia de causa fuerūt addita alia festa ad dies do-
minicos sub p̄cepto nisi vt vacent diuinis. ergo videt ꝙ iste mo-
dus determinatus p ecclesiaꝫ in vacando diuinis die dn̄ico p au-
ditionem misse debet extendi etiam ad alia festa. Alijs aūt tem-
poribus nullus etiā religiosus vel clericus tenetur audire missā
de precepto. nec obstat. c. solet. de ꝯse. di. i. qd̄ videtur velle ꝙ in
quadragesima quis non dicatur ieiunare nisi audita missa. quia
dico quod illud. c. loquitur. de consilio vel si est p̄ceptū abrogatū
est per contrariam ꝯsuetudinem. Episcopus vero nisi causa ra-
tionabilis eum impediat debet omni die legere aut audire missā
vt in. c. fi. de priuil. li. vi. Et debet salteꝫ diebus dn̄icis esse in sua
ecclesia. de conse. dist. iij. c. epūs. Terciū dubiū que missa in pre-
cepto an propria diei aut quecunqꝫ alia. Solutio non missa pe- c
culiaris seu missa priuata est in p̄cepto sed missa magna et pu-
blica diei. vt in. c. et hoc attendendum. de consecra. dist. i. vbi dr
ꝙ misse peculiares debent ita dici in illis diebus in locis secretis
vt populus non abstrahatur ab audiendo missam sollenneꝫ. Ad
hoc etiam est tex. in. c. quidam de cele. mis. vbi prohibetur audi-
tio missarum peculiarum die dominico aut festiuo et sic teneris
audire missam propriam de tempore. Archid. aūt floreñ. dicit ꝙ
non tenetur quis ex necessitate ad propriā missam. quia nec dictu
c. missas. hoc dicit sed indistincte loquitur. Sed audire dꝫ ꝓpriā

ex congruitate. Et secundum hanc loquitur congruentiã. c.de
cele.mis. Nec3 enĩ mulier cule vel ydeote scirent discernere. Si
est missa ꝓpria vel alia et nimis onerosũ esset ꝙ vnusq̃sq3 deberet
interrogare si esset missa propria vel alia. ¶ Et in multis eccle-
sijs eodem die occurrunt plures misse dicende vt puta de octaua
alicuius sancti. et de dñica que occurrit. Vtrũ aũt sit necessariu3
sensim et distincte audire verba misse dubiũ facit. q2 in.c. missas
dicit ꝙ debeat audire ꝛc. Dicit Archid. floreñ. ꝙ non est necesse.
nam tũc sequeret̃ hoc incõueniens ꝙ qui audirent missã ab hijs
qui submisse dicunt cũ multitudo populi adesset si remoti essent
non implerent preceptũ. Siĺiter qui surdi sunt vel ebetẽ auditũ
habent nõ implerent p̄ceptũ. Intẽtio ergo ecclesie in illo decreto
est ꝙ presens sit in missa et vacet. Si aũt intelligens est dignum
et iustũ est vt intendat et conetur intelligere que dicunt̃ in missa
Quid aũt de eo qui negligit aliquã partem misse puta introitum
Respondit Archid. quod modicũ est pro nihilo reputatur Sec9
autem est si dimitteret notabilem partẽ puta medietatẽ vel ter-
ciam partem. Seruitores aũt et ministri misse q̄ discurrũt hinc-
inde pro hijs q̄ expediunt. vt in missis solennibus pro thure vino
d et huiusmõi intelligendi sunt adesse pro illo tempore. Quartum
dubium que dicenda est necessitas que excusat ab auditione misse
Solutio scd̃m Archid. a transgressione hui9 mandati excusat ne
cessitas. Vnde infirmi q̄ non possunt sine periculo exire ad audi-
endum excusantur. Idem in hijs q̄ seruiunt illis. Similiter ha-
bentes paruulos quos non possunt ꝯgruẽter dimittere sine pe-
riculo. ar. in. c. qd̃ non est. de regu. iur̃. Similiter qui aliqd̃ arduũ
et iustũ negocium habent facere et audiendo missam impedirent̃
videntur excusari. Officiales qui ratiõe officij non possunt exire
vt castellã et alij seruientes dñis videntur excusari. Domini etiã
et consiliarij qui tempore misse super vrgẽtibus causis occupati
sunt videntur excusari Puelle nobiles que sc3 volũt nubere vi-
dentur excusari si earũ parentes non permittunt ignorãtes talẽ
preceptũ vel facientes qd̃ in se est vt vadant. non enĩ esset decẽs
vt sole irent. Parentes aũt inducendi sũt admittendũ. Si aute3
nolũt excusantes et allegantes ꝯsuetudinem in contrarium quia
sic solẽt stare quasi clause in domo ob honestatẽ. videt̃ tollerãdũ
ar. c. fi. de ꝯsuetudĩe nisi parẽtes ad choreas et huiusmõi dimitte
rẽt eas q2 tũc nõ excusaret̃. l'qñ ꝑmittũt eas morare ĩ vijs vł ad
fenestras vt videãt̃ vidue diu stãtes rõe viduatł vt q̄si ꝓ honore
mariti nõ vident̃ bñ posse excusari vt in. c. ꝯsuetudo viij. dis. nisi

De missis audiẽdis.

forte per breue tempꝰ. vt vniꝰ ebdomade vel mensis. Cõiugate
que non possunt sine magno scandalo viroꝝ. quia scꝫ cuꝫ hoc nõ
possunt ita bene p̃parare necessaria familie videntur posse excu-
sari. xxxiij. q. v. noluit. Secus si mariti facerẽt studiose ad impe-
diendũ eas a bono. Patroni tñ et patrone dñt sic ordinare iuxta
posse de famulis et famulabus suis vt audiãt missã in festis. Vñ
dicit petrꝰ de palu. ꝙ ab hoc p̃cepto nõ serui plus q̃ dñi. ymmo
seruꝰ et ancilla ita debẽt vacare et quiescere deo sicut dñi Tenent
etiam filios inducere ad hoc. Tenent etiã oĩes audire missam
qui habẽt vsuꝫ rationis scd̃m Pe. de Palude. ꝙ intelligo quãdo
sciunt vel scire cõmode possunt. Itinerãtes etiã scd̃m Richard̄
floreñ non excusant ab hoc p̃cepto. Si commode audire possunt
alias secus. puta aliqs est in societate alioꝝ qui nolũt expectare
missam et sine societate illa non põt bene iter facere vel qꝛ igno-
rat viam. vel quia difficilis et periculosa. vel quia non est tuta a
latronibus vel quia ab illis hꝫ expensas. et huiusmõi excusatur
ab auditiõe misse scd̃m eũ. Vide tñ ad p̃dicta ꝙ notat Richard̄
angeli. in quolibeto. et. Asteñ. li. iiij. ti. xvi. vbi distinguit ꝙ se-
cularibus non audire missaꝫ in dñica aliqñ est pctm̃ mortale ali-
quando veniale aliquãdo nulluꝫ. Tunc est pctm̃ mortale qñ q̇s
obmittit ex cõtemptu vero vel interp̃tatiuo. voco aũt ꝯtemptũ
interp̃tatiuũ qñ sine causa legittima missã non audire in diebus
dominicis assuescit. causã aũt legittimã voco quãdo corpali infir
mitate detinetur vel inimicoꝝ timore vel aliquo simili qd̄ scd̃m
rectũ iudiciũ excusatio legittĩa dꝫ reputari. Et talis nõ audiens
missam ex contemptu vero vel interpretatiuo ab ep̃o dꝫ ꝯfundi
dicto. c. missas et etiã peccat mortalit̃ Quod ptꝫ qꝛ talis dꝫ excõ-
municari. de conse. dist. i. qui die. Tunc aũt est pctm̃ veniale cuꝫ
obmittit non ex legittima causa sed ex aliqua ment? infirmitate
sicut ex aliqua passione vel ex aliqua pigricia si tñ ad hoc nõ fue-
rit assuetus Tũc aũt nullũ est pctm̃ cuꝫ obmittit ex aliqua causa
legittima. Ex predictis patet q̇d sit dicendũ de illis paupculis
mulieribꝰ que aliquãdo nõ hñt velamina aut alia necessaria ad
corpis tegimentũ tum ob pauptatẽ tum qꝛ maritꝰ ea impigno-
rauit vel huiusmodi. q̃ si irent ad ecclesiã sine ꝯsuetis vestibꝰ de-
riderent ab alijs. Hoc dico in locis vbi mulieres assuete sũt por- e
tare vestes et huiusmõi tales vident̃ excusari. a peccato mortali
Idem dic in sĩlibus casibus. Quintũ dubium est an quis teneat̃
etiã ex p̃cepto audire v̓bũ dei et qñ. Et scd̃o an quis obmittẽdo
id est non audiẽdo peccet. Et si sic an mortaliter aut venialiter.

Quintum Capitulum

Solutio dicendum ꝙ inter audire missam et audire sermonem
quantum ad p̄ceptum eccl'ie est differentia. Nā audire sermonē
non est per om̄ia hijs diebus in p̄cepto ecclesie sicut dictuȝ est de
missa. ymmo non reꝑitur expresse p̄ceptum ab eccl'ia quando q̇s
teneatur audire sermonē. Sed dicūt doctores ꝙ audire sermonē
reducit̄ ad p̄ceptum diuinū et illud. Sabbata sctīfices Deutro.
vi. vbi recitatis decē p̄ceptis precepit modū quo seruari et doceri
debent. Et tunc tenetur q̇s audire quādo p̄dicant̄ sibi ea q̄ tenet̄
scire. vt sunt ea que sunt de necessitate salutis. sicut p̄cepta euā-
gelica. septem sacramēta et alia q̄ sunt de iure diuino. Et hoc cō-
mūiter fit diebus dn̄icis et solennibus p̄cipuis non simplicibus.
An aūt quis semper peccet nō audiendo sermonē tali die. quādo
talia sibi p̄dicant̄ et quō. Ad hoc dico ꝙ quis obmittens audire
sermonem et quādo p̄dicatur non semꝑ peccat puta quando nō
audit legittima causa excusante. vel quando tali die non tenetur
tunc in toto non peccat. Quandoqȝ peccat venialiter. vt quādo
non audit ex causa sed non sufficienti. aut quando ex desidia aut
pigritia non audit sine contemptu. Sed tunc peccat mortaliter
quando tenet̄ audire et ex mero ꝯtemptu non vult audire neqȝ
habet causā. Tunc est enī magis peccatuȝ. Primo ꝓpter maxīm
bonū quod spernit et negligit talis non minus reus est q̄ȝ si cor-
pus christi in terram cadere ꝑmitteret. vt dicit. Aug. in quodam
sermone. et habetur in. c. interrogo. i. q. i. vbi sic dicitur. Inter-
rogo vos fratres et sorores dicite mihi. quid plus videt̄ esse vo-
bis corpus xp̄i an verbū dei. si vultis vere respondere hoc dicere
debetis ꝙ non sit min⁹ verbū q̄ corpus xp̄i ꝛc̄. In fine concludit
quia non minus reus erit qui verbū dei negligenter audierit quā
ille qui sua negligentia corpus christi in terrā cadere permittit.
Et vt dicit glo. ibidem hec ꝯpatio non attenditur penes digni-
tatem sed penes efficatiam. Et intelligitur de leui negligētia. nō
si quis sua temeritate et sponte proijceret. declara vt ibi. Sicut
ergo p̄dicatio euangelica nō est nobis minor sed maior ad salutē
cōsequendā q̄ corpus christi. ita nec est leuioris culpe sed maioꝛ
si verbuȝ dei negligenter audim⁹. Item grauiori peccato peccat
ex eo. quia sicut magnum contemptū faceret seruus si dominum
nollet audire et dn̄s talem culpam non dimitteret impunitam.
Ita nec de⁹ ysa. v. vbi de talib⁹ dicit̄ ꝙ abiecerunt legē dn̄i exer-
cituū et eloquiū sctī israhel blasphemauerūt Item in tali nolēte
audire est signū eterne dānatiōis. Da exēplū de illo si vis scire vn̄
sit et de qua patria ꝛc̄ Ideo xp̄s dixit iudeis Iohā. viij. Propte-

De missis audiendis·

rea vos nō auditis q̄ꝛ ex deo non estis Hoc patet ꝑ exēplū quod
scribit Jacobus de vitriaco de quodā rustico q̄ nunq̄ꝫ voluit au-
dire verbūꝫ dei sed semper exiuit. de ecclesia qn̄ plebanus incepit
sermonem. Vide in speculo exemploꝝ dist. ix. c. cc. xi. Sed quero F
qd̄ magis est ꝑeligendū in festo an auditio misse an p̄dicationis.
cū vtrūqꝫ non pōt audiri. Solutio ꝙ auditio p̄dicatiōis. q̄ꝛ rō̄
legis in hoc magis militat vt patet intuenti iura. de ꝯsecra. dist.
i. in. c. om̄es fideles. et. c. sacerdote. et. c. episcopus nullū. q̄ mag᷑
ratione audiēdi scripturas sctās et verbū dei p̄cipiūt missas au-
diri q̄ꝫ alia rōne. Facit ad hoc dictū. c. intrrogo vos. i. q. i. Vtrū
audiēs missā dicēdo suas oꝛones satisfaciat. Solutio ꝙ nō. licet
non credā ꝙ peccet mortaliter quādo ex deuotiōe facit. sed meli⁹
est obmittere nisi qn̄ sacerdos dicit secretas. Aduerte tamen ꝙ
non excusarem a mortali illū qui diceret aliqua ad q̄ tenet̄. puto
officiū horarū canonicarum quādo dicitur missa et est de p̄cepto
ꝙ audiatur. ar. c. ex litteris. de ꝓbac. cum ibi notatis in v̄bo vi-
ces duoꝝ. secus si missa est de consilio audiendi. Consequenter
quero vtrū fratribus minorib⁹ liceat missaꝫ celebrare in domib⁹
seculariū vl̄ alibi cū altari viatico hoc est portatili Solutio ꝙ sic
ꝑ textū in. c. in hijs. de priuil̄. q̄ dicit vbicūqꝫ qd̄ est v̄bū generale
Caueant tn̄ celebrare extra loca eoꝝ nisi existente necessitate ꝓpt̄
scandula q̄ eueniūt cum dyocesanis et sacerdotib⁹ prochialibus
Et multociens ꝑ dyocesanos est excōmunicatio synodalis licet
eos non astringat. Idem ꝑuilegiū habēt fratres p̄dicatores. vt
not. glo. in. c. fi de priuil̄. li. vi. p̄cipit̄ tn̄ in virtute scte͂ obediētie
et sub interminatione maledictiōis eterne religiosis om̄ibus ne
dicant aliqua verba intellige infamatoria vel falsa vt retrahant
laycos ab eccl̄iaꝝ suaꝝ prochialiū frequētia vel accessu in cle. re-
ligiosi de priuil̄. Vtrū aūt peccet prochian⁹ audiendo missā a no-
torio fornicatore vel recipiēdo ab eo alia sacramēta. Solutio sic G
scđm notata ꝑ Panor. in. c. vr̄a et. c. fi. de coha. cle. et mulie. ꝙ q̄-
libet pro mortali est suspens⁹ quantū ad se tn̄ talis non est suspēs⁹
quo ad alios nec dꝫ in officio vitari nisi pctm̄ sit notoriū. Et no-
toriū est scꝫ iur̄ et facti. Notoriū iuris dꝛ quādo ꝑ sententiā cōuin-
citur de crimine vel ꝑ confessionē suā sponte factā condempnat⁹
est et tunc non est licitum audire talē. et peccant contra faciētes
Sed dubiū est in notorio notorietati facti vt q̄ꝛ hꝫ ꝯcubinaꝫ pu-
blice in domo. nec fuit ꝯdempnat⁹ nec in iudicio ꝯfessus. Et iste
est casus ꝑiculos⁹. De quo dt̄ Panor. sepius fuisse interrogatum
apud homīes timoratos. Et concludit dimissis opinionibus de

subtilitate iuris sic posse distigui. ꝙ aūt fornicatio est ita notoria ꝙ nullā habꝫ dubitationē. sicut videmus in pluribus clericis q̄ tenent ita publice ꝯcubinas sicut vxores et publice nutriūt filios ita ꝙ etiā ipsi non audent diffiteri. et tūc credo ꝙ omnino sit abstinendū ab eis sine alia monitione. hoc probat tex. in. d. c. vestra in fi. ibi nec hꝫ operis euidentiā et meliꝰ in. c. tua. eo. ti. vbi nulla fit mentio de monitione. Item hoc videtur probari de directo in. c. nullus et. c. preter. xxxij. dist. requirūt etiam illa iura solam euidentiam facti. non autem monitionē a superiore. Item ex cōtrario sequeretur ꝙ nunꝙ̄ vel raro fornicatio possit esse notoria. Si vero fornicatio non habꝫ istam opis euidētiam sed potest ꝓbabiliter tergiuersari. puta qꝛ cōcubina habitat cū matre clerici et dr̄ illā esse pedissequā mr̄is. vel q̇d sil'e et tūc requirit̄ monitio Et hāc putat panor esse mētem iuriū Et ista videt̄ esse ꝯmūis opinio Adde tn̄ qđ notat. Johā. de sā. et Asteñ. li. iiij. ti. xvi. ꝙ layci nō peccant audiēdo diuina ab huiusmodi clericis fornicarijs etiā notorijs. Quia licet ignorātia iuris naturalis siue diuini sit layci periculosa non tamen ignorantia iuris positiui cuꝫ nō tenentur illud scire. vnde non est tutum ꝙ confessor dicat eis ius. quia per hoc magis implicantur ꝙ̄ reuelentur.

Ca. sextū de sepulturis ⁊ remedijs.

Sexto ius parrochiale consistit in cimiterio et iure sepulture. Ad euidentiam huius capituli quatuor de sepultura veniunt declaranda. Primū dr̄ diffinitionis. Scđm exhibitionis. Terciū receptiōis Quartū denegationis. Primū declarandū dicit̄ diffinitiōis. Vbi nota ꝙ aliud est sepultura. aliud ius sepulture siue ius funerādi. Differūt etiā exequie funeralia mortariū mortilogiū indiciū anime oblagium et remediū. Sepultura scđm doc. theologos et canonistas multipliciter dicit̄ Primo scđm Host. in sūma et Jo. de. ymo. in cle. dudum. de sepul. est locus cōcauus in eccl'iastico cimiterio positꝰ vbi corpus catholici sepelit̄. Ille locus magis ꝓprie dicit̄ sepulchrum siue tumulus. et est religiosꝰ. nec vendi pōt. vt. ff de religio. et sum. fu. l. i. Secundo sepultra est terra deputata sepulture hoc est ipsa terra in qua defunctus sepelitur. et tunc scđm canones si est de cimiterio vendi non pōt siue sit aliq̇s ibi sepultus siue non. Ratio est quia ex sola assignatione et ꝯsecratione pōtificis talis terra efficit̄ religiosa. Et de sepultura sic dicta ꝙ ꝓ ea nihil

debet ante effosionem exigi intelligitur.c. abolende de sepul. et
c.questa.xiij.q.ij. Scđm leges vero.si talis terra ē pura.hoc est
si in ea nullus sit sepultus pro ea aliquid recipi pōt. Si aūt in ea
aliquis sit sepultus.etiam si non sit de cimiterio vendi non potest
Et ratio est q2 scđm leges ex eo solo ꝙ corpus fidelis sepelitur in
aliquo loco de voluntate eius cuius est talis locus efficitur reli-
giosus.vt.C.de religio.et sump.fune.l.ij.et ff.eo.ti.l.i.vide glo.
xiij.q.ij.c.in ecclesiastico. Tercio sepultura dicit̄ terra pura ad
vsum sepulture deputanda. Et hec vendi potest. xij.q.ij.aurum
Ratio quia nemo dꝫ cogi de suo facere bñficiū.x.q.ij. precarie.
et quia adhuc non est locus sacer igitur.⁊c̄. Quarto sepultura
dr tumba marmorea vel lapidea et pro illa aliquid recipi potest
etiam ex venditione si sit pura id est si nullus sit in ea sepultus.
Si aūt sit aliquis ibi sepultus locus factus est religiosus nec pōt
vendi.Et hoc scđm distinctionē inter canones et leges.sicut di-
ctuꝫ est supra.de terra. ff.de rei.vendi.que religiosis.et dicto.c.
questa.et.c.postq̄ꝫ.xiij.q.ij Quinto sepultura dicit̄ ius sepulture
siue ius infrendi mortuū in sepulchruꝫ. Et illud ius sepulture est
quod competit ecclesie ad sepeliendum aliquos in cimiterio suo
et prouenit ex pontificis auctoritate et assignatiōe. competit aūt
generaliter ecclesijs parrochialibus.vel etiā illis quibus a iure
vel priuilegio concessum est.non auteꝫ alijs.Et nec pro hoc iure
aliquid recipi debet.De hoc vide titulum.ff.de mortu.inferen.
Sexto sepultura dicit̄ officiū ecclesiasticū qđ mortuo impēditur
cū terre corpus eius tradit̄ an pro tali liceat cleric⁊ aliq̄d exigere
aut recipere dicam infra in tercio p conclusiones. De sepultura
hoc modo dicta intelligit̄.c.non satis.de symo.et.i.q.i.dictū.xiij
q.iij.p̄cipienduꝫ De hijs acceptionibus sepultre vide duas glo.
vnam in.d.c.abolende de sepul.Aliam in.§ Item queritur.xiij.
q.ij.quas imitantur theologi.et fere oēs canoniste.Quid autē
sit ius funerandi siue ius sepulture. dictum est supra in quinta
aceptione sepulture. Vnde de iure cummuni solum ecclesie que
habent populum habent ius sepuplture. alie autem habent
ex priuilegio vel consuetudine vide glo.in cle.dudum.§. huius-
modi de sepul.Jo.an.in.c.i.de sepul. Et sola sepultura nō facit
ecclesiam curatam.Consistit autem ius funerandi in sepulturis b
mortuorum et exequijs ac oblationibus inde prouenētibꝰ.vide
de hoc glo.in.c.ex transmissa de rescrip. ¶ Hic tamen quero an
layci possunt habere sepulturā seu ius sepeliendi. Solutio scđm
Hostieñ.et Gof.ꝙ non respectu ꝓprietatis quia loca sacra et re-

ligiosa non possūt esse in dominio alicuius. sed quo ad vsū possūt
habere vt ipsi et sui ibi sepelientur. nec eis inuitis potest extrane⁹
ibi sepeliri Ad hoc. l. ij. §. si vsu fructum. ff. de religioso. et sump.
fune. Dicit tamē Vincen. ꝙ ꝓpter necessitatē poterit ibi extra-
neus sepeliri. Nam ob hanc causā possunt vendi calices et alia
sacra donata ecclesijs a laycꝭ. vt in dicto. c. aurum. xij. q. ij. Hoc
not. Panor. in. d. c. abolende. Addit etiā Ludo. de. Ro. in suis
singularib⁹ ꝙ p̄latus ex iusta causa potest in sepulchrum vnius
aliquando immittere alio inuito scd̄m canones. secus secundū
leges. Et idem videt̄ dicēdū scd̄m Panor. et Hostieñ. in sedilib⁹
seu banchis qꝛ layci tale ius sibi in ecclesia acquirere nō possunt
sed tollerantur ex gracia solummodo in huiusmodi. sicut in iure
patro. in. c. iij. de iure patro. Scd̄o nota ꝙ scd̄m glo. in. d. cle. du-
dum. de sepul. i n. §. verū. Funeralia dicunt̄ illa q̄ cum funere de-
ferunt̄. vt sunt cerei. pann⁹ exequialis. equus cū armis quando
nobilis moritur ꝛc̄. Dn̄s Cardina. Fran. zera. in d. cle. capit fu-
neralia largi⁹. Nā scd̄m eum funeralia dicunt̄ bona q̄ obueniūt
ecclesie rōne funeris siue ante corpus conditum in terra siue post
Et de hijs debet̄ canonica portio vt infra dicā in septimo capitl'o
Et sic funeralia ꝯp̄hendunt oblagia. Dicuntur aūt oblagia illa
q̄ preter cōmunē oblationē q̄ fit in pecunia tp̄e exquiarū in alijs
rebus offerunt̄ vt sūt carnes crude bouine. panes similium. vas-
culum vini ꝓut consueuit fieri. Wienne et quibusdā alijs ciuita-
tibus Austrie dum moritur diues. In rure vero alicubi ꝯsuetū
est pro oblagijs offerri ouis siue agnus et panes triticei cū vino.
Alicubi vero taxant̄ oblagia ad pecunias. Mortuariū v̄o scd̄m
glo. in. c. conquerente. de offi. ordi. dicitur ꝙ quis reliquit pro
anima sua in morte Et hoc eciam dicit̄ mortilogiū mortis vl' le-
gatū in morte. scd̄ʒ doc. in dicta cle. dudū mortuaria dicunt̄ oīa
que occasione funeꝝ eciam preter voluntatem morientis eccl'ie
ꝓueniūt vt ꝓbat̄ in. c. ex pte. et. c. cū liberū. et. c. in nr̄a de sepul.
Et hec dicuntur etiā funeralia large siue generaliter accipiendo
vt dictū est sup̄ Sʒ exequie dicunt̄ totū officiū qd̄ sepeliēdꝭ circa
ecclesiā impedit̄. vt est act⁹ sepulture. pactiōes p̄mi septimi et tri-
cesimi in vigilijs et missis siue alijs ꝯsuetꝭ. et sūt idē cū sepultura
sexto mō dicta. Et ideo an ꝓ talib⁹ possit licite peti et exigi idem
erit censendū sicut de sepultura hoc modo dicta. Judiciū v̄o aīe
dꝛ illud qd̄ defūct⁹ iudicauit ꝓ aīa sua eccl'ie electe sepulture tri-
buendū. Et prochialis eccl'ia a qua corp⁹ assumit̄ suā canonicā
percipit ꝓpter onus prochiale quod subit qd̄ ꝯsistit in celebrādo

baptisando et alia sacramēta eccl'ie ministrādo. vt in. d. c. i. Et de
hoc infra tractabit capitulo vij. Tercio quero vbi debet esse loc⁹
sepulture Solutio scdm. Inno. in. d. c. abolende. Cimiteriū dꝫ
esse circa ecclesiā. xvij. q. iiij. sicut quia consecrari dꝫ. ideo ad locū
non consecratum non potest accedere. de conse. ec. vel alta. c. si
ecclesiā li. vi. Potest tñ etiā esse remot⁹ ab eccl'ia ꝓpter fetorē Itē
in vno cimiterio multe eccl'ie possūt habere ius ibi sepeliendi p=
rochianos suos. Secundū de sepultura declarādū dꝫ receptiōis c
Ad cui⁹ euidētiā ꝓpono causā facti in nōnullis ꝓchijs ꝓuītie
Saltzburgeñ maxīe dyocesis Pataueñ inoleuit ꝯsuetudo talis
ꝙ defuncto aliquo ꝓchiano rector ꝓchialis aut eius vicari⁹
ꝓ sepultura aliq̄d qđ ꝯmuni vocabulo remediū vocant. ab he=
redibus defuncti in pecunia consueuit exigere et recipe. dubitatū
sepius fuit a nonnullis conscientie timorate viris an hoc p̄textu
ꝯsuetudine licite fieri possit. et ꝙ sic. nam illud in ꝯmūi practica
in pluribus locis solet haberi ex antiqua consuetudine. Etiā ep̄i
et eoꝝ officiales hoc sciunt et tollerāt igit̄. Sed ꝙ fieri nō possit
quia in talibus frequenter interuenit pactum vel exactio cōtra
cōmunis iuris dispositionē ꝙ pro sepultura tanq̄ ꝓ spūali bono
nihil ex pacto exigi debeat vt in. d. c. abolende. et. c. non satis. et
de symo ⁊c̄. qꝛ materia remedioꝝ est de lana et lacte hoc est de vti=
litate pecuniaria curatoꝝ. De quoꝝ nūero me ꝓfiteor ne alij dñi
non curati forsitan laxius q̄ꝫ ipis videbitur processero me cecu=
cientem aut fauorisantē existimēt. aut certe dñi curati si interdū
rigorem aut equitatez ꝯsuetudini forte preposuero me ꝓsecutio=
nem proprij ordinis accusent. intendo quantum potero inter de=
uia remedioꝝ exequiarum et aliorum circa sepulturas defunctoꝝ
obuenientiū pari passu incedere. Et primo quid sit remedium et
acceptionē huius p̄positiōis pro declarare. Deinde me paucꝭ cō=
clusonibus circa quesitum absoluere. Preuisa igit̄ acceptione se=
pulture et alioꝝ in p̄cedenti articulo. Cum nō reperiā aliquem
antiquū aut modernū doctorē q̄d sit remediū diffinisse ad cōmu=
nem practicā eoꝝ q̄ rei nomē imposuerūt recurro Et dico ꝙ scdꝫ
practicā eoꝝ remediū est illđ qđ p̄ter id qđ ꝓ exequijs siue officio
defūctoꝝ et cultu diuino pagendo solitū est dari ex reb⁹ defuncti
aut ei⁹ heredib⁹ in pecunia siue existiatiōe occasiōe iurꝭ funerādi
siue sepulture et cimiterij a rectore ꝓchiali aut ei⁹ vicario petit̄
siue exigit̄ Cui alludit vulgare laycoꝝ q̄ remediū vulgarisāt. das
begrebniß gelt od dz selgeret. q̄si aīe remediū Et qđ solitū ē dari
ꝓ exequijs ⁊ cl'tu diuio noiant. di begrebniß. od vūb dē gotz dist

Capitulum Sextum

Et probatur hoc idem ex acceptionib⁹ sepulture supra dictis vbi
nulli alteri modoꝝ sepulture ꝯueniēter applicari pōt remediū
cum ista ꝑpositione pro. De cuius significato nunc dicem⁹. Pro
d quo nota ꝙ hec ꝑpositio ꝓ scd̄m doc. in quarto di. xxv. q̄s imitat̄
Archid. in. c. agatho. lxiij. di. et in. c. iudices. et. c. ordinationes.
i. q. i. plurib⁹ modis accipitur. Uno modo notat appreciatiōez
vel ꝯmutationem vel causam principaliter et primo mouentem
et sic qualitercunqꝫ capiatur sepultura preterq̄ tercio modo nō
est licitum aliquid exigere aut recipe pro sepultura ymmo est sy-
moniacum. ita ꝙ illud tp̄ale siue sit pecunia siue alia res sit vt p̄-
cium sepulture q̄ est quoddā sp̄uale et peccat mortaliter q̇ sic de-
dit et recipit et q̇ mediator siue coopatur ad hoc fuit. i. q. i. repe-
riuntur et. q. iij. vendentes. nec in hoc excusat ignorantia cū sit
iuris diuini que neminē excusat. nec excusat ꝯsuetudo aliqua vt
patet in iurib⁹ supra pro falsitate quesiti adductis. qꝛ ꝯsuetudo
non p̄iudicat iuri naturali vel diuino qđ ꝓhibet symoniam. Et
sic intelligi debent iura q̄ dicunt. ꝙ recipe aliqd ꝓ sepultura aut
exequijs sit symoniacū. Scd̄o hec ꝑpositio ꝓ notat causā finalez
et motiuā non remotaz ꝓpinquā sed occasionalē et tunc licitū est
et dare et accipere tp̄ale pro spirituali. et tunc sensus est. iste dat
denarios pro missa id est pro veneratione misse vel ꝓpter venera-
tionem misse. siue propter venerandam missaz. Sic etiā intellige
cū dicit̄ iste dat pecunias vel recipit pro sepultra aut exequijs ꝛc.
Tercio notat causam efficientem vt sit sensus. iste dat denarios
ꝓ missa vel pro exequijs id est pro deuotione misse siue exequiarū
que mouēt eum ad dandū. vel id est pro deuotione quā habuit ad
missā vel ad exequias. et hoc licite potest fieri et concedi. quia de-
uotio quā habet quis ad p̄dicta licite potest euz mouere ad dan-
dum aliquid. Et potest etiam sacerdos licite recipere. ita tamen
ꝙ cesset omīs pactio et conuētio. i. q. i. quam pio. Quarto notat
causam adminiculatiuam et consecutiuā q̄ reducit̄ ad efficientē
vt cum dicit̄ ille mistrat librū sacerdoti pro celebranda missa. vel
ille dat pecuniā presbitero pro ecclesia officianda. et tūc etiā pōt
concedi sic. lxxxiij. dist. c. vltimo. vbi glo. cū similib⁹ Quinto no-
tat causam excitatiuam. Et scd̄m hoc dicunt quidam ꝙ ep̄s li-
cite potest conferre b̄nficium familiari suo pro seruitio licito Nā
ibi ista prepositio ꝓ non notat causam finalem sed excitatiuam.
obsequium enim tale non debet esse causa finalis sed potest esse
excitatiua. vide de hoc lacius. Archid. in. d. c. ordinatiōes. i. q. i.
Sūt et alie acceptiōes hui⁹ ꝑpositionis pro. sed nō sūt ad ꝓpositū

nostrū.nam quandoqȝ valet tm̄ sicut loco.vt pro dote id est loco
dotis.ff.de dote prele.l. vir vxori.qn̄qȝ pro idē noīe.vt ꝓ se id est
noīe suo.pro te id est noīe tuo.vel ad comodū tuū.ff.de postu.l.
i.§.i.ff.comoda.l.si vt certo.Sed de hijs transeo et cōuerto me e
ad ꝯclusiones.et sit hec prima.Aliq̄d accipe aut exigere occasiōe
funerū ex pacto ꝓ sepultura est omnino illicitū. Hec ꝯclusio ꝓ-
batur in.c.abolende de sepul.et in.c.questa.xiij.q.ij. Nec rōne
terre vt ibi dr̄.neqȝ rōne officij.vt in.c. non satis.et. c.cū eccl'ie.
de symo.Impendat ergo rector curatus p̄dicta et postea lauda-
biles consuetudines exigat vt in.c.ad apostolicā.de symo.et lati⁹
infra dicet̄.Scd̄a conclusio nō potest ꝯsuetudine introduci vt
aliquid det̄ pro sepultura siue remedium aut alio noīe vocet̄ vbi
precessit pactio siue exactio probat̄ quia initium ꝯsuetudinis fuit
symoniacum et viciosum ideo nō poterat bonā consuetudinē in
troducere Et in illis duobos casibus quando p̄cessit pactio vel
exactio intellige iura.videlicet.c.nō satis et se.cū similibus de sy
mo.que anullat consuetudinē in hmōi. Nō valet ergo ꝯsuetudo
vt ante in sepultū fun⁹ vel etiā tpe sepulture aliquid ꝓ sepulura
vel noīe remedij exigat̄ ab inuito.quia nō hȝ talis ꝯsuetudo p̄n-
cipiū volūtariū.Ideo p̄textu huius nō debȝ quis cogi.Et maxie
p̄sumeret̄ de symonia.si quis funus pro pignore arrestaret. Sec⁹
vbi expost facto ꝯsueuit aliq̄d dari.Habes ergo ꝯclusiue ꝙ vbi
pactio vel exactio p̄cedēs dedit causā ꝯsuetudini talis ꝯsuetudo
non valet.et de hoc vide Panor.in.c.suā.et.c.ad ap̄licā.de symo
Tercia ꝯclusio.pōt induci ꝯsuetudine quādo non p̄cessit pactio
aut exactio vt sic ex mera liberalitate et deuotione populi talis
ꝯsuetudo sit introducta ꝙ ꝓ sepultura siue exequijs aut officio
defunctoꝝ aliq̄d detur .ita tamē ꝙ p̄dicta prius liberaliter exhi-
beantur.Probatur q2 talis ꝯsuetudo tūc nō hȝ initium nec fun-
damentū viciosū sed laudabile. Nam exquo dantes a principio
libere soluerunt vident̄ se ad hoc obligasse sub noīe cuiusdā ob-
lationis quā layci solent fecere clericis tempore sp̄ualiū. vt not.
de ꝯsecra.di.i.oīs xp̄ianus Ita not. Panor.in.d.c.ad apostolicaȝ
et.c. Jacobus de symo.et late.in.d.c.suā.eo.ti.vbi etiā disputat
quō possit induci ꝯsuetudo ex libera donatiōe.⁊ex hijs q̄ sūt mere
facultat̄ Collige igit̄ ex p̄dict̄ ꝙ tria req̄runt̄ ad hoc vt valeat
ꝯsuetudo ꝙ ꝓ sepultura aut noīe remedij siue ꝓ officio defūctoꝝ
aliquid exigat̄ et detur.Primū ꝙ ꝯsuetudo talis habuerit p̄nci-
pium voluntariū.hoc est ꝙ primo tale quid liberaliter soluerint
ita ꝙ non fiat inuite ab eis exactum.Secundū ꝙ talis ꝯsuetudo

non habuerit fundamẽtū viciosū aut symoniacū ita ꝙ nõ inter-
uenerit pactū siue ꝯuentio in futurū de tali qd soluendo tanquã
p̄cium sepulture Tercium ꝙ predicta ꝓpter que aliquid datur
prius liberaliter exhibeant̄. et ꝙ p̄textu ꝯsuetudis talis nequaꝙ̄
denegent̄. Ex post facto tñ non soluẽtes et laudabilẽ ꝯsuetudinẽ
vbi p̄dicta tria concurrũt nõ seruantes de soluendo certū quid
compelli possunt. nõ per rectorẽ parrochialis ecclesie sed ꝑ epm̄
f suum. vt est tex. in. d. c. ad aplicam. Quarta cõclusio rector par-
rochialis qui ex officio et ratione cure ad sepulturaꝫ et exequias
suo parrochiano defuncto tenetur non põt licite ꝓ hijs aliquid
petere. Si tamen ꝯsuetudo habet ꝙ aliquid detur possunt layci
compelli ad obseruandū laudabilẽ consuetudinẽ. Prima ꝑs pro-
batur per. d. c. abolende et ibi per glo. Scđa pars ꝓbatur ex iaꝫ
dictis in p̄cedenti cõclusione. Quinta ꝯclusio si parrochialis re-
ctor habet vnde viuat tunc cessante consuetudine nõ põt aliqđ
ꝓ sepultura exequijs siue noĩe remedij exigere sed gratis obla-
tum licite potest recipe. Hec conclusio est Panor. in. d. c. suam.
Probatur prima pars qꝛ in tali casu cessante cõsuetudine rector
ꝑrochialis tenet̄ ex officio et rõne cure gratis spũalia impẽdere
ymmo. si in dicto casu aliquid recipit tenet̄ restituere vt ibi dicit̄
Scđa ꝑs ꝓbat̄ in. c. sicut epm̄. i. q. ij. Sexta conclusio si rectori
parrochiali desunt sumptus necessarij et põt sibi aliunde acqui-
rere victū tunc cessante ꝯsuetudine non põt occasione p̄dictorū
aliquid exigere. Hec conclusio etiã est Panor. loco allegato im-
putet eñ sibi qui tale beneficium exile et tenue acceptauit. Que-
rat ergo honeste sibi victū manibus vel industria puta scribẽdo
pueros docendo. vel quid simile exercendo. vt in. c. cleric⁹ victū
xci. dist. Nam et aplꝰs querebat sibi victū tp̄e predicationis. vt
habetur. ij. Theſ. iij. et. i. Chor. iiij. et in. c. cum aplꝰs. de censi.
Si vero rector parrochialis in tali casu nõ põt honeste sibi victū
aliter querere tunc vl' ep̄us prouidebit sibi vel parrochiani pñt
compelli ad prestandū sibi necessaria victui. De hoc vide bonam
Glo. in. c. om̄is xp̄ianus. de conse. di. i. que dicit sacerdoteꝫ indi-
gentem posse subtrahere parrochianis spiritualia nisi faciũt ob-
lationes vnde possit viuere. Ad hec etiã vide quod notatur in
c. de hijs. de eccle. edi. Septima conclusio clerici extranei qui nõ
tenentur ex officio ad exequias aut alia spirituali impendenda
possũt licite opas suas spirituales locare et conuenire vt aliqđ
pro labore habeant. nõ vt directe pro spiritualibus recipiant tẽ-
poralẽ. sed in recompensationem laboꝝ et damnoruꝫ que susti-

nent in exhibendo presentias suas et trahẽdo morã in spũalibus
impendendis. Hec conclusio ꝓbatur per Inno. in. c. penul. ne
prela. vices suas. Ad hoc est glo in. c. abolende. de sepul. et in c.
suã de symo. vbi Panor. contra glo. tenet ꝙ extranei sacerdotes
etiam si habundant possunt exigere cum ad hoc ex officio non
teneant̃. et restringit glo. in. c. precipimus. xxi. q. ij. que simplici-
ter dt sacerdotẽ posse opas suas spũales locare. vide de hoc do-
ctores in. c. significatũ de preben. Octaua conclusio rector par- g
rochialis qui sepulturam et exequias suo parrochiano defuncto
impendit sola hac intentione vt aliquid percipiat alias non fac-
turus licet non incurrat symoniã conuentionalẽ incurrit tamẽ
vere symoniam mẽtalẽ et grauiter peccat. Prima pars ꝓbatur
in. c. vl. de symo. ex quo non precessit pactum expressuꝫ nec emp-
tio nec vẽditio nec exactio nec ecclesia iudicat de tali symonia in
foro contentioso. Scda pars ꝓbatur quia precessit intentio de-
prauata et sic incurrit symoniã mentalẽ que sola penitentia pur-
gatur vt ibi dicitur. quia nullã censuram ecclesiasticam incurrit.
Ad hoc est glo. in sil'i casu in. c. vnico de cle. nõ resi. li. vi. Nona
conclusio ꝯsuetudine introduci potest vt clerici curati ex bonis
defuncti certum quid ꝑcipiant. Hanc cõclusionẽ ꝓbat Hostieñ
in summa de consuetudine in quibusdaꝫ terris vbi clerici curati
de consuetudine recipiunt et exigunt lectum in quo defũctꝰ morit̃
Item et vestes in quibus moritur Alicubi ꝯsuetudo est ꝙ curati
habeant pannũ quod feretro supponit̃. Alibi ꝙ ex armento ha-
beant melius caput pecoris. Exemplificat etiam Panor. in. d. c.
ad apostolicã. de consuetudine in Britannia vbi in morte datur
curatis tercia pars oĩm bonoꝝ defuncti ꝯuertenda tñ ad cultuꝫ
diuinum et elemosynã pauperum. Dicũt tamẽ doc. ꝙ subsistente
tali ꝯsuetudine tanq̃ laudabili si clerici funus sepelire nõ vellent
nisi ab heredibus defuncti fieret eis cautio de redemptione lecti
aut vestimentoꝝ et alioꝝ que ex cõsuetudine de rebus defũcti ve-
niunt symoniã ꝯmitterẽt. et multomagis quãdo absqꝫ pecunia
hoc exigunt nolentes aliter sepelire. vt in. c. questa. xiij. q. ij. Si
aũt clerici pactũ faciunt de redimendo lectũ aut pannuꝫ et hmõi
etiam anteqꝫ funus sepeliatur. per hoc non incurrunt symoniaꝫ
sed est licitum cum illa sint temporalia. dummodo per hoc non
negetur sepultura vel immisceatur ius sepulture. Et si post se-
pulturam heredes nollent obseruare pectum aut ꝯsuetudinem
possunt clerici agere contra eos vt sepius dictum est. Decima h
conclusio ꝯcurrentibus tribus ad laudabilẽ ꝯsuetudineꝫ in hac

materia introducendaꝫ requisitis valet consuetudo vbi rectoꝛ
parrochialis pꝛo sepultura noīe remedij certum quid siue ante
sepulturam siue ex post facto ab heredibus defuncti recipit siue
exigit. Hec ꝯclusio elicitur ex p̄cedentibus et ꝓbo eā de lauda-
bili ꝯsuetudine in officialatu curie Patauieñ in Wienna. cui ad
annos plures officialis pꝛefui. vbi cū adult⁹ q̄ saltē semel ꝯmūi-
cauit moꝛit̄ dāt heredes occasiōe sepulture noīe remedij .xij. de-
narios. Wieneñ. ꝓ puero. vij. denarios q̄ ꝯsuetudo si p̄dicta tria
de q̇bus sup̄ in tercia ꝯclusiōe ꝯcurrūt nequaq̄ꝫ venit ꝯdēpnāda
Et dꝫ hec p̄positio ꝓ in hac ꝯclusione et silib⁹ sūmi non pimo mō
sed altero ex trib⁹ sequētib⁹. Venio nūc ad vndeciaꝫ ꝯclusionem
q̄ est rūsiua ad causā facti q̄siti et est hec. Nō valet ꝯsuetudo vbi
remediū anteq̄ exigit̄ a debentibus ex ꝯsuetudine tanq̄ꝫ incerto
ꝯsistēs in quotta ignoꝛat̄. Sꝫ ꝑ rectoꝛē ꝑrochialeꝫ et heredes de-
functi aut alias interpositas ꝑsonas ad certū q̇d ꝛ quottā ex cō-
uētiōe aut pacto reductū exigit̄ ꝛ recipit̄. Hec ꝯclusio ē ꝯtra cō
mūeꝫ p̄cticā circa q̄sdā eccl'ias dyoceſꝫ Saltzburgeñ ꝛ Patauieñ
in Bauaria ꝛ Austria supioꝛi solitā obs̄uari Vbi cū aliq̇s moꝛit̄
heredes defūcti ignoꝛāt vl' admin⁹ dubitāt ad quā quottā deter-
miate rectoꝛi curato noīe remedij teneant̄. sed tandē ex ꝯuētiōe
vulgariter abbꝛuch aut pacto certificant̄ q̄ꝫtum dare debēt. Et
ꝓbo hāc ꝯclusionē pimo ex eo qꝛ est ꝯtra naturā ꝯsuetudinis vt
incertū introducat et sup incerto fundet̄. Naꝫ ex hoc ꝯsuetudo
hꝫ vim legis et ex ea remediū et nō alias licite peti possit. tunc dꝫ
esse certa sicut lex. vt in. c. erit aūt lex. iiij. dist. et ergo si ꝯsuetudo
essꝫ laudabilis et sic valeret opoꝛteret q̄ heredes stati ex ea scirēt
ad q̇d certū et ad quā quottā noīe remedij ꝓ sepultra tenerent̄.
Itē talis ꝯsuetudo. ymmo poti⁹ abusio ꝯtinet in se exp̄sse pactū
aut ꝯuētionē q̄ in hmōi repꝛobat̄ vt sepi⁹ dictū est sup̄. Nā q̄nq̄ꝫ
rectoꝛ aut vicari⁹ ꝓ remedio. xij. floꝛeñ Reneñ petit et tandē ex
tractatu ꝛ ꝯuētione tm̄ ad quīq̄ꝫ ꝑuenit̄ Itē talis ꝯsuetudo non
p̄sumit̄ habuisse pncipiū volūtariū sꝫ exactū aut ꝯuētū Quis enī
dicet laycos a pncipio adeo fuisse liberales ꝛ ad sepulturā sic de-
uotos q̄ occasiōe sepulture fūeri impēdēde vltra exeq̇as dederīt
x. floꝛeñ reneñ. aut circa. Itē talis ꝯsuetudo tāq̄ꝫ coꝛruptela plu
rib⁹ rectoꝛib⁹ et maxīe vicarijs q̄ pl⁹ curāt de lana q̄ꝫ de aīa p̄stat
cāꝫ delinquēdi ꝛ grauādi paupes heredes defūctoꝝ vt sepi⁹ vltra
vires et solitū plus exigūt quia quasi ex arbitrio eoꝝ depēdet q̇d
pꝛo remedio recipe velint Nā hec quotta q̄ fuit hoc anno ex cō-
suetudine nomine remedij solita dari non erit anno sequēti scdm

eos cum pestilētia viget vel cū nouus rector aut vicarius sup-
uenerit ꝯsuetudo ymmo plus aut minus vt videm⁹ in practica.
Itē talis consuetudo dat occasionē rectorib⁹ ecclīas suas locan-
tibus ꝙ ꝯsuetā pensionē siue absentiam augmētant. Nam vidē-
tes vicarios eoꝝ ex remediis ditari ecclesiā quā quis hoc anno
arrendauit ꝑ.l.floreñ. Reneñ. in absentia sequēti anno locat ꝑ
lx.et tandē.lxxx. ꝓut vidi in practica. Et sic vicarij per magnas
absentias grauati sub pietate remedioꝝ abradūt oues moriētes
de cute vsq₃ ad carnem ⁊ ossa quod est omnino inhumanū Item
contra naturā aliaꝝ ꝯsuetudinū. facit illud qđ inducit crescere ⁊
nunq₃ decrescere. remediū eñ semꝑ cū₃ cremēto exigitur q₂ nūq₃
consueuerūt rectores dicere ꝓgenitores tui dederunt ꝓ remedio
xij.denarios. sed sic auus tu⁹ dedit. x. floreñ. Reneñ. pater tuus
qui possedit hūc mansum silr̄ dedit. x. aut xij. et tu solū exhibes
vij. aut iiij. floreñ reneñ qđ omnino hab₃ speciē mali nec val₃ di-
cere ꝙ huiusmōi remedia iuxta morē eoꝝ licite recipiantur. Pmo
ꝓpter malam decimationē ꝑdialem. et maxīe ꝓpter ꝑsonalē₃ que
raro a laycꝭ soluūt. Scđo ꝓpter offertoria et alia iura ꝑochialia
debita neglecta. vt sic que defunctus in vita non persoluit saltem
eius heredes post mortē de bonis suis sub nomīe remedij ꝑsoluāt
quia super decimis soluendis talis ꝯsuetudo eos non excusat De
quo tñ dic vt notatur. in. c. i. de decimis li. vi. et. c. ad apostolice.
et. c. a nobis. et. c. tua. de decimis. Preterea posset ꝯtingere ꝙ in
tribus diebus successiue morerent̄ pater filius et nepos. et sic de
eisdem bonis exigeretur occasione predictorum eadem taxa per
viam remedij per quod est inconueniens. Quidam tamen astuti
rectores siue vicarij perpendentes remediu₃ sic exigendum fore
illicitum miscent remedium cum exequiis siue cultu diuino per-
agendo et simul ex cōuentione taxant. quod tamē ex ꝑdictis etiā
ꝯstat esse illicitum. Conclusio vltima que ab antiquo solita sunt
ecclesiis et ecclīaꝝ ministris tribui nō debēt aliquo mō immu-
tari. textus est in. l. priuilegia in fi. C. de sacro. san. ec. per quem
tex. dicit. Bar. ꝙ si cōitas est solita certu₃ quid dare ecclesie nō
potest per statutu₃ immutare Ex quo pōt inferri ꝙ parrochiani
non possūt per statutu₃ tollere quo minus oblagiū aut remediū
solitū ex laudabili ꝯsuetudine introductū debeatur ⁊ exigi possit
Si tamen remediū esset laycis nimis onerosū et per abusu₃ siue
deprauatā consuetudinē introductū possūt layci licite ꝑ statutū
ad certum quid reducere et statuere inter se ꝙ sepultura et ipi⁹
officio peracta aliqđ in certa quotta detur siue remediū aut alio

vocabulo noi͞etur. Probat̄ hoc q̄r si ex cõsuetudi͞e laudabiliter introducta vident̄ se quasi tacite ad aliq̄d dandū a p̄ncipio obligasse multo forti⁹ se possint ad hoc exp̄sse p̱ statutū obligare. dūmodo tñ coacti p̱ rectorē curatū hec nō statuāt ita q̄ ex p̱te ipsi⁹ rectoris circa statutū oīs pactio et cõuentio cesset vt patʒ ex supradict᷑. Et valde expediret huiusmōi statutū fieri p̄mo ex parte laycoꝝ vt decetero circa remedia imputeret̄ eis materia querulandi Scd̄o etiā ex p̱te curatoꝝ vt eis p̱ statutū hmōi circa remedia exigenda precluderentur vie et modi symoniace prauitatis.

k Ex hijs infero q̄ non valet ꝯsuetudo q̄ post sepulturā homines et maxime sacerdotes conueniāt in loco vno ad prādiū sūptib⁹ defuncti vt in. c. null⁹ de p̄sbiteroꝝ. de ꝯse. di. v. quē textum oīno vide. vbi glo. dāpnat hāc ꝯsuetudinē q̄ est ī anglia et etiā in cert᷑ locis. Bauarie. Et ex hoc etiā rep̄hendunt̄ q̄dā fraternitates sacerdotū in quib⁹ ex statuto f̄res in anno aliquotiens et post exequias f̄res ꝯueniūt ⁊ de bonis fraternitati relict᷑ siue donat᷑ lautum prandium faciūt. ꝓut in facto vidi in Padeñ Austrie Finaliter ex oīb⁹ sup̄dictis ꝯcludo negatiuā partē ad casū facti quesiti videlicet q̄ curat⁹ nō pōt licite ex pacto aliq̄d ꝓ sepultura exigē pōt tñ remediū cū ex laudabili ꝯsuetudi͞e introductū est licite recipere scd̄ʒ limitatiōes sup̄ in ꝯclusionibus recitatas. nec obstat rō pro veritate quesiti adducta q̄ illud solet haberi in ꝯmūi practica et ex cõsuetudi͞e. q̄r practica talis nō est ꝯsuetudo laudabilis sed potius deprauata et corruptela Nec excusat in hmōi recipientes et exigentes. etiā si sit longeua et diuturna Nam diuturnitas tp̄is in talib⁹ non diminuit pctīn sed auget. vt in. d. c. non satis de symo. et vt inquit tex. in. c. cū eccl'ie corp̱e. eo. ti. et in. c. fi. de ꝯsue. tanto grauiora sūt crimīa quāto diutius infelicē animaʒ detinēt alligatā ⁊c̄. Neq̄ȝ tollerātia epōꝝ et suoꝝ officialiuʒ predictos excusat neq̄ȝ facit talē consuetudinē licitam q̄r tollerantia talis non inducit tacite dispensationem cū recipiēte siue exigēte cum nec papa in talib⁹ q̄ sunt prohibita. quia symonia possit dispensare. vide glo. in. c. cum iam dudū. de p̄ben. p̱ doc. in. c. super eo. de cognac. spiritu. et in. c. constitutus. de filijs presbi. Ex quo etiaʒ habes q̄ per istā malā consuetudinē non derogant̄ antiqua et noua iura que ꝓhibent aliquid ex pactu pro sepultura recip̱e et exigere. quia cum iura illa contineant ius naturale et diuinuʒ Ex quo symonia tam diuino q̄ȝ naturali iuri sit contraria nō pn̄t per contrariam consuetudinem vtpote irrōnabilem abrogari. Et de hoc vide sctīn Tho. quolibeto ix. ar. ij. Epūs etiā talem

ꝯsuetudinē corruptā simulās siue expsse tollerās a pctō minime
excusari qr ex officio ad ipm ptinet prauas tollere loci ꝯsuetudi-
nes et inhibere clericꝫ ne quicq̄ hac de cā exigant vt not. Panor.
in.d.c.abolēde.de sepul.in scdo notabili. Hic finalr quero cuiꝰ
expensis fiet sepultura. Solutio si est vxor q̄ habꝫ dotem et alia
bona.si hec oia remanēt apud maritū ipe tenet facere expensas
oēs. Si vo solū dos apud eū remanet et alia bona ad alios irent
sic quilibet pro rata sua puta si dos sunt centum et alia bona.cc.
tenebit ꝓ tercia parte.et alij ad quos dicta bona veniūt ꝓ alijs
duabꝰ. Si vero etiā dotem restituat sic tenētur heredes vxoris.l.
celsus et.l.se. ff.de reli.et sum.fune. Si vero nō hꝫ nec dotē nec
alia bona sic tenet vir facere eos.l.i.et l.si quis.ff.de reli.et sūp.
fune. Si aūt sūt alij ab vxore.sic tenet heres aut pr̄ respectu filij
aut dn̄s respectu s̄ui.d.l.si quis. Terciū de sepultura declarādū
dicit exhibitionis Ad cuiꝰ euidentiā quero pmo vtrū defunctoꝝ
corpa sint sepeliēda Solutio. Tullius in questionibꝰ tusculanis
dr̄ q̄ Socrates et Anaxagoras crediderīt sepulturas supuacuas
nilqꝫ mali atqꝫ inhonesti esse iacere cadauer squalidū abiectum
et inhūatū. Quē ritū obsuabāt Cassij oēs. Dyogenes insup ci-
nicus iussit se inhūatū ꝓijci volucribꝰ canibꝰ et feris dicēs Quid
ferarū mihi nihil sentiēti oberit laniatꝰ Refert ad hec Eusebiꝰ
li.i.de euāgelica pparatiōe q̄ Hyrcani rapacis gn̄is auibꝰ ꝓijcē
defunctoꝝ corpa ꝯsueuerūt Sed ꝯtra tales dāpnatos mores in-
humanasqꝫ sn̄ias est om̄is scriptura tā sctōꝝ q̄ moraliū phorum
Vn̄ Geñ.xxiij.laudatur de pietate Abrahaꝫ q̄ sepeliuit Saram
mortuā in Hebron in terra chanaan Et Geñ xxv.et xiij. q.ij.c.
Hebron dr̄ q̄ Ysaac et Ysmael sepelierūt Abrahā in spelūca du-
plici Et Geñ. xlix. Jacob in extremo vite bn̄dictione data filijs
suis pcepit eis dicens. Ego congregor ad populū meuꝫ sepelire
me cū patribus meis in speluncā duplici que est in agro Hebron
quā emit Abrahā et Josue.vl.habet qualiter eo mortuo sepelie-
runt eū filij israhel in finibꝰ possessiōis sue. Jbidem etiā habetur
qualiter ossa Joseph q̄ tulerant de egypto sepelierunt in Sichem
Et quomodo Eleazarum filium Aaron sepelierunt in Gabaad
fratres et filij eius Et Judicū.xvi.fit mētio de sepultura Sāp-
sonis Et.i. Reg.xxv.de sepultura Salomōis.et.i. Machab.ix.
de sepultura iude machabei. Et.ij. Regum.ij.dixit Dauid viris
Jabes Galaad qui sepelierat Saulem. Benedicti vos a domio
qui fecistis misericordiā hanc cum dn̄o vestro. Saul et sepelistis
eum. Et Valerius libro.i.in rubrica de somnijs narrat qualiter.

Capitulum Sextum

Symonides poeta ꝑegre vadens cum nauis in qua erat appulisset ad littus et corpus inhumatum iacens vidisset sepulture mandauit. huiusmodi beneficio is qui sepult⁹ fuerat mot⁹ nocte sibi in somnis apparuit eumqꝫ ne proximo die nauigaret monuit qui somnio parens in terra remansit. illi vero qui inde recesserāt nauigantes in eius ꝯspectibus ꝓcellis et fluctib⁹ absorpti sunt ⁊ suffocati et ipse letatus est qui vitam suā magis somnio q̄ꝫ mari ꝯmiserat. Et idem Valerius li. v. rubrica de hūanitate ꝯmendat cesarem qui caput sui hostis Pompey sibi ꝑ regem egypti destinatum honorifice cremari et sepeliri fecit. Idem etiam ibidē laudat Hanibalem qui successiue tres romanos Paulum Graccū et Marcellum hostes ipsius honorifice sepeliuit. Dicendum est ergo ad dubiuꝫ ꝓpositū scdm Richardū in quarto dist. xlv. q. defunctoꝝ corpa sūt sepelienda ꝓpter tria. Primo ꝓpter astruēdaꝫ resurrectionē futuram. ꝓpter quaꝫ Paulus mortuos vocat dormientes. vt ergo subleuetur spes ad resurrectioneꝫ vere fiendā corpa sepulture tradunt̄. Scdo corpa sepeliunt̄ ꝓpter ammonēdum horrorē. vnde quintilian⁹ li. v. declamationū ait ad opiēdā feditatem subtrahendumqꝫ dolori materiā mortuus viuentium causa sepelitur. Tercio corpa defunctoꝝ sunt sepeliēda propter meritationē vt illa sepelientes misc̄diam mereant̄. Propter hec oīa Aug. li. i. de ciui. dei. c. xiiij. ait. Non sunt ꝯtempnenda et abicienda corpa mortuoꝝ. maxieqꝫ viroꝝ iustoꝝ atqꝫ fidelium quibus tanq̄ꝫ organis et vasis ad oīa opa bona sanct⁹ vsus est spūs Si eñ paterna vestis et annulus ac si quid huiusmōi tāto carius est posteris quāto erga parētes maior affectus nullo mō ipsa spernenda sunt corpa q̄ vtiqꝫ multo familiarius atqꝫ coniunctius q̄ quelibet indumenta gestamus. hec eñ non ad ornamētū vel adiutoriū qd̄ adhibetur extrinsecus sed ad ipsā naturā hoīs pertinent. vñ et antiquoꝝ iustoꝝ funera officiosa pietate curata sunt et exequie celebrate et sepultura ꝓuisa. ipsiqꝫ dum viuerent de sepeliendis vel etiā trasferendis suis corpibus filijs mandauerunt. Et Thobias sepeliendo mortuos deum promeruisse teste angelo ꝯmendat̄. Ipe quoqꝫ dñs die tercia resurrecturus religiose mulieris bonū opus p̄dicat p̄dicandūqꝫ ꝯmēdat ⁊ vngentum p̄ciosū supra mēbra eius effuderit atqꝫ hoc ad sepeliendum eum fecerit. Et laudabiliter ꝯmemorant̄ in euangelio qui corp⁹ eius de cruce acceptum diligenter atqꝫ honorifice tegendū sepeliendumqꝫ curarunt. Hec Augustinus. Scdm dubiuꝫ vbi quis debet sepeliri qui decedit nulla sepultura electa. Solutio Petr⁹

De sepulturis ⁊ remedijs

de perri. in tractatu de quarta canonica portione eccl'ie prochial' rñdet per multos casus q̊s ergo reduco ad. xiiij. Primus est generalis scd̃m Jo. an. in. c. i. de sepul. li. vi. quãdo q̊s decedit nulla electa sepultura debꝫ sepeliri in sepulchro maioꝝ suoꝝ exemplo patriarchaꝝ. xiij. q. ij. c. Ebron vide glo. in. d. c. i. et est casus in. c. is qui eo. ti. li. vi. Sed quero qui dicantur maiores ¶ Solo in isto casu intelligitur pater et auus. tex. est in. d. c. ebron iuncto. c. i. de sepul. Et ideo licet proauus et attauus essent alibi sepulti nõ tamen ibi sepelietur sed vbi pater et auus. Sed si pater esset sepultus in vno loco et auus et alij maiores in alio nõ sepeliet̃ fili⁹ cum patre sed cũ auo et ceteris maioribus scd̃m. Jo. an. per. c. ij. in prin. et. c. fraternitatem de sepul. et per. c. cum quis de sepul. li. vi. licet alij contrariuꝫ teneant propter tex. contrarios. xiij. q. ij. sed pͥmum videt̃ verius. Secundus casus est quando nõ apparet vbi sunt sepulchra maioꝝ. q: tũc sepelietur in ecclesia vbi audiuit diuina et percepit eccl'iastica sacramẽta. d. c. i. et ibi per Inno. et est cas⁹. in. d. c. is. qui. et in. c. ni nostra. eo. ti. Terci⁹ est quando quis non hꝫ sepulchra maioꝝ et in vna ecclesia audiuit diuina et in alia ꝑcepit sacramẽta vel est prochian⁹ duaꝝ eccl'iaꝝ et tunc si vtraqꝫ eccl'ia hꝫ ius funerandi tunc loc⁹ est ꝓuentioni de rescrip. c. duobus li. vi. Sed obuentiones quarte diuidentur vt in. c. cum quis. eo. li. vi. Et si non est preuentio sed contẽdunt dyocesanus concordabit partes. Quartus est qñ ecclesia est interdicta vel cimiteriũ vbi de iure deberet sepeliri et tunc si est ecclesia sepulchri maioꝝ suoꝝ sepelietur in parrochia. si vero est ꝑrochia sepelietur in ecclesia cathedrali. Et si om̃es iste essent interdicte cum nullus debꝫ ibi sepeliri. c. vt priuilegia. de priuil'. et c. si eccl'ia. eo. ti. li. vi. et. c. fi. de sepul. li. vi. tunc sepelietur in monasterio ꝓpinquiori scd̃ꝫ Archid̃. c. i. eo. ti. li. vi. Et Jo. an. ibidẽ vel vbi debebat soluere decimas scd̃m predictos. Quintus casus est de peregrinis et aduenis qui sepelient̃ in prochia vbi moriũtur si nõ scitur vbi sint sepulchra maioꝝ suoꝝ vel si scitur et nõ possunt comode deferri. Inno et Host. tenent in. c. i. eo. ti. ꝙ in ecclesia cathedrali. alij aũt ꝙ vtraqꝫ ecclesia habet ius et loc⁹ est preuentioni. Et istud veri⁹ credo. Idẽ dic de dãpnatis ad mortẽ quãdo sepeliri permittunt̃ qd̃ de peregrinis. Sextus casus est de filio pubere et debet sepeliri apud maiores vt in primo casu. vel si est scd̃m casum scd̃m ver terciũ illud serua. Septimus casus est de filijs illegitimis si sunt naturales tantum sepeliunt̃ cum patre nisi pater fuisset indignitate. l. ex facto. §. si quis rogatus. ff. ad

trebelli. Si aũt sũt spurij nõ sepelient̃ cũ patre quia nec filij no-
minandi sũt. vt in Auten. ex ꝯplexu. C. de incest. nup. Nec etiaꝫ
si legittiment̃ a ꝑ̃ncipe nisi ad peticionẽ p̃ris eo vincente fecisset.
Facit qd̃ no. in Autẽ. quibꝰ mo. natu. effi. sui sepelient̃ ergo tales
in sepulchro matrũ. Probat̃. ff. ad municipal'. l. i. nisi sit illustris
femina. Si v̾o sũt filij adoptiui vel arrogati si viuẽte p̃re adop-
tante moriunt̃ in eius sepulchro sepelientur Secus si mortuo qꝛ
tũc sepeliunt̃ cum p̃re naturali scd̃m ꝙ plene not. in .c. vnico de
cognac. lega. Octauus casus est de vxore. Et dic ꝙ si est carnalit̃
cognita vel ad domũ viri ducta tunc sepeliet̃ in sepulchro viri qꝛ
iam ꝯsecuta est domiciliũ mariti ꝑ cõductionẽ. l. cũ quedã puella
ff. de iurisdic. oĩm iu. vel quia effecta vna caro cum viro dicto. c.
Ebron alias nõ Quid si sit cognita et tñ ꝓpter adulteriũ sepata.
Solutio non sepeliet̃ cum viro quia nõ est ampliꝰ de domo viri.
nisi sit recõciliata Sed quid si mortuo viro recessit de domo ma-
riti. Solutio licet fuerũt opiniões tñ mihi placet opinio Archid̃
Jo. an. in. c. is qui. § mulier. eo. ti. li. vi. ꝙ sepelietur in sepulchro
viri quia licet ad aliud domiciliũ se transferat. tñ retinet domici-
liuꝫ mariti. vt. l. filij. §. vidua. ff. ad municipal'. vel dic ꝙ locꝰ erit
p̃uentioni. Et quid de illa q̃ habuit plures viros dic ꝙ vltimꝰ cõ
siderat̃ quia vna caro est cum eo. Sed pone ꝙ vir habeat in vna
ecclesia sepulchra maiorum suorum et in alia elegit sepulturam
et sepultus ẽ ibi vbi sepelietur vxor eius. Solutio ꝙ in ecclesia
vbi maritus actualiter est sepultus. d. c. Ebron. Quod intellige
quando maritus fuit ibi legittime sepultus. quia si fuisset excõ-
municatꝰ vl' interdictꝰ nõ sepelit̃ ibi. Sil'iter intellige si comode
fieri põt illuc deferri alias non. ar. d. c. religiosi Nonus casus de
nouitijs religiosis q̃ si non erãt obligati religioni in genere debẽt
sepeliri in eccl'ia vbi de iure conuenit. non in monasterio. vt dicit
Archid. in .c. cum quis eo. ti. li. vi. Secus si erat obligatꝰ religi-
oni in genere Et idẽ dic de illis qui non sunt plene translati vt qꝛ
h̃nt sua in ꝓ̃prio. Decimꝰ casus est de p̃latis eccl'iaꝝ Nam regu-
lariter debent sepeliri in eccl'ia vbi habent p̃laturã Et si in duabꝰ
locus est p̃uentioni. Vel dic si moritur in vna eaꝝ ibi erit sepeli-
endus scd̃m Archid. in. d. c. cuꝫ quis Alij aũt clerici debẽt sepe-
liri in ecclesia vbi sũt clerici seu beneficiati. Vndecimꝰ casus est
de illo qui habet domiciliũ in ciuitate vel villa.. et transfert se ad
villam ruralẽ recreationis causa vel vt rura colat et ibi morit̃ qꝛ
non sepelietur in ecclesia rurali sed in sepulchro maioꝝ suorum.
scd̃m ꝙ dixi in tribus casibus primis si comode ad eum portari

potest d.c. religioso vt not. Archid. ⁊ Jo. an. in. d. c. is qui Duo-
decimus casus est de leprosis Nã tales scd͞z Panor. in. d. c. sacris
non debent sepeliri cũ alijs in cimiterio Nam cui nõ ꝯmũicamꝰ
in vita nec etiam in morte Petrus de an. tenet cõtrariũ. motꝰ qꝛ
causa ꝓhibitionis q̃ fuit in vita cessat in morte. Nam non est ti-
mendum ꝙ inficiant alioꝝ defũctoꝝ corpa. Sed Panoꝛ ibi tenet
primũ quia est timoꝛ in actu sepulture. Item fetoꝛ inficit aerem.
Et per hoc adducit bonũ textum in ar. in. c. cum dicat. de eccle.
edifi. vbi permittitur leprosis habere ecclesias cu͞z cimiterio et
vt gaudeant ꝓprio sacerdote. Si eñ possent sepeliri cũ alijs non
permitteretur eis cimiterium cum iniuria eccl'ie parrochialis.
Tredecimus casus est de muliere pregnãte defũcta. Nam scd͞m
Hostieñ. si certũ est ꝙ partus mortuus est tunc mulier cũ partu
sepelietur iuxta octauũ casum. Si vero certũ est ꝙ viuit vel du-
bitatur de hoc tũc mulier debet prius scindi. Et si partus viuus
sit debet baptisari. Si vero mortuus sit debet extra cimiteriũ se-
peliri. Quartusdecimus vo casus est de illo qui mandat corpus
suũ nõ sepeliri Sicut eñ fecit Marcellinꝰ papa ꝓpter ydolatriã
ꝯmissam Solutio non d͞z mandatũ ipsius adimpleri. ff. de cõdic
insti. l. quidã. et not. xxi. dist. §. nũc aũt in glo. Ex hijs soluit̃ ista
questio Quid de hijs q̃ morie͞tẽ molestãt aut sepulturã impediũt
siue funeri iniuriant̃. Solutio qui domũ morientis accedit et ip͞m
vel alios molestat vl' rebus eius insignia ponit ipso iure cadit ab
actione et in tantũdẽ heredibus iniuriati ꝯdempnat̃ et publicat̃
tercia pars bonoꝝ suoꝝ et est infamis. Et idem in eo qui circa
funus peccat. C. de sepul. vio Autẽ. Item q̃ domũ nec debet im-
pediri sepultura p̃textu debiti vel cuiuscunq͞z obligationis. vt in
l. cũ sit iustũ. C. de sepul. vio. nec debet inferri molestia infra decẽ
dies ab obitu alias pro tũc ẽ inutile quicq̃d sit. vt ibi in Autẽ. sed
nec ante Bene tñ impedit̃ sepultura in multis casibꝰ aïe. de q̃bꝰ
infra dicetur in tercio. Ex hijs etiam sequit̃ ꝙ non licet spoliare
mortuos ymmo tales grauissime puniunt̃. vt in. l. iij. ff. de sepul.
vio. Ex p̃dictis etiã infert̃ ꝙ non valet pactu͞z nec appellatio ꝙ
funus non sepeliatur nisi prius aliquid soluat̃ aut solui ꝓmittat̃
Probatur hoc in. c. ex parte. i. de sepulturis. C. de sepultu. vio. l.
fi. et Auctẽ. Itẽ qui domũ. et auctẽ. sed nec ante ꝙ appellatio nõ
valet vide. Spe. ij. par. ti. de appel. §. ij. ver. viij. Et sic creditoꝛ
nõ põt funꝰ deibtoris arrastare vt nõ sepeliat̃ donec heres soluãt
Ratio qꝛ sepultura est ꝓpriu͞z funeris nec d͞z sibi ex aliqua causa
aufferri nisi aliũde sepultura ess͞z sibi ꝓhibita et a iure interdicta

Capitulum Sextum

m Deinde quero quis potest eligere sepulturaꝫ. Solutio om̄is fi-
delis et q̄ habet liberum arbitriū et etatem legittimā scꝫ ꝙ sit pu
bes q̄zuis sit in potestate patris tamen pōt sibi eligere sine ꝯsensu
patris.c.licet in princi. de sepultu.li.vi. Impubes vero et qui nō
est cōpos sue mentis eligere non pōt.ar.c.vl.de suces.ab intesta.
Ex hijs habetur ꝙ pater potest eligere sepulturam pro filio im-
pubere cum ipse impubes eligere non possit ꝯsuetudine sic dispo
nente.et ideꝫ credit.Gen.in.d.c.licet de matre sicut de patre qn̄
sic habet consuetudo. ¶ Et hoc solum pro filio legittimo natu-
rali non aūt pro spurio vel naturali tantū qꝛ appellatiōe filiorꝫ
non veniunt naturales tm̄ vel spurij.l. generaliter .C.de insti.et
substi.et in cle.i.de baptis.sed ꝓ adoptiuis et arrogatis bene pt̄
Si vero filius sit adultus siue puber tunc pater non pōt ꝓ eo eli
gere sepulturā.quia.d.c.licet solum pro impubere concedit ele-
ctionem sepulture.Idem dicendum est in seruo ꝙ pōt sibi eligē
sepulturam si est pubes. Nam in istis spiritualibꝰ dn̄ica potestas
cessat vt in.c.i.de cōiugi.seruo.Si vero seruus ē impubes eligit
dn̄s.Ita not. Jo.an.in.c.de vxore eo.ti. Utrum religiosi pn̄t
sibi eligere sepultram.Solutio ꝙ non sed sunt apud suū mona-
sterium tumulandi pn̄t tamen eligere si qn̄ moriunt̄ essent adeo
remoti ꝙ ꝯmode portari nō possent ad mōasterū.vt ī.c.religiosi
eo.ti.li.vi. Utrum auus possit eligere sepulturā ꝓ nepote impu
bere.Solutio Petrus vbi supra dicit ꝙ nō qꝛ in materia odiosa
appellatione filioꝝ nō ꝯtinent̄ nepotes.aliter em̄ filij aliter ne-
potes appellant̄ Secꝰ appellatione liberoꝝ.vt in.l.qd si nepo-
tes.ff.de testa. tute. multominus frater aut alius collateralis
Utrū quis possit eligere sibi sepulturā in loco minus religioso
quā sit locus vbi de iure deberet sepeliri.Solutio olim fuit diuer
sitas.hodie clarum est ꝙ sic per .c.cum quis eo.ti.li.vi. An autē
abbas vel p̄latus possit sibi eligere sepulturā.Et videtur ꝙ sic ꝑ
d.c.religiosi.vbi dicitur cū velle nolle nō habeant ꝛc̄.que verba
non adoptantur ad ꝑsonā p̄lati cum ipse habeat subditos in po-
testate et ipse non sit in potestate alterius.Pro hoc facit.nā con-
stitutio capit intellectum et restrictionē ad limites cause expresse
n l.cum pater.§.dulcissimis.ff.de le.ij. ¶ Utruꝫ decapitandus et
hmōi possint eligere sepulturā Solutio si sentencia est data nec
appellatione suspensa non pōt qꝛ nullā vltimā voluntattem pōt
dimittere.l.eius.ff.de testa.Qui etiam non pōt pro anima aliq̄d
relinquere vt not.Jo.an.in additionibꝰ ad Spe.in ti.de instru.
edic.potest tamen om̄ia sacramēta petere et recipe.cle.i.de pe.et

remis. Si vero sententia non est data vl' est appellatiōe suspensa
sic pōt eligere Quid si sacerdos parrochialis corpus eius q̄ alibi
elegit sepulturam violenter rapuit vl' funus anteq̄ deueniret ad
manus eoꝝ quibꝰ debebatur spoliauit Solutio scd̄z Host. et Jo
an. in. c. cum liberuz. et in. c. certificari eo. ti. et Oldra. ꝯsilio. cc.
xxiiij. ꝙ tenetur restituere quicq̄d accepit et ip̄m corpus. ⁊ vltra
hoc perdit quartā canonicā ad sil'itudinē heredis res heredita-
rias subtrahentis qui in eis quartā trebellianicam perdit et ius
institutionis debitū quod alias erat detracturus. l. Paulꝰ rn̄dit.
ff. ad. l. falci. et. l. rescriptū. ff. de hijs q̄ vt indig. quia ꝓhibere vi-
detur inferre in sepulchrum q̄ siue in locum inferre ꝓhibeat, siue
initinere. l. i. §. ꝓhiberi. ff. de mor. infe. Dn̄s Petrus in tractatu
vbi supra quo ad canonicā portionē tenet ꝯtrariū q2 delictū pres-
biteri non dꝫ nocere eccl'ie. ordi. cogni. c. ij. xvi. q. vi. si episcopū
et ꝙ not. in regula. delictum li. vi. et glo. l. si quis in tantā. C. vn̄
vi. Sꝫ ego teneo cū Host. et Jo. an. si tale quid fiat a p̄lato quia
p̄latus bn̄ pōt p̄iudicare eccl'ie in acquirēdis. xvi. q. vi. §. fi. sicut
seruus dn̄o p̄iudicat in acquirendis. l. fi. C. de acqui. pos. secus
in acquisitis. Quero hic de quottidiana questione. Pone ꝙ par-
rochianꝰ alicuiꝰ curati elegit sepulturā apud fratres p̄dicatores
siue minores q̄ volūt ire ꝓcessionaliter cū crucibꝰ et alia ꝯsueta
facere ad deferendū funꝰ ad coꝝ eccl'iam. opponit se ꝓchialis
p̄sbiter dicendo ꝙ non dn̄t ꝓcessionaliter intrare ꝓchiā suam
Queritur q̄d iuris. oldra. concludit ꝙ non obstante ꝓhibitione
curati possūt fratres ꝓcessionaliter intrare ꝓchiā suaꝫ. mouet̄
quia concesso fine ꝯcessa vident̄ oīa p̄paratoria et necessaria ad
finē vt in. c. prudentiā. et. c. p̄terea. de offic. dele. Sed iura con-
cedunt fratribꝰ liberā sepulturā vt in cle. dudum. eo. ti. ergo vi-
dent̄ cōcessa oīa ꝑ que deuenitur ad sepulturā et sic etiā videt̄ cō-
cessum vt seruetur solēnitas solita in executiōe sepulture. Idem
tenet Pe. de Ancho. in. d. cle. dudū et cū sit libera sepultura nisi
aliud habeat ꝯsuetudo nō tenent̄ p̄mo portare funꝰ ad eccl'iam
curatā q2 nō esset libera sepultura si impediret̄ etiā ad tp̄s Nam
de ꝑcato huiꝰ v̄bi liber est ꝙ nō requirat̄ ꝯsensus alicuiꝰ. vt not.
in. c. de multa. de preben. et in. c. licet ep̄us. eo. ti. li. vi. Ideo dicit
Panor. in. c. in nr̄a. e. ti. ꝙ priuilegiati pn̄t corpa sepeliendorum
de ꝓchia vbi iacēt capere. et sic nō tenent̄ recipe de manibꝰ cu-
rati vl' ad mandatū ip̄ius Si v̄o nō ꝯcedit̄ libera sepultura sed
tm̄ sepultura Sic. d. Antho. tenet ꝙ etiā pn̄t Ri. de Senis tenet
ꝙ nō. Sꝫ istud Gen. in. d. c. vt aiaꝝ dt ꝓcedere. vbi ꝯcedit solū

ꝙ possint recipe eligētes sepeliri apud eos. Sed ego teneo ꝙ nō
possunt sine licentia curati vel epī nisi habeāt liberā sepulturam
qꝛ de duab⁹ seruitutib⁹ vna sublata remanet altera. vt dicit glo.
magna in.c.oīs vtriusqꝫ.de pe.et remis. Sed q̄d si fratres men-
dicātes et alij exempti sepeliūt de facto vsurarios manifestos ex-
cōmūicatos et interdictos. nunq̄d epūs loci possit facere de facto
corpa istoꝝ exhūari et ꝓcul proijci. Panoꝛ in c.sacris.e.ti.credit
ꝙ in predictis casibus de quibus in cle.eos.eodeꝫ.ti. puta in ex-
commūicatis publice. manifestis vsurarijs ꝛc̄. ꝙ nō possit. quia
perinde est ac si non essent in dyocesi sua. posset tn̄ dari remediuꝫ
vt impediat sepulturā anteqꝫ corpus ducatur ad locū exemptū
Nā cum delinquat in territorio suo pōt obuiare et illos in loco
priuato facere sepeliri. Et hoc maxīe ꝓcedit in istis religiosis q̄
habent priuilegium vt etiā rōne delicti ꝯmissi extra locū exēptū
p non pn̄t puniri per ordinariū loci. Utrum pactū p̄iudicet sepul-
ture. Solutio pactū qđ fit cuꝫ rectore prochialis ecclīe de nō re-
cipiendo aliquos prochianos eius ad sepulturā seruari dꝫ etiam
ab hijs quib⁹ a sede aplīca sepultura libera concessa est vt in.c.
pactum de pact. libro vi. Utrū possit fieri pactio sup electiōe se-
pulture. Solutio scđm. Host. quicq̄d tpale datur vel ꝓmittit
vt talis electio fiat symonia est. i. q. i. quā pio. de pact. c. fi. Utrꝫ
inducentes ad iurandū vouendum vel fide interposita seu alias
ad ꝓmittendū de sepultura eligēda peccēt. Solutio clerici et re-
ligiosi cuiuscūqꝫ status aut ꝯditionis existant q̄ ad vouendū vl
iurandū seu alias ꝓmittendū aliquē inducūt vt apud eoꝝ eccle-
sias eligant sepulturā vel iam electā non mutet sūt excōmūicati
excōmūicatione papali a qua preterqꝫ in mortis articulo nō pos-
sunt absolui citra papam vt in cle. cupiētes de penis. Si vero nō
inducūt ad vouendū vl ꝓmittendū sed solū vt simpliciter eligāt
siue si inducūt ad vouendū et ꝓmittendū nō tn̄ vt eligant apđ
suas ecclīas non incurrūt istā penam. nec etiā credo ꝙ peccent si
modo doloso non faciūt. Quod not. Pe. de Ancho. et Jo. mo. in
d. cle. cupiētes Sed nūq̄d ligant ista pena si hoc faciūt indirecte
Solutio siue directe vel indirecte publice vel occulte p se vl per
alium hoc faciūt ligant scđm zen vt reffert Carđ. in. d. cle. Utrū
sola inductio inducat hanc penā. Solutio ꝙ nō nisi habeat effe-
ctuꝫ scꝫ ꝙ ille faciat ad quod alter inducebat scđm carđ. in. d. c.
cle. Facit quod not. Archiđ. xvi. q. i. §. Si ergo et Jo. an. in. c.
mulieres. de. indic. li. vi. Utrū p̄fati clerici aut religiosi qui tale
votū vel ꝓmissioneꝫ fecerunt teneant restituere corpus illi⁹ qui

talem promissione fecit si apud eos est sepultu Solutio q sic si petatur et omnia que occasione funeris habuerunt. Et hoc infra decendium qd currit quo ad restitutione corporis a die peticionis Sed quo ad restitutionem aliorum statim currit a die receptionis scdm Jo. an. in. c. i. de sepul. li. vi. quia prefatum. c. addit. ad. c. plerisque de pact. Quod si non faciunt ipso transacto decendio eorum ecclie et cimiteria ecclesiastico tam diu sunt interdicto supposita donec plene restituerint prefacta vt in dicto. c. i. limita hoc veru nisi esset ecclesia in qua de iure esset sepeliend9 quia sic no tenet restituere nec corp9 nec aliud scdm veriore opinione vt not. Gen. in. d. c. i. Et sic iste q vovit et promisit sepeliri in illa ecclia in qua de iure dz sepeliri licet ibi non debeat sepeliri obligatione promissionis. cum tex. in. d. c. aiaz dicat q non debet sepeliri apud ecclesias sic electas. tn debet ibi sepeliri obligatione iuris. quare inducens non tenet restituere. nec corp9 nec aliud &c. Sed nunqd illi qui tale votu fecerunt seu promissione poterunt alibi eligere sepulturam Solutio q non sed sepelient apud ecclias ad quas alias de iure essent deferendi. vt in. d. c. i. Quid de illo qui no suasione aliquorum sed motu proprio fecit votu vel iuramentu de sepultura electa non mutandi Solutio scdm Host. q sine causa mutare non poterit. Et sic intelligit. c. si vero de iure iuran. In quo dz q nemo potest venire contra propriu iuramentu Si vero noua causa post iuramentu est orta de qua no cogitauit. qn iurauerit sic poterit sepulturam mutare. Et sic intelligit et limitat opinione legistarum q tenet tale pactu seu iuramentu no tenere. C. de legi. l. no dubiu. in. fi. xiij. q. ij. c. vl. C. de pactis. l. iurisgentiu. §. si paciscar. Quartu de sepultura declarandu dz denegationis siue priuationis. Ad cui9 euidentiam quero q sunt q priuant ecclesiastica sepultura. Solo qndecim differentijs personarum interdicit ecclastica sepultura. Primo excomunicatis. cle. de sepul. Et hoc veru nisi absoluant etia in extremis. sed heredes pro eis satisfacere tenentur. vt in. c. procbiano. eo ti. Et scdm Gui. ide e de excomunicat9 minori. si notorie excoicati sunt ide de excomunicat9 etia iniuste. vt not. glo in. c. lras de resti. spol. Sepelientes vo noiati excoicatos maiori sunt ipso facto excomunicati vt i cle. i. de sepul. Scdo maifest9 vsurarijs. d. cle. i. &c. quaqz de vsuris li. vi hoc verum nisi peniteat et faciat cautioez. Tercio q in torneamentis moriunt. c. de tornea Et expoit. hostien etia si qs ibi letale vulnus acceperit licz postea supuixerit. q qzuis peniteat & ei eucharistia non negetur carebit tamen ecclastica sepultura. Hoc intellige secundum Guil. tam de militibus quam de armigeris eorum qui ibidem in armis se exercent. Secus de illis qui illuc

vadunt causa curiositatis vel ad videndū vel alia quacunq̄ de causa. Adde etiam predictis quod not. Richard in iij. di. xxxvij ꝙ illi qui hastiludia faciunt peccant mortaliter cum sibi rōne videātur esse ꝓhibita vt torneamēta Et ex hoc innuitur ꝙ morientes in illis non sepelientur in sacrato. Et hoc videtur verum ꝑ rōnē. d. c. i. ibi vñ mortes hoīm et aīarū pericula sepe ꝓueniūt nam in talibus hastiludijs sepe p̄dicta proueniunt. Secus dōm videtur in currentibus ad brauium. vt Wienne et in multis ciuitatibus. nā raro vel nunq̄ eueniunt in tali cursu mortes hoīm Quarto nominatim interdictis. d. cle. i. et hoc sub excōmūicacionis pena. Alij aūt interdicti similiter priuantur. Quod intellige de interdictis a diuinis et ꝑticipatiōe sacramētoꝝ scdm Pan. q̄ interdicti a iurisdictione vel ab aliquo officio non priuātur sepultura. Quinto raptoribus q̄ pertinaciter cum possint in vita non satisfaciūt et in morte nō possūt. c. ij. de rapto Archid. florēn dicit ꝙ si raptor potuit restituere et non restituit nec securitatē dedit denegabunt ei sacramēta et sepultura Si vero cū haberet vnde redderet. distulit vsq̄ ad mortē penitere. et tūc est impotens ad restituendum. Si est alias contritus ⁊ dispositus ad restituendū. si posset dabunt ei sacramēta sed priuabit ecclesiastica sepultura ad terrorē alioꝝ nisi parentes vel amici eius vellēt restituere pro eo quia tunc sepeliet in sacrato Panor. vero in c. sup eo. de rap. dicit de mente glo. que ꝯmūiter tenetur Quod autē decessit q̄s in pctō rapine nec penituit et tūc etiā sibi cimiteriū denegatur q̄ decessit in mortali. aut penituit in morte ⁊ satisfecit et tunc ex toto conceditur sepultura ⁊ clerici debent interesse sepulture. et ita ꝓprie loquitur tercius casus. d. c. super eo. Et ista interpretatio tanq̄ benignior tenenda est. Sexto blasphematoribus dei et sctōꝝ. . c. ij. de maledic Hoc verū si illā penitenciam sibi impositam cōtemnūt. Septīo illis q̄ se occidunt xiij. q. ij. q̄bꝰ xxiij. q. v. placuit. Et hoc intelligendum est scdm Guil. si se perimerunt ex desperatione vel indignatione aut iracundia. Secꝰ si ex furore vł a casu. Vnde si q̄s ꝓpter fugā p̄cipitaret se in aquā quia sic credebat euadere posse. non imputatur ei si contrarium eueniat. ar. c. nerui. xiij. dist. et. d. c. ex pte in glo. Cōcordat Hostien Nota tamen scdm quosdam ꝙ si ille q̄ occidit se ex desperatione aliq̄diu post vulnus viueret ita ꝙ eum peniteret et ꝯfiteretur et ōnderet signa ꝯtritionis in morte tali non est deneganda eccłiastica sepultura ex quo non decedit in pctō mortali. Octauo ꝓhibetur ei sepultura de quo certū est et manifestū non fuisse cō-

fessum vel nō cōmūicasse semel in anno. iuxta. c. omīs vtriusqȝ de
peni. et remis. Quidam hoc limitant nisi se super hoc emendasset
in articulo mortis confitendo et communicādo vel saltem signa
contritionis ostēdisset in fine. quia tunc non negabitur sepultu-
ra scdm eos. Contrarium tamen puto verum scilicet q̄ p illa eti-
am nō euadit penā. d. c. omnis ꝓpter rationes. quas adduxi sup̄
capitulo quarto in scda pticula prime partis ibi vide. Si vo oc-
cultū est q̄ quis nō est ꝯfessus infra annū nō negabitur ei sepul-
tura quia exquo est occultum nō debet publicari peccatum Aut
si dubitetur quia forte confessus alicui mendicantium et de eius
cōsilio abstinuit ab eucharistia. Nono illi cui interdictus est in-
gressus ecclesie. c. is. qui. de sen. excom. li. vi. Decio monacho ꝓ-
prium hñs. vt in. c. sup quodam. de statu monacho. Vndecimo
illi q̄ sacerdotē tutorem filijs suis instituit. lxxxviij. dist. neqȝ apd
glo. ibi contrarium tenet. Duodecimo iudeis paganis et here-
ticis. de ꝯsecra. dist. i. ecclesiam. et. c. se. Tredecimo corpib⁹ excu
ratis vl' diuisis vt ossa ad sepulturam deportentur. vt in extra-
uagāte Bonifacij octaui. detestāde sub ti. de sepul. Quartodecīo
illi qui post mortē de heresi. conuincit̄. vt in. c. si. epūs. de hereti.
Quintodecimo generaliter nullus notorius decedens in ipō no-
torio mortali peccato sepeliendus est. d. c. quibus. et. c. nō exti-
memus. et. c. pro obeuntib⁹. et. c. cū grauia. xiij. q. ij. omēs enim
casus supradicti locum habēt in notorijs. pctōres eñ occulti sūt
sepeliendi. habēt etiā locū in non recōciliatis. Si eñ ꝯfiteantur
sicut eis conceditur corpus xp̄i ita eccl'iastica sepultura. xiij. q. iij
quesitum. Si etiā signa penitentie apparuerūt si loquelā ami-
serant tunc post mortem sunt absoluēdi. et ad oīones et ad alia.
ecclesiastica suffragia recipiendi et sepeliēdi sed heredes pro eis
satisfacere tenent̄ ꝓximis. vt in. d. c. prochiano eo. ti. et de rapto
c. lris. et. c. a nobis. ij. de senten. excom. Et ad ꝓbandū huiusmōi
signa sufficit in hoc casu vnus testis. xxvi. q. vi. qui recedunt. et
c. se. Fallit tñ hoc in raptoribus et violatoribus eccl'ie. et de illis
qui moriunt̄ in torneamentis et alijs sīlibus supra recitatis q̄b⁹
eccl'ie sepultura interdicit̄. Adde etiā p̄dict⁊ qd̄ not. Panor. in c.
ex pte preall'. q̄ decedens sine cōfessione exteriori in extremo vite
facta. debȝ sepeliri in cimiterio eccl'ie exquo ꝯfessionē nō ꝯtēpsit
sed morte preuent⁹ est. Non est eñ credēdū q̄ decesserit in mor-
tali peccato. de quolibȝ eñ p̄sumendū est bonū nisi ꝯtempsisset p
annum ꝯfessionē vt dictum est sup̄. etiā si mors fuisset casualis.
Quid si tales de quibus dictum est de facto sepeliunt̄ in eccl'ia vel q

cimiterio Solutio si corpa eorꝝ discerni pn̄t exhumādi sunt alias non.c.sacrū.eo.ti.et eccl'ia vel cimiteriū est reconciliandū. vt in c.ꝯsuluisti.de cōse.eccle. vel alta. Quid fiet si dubitet̃ de cadauere vtrū fuerit cuiusdā xp̄iani pagani vel heretici vel excōmunicati. Solutio videtur in meliorem partem interp̄tandū.d.c.sacrum. Sed qua pena puniendi sunt qui ad sepulturā aliquez recipiunt in casu non concesso Solutio tenetur ad restitutionem corpis si petatur.et oīm que occasione illius receperunt.c. fraternitatem et.c.ex pte.i.et c.cum liberū.eo.ti.et alijs penis vt supra dictuz est. Vtrū suspensi et hmōi sūt sepeliendi. Sol'o scdm Panor.in c.ex pte ij.eo.ti.q̶ sic quacūqz pena moriantur dummodo penituerint Et possunt sepeliri in cimiterio cum solennitate misse et alioꝝ officioꝝ. Nec sacramēta eccl'ie talibus sunt deneganda vt in.c.fi.xiij.q.ij. Tales tn̄ non sunt deponēdi de furtis sine licētia principis qui tamen debet se in hoc facilem reddere. vt in.l.i.et ij ff.de cada.pu.

Capi.vij.de canonica portione.

Septimo ius parrochiale ꝯsistit in canonica portione.
Ad cuius euidentiā nota q̶ canonica portio dicit̃ q̃
a est a canonib⁹ approbata ⁊ debita iure decretoꝝ.x.q.i
de hijs et.c.decernimus et.xvi.q.i.ꝯstitutū. etiā iure
decretaliū sexti et.cle.vt in.cle.duduz de sepul.Est aūt scdm doc.
in.d.cle.duduz canonica portio duplex. Vna ep̄alis que debetur
ep̄o ab om̄ib⁹ ecclesijs tocius dyocesis quā recipit ep̄us pro iure
ep̄ali ꝓpter ꝯmunionē quā hz cū eccl'ijs suis. De qua habes.x.q.
c.de hijs et.c.se in glo.et de testa.c.officij.et.c. requisisti.et hāc
debet habere de om̄ib⁹ relictis factis ecclesijs in sua dyocesi constitutis vt infra dicetur. Alia est canonica parrochialis q̃ debet̃
ecclesie parrochiali de relictis factis illi ecclesie vbi sepelit̃ eius parochian⁹.nō aūt de relict⁊ fact⁊ alijs ecclesijs.vt in.c.i.et p totū
ti.de sepul.in de cre.sex.et cle. Vnde quādo q̃s eligit sepulturā
alibi q̃ȝ in sua parrochia de om̄ibus que loco illi vbi eligit sepulturam dimittit debet sua prochialis eccl'ia canonicā portionem
habere de iure ꝯmūi Quotta est canonica portio ep̄alis. Solutio
scdm glo in.c.requisisti de testa.est tercia vel quarta. Sed canonica portio prochialis est varia scdm ꝯsuetudines. Alicubi enim
est medietas.alicubi tercia.alicubi quarta. Et ideo standū est cōsuetudini.vt i.c.certificari.de sepl'.Et si ꝯsuetudo ibi n̄ appareat
dt Hostien̄.spectādū esse ꝯsuetudinē metropolitane eccl'ie Et si

nec illa appareat spectãdũ esse ꝯsuetudinẽ viciaꝝ. Et si varia sit
scđm Goff. q̃rta debet. in hac enĩ iura magꝭ ꝯcordare videntᷣ. vt
in. c. in nr̃a de sepul. De istꝭ portiõib⁹ dđm ẽ ꝑ ordinẽ Et p̃mo de
ep̃ali Ad cui⁹ euidẽtiã quero a quib⁹ debetᷣ q̃rta ep̃alis. Solutio b
scđm Hostieñ. in sũma ti. de sepul. debetᷣ et põt peti ab oĩb⁹ eccle
sijs infra ꝓpriã dyocesim ꝯstitutis vt. xvi. q. i. ꝯstitutum. siue sint
capelle monachoꝝ vel alioꝝ religiosoꝝ. vel monasteria vel alia
pia loca siue sint ꝯuẽtualia. vl' queuis alia in ciuitate vl' extra. vt
de offic. ordi. ꝯquerẽte de testa. officij et. c. requisisti. Etiã si sint
exempta nisi in p̃uilegio fiat spẽalꝭ mẽtio de p̃iuditio ep̃alis q̃rte
de deci. ducũ. §. vl. ff. ne q̃d in loco publico l. i. §. merito Panor.
in d. c. officij tenet ꝯtrariũ scʒ ꝙ solũ debeatᷣ ab eccl'ijs ep̃o subie-
ctis nõ ab exẽptꝭ seu subiectꝭ immediate pape Et dĩ ꝙ sic cõiter
tenetᷣ Pe. de An. in p̃fato tractatu limitat Panor. verũ dicere qñ
legans eccl'ie exempte nõ est subdit⁹ ep̃i vl' exẽpt⁹ sil'iter. alias de-
beatur Sʒ verior videtᷣ opinio. Panor. qꝛ ista quarta datur ep̃is
rõne solicitudinis quã dʒ habere in eccl'ijs sibi subiectis. vt ptʒ
in. d. c. cõquerente nõ respectu legantium. Sed nunq̃d exempti
tenentᷣ soluere quartã canonicã pape. Solutio Panor. in. c. req-
sisti dicit ꝙ sic. legat⁹ tñ de latere petere nõ poterit qꝛ nõ est dyo
cesanus exemptorum de priuil'. c. auctoritate. in glo. li. vi. Scđm c
dubiũ est de quib⁹ debetᷣ quarta canonica ep̃alis. Solutio de oĩb⁹
legatis factis quibuscunqꝫ ecclesijs vel pijs locis vt supra dixi.
Et etiam quarta decimaꝝ et quarta eoꝝ que veniunt occasione
funerũ. vt in. c. requisisti. de sepul. et ibi Panor. Fallit hoc in decẽ
casibus. Prim⁹ quãdo per ꝯsuetudinẽ vel p̃scriptionẽ nihil ep̃o
soluitur Nã licet Hostieñ. in sũma. ti. de sepul. Sil'iter et Goff.
teneant ꝙ nõ valeat ꝯsuetudo qua nihil datur ep̃o vl' ꝓchiali
eccl'ie cũ sit. irrõnabilis. c. fi. de cõsue. et contra iura. c. i. de sepul.
Tam Pe. de perusio in tractatu de canonica portione. et Inno.
tenent ꝙ ꝯsuetudo valet dũmodo sit p̃scripta spacio annoꝝ xl.
Facit. c. de quarta. de p̃scrip. at quod not. Jo. an. in. d. c. certifi-
cari. vbi etiam Panor. post multa concludit ꝙ portio episcopo
debita vel ecclesie parrochiali potest pro ꝑte et in totum p̃scribi.
Et sufficit tempus sine titulo. de cuius initio non est memoria qꝛ
illud habʒ vim tituli Et ita loquitur. c. i. de prescrip. li. vi. Ra-
tio quia ius commune est pro episcopo vel ecclesia parrochiali.
et ideo vbicunqꝫ est presumptio contra possidentem oportet ꝙ
titulum allegat et probet per quem talis presumptio tollatur.
Secundus casus quando relinquitur aliquid pro ornamentis

ecclesie seu vestibus videlicet cū legat sericū ꝓ planeta vł aliud
ornamentū pro altari. vt not. doc. in. c. fide sepul. Ex quo sequit̄
ꝙ si legatur aliq̄d vt fiat chorus vł pictura siue ymago aut calix
vel hmōi non debetur quarta. q2 ista est fabrica ad longeuū ho-
norem dei. vt d. c. fi Iste ymagines et cruces appellant̄ signū dei
l. ticia. §. seya. ff. de an. ar. q3 le. et Inno. in. c. cū ad sedem. de re-
stitu. społ. dicit ꝙ cruces et calices sunt ornamētū eccłie. Terci9
quando legatur pro p̄fatis ornamentis redimēdis ornandis seu
reparandis. vt dt Inno. d. c. fi. Idem dic cum legatur pro libris
necessarijs diuino officio. Siłiter quādo legatur ꝓ monumento
fiendo. q2 religionis interest monumenta ꝯstrui vel exornari. l. i.
§. interdictum. ff. de mortu. inferend Quartus casus qn̄ legatur
pro fabrica eccłie reparatiōe aliqua indigente. Et portio pro fa-
brica non habet̄. vł si habetur non sufficit. Si vero eccłia non in-
diget fabrica soluetur quarta scd̄m Host. reliquum seruabit̄ pro
tpe necessario ad fabricā. Quint9 qn̄ legat̄ ꝓ luminarib9 oleum
ꝓ lampade vel cera ꝓ candelis et hmōi. Sextus qn̄ legatur pro
anniuersario celebrādo annuatī. c. cū creatura de cele. mis. Sep-
tim9 qn̄ legatur pro septuagesio tricesimo et hmōi scd3 Hosti. in
d. c. fi. Octauus qn̄ relinquit̄ ad perpetuū cultū diuinu3. puta ꝙ
festum vnius scti fiat annuatim. vel qd̄ dicatur officiū in vna ca-
pella q2 in hmōi ꝯsistit cult9 diuinus. c. fi. de rescrip. li. vi. Non9
fallit scd̄m Panor. in. d. c. requisisti. in oblatiōib9. de quib9 non
debetur quarta vt olim. Decim9 fallit scd̄m eundē in donatiōe in
vita. da qua etiā non debetur. vt in. c. de hijs. de sepul. et. c. i. de
statu monach. Terciu3 dubiū vtrū debeat̄ quarta ep̄o de relictis
d factis hospitali. Solutio Panor in. d. c. officij dicit ꝙ sic. Si est
religiosum puta si est auctoritate episcopi ꝯstructum. Etiā scd̄m
Jo. an. si relictum fuisset factū paupibus talis hospitalis. q2 pre-
sumitur habuisse respectum ad locū nō ad personā. Secus si re-
lictum esset paupibus simpliciter q2 nō deberet̄. l. nulli. et. l. si q̄s
ad declinandā. C. de ep̄o. et cle. Si vero hospitale nō est religiosū
licet diuersa sit opinio tn̄ teneo cū Panor. ibidem ꝙ si hospitale
est edificatum auctoritate iam defuncti sic ep̄us habebit quartā
quia ep̄us habebit curā vt dr in Auten. de eccle. ti. §. si quis quia
non pōt amplius redire ad ꝓphana . Si vero edificator viuit sic
non debetur quarta et relictu3. videt̄ factū paupib9 cū talis loc9
nō sit capax. q2 edificator pōt eū destruere. vt. in. c. inter dilectos
de donac. et ibi. Inno. Ex dictis patet ꝙ de relictis fraternitatib9
non debetur quarta. vt tenet. Pe. vbi supra. Quartū dubiū vtrū

debeatur quarta episcopo de legato facto alicui vt singl'ari per-
sone. Solutio Pe. vbi supra dicit ꝙ non sicut qn̄ legat' clerico nō
habenti administrationē vel p̄lationē seu alicubi canonico. vt in
d. c. requisisti. §. finali. vel cū legatur leprosis morantibus in tali
loco seu domo. vel cum legatur heremitis. aut istis fratrib⁹ qui
morantur in aliquo loco seu domo. vel aliquib⁹ mulieribus pro
dote. vel viduis seu peregrinis et hmōi in quibus cessat. c. ex pte
iij. de ver. sig. Vide quod not. Inno. in. c. relatum. de sepul. Sz
nūq̄d debet' quarta episcopalis de legatis pro male ablatis So-
lutio scd̄m Pe. vbi supra ꝙ non. quia sunt debita nō legata. siue
restitutio sit certa siue incerta. Quintum dubium vtrū debeatur
quarta episcopo quando subditus legat ecclesie extra dyocesim
constitute: Solutio ꝙ non. ita tenet Panor. in. d. c. requisisti. et
Inno. et Jo. an. in. d. c. certificari. Hec intelligo nisi ꝯsuetudo e
vel p̄scriptio aliud habeat vt in. c. cum inter. de v̄. sig. ¶ Nunc
scd̄o loco dicendū est de canonica prochiali Vbi primo quero de
quibus debetur canonica parrochialis. Solutio vt dictū est sup̄
illa debetur de om̄ibus que veniunt ratione funeris et de om̄ib⁹
legatis factis ecclesie apud quam elegit sepulturam. de sepul per
totum. et in cle. dudum eo. ti. Fallit hoc in decē septem casibus.
Primus quādo per consuetudinē vel p̄scriptionem nihil soluit'
scd̄m dictū est sup̄ Sed vtrū per pactum possit renunciari dicte
portioni. Solutio scd̄m. Archid. in. c. pactum. de pactis. li. vi. ꝙ
quando damnificatur eccl'ia non valet pactum. Secus vbi non
dampnificaretur quia valeret etiam sine auctoritate superioris
factum. vt in. l. non eo minus. C. de procu. Scd̄us casus quādo
per priuilegiū pape q̄s eximitur a p̄statione quarte de reli. do. c.
constitutus de testa. c. officij. in fi. et in. c. in nostra. tales sūt ho-
die fratres p̄dicatores et minores qui per priuilegium. Alex-
andri quarti. quod incipit v̄tute ꝯspicuos. et Sixti quarti nun-
cupatum mare magnū quod incipit Regnū ꝛc̄. Ex quibus ha-
betur ꝙ de hijs que fratribus ipsis absolute ꝯferūtur vel ad cer-
tos determinatos vsus relinquuntur nulla canonica portio de-
betur. Tercius casus qn̄ legatur ad vsus priuilegiatos. de quib⁹
in. c. fi. de sepul. qui sūt scd̄us casus cum sex sequentibus. de q̄b⁹
non debet' quarta ep̄alis vt dictū est sup̄. sic nec debet' de hijs q̄rta
prochialis Quart⁹ qn̄ eccl'ie donat' donatiōe inter viuos vt. d. c.
de hijs. §. si vero eo. ti. Idē dd̄m qn̄ a testatore fit legatum eccl'ie
qd̄ ip̄e testator in vita soluit Nam eo casu nec falicidia debet' nec
quarta eccl'ie parrochiali. q: tale legatū amittit nomen legati et

transsit in donationem simplicem et in speciem donationis inter viuos. Et de hoc est glo. singularis. in. l. legatuz. ff. de lega. ij. Quintus cas⁹ quãdo quis post electionẽ sepulture in aliquo mo- nasterio illud intrat et in eo profitetur anteq̃ moriatur. Et idem dico si intrauit cũ proposito absolute mutandi vitam q: desinit esse parrochianus alterius ecclesie ar. c. bñficiuz. de regula. li. vi. Si vero non fecit ꝓfessionẽ. nec habuit absolute ꝓpositum mu- tandi vitam debetur quarta scd̃m Achid. in. c. cum quis. de se- pultu. li. vi. Et videtur verius scd̃m Ge. ibidem licet alij dicunt contra quia religiosus censetur contrahere domiciliuz in mona- sterio facto ꝓfessione tacite vel expresse. nõ ante vt dicit Archid. et Johan. an. in. c. statutum. de rescrip. li. vi. Et idem videt̃ dd̃m de leproso qui intrauit domũ leprosoꝝ q̃ non debetur quarta se- cundum Guil. Secus de illo qui recipitur in confratrez q̃ tamẽ retinet bona sua quo ad proprietatẽ. quia debetur quarta. c. cuz et plantare. de priuil. quia non transit in religionẽ. Secus si soluz sibi retinuisset vsũ fructuũ bonorum suorum. quia gauderet pri- uilegio religionis. c. vt priuilegia. de priuil. Sextus quando q̇s legat ecclesie in qua non eligit sibi sepulturã nec sepelitur ibidem scd̃m glo. in. c. i. de sepultu. et ibidem Inno in. c. ij. de sepultu Et Archid. in. c. i. eo. ti. li. vi. licet in. c. placuit. xiij. q. ij. tenuisset q̃ deberetur Hoc idem probat Johan. an. in. c. i. et. c. certificari. de sepultu. in glo. et in cle. dudũ. §. verum vbi reprobat opinionẽ Hostieñ. tenentis cõtrariũ. in. d. c. ij. Et hec est opinio vera alia Hostieñ. reprobata scd̃m An. in. d. c. certificari. Nam talia dñt esse subiecta qualia p̃dicata. xxxij. q. ij. apostol⁹. Septimo fallit quando de facto sepelitur vt puta quia erat ibi interdicta eccl'ia vel ciuitas. fuit tamen de facto et contra volũtatem fratrũ sepul- tus in eoꝝ eccl'ia et multa oblata Naz scd̃m Fred. de Senis cõ- silio. c. xix. Et sequit̃ Ge. in. d. c. i. de sepul. li. vi. nõ debet̃ quarta Ratio q: talis tp̃e interdicti nõ põt eligere sepulturã apud mẽ- dicãtes vt not. Inno de priuil. c. vt priuilegia. et c. cũ et plãtare de peniten. et remis. c. quod in te q̃uis liceat ipsis recipere mor- tuaria vt orent pro defunctis si cum penitẽcia decesserunt. xi. q. iij. quacunq;. Itez quia quarta debetur ratione iniurie facte ec- clesie parrochiali. d. c. certificari. ergo nullã iniuriam ei facit. ex quo ibi non poterat sepeliri. ymmo plus dicit ibidem. Fred. q̃ si mendicantes sponte euz tali tempe sepeliũnt nõ debetur quarta sed tenent̃ tanq̃ violatores interdicti. cle. i. de sepultu. et in. c. si canonici. de. offic. ord. li. vi. tũc eñi solũ debetur quarta quando

sepeliũt in casu a iure concesso. Secus si sepeliunt in casu a iure prohibito. vt. in. c. ex parte. i. et in. c. cum liberum. et in. c. in nr̃a in fi. de sepultu. Et ibi dicit. Inno. ꝙ quãdo de facto non de iure sepelitur debentur corpus et oblationes q̃ ratione sepulture sunt facte. Sed non legata facta non ratione sepulture vel occasione ipsius. Et ita patet ꝙ si de facto sepelitur contra voluntatẽ illi⁹ cuius est eccl'ia ꝙ non tenetur ad quartã aliquã sed tenet̃ corpus et omnia que ratione sepulture habuit restituere sed non quartã de legatis factis non ratione sepulture vl' eius occasione Sil'iter non debetur de hiis q̃ amici de bonis ipoꝝ tunc offerũt. Octauo fallit q̃ñ ecclesia parrochialis erat interdicta et nõ parrochiani nam tunc eccl'ia nõ habebit quartã siue parrochianus sepeliatur alibi ex electione sua siue non. vt quia alibi est sepulchrũ maiorũ scdꝫ Pe. et non. Ge. in. c. i. de sepul. li. vi. Sed si alibi essꝫ sepult⁹ de facto et nõ de iure. q: nec in eccl'ia electa nec in ecclesia maioꝝ suoꝝ. tunc si eccl'ia sua parrochialis dedit causam interdicto idẽ ꝙ nihil recipiet. Secus si non dedit causam interdicto sed ꝑpter delictum domini vel alia de causa. q: tunc ex quo nõ fuit in culpa non debuit suo iure priuari. scdm Pe. de. An. et. Ge. in. d. c. i. de sepul. li. vi. Nono quando reuocat electionem sepulture quam feci legando et alibi elegit sepulturam et sepelit̃. q: paria sũt nõ eligere et electã mutare. ff. de adi. le. li. i. ⁊ ij. Sed primo casu nõ debet̃ vt dictũ est ergo nec in scdo. Ita cõsuluit Fred. consilio. x. f
vbi format questionem de eo qui eligit sepulturaꝫ apud fratres minores et eis aliquid reliquit intuitu sepulture et aliquid reliquit simpliciter pro anima. accidit ꝙ sine culpa fratrũ minoruꝫ iste alibi sepultus est. puta casu quia non potuit comode ad illaꝫ sepulturaꝫ fratrũ deferri. vel alibi eligit mutãdo p̄mã. Queritur nunq̃d ꝓchialis eccl'ia debeat habere quartã de relicto simpliciter fratribus mĩoribus. qd relictũ fratres minores ꝯsecuti sunt siue in vita testantis siue post mortẽ. Et respondet ꝙ fratres minores non debent soluere quartã ex quo ille nõ est sepult⁹ apud eos. Ratio est q: si hoc tenerem⁹ sequeret̃ ꝙ eccl'ia de relictis et funeralibus factis duabus ecclesiis p̄ter quartam. Sed tñ verũ est ꝙ solum petit quartam eius quod habuit eccl'ia apud quam sepultus est Nã non põt negari quin eccl'ia parrochialis debeat habere quartam de mortuariis q̃ habuit eccl'ia. vbi ille casu vel certa scia sepult⁹ est. ergo nõ a minorib⁹ quia hic minores nullaꝫ iniuriã faciunt eccl'ie parrochiali. Et posito ꝑ ꝯstanti ꝙ iste non fuisset relictari⁹ mĩorib⁹ nisi intuitu sepulture non tñ sequit̃ ꝙ p-

rochialis eccl'ia debeat habere quartā Non obstant iura q̄ dicūt
ꝙ ꝓchialis eccl'ia debet habere quartā illius qđ reliquit eccl'ie
vbi eligit sepulturā. qꝛ hoc dꝫ intelligi de electione sepulture cuꝫ
effectu. alias sequereretur ꝙ si successiue eligeret sepulturā apud
xx. eccl'ias ꝙ de om̄ibus relictis illis factis preter quartam Ul-
tima igitur electio vel sepultura sine electione inducit peticionē
quarte. xiij. q. ij. vltima voluntas. hec Fred. Ge. in. d. c. i. videt̄
tenere ꝙ reuocata electione sepulture reuocet̄ et legatū et dabit̄
illi ecclesie vbi eligit sepeliri qꝛ subrogatus dꝫ intelli. subrogatus
cum oībus qualitatibꝰ onere et honore. l. i. §. Hec actio. ff. si q̄s
tes. l. i. esse. ius. fu. Et ideo onus etiam emolimenti comitatur et
econtra. l. alumne. §. seya. ff. de adi. le. Et dicit verum nisi aliter
constet de voluntate legantis Decio fallit qñ q̄s licet elegerit se-
pulturā nō tñ sepelietur ex facto heredū vel ex facto contingenti
circa personā defūcti. puta qꝛ morit̄ nimis lōge vl' heredes nolūt
ad ecclesiā deferri corpꝰ qꝛ verba sūt intelligēda cū effectu. vt in
c. relatuꝫ. de cle. non resi. ergo cessabit canonica portio ex quo ibi
non sepelitur Ita tenet. Fred. vbi supra. et Pe de An. Ge. tamē
in. d. c. i. videtur sentire ꝙ isto casu eccl'ia non priuabitur legatis
factis grā sepulture. vt. not. in. c. in nostra de sepul. et ideo forte
nec sua quarta. Undecio cū legat̄ ꝓ incertis male ablatis scđm
Pe. vt dictū est supra de quarta ep̄ali. Duodecio qñ legatum est
ecclesie ꝓchiali tantuꝫ quantū est pars quarta legatoꝝ factoꝝ
eccl'ie electe scđm Hostieñ. in. d. c. officij. et doc. Pe. vbi sup̄. Alij
volunt ꝙ non ꝯputabit̄ sed soluet quartā eccl'ie electe. ac si nihil
eccl'ie parrochiali esset legatū. Sicut Goffre. et Ray. in summa
Fred. ꝯsilio. iij. Jo. de lig. i. d. clemeñ dudū Tu vo tene cū Panoꝛ
in. d. c. de hijs. eo. ti. ꝙ si ꝯsuetudo esset ꝙ teneretur tantū legare
ecclesie ꝓchiali. tunc vera sit secunda opinio vt non ꝯputetur
Si vero dicta consuetudo non est sic computabitur et si minus
est supplebit̄ Sicut dicimus in filio q̄ computat sibi in legittimā
g quicq̄d sibi a patre relictū est. vt. l. scimꝰ. et. l. si qñ. C. de in offic.
tes. Si plus est legatum ei q̄ꝫ sua quarta nō defalcabit̄ Tredecio
quando tp̄e testamenti et legati non eligit sepeliri sed postea tē-
pore mortis eligit sepulturā. Facit. c. relatū de sepultu. in. i. glo.
Bern. in. d. c. de hijs dicit se dubitare. Sed ego credo non teneri
nisi fiat in fraudeꝫ. Quintodecimo fallit quando parrochianus
non potuit audire diuina nec percipere ecclesiastica sacramenta
in sua parrochiali ecclesia propter vacationem longo tempore ⁊
alibi elegit sepulturā scđm Bal. in suo tractatu de hoc. Ratio nā

predicta legantur ꝓ labore et eo cessante debet cessare legatũ. l. seya in fi. de annu. lega. Cum ergo quarta detur pro administra-tione sacramentoꝝ et celebratione. vt patet in. d. cle. dudum. §. verum. ibi cuꝫ mercedis exhibitio. patet ꝙ non debet. qꝛ cessãte causa finali cessat et affectus. de quo de translac. inter corꝑalia. Host. tñ et Inno. in. c. relatum. de sepul. et Pe. vbi supra tenent ꝙ ymmo debetur qꝛ viciũ ꝓlati non debꝫ nocere eccl'ie. Sed ego teneo cum Bal. et dico ꝙ viciũ prelati nocet eccl'ie in acquirẽdis presertim quo ad res mobiles vel modici ꝑiudicij. vt not. in. c. vt sup. de rebus. cc. non ali. Quintodecimo fallit in candelis que dant̃ ad manus ⁊ cessante iure ꝯmũi habet̃. in. d. ꝑuilegio Sixti quarti. Sedecimo fallit in casu quẽ ponit. Nico. de lyra. Geñ. l. scꝫ qñ fit repositio funeris in aliquo loco vsqꝫ ad tẽpus vt alibi transferat̃ ad remanendũ tunc nõ est portio canonica ꝑsoluẽda qꝛ eo casu nõ dicit̃ nec est sepultura. Decimoseptimo fallit scd̃m aliquos in relictis iure institutiõis. de quib⁹ scd̃m eos nõ debetur hec portio eccl'ie parrochiali sed solũ de legatis. per. c. requisisti de testa. Jo. an. in. c. i. eo. ti. tenet ꝯtrariũ per textũ illũ q̇ generali-ter dicit terciam partẽ sui iudicij. Idem tenet. Panor. ibi nisi sit donatum inter viuos. qꝛ de hmõi non debet̃ quarta. Et dc hoc d̃t Panor. esse. tex. in. d. c. de hijs. eo. ti. scꝫ ꝙ de oblat⁊ seu relict⁊ ali-cui eccl'ie in via non debetur canonica portio. Ad euidentiaꝫ ꝑ-dictoꝝ quero qñ aliquis cui⁹ maiores solẽt ab antiquo in aliqua eccl'ia sepeliri ea dimissa eligit alibi sepulturã̃ vtrũ canonica por-tio debeatur ecclesie dimisse. Solutio ꝙ non sed potius illi eccl'ie in qua ꝯsueui audire diuina et recipe sacramenta vt in. c. cũ quis de sepul. li. vi. Quid si in vna audit diuina in alia vero recipit sa-cramẽta. Solutio Inno. et. Jo. an. in. c. de hijs. de sepul. Archid̃ in. c. cũ q̇s. tenẽt ꝙ fiet diuisio portiõis. c. i. et. c. relatũ de sepul. limito si vtraqꝫ habet cimiteriũ et curã, alias non. ar. c. si ecclesia de consecra. eccle. vel alta. Quid si moritur dux rex vel alia ꝑsona que per anni circulum in diuersis ecclesijs audiebat diuina et ꝑ-cipiebat sacramenta quasi habẽs duo vel plura domicilia in q̃b⁹ pariter se collocabat et eligit sepulturam in alio loco. cui ecclesie dabitur canonica portio. Solutio eccl'ie domicilioꝝ diuidẽt eaꝫ inter se, vt in. d. c. cum quis. licet hoc equum sit ꝙ diuidat̃. non tamen credo esse necessariũ sed dabitur eccl'ie in qua morit̃ si in vna eaꝝ moritur et alibi non eligit sepulturam. licet Hostieñ. et Inno dicant diuidendam. Vtrum delegato facto rectori eccl'ie in qua eligit sepulturam ꝓmissis dicendis ꝑ rectorem debeatur

quarta perrochialis. Solutio q sic quia etiam debetur quarta
episcopalis. vt in. c. si cum inter vos. de ver. sig. Sed vtrum de
donatiõe causa mortis debeat Solutio q sic quia accedit magis
legato q̃ȝ contractu. l. fi. C. de donac. causa mor. clemen̄. dudū de
sepultu. Quid si quis eligit sepulturam in propria ecclesia ⁊ nihil
ei legauit. alijs vero ecclesijs multa legauit Nunquid poterit
ecclesia predicta petere aliqnam portionez Solutio scd̄m Ray.
q si consuetudo est q eligentes sepulturam in propria ecclesia
semp aliquid relinquant potest ecclesia illud petere ab heredib⁹
non iure actionis nec differendo ꝓpter hoc sepulturā sed implo-
rando supioris officium vt in. c. ad apostolicam. de symo. si vero
non est ꝯsuetudo nihil potest petere sed solis funeribus debȝ esse
contenta. posset tamen hoc casu implorari officium iudicis ad-
k uersus heredes si deprehendatur dolus testatoꝝ vel heredum
cessante tamen dolo nihil habere potest. Consequenter quero q̃s
possit concedere priuilegium libere sepulture Solutio Jo. an in
c. certificari. de sepul. concludit q etiā ep̄s possit hoc priuilegiū
concedere. pro hoc. c. bone. xij. q. ij. et. c. ap̄lice de donac Panor.
etiam dicit q hec sentencia videtur sibi certissima. per tex. in. c.
sicut vnire. de exces. p̄la. Et sic cōclude q ep̄i ⁊ superiores possūt
tale priuilegium concedere. Idem dic de inferiorib⁹ p̄latis ha-
bentibus in loco ius episcopale. Hec Panor. in. d. c. certificari.
Sed quero quid si in priuilegio libere sepulture non apponatur
hec clausula salua iusticia parrochialis ecclesie Jo. an. cōcludit
idem esse ac si fuisset apposita quia non est verisimile q princeps
voluerit concedere priuilegium cum graui p̄iuditio ecclesie par-
rochialis. ar. in. l. ij. §. si quis a principe. ff. ne quid in loco pu. vn̄
priuilegium solum videtur concedere vt habeant isti sepulturaȝ
sicut illi quibus competit de iure communi. Et pro hoc Panor.
in. d. c. certificari adducit textuȝ notabilem et quasi expressuȝ in
simili in. l. si quando. C. de in offic. tes. vbi dicit̄ q si alicubi inha
bili princeps ꝯcedit liberam facultateȝ testandi non intelligitur
cōcedere vt sine sollennitatibus alijs debitis possit condere te-
stamentum Sed videt̄ eum restituisse ad ius ꝯmūe Nā satis est
q priuilegiū aliquid ꝯcedat ex quo tractatur de preiudicio tercij
vel de derogatione iuris. ita in proposito. sed ad maiorē cautelaȝ
et tollendam dubitationem solet apponi illa clausula vel similis
saluo iure parrochialis ecclesie. Et sic nō obstat si opponeret̄. d.
c. si papa. de priuil̕. li. vi. vbi dicit̄ q verba debēt aliq̄d opari. naȝ
l operant̄ in eo q tollūt dubitationē. Quid si nō relinquit̄ aliquid

fratribus mendicantibus ab eo qui apud eos eligit sepulturam
sed frater aliquis ex eis datur executor ad certam summã distri-
buendaz arbitrio suo et ipse distribuit in fratres an de hijs debe-
atur quarta. Solutio. Jo. an. in d. clemen̄. dudum super verbo
omnibus obuentionibus. reffert quandaz declaratione͂ a. Boni-
facio viij. emanasse. de qua ip̄a glo. mentionem facit ꝙ canonica
debetur. Et idem dicit glo. quando decedens nihil relinquit fra-
tribus sed mandat executoribus vt ipsis fratribus dent aliquid
vel promittant ꝙ quarta debetur. quod etiam tenet Cardina. et
Panor. Quid si ille qui apud fratres p̄dictos eligit sepulturam
pecierit defunctus cum habitu fratrum sepeliri vtrum debeatur
quarta. Solutio ꝙ sic scd̄m glo. Card. et Panor. Nam et si ad
eoꝝ religionem transiret in egritudine de qua decederet debetur
quarta vt dictum est supra. Quid si episcopus sepeliatur in mo-
nasterio mendicantium Solutio quarta debetur cathedrali ec-
clesie que est parrochia episcopi et ibi debet sepeliri nisi aliud dis-
ponat scd̄m Cardina. Quid si scolaris in studio eligit sepulturã
apud fratres et eis legauit de bonis que habet in partibus suis m
cui debetur quarta. Solutio ꝓbabiliter dici potest ꝙ debetur illi
ecclesie in cuius parrochia pro maiori parte anni moram traxit.
obseruatur tame͂ ꝙ detur quarta parrochiali ecclesie in qua mo-
rabatur tempore mortis. Et hoc quando ecclesie sunt diuersaruz
dyocesuz quia si essent in eadem dyocesi tunc fieret diuisio inter
ecclesias. Deinde quero per quez possunt dicti fratres compelli
ad quartam istam soluendam. Solutio non possunt compelli ꝑ
ordinarium. nec ratione huius habet iurisdictionem aliquã ꝯtra
eos quia obstant eoꝝ exemptiones. per cle. eī̄ dudum reuocant
priuilegia quorumcunqꝫ etiam exemptorum inquantum impe-
dirent solutionez quarte. Sed per hoc non tollunt̄ priuilegia ex-
emptionis cum obligatio ad quartaz possit esse durante exemp-
tione. Sed coercio fit per suum iudicem scꝫ papam vel legatum
nisi aliud cõcederetur ordinarijs scd̄m glo. et Panor. licet aliqui
contrarium dicant. Quid si infirmus in vna parrochia facit se
derferri ad aliam et ibi moriatur Solutio. scd̄m Ray. prima ec-
clesia non propter hoc priuatur canonica portione. Idem Host.
Vltimo quero quō extrahent̄ iste quarta Solutio scd̄m Host. in
summa. de sepul. Primo extrahetur quarta episcopalis quia an-
tiquior et dignior Demum parrochialis si venit extrahenda Si
vo prius fuisset quarta prochialis extracta sic ep̄s habebit q̄rtã
quarte parrochialis et quartã de reliquis.

Capi. octauū de bn̄dictiōe nubētiū

a Octauo ius ꝓrochiale consistit in bn̄dictione nubentiū
Ad cuius euidentiā quero vtrū nubentes sunt bene-
dicendi. Solutio ꝙ sic si nullus ipsorum alijs nupcijs
ꝯtract⁹ fuit benedict⁹. Si vero alter eoꝝ in alio ma-
trimonio fuit benedictus non debet iterari quia alter sine altero
non debet bn̄dici sed bn̄dictio dimitti. vt in. c. vir. aūt. de secun.
nup. sctūs Tho. vo in quarto dist. xxij. tenet ꝙ virgo licet ꝯtra-
hat cum bigamo debꝫ bn̄dici. quia saluatur aliquo modo signi-
ficatio. hoc verum vbi ꝯsuetudo hoc habet quā papa scit et tol-
lerat scd̄m glo. et Panor in. d. c. vir aūt. Et hoc ꝓcedit in sacra-
mentalibus vt ad inducendam ꝯsuetudinē requirat̄ tacit⁹ con-
sensus pape. in alijs secus. aliter p̄sbiter benedicēs bigamos debꝫ
ad sedem aplicā mitti suspensus ab officio et beneficio. vt in. d. c.
vir aūt. Sed verius dic scd̄m Jo. an.. ꝙ ista pena infligitur ꝯtra
sacerdotes q̇ bn̄dicūt scd̄as nuptias viuēte altero. Itē ꝯmūiter
tenent doc. cū Host. ibidē ꝙ nō est suspensus ip̄o iure sed suspē-
dendus. Et dicit Panor. ꝙ hodie attentis circūstātijs et loci cō-
suetudīe dꝫ imponi pena arbitraria. Quid si duo cōtrahant ma-
trimoniū et bn̄dicant̄ ambo. deinde ante ꝯsumatū matrimoniuꝫ
fertur diuortium ꝓpter impedimentū ꝯsanguinitatis vel aliud
canonicū et vterqꝫ ip̄oꝝ ꝯuolat ad scd̄a vota nunquid bn̄dictio
dabitur in istis scd̄is nupcijs. Solutio Host. dicit ꝙ nō q2 bene-
dictio sp̄ualis est tante efficacie ꝙ sp̄ transit nisi inueniat obicem
ꝯtrarie voluntatis. vt in. c. maiores de baptis. etiam si per risuꝫ
aut iocum fiat. bn̄dictio ergo semel recepta amitti non potest vt
in. c. quāto de diuor. Quid auteꝫ si duo ad scd̄a vota transeūt qui
tamen nunq̄ fuerūt bn̄dicti. Solutio tales poterunt bn̄dici vt
apparet ex p̄dictis q2 non est vis in bigama sed potius in bene-
dictione ne iteretur. Et vt habeas sūmarie noticiā de p̄dictis. dic
ꝙ qn̄ scd̄e nuptie sūt scd̄e ex parte vtriusqꝫ vel ex parte mulieris
tm̄ nullo modo debent bn̄dici. si vterqꝫ vl' saltē mulier alias fuit
benedicta. Sed qn̄ scd̄e nuptie ex parte viri tūc bene possūt bn̄-
dici quia aliquo modo seruatur ibi significatio. quia xp̄s et si ha-
beat vnā ecclesiam tantum et sic vnā sponsam. hꝫ tn̄ in vna eccle
sia plures ꝑsonas desponsatas. sed aīa nō pōt esse alterius spōsa
q̄ꝫ xp̄i. et ideo qn̄ nuptie sūt scd̄e tm̄ ex parte viri bn̄dicunt̄ Non
autem qn̄ sunt scd̄e ex ꝑte mulieris ꝓpter defectū sacramēti. hāc
b opinionem tenet sctūs Tho. et glo. vt dictum est supra in prima
questione. Quero vtrū ꝯtractis sponsalib⁹ ante secutas solēnita-
tes carnalis ꝯmixtio sit pctm̄. Solutio scd̄ꝫ sctm̄ Tho. in quarto

De bñdictiõe nubentium

dist. xxviij. si sponsa credens sponsū velle ꝯsumare mr̃imonium ad mittit eū excusat a pctõ nisi aliqua fraudis signa appareāt expsse. sicut multū distantis ꝯditionis. vel quãtū ad nobilitatē. vl quãtū ad fortunā vel aliud signū euidens appareat. ⁊ eodem mõ intelligit ꝙ excusat vir si ꝓpter hoc intendebat mr̃imonium ꝯsumare. sed nunqd mortaliter peccāt q̃ añ bñdictionē nuptialē post consensum de pñti carnaliter ꝯmiscent Solō in illis locis vbi est ꝯsuetū ꝙ prius adhibeat nuptiaꝝ bñdictio si absq̃ ecclesie dispensatione et sine iusta causa hoc faciant peccant mortaliter Et iusta causa posset esse si longo tempore ꝑmansissent sponsi. et ꝓpt aliquod impedimentū maritus non posset ducere sponsā. vt qꝛ socer nollet dare dotem. vel quia terra esset interdicta ita ꝙ spõsam non posset ducere solenniter. vel est senex et erubescit forte contrahere cum tali solennitate. vel est nobilis et accepit ignobilem vl' econuerso vl' timet violentiā inferri et hmõi et cognoscat eam. ꝓponens matrimoniū solennizare impedimẽto cessante nõ peccat. Nulla tñ iusta causa. existente. dicit. Hostieñ ꝙ vterq̃ peccat quia venit contra ganeralem consuetudinē eccl'ie et contemptor ecclesiastice ꝯsuetudinis punitur sicut p̃uaricator legis diuine. vt dicitur in. c. in hijs rebus. xi. dist. licet eñi vxor matrimonio contracto de presenti statim teneatur reddere debitū viro et econuerso nõ tamē tenet reddere statī ita ꝙ ly statī determīat infinitiuū. vt. in. c. nostrates. in. fi. xxx. q. v. dicit ꝙ ꝯtrahentes prius debēt in eccl'ia benedici q̃ carnaliter coniungi.

Ca. nonū de collatiõe sacramẽtoꝝ

Nono ius parrochiale consistit in exhibitione siue collatione sacramẽtoꝝ. Ad cuius euidentiā nota ꝙ curatus sacerdos nõ epūs confert sacramẽta oĩa p̃ter duo scʒ ꝯfirmationē et ordinem. ideo hic breuiter p̃mo de quinq̃ sacramentis dicam. ostendendo debitā materiā et formam vt sic ea curatus rite et legittime conferat. Scđo de alijs duobus q̃ solus epūs confert. Et primo de baptismo quatuor dicentur scʒ de eius materia. forma. ministro et effectu. Materia baptismi scđʒ doc. est duplex scʒ remota et ꝓpinqua. Materia remota est aqua elemẽtalis pura naturalis. et hoc siue sit terrestris vt mar' stangni fluminis vl' fontis. siue celestis vt pluuialis siue resoluta ex nubibus glacie rore pruina vl' grandine q̃ oĩes sunt vere aque. Sil'iter de aqua sulphurea vl' lixinio. De brodio aūt a

si est expressū ex carnibus vel piscibus nō est vera aqua. et sic cū
ea nō pōt baptizari. Si aūt est aqua inpinguata sic pōt fieri quia
est vera aqua. nisi sit nimis ꝯdensata. Aqua vō artificialis nō est
ꝯueniens cū materia. qꝛ nō est eiusdē speciei cū naturali. sicut ē aq̄
rosacea et quecunqȝ alia distillata ex herbis siue fructibꝰ aut flo-
ribus ceruisia ꝛc̄. vrina etiā sudor et saliua nō est ꝯueniens ma-
teria. Et quia de substātia materie est ꝙ sit aqua que possit ablu͛
immergere vl' aspgere. Hinc est ꝙ glacies q̄uis maneat īfra spe
ciez aque durāte tali dispositiōe nō videt̄ ꝯueniēs materia. Fons
tū baptisterij licet in hyeme dū est ꝯgelatꝰ nō possit inde baptisari
nisi igne dissoluat̄. liquefactꝰ tū nō oportet ꝙ iterū bn̄dicatur De
aqua ꝑmixta dicit S. T. in tertia pte. q. lxvi. ar. iiij. ꝙ qn̄ est talis
ꝑmixtio ꝙ tollat speciē. sicut cū ꝑ putrefactionē vl' digestionem
trāsit in vinū. aut ꝑ additionē alterꝰ liq̄ris in tāta quantitate ꝙ
soluat speciē. sicut parū aque mlto vino ad mixtū tūc etiā de ea
nō p̄t fieri baptismꝰ. Sȝ qn̄ est talis alteratio vl' ad mixtio ꝙ non
soluit speciē. sicut cuȝ calescit vl' cū aliq̄d solidū ponit̄ in aqua ꝙ
nō ꝯmiscet̄. vl' si aliq̄s liquor cōmisceat̄ tū in parua quātitate. vt
parū vini ī multa aqua sic pōt ibi fieri baptismꝰ. Idem Alber. q̄
etiā dicit ꝙ melius est ꝙ faciat calefacere aquā tpe hyemali. quia
frigida posset nocere paruulo. et cū illa aqua calefacta pōt ꝯmis-
cere partem de aqua ꝯsecrata fonciū. De aqua aūt quā faciūt al-
chimiste ad mutandū metalla non pōt fieri baptismus qꝛ mutat̄
species aque. Materia ꝓpinqua baptismi est ablutio que scdm
c sctm̄ Tho. in tercia pte. q. lxvi. ar. vij. potest fieri et per modum
effusionis siue supfusionis. sicut baptisauit Laurētius Romanū
et Jacobꝰ apl'us Josiam. Et ꝑ modū aspersionis. sicut baptisa-
uerūt apostoli vna die tria milia hoīm. Et ꝑ modū immersionis
et quia ꝑfecta ablutio est per immersionē ideo iste vsus est magis
seruandus. nisi ꝯsuetudo loci sit in contrariū q̄ in hoc seruanda
est. vel nisi necessitas excuset. puta quia est parum de aqua ita ꝙ
non pōt immergi sed aspergi. vel quia si immergeretur timet̄ de
morte pueri. vel quia minister nō potest ex debilitate immergere
et eleuare. In huiusmodi casibꝰ dȝ aqua sup baptisandū effundi
vel aspergi. Et ista effusio vl' aspsio debet fieri p̄cipue sup caput
seu faciem qꝛ in ea vigent sensus et opa aīe. postea sup pectꝰ qđ
est sedes cordis. Tenet̄ tamē ꝯmunius ꝙ qualitercunqȝ ꝯtingat
est baptizatus. et sufficit aspersio quātūcunqȝ modica in casu ne-
cessitatis. Immersio vō dȝ esse terna vbi ē ꝯsuetudo alias nō. qꝛ
nō est de nccitate sacramēti sed sufficit vna. de ꝯsecra. dist. iiij. de

trina. Ad scdm dico q forma baptismi scdm doc. in. c. i. de baptis. d
hec est. Ego te baptiso in noie patris et filij et spūssancti Amen
vt habetur in. c. i. de baptis. et eius effectu. Innocatio triuz per-
sonaꝝ est de substātia sacramenti. qd patet ex institutione cristi.
Math. vlt. Docete omēs gentes baptizātes eos in noie patris
et filij et spūssancti. Et etiam ex determinatione ecclie. de ɔse. di.
iiij. in synodo Expressio actus baptisandi et psone baptizate est
etiam de suba sacramenti. Racio quia illud est directe de substā-
tia sacramenti quod directe representat interiorem effectum sa-
cramenti baptismi qꝛ sacramenta efficiunt qd figurant Et causa
effectiua et signatiua attribuit potissime forme. Sed effect⁹ bap-
tismi est ablutio suscipientis a peccato quā directe significat ex-
pressio actus baptisandi cum persona baptizatura. cum dicitur
baptiso te qd idem est q abluo te. Patet hoc idem ex determina-
tione ecclie. vt in. d. c. i. Et ideo scdm Inno. ibidem si dimittatur
te nihil fit. esset tamē baptism⁹ si pro isto ꝓnoie te poneret nomē
ꝓpriū illius quē baptizat scdm doc. in. iiij. di. iij. §. inter. tamē pec-
caret si sic faceret Expressio aūt psone baptizantis non est de ne-
cessitate sacramenti sed de pcepto ecclie scdm formā latinorum e
Et hoc ꝓbatur ex eo q greci ɔferunt verū baptismū et tamē nō
exprimūt in forma psonā baptizantem dicentes sic. Baptizetur
seruus dei talis in noie patris et filij et spūssancti. Causa autem
quare non exprimūt personā baptizantē est error qui ponitur. i.
Coꝝ. i. quia quidā attribuebant ministris baptismū. Conueni-
entior tn̄ est forma nr̄a vt dicit. sctūs Tho. qꝛ exprimit nō solum
causaz efficientez pncipalē baptismi scz inuocationē trinitatꝫ. sed
etiam causā instrumentalē dū dicit minister paptizo sub quo in-
telligit ego. etiā si non diceret ꝫ dimitti non dꝫ qꝛ sic statuit ecclia
dicendū Amen nō est de pcepto ecclie. sed de more quorundā ec-
clesiaꝝ non vniuersali. et ideo vbi est de more. dici debꝫ quod ad
ɔfirmationem tocius non est de necessitate sacramēti. Ad terciuz f
de ministro hui⁹ sacramēti dic scdm theologos ⁊ canonistas in. c
si quis de baptis. q ꝓprie hoc officiū ptinet ad sacerdotē. Vnde
necessitate nō instante etiā dyacon⁹ baptizare nō dꝫ Siliter nec
simplex cleric⁹ baptizare dꝫ pñte psbitero. nec layc⁹ pñte clerico
nec mulier pñte viro. vt in. c. ɔstat de ɔsecra. dist. iiij. et duob⁹. c.
sequen̄. Sed in necessitate quilibet pōt baptisare siue vir siue mu-
lier. ordinatus siue nō ordinat⁹. fidelis et infidelis dūmodo ha-
beat intentionē baptizandi et seruet formā ecclie. vnde et si non
credat sacramentū bastismale nec aliqd spūale ibi fieri dūmodo

in genere intendat facere id quod facit ecclesia baptism⁹ est Sed
extra necessitatem nullus nec laicus nec clericus etiaȝ dyaconus
debet baptisare. Quod si fecerit quicunqȝ vir nō sacerdos extra
necessitateȝ irregularis efficit̄. de cle. non ordi minis. c. i. Nec etiā
sacerdos debet baptisare nisi parrochianuȝ suum. vel de licentia
curati nisi super hoc habeat priuilegiū a superiori. quia sacramē-
ta a suis presbiteris parrochialibus sunt recipiēda. vt in. c. inter-
dicimus. xvi. q. i. Episcopus etiaȝ inuito curato potest dare licē-
tiaȝ baptisandi alteri sicut et absoluendi. Non curatus tamē ba-
ptizans sine licētia nō efficit̄ irregularis qꝛ nō est expressū in iure
g Ad quartum de effectu huius sacramēti secundū S. T. intercia
pte. q. lxix. ar. iiij. paruuli in baptismo mūdant̄ ab originali ⁊ cō-
fert̄ eis gr̄a et dant̄ eis virtutes in habitu sed nō in vsu. Adultis
vero fit remissio omniū peccatorū nō solum originalis sed etiam
omniū aliorum. Et dant̄ eis virtutes quo ad vsum nisi ficti acce-
dant Aperitur etiam ianua regni celestis et imprimitur caracter
in anima. remittit̄ etiā pena eterna ⁊ tpalis omnis debita in iudi-
cio dei. de cōsecra. dist. iiij. grandis. sed nō debitā in iudicio hoīm
quia nō tollit penā mortis debitā pro maleficio ꝯmisso. nec penā
ecclesiasticam irregularitatis que ꝓuenit ex defectu sacramenti
Vnde bigamus etiam post baptisimum non potest promoueri.
h Similiter corrupta vel ante vel post non potest velari. et de hijs
habet̄ in. c. acucius. xxvi. dist. Si vͦ irregularitas proueniat ex
peccato sic tollit̄ cōmuniter scd̄ȝ doc. vt irregularitas homicidij
sed si homicidium fit sine peccato vt in iudice et hmōi sic scd̄m a-
liquos irregularitas nō tollit̄. vt not. xxvi dist. c. deinde. Sed se-
cundum Sco. in quarto dist. xxxiij. irregularitas cuiuscunqȝ ho-
micidij tollit̄ qualitercunqȝ sit commissuȝ Hoc sequit̄ glo. xxxiiij
dis. si qs viduā. et xxxij. dis. §. ecce. Et hec ē vͦior opinio Alia aūt
irregularitas q̄ ꝓuenit ex natalib⁹ nō tollit̄. Itē nec tollit penā
spūaleȝ nature qꝛ baptism⁹ generat filiū cū originali. nec corpa-
lem quia penalitates remanēt vt cōpaciant̄ et glorificent̄ Et fo-
mes etiaȝ remanet ad exercitiū. vt pugnātes ꝯtra vicia ad q̄ in-
i clinat coronemur. Itē baptism⁹ etiā tollit infamiā scd̄ȝ glo. in. c
sine penitentia. de ꝯse. dist. iiij. Ratio qꝛ per baptismū tollūtur
peccata et ea q̄ sequunt̄ ex pctis sub rōne qua sūt pctā. et ideo cuȝ
infamia ꝯsequat̄ pctm̄ et sub rōne pcti ideo tollit̄ Iteȝ in adultis
confertur grā nō equaliter sed plus et min⁹ scd̄m maiorē vel mi-
norem deuotionē suscipientis sicut plus pticipat de calore q̄ plus
appropinquat ad ignē sed in puulis scd̄m legeȝ cōmunē equalis

gracia ꝯfert aliquando ex speciali priuilegio alicui plus ꝯfert. Ut Nicolao Remigio et huiusmodi

SEcundum sacrm est pñia. cui⁹ quasi materia sunt act⁹ penitētis qui dicunt tres ꝑtes penitēcie Quaꝝ prima ē k cordis ꝯtritio. ad quā ꝑtinet vt homo de pctō ꝯmisso. doleat et ꝓponat se de cetero nō peccatoꝝ Scda ps est oris ꝯfessio ad quā ꝑtinet vt peccator omnia pctā quoꝝ memoriā habeat suo sacerdoti ꝯfiteat integraliter non diuidens ea diuersis sacerdotibus et cū alijs circūstantibus de quibus ad plenū dictuz est supra capitulo quarto. Tercia ps est satisfactio pro pctīs scdm arbitrium sacerdotis. que quidem ꝑcipue fit ꝑ ieiuniuz orationē et elemosinā. Forma autem huius sacramenti sunt verba absolutionis que sacerdos ꝓfert cū dicit Ego te absoluo a pctīs tuis ꝛc. Ubi quero quō debz fieri absolutio a peccatꝭ in foro penitētie Solꝰ ꝑmitti dz Misereat tui ꝛc. Indulgētiā et remis. ꝛc ne effect⁹ sacramēti impediat ex ꝑte penitētis postea dicat absoluo te ab oībus pctīs tuis. In noīe patris et filij ꝛ spūssancti. Sz nunqd supradicta oīa sūt necessaria. Solꝰ ꝙ non nisi ego te absoluo a peccatis tuis in noīe patris et filij ꝛc. dicit tamen sanct⁹ Tho. in quadā questiōe de quolibet ꝙ laudabiliter addit ꝯfessor Quicquid boni feceris sit in remissionē tuoꝝ pctōꝝ. et hoc addit Host. et quicqd mali passus fueris. quia sic iniunctū a sacerdote valz tali ex duob⁹ videlicet ex vi opis et clauiū Et ideo imponat penitenti vt intelligat. non secrete vt faciūt aliqui ꝑ modū absolutionis illud dicunt qꝛ sic non valet nisi ex vi opis. Et si absolutio fiat de excōmūicatione ꝑmittat illa et post hoc fiat absolutio de pctō ꝓpter qd lata est excōmunicatio vel de alijs. et addatur forma prior. Et quia sepius epi vel eoꝝ officiales ꝯmittūt curatꝭ absolutionē excōmūicatoꝝ. Et ideo de forma et modo absoluēdi talium est videndū. Ubi est notanduz ꝙ in absolutione a maiori excōmūicatiōe quatuor sunt seruanda Primū vt excōicat⁹ prius iuret stare mādatis ecclie. licz hoc nō sit de substātia absolutiōis Scdm ꝙ iniungit absoluēdo ab excōmūicatiōe a canone siue iure lata ꝙ nunq̄ contra canonem illum excedat. vt ꝙ nunq̄ percuciat vel captiuet clericum vel quid simile. Terciuz si quis ꝓ manifesta offensa excommunicat non absoluat nisi prius satisfaciat Si aūt est occulta sufficit iuratoria cautio. Quartū ꝙ postq̄ is q̄ iurauit et satisfecit sicut debuit ꝑ euz qui pōt absoluat. et mod⁹ certus siue forma in absolutiōe teneat Forma aūt absolutiōis ab excōmūicatione maiori nō solenni fiat hoc modo. Spoliabitur

excõmũicatus vestibus et ponet se ante ianuã ecclie ꝓstratus et flexis genubꝰ coram absoluente. et ille tenebit virgas vl' bacculum in manu et in quolibet versu psalmi Miserere mei semel eũ percuciat magis vl' minus ꝯsiderata illius ꝯtumatia. Finito vo psalmo dicatur. Gloria patri. Kyrieleyson Xp̃eleyson ꝛc̃. pr̃ nr̃. Et ne nos ꝛc̃. Saluũ fac seruum tuum vel ancillã tuam. vl' seruos tuos si plures sunt. nihil ꝓficiat inimicꝰ in eo ꝛc̃. Esto ei dñe turris fortitudinis. Dñe exaudi orõnẽ ꝛc̃. Dñs vobiscũ. Oremꝰ Deus cuius propium est misereri semꝑ et parcere suscipe deprecationẽ nostrã et hunc famulũ tuũ quẽ excõmũicatiõis cathena ꝯstringat miseratio tue pietatis absoluat. Vel dicat hanc orõnẽ Presta quesumꝰ dñe huic famulo tuo dignum penitentie fructũ vt ecclie tue sancte a cuius integritate deuiauerat peccando admissoꝝ veniã cõsequẽdo reddat innoxius Per dominũ Hoc habetur in. c. cum aliquis. xi. q. iij. Deinde dicat Dñs noster. Ihũs xp̃us dignetur te absoluere et ego auctoritate dei om̃ipotentis ꝛ beatoꝝ apostoloꝝ Petri et Pauli et nostra vel ordinaria mihi in hac parte commissa absoluo te a vinculo excõmũicatiõis maioꝝ quod propter violentam manuum iniectionẽ in clericũ incidisti et restituo te participationi sacramentoꝝ ecclie et cõmunioni fidelium in noĩe patris et filij et spũssancti. Deinde iniungat penitentiam et apprehendat manuz eiꝰ dexteram introducẽdo eum ad eccl'iam redẽdo ei cõmunionẽ xp̃ianoꝝ Forma aũt absoluẽdi solenniter anathematizatũ est talis ꝙ ep̃us q̇ eum excõmũicauit venire debet ante fores ecclie. et xij. p̃sbiteri cuz eo. hinc inde dñt circũstare. et si ille ꝓstratus veniã petat et de futuris cautelã ꝓmittat euz absoluat vt supra dicẽdo septem psalmos penitẽciales cũ precibus supradictis. Hec habent̃ in. d. c. cum aliquis. et satis colligit̃ in. c. cum desideres. §. vl. et. c. a nobis. ij. §. penul. A theologie vero doctoribus tradita est vera forma et sufficiens. Ego te absoluo a vinculo excõmũicatiõis si ligatꝰ es. et ego absoluo te ab oĩbus peccatis tuis in noĩe ꝛc̃. qꝛ duplex est ligamen scꝫ excõmũicatiõis et pctĩ. ideo bis dꝫ sacerdos absoluẽs dicere absoluo te. vt habet̃ in. c. eum pro causa. de senten. excõ. et. c. cuz desideres. Et quia clericꝰ nõ sacerdos põt excõmũicare maiori excõmunicatione si habeat iurisdictionem Vel ex cõmissione ab habente iurisdictionẽ Ideo absolutio maioris excõmũicationis potest fieri etiã ab alio ꝙ̃ sacerdote. Sed talis a se absolutum dꝫ mittere ad reconciliandũ per sacerdotez. vt de sen. excom. c. canonica. Idem aũt modus et forma seruandꝰ est circa mortuum

excommũicatũ absoluendũ. nisi addendo versus et psalmos q̄ fiunt circa ꝯmẽdationẽ mortuoꝝ et collectã illã. Inclina dñe ꝛc. cum illa. Da qͥs domie anime famuli tui refrigerij sedem ꝛc. Hoc tamen nota ꝙ in articulo mortis potest excõmũicatus absolui a simplici sacerdote. vt in. c. si quis suadente. xvij. q. iiij. et c. nuper. de sen. ex. et si sic absolutus morit̃ sepelietur in cimiterio vt in. c. fi. de sepultu. Nec heres compellit̃ ire pro absolutiõe ad papam vel ad eum a quo defunctus viuens fuerat absoluẽdus. quia nõ indiget alia absolutione. Compellit̃ tñ heres ad satisfaciendũ. vt in dicto c. fi. Consuetudo tamen est in multis dyocesib⁹ ꝙ tales nõ sepeliũt in cimiterio nisi pri⁹ habita licẽtia epi vl' officialis sui. Cuius consuetudinis ratio est quia p hoc ad satiffactionem facilius compelli possunt heredes. Si aũt in excõmunicatione moritur tũc post mortẽ absoluitur solum ab eo a quo viuens de iure fuisset absoluendus. Et hoc si signa euidentia contricionis in eo apparuerũt. nec per eũ stetit quo min⁹ absolueret̃ vt in. c. a nobis. ij. de sen. ex. Et si defunct⁹ in excõmũicatiõe ante absolutionẽ sepultus fuit in cimiterio non exhumabit̃. et hoc si absolutor est presens sed si est absens exhumabit̃ donec fuerit absolutus quia sibi interim cõmũicaret̃ ꝙ non licet Sed si alibi sepultus erat extra cimiteriũ tũc exhũabit̃ et absoluet̃ ꝛ postea sepelietur. vt not. in. d. c. a nobis. Scias etiã ꝙ absens põt absolui ab excõmũicatione ꝑ ꝓcuratorẽ sed solẽnis recõciliatio cũ introductiõe in eccl'iã nõ põt fieri eo absente ꝛc. Minister vo huius sacramẽti est sacerdos hñs auctoritatẽ absoluẽdi vl' ordinariam vl' ex cõmissiõe supioꝝ Effect⁹ hui⁹ sacramẽti ẽ absolutio a pctõ.

Terciũ sacramẽtũ est eucharistia cui⁹ materia ẽ panis triticeᷓ ꝛ vinũ de vite modica aq̃ua ꝑmixta ita ꝙ aqua transeat in vinũ. Usus eñ hui⁹ sacramẽti est refectio que ad sui integritatẽ cibũ et potũ requirit Significatio ei⁹ etiã est duplex. vna passio xp̄i in qua sanguis fuit sepat⁹ a corpe. Alia est cibatio corpis et aĩe et ꝓpterea ꝓpter ꝯueniẽtiã vsus et significationis dupplex materia exigebat̃ Ex hijs sequit̃ primo ꝙ hoc sacr̃m non põt ꝯfici de pane farris et spelte aut siliginis. licet aliqui dixerũt ꝙ sic. tu tñ tene ꝙ non põt ꝯfici nisi in pane triticeo id est frumẽti scd̃m Sco. et alios doc. in quarto dis. xi. Itẽ nec in azimo ꝯfici põt. nec in pane oĩno corrupto. vt puta quãdo tanta est corruptio ꝙ panis spẽs soluũt̃. sicut qñ continuitas soluit̃ et sapor ꝛ color et alia accidẽtia mutant̃ Secus si esset aliq̃ dispositio solũ ad corruptionẽ quã declarat aliqua mu-

tacio saporis q꜡ sic pōt ꝯfici. Itē si grana alteriꝰ gn̄is sint admi-
xta tritico in tanta quātitate ꝙ aliā spēz faciāt. siue ꝙ mediū cō-
stituant nō pōt ex eo confici sacramētū. ex modica vͦo quātitate
nō impedit. Si panis sit de aqua roseacea aut endiuie aut aliqua
alia artificiali ꝯfectꝰ. Quidā theologi ī q̄rto dis. xi. tenēt ꝙ nō p̄t
ꝯfici de pane facto ex quocūq꜠ alio liquore sed oportet ꝙ sit factꝰ
de aqua naturali et vera aliter vere panis nō esset Alij aūt theo-
logi vt Duran. et. Asteñ. tenēt ꝙ pōt ꝯfici. q꜡ aqua ipa nō req̄ri
tur vt maneat in specie ꝓpria. ymmo mutatur in naturā aliā Sz
tu tene ꝙ nō pōt. q꜡ xp̄us cōfecit in pane facto ex aqua naturali
Item q̄zuis latinꝰ in pane fermētato ẟe cōficiat. tex. ē in. c. lr̄as
de cele. mis. et in. c. in sacramēto. de ꝯsecra. dist. ij. tn̄ grauiter pec
cat. q꜡ facit ꝯtra p̄ceptū et ꝯsuetudinē eccl̄ie Romāe. In pascha
tamen facta de tritico non potest ꝯfici scd̄m Sco. vbi sup̄. Circa
materiā vini nota scd̄m doc. in quarto. dist. xi. ꝙ hoc sacramentū
non pōt ꝯfici de alio vino q̄ de vino vitis. Et ratio potissima est
quia sic xp̄us instituit. Luce. xxij. Et ideo in aggresto nō pōt ꝯfici
quia nihil recipit speciē nisi sit in termino sue generationis ⁊ ideo
non est vinū. Sic etiā in aqua sup̄fusa sup̄ aceruos vuarū postq̄z
vinū est expressū. aut in aqua rubea in quo lotus est pannus vino
rubeo tinctus non pōt ꝯfici qn̄ tollit virtutez vini aqua addita.
vt in. c. cum om̄e. de ꝯsecra. dist. ij. et de cele. mis. c. perniciosꝰ De
musto tn̄ confici pōt expressū extra vuā sed nō in eo quod ꝯtinet
adhuc in vua matura. q꜡ sic non est sub specie potabili sed potius
edibili. Item si vinū omnino factum est accetum non pōt de ip̄o
ꝯfici sacramentū sanguinis xp̄i. q꜡ differunt vinū et accetū scd̄z
philozophū. viij. Meth. Sicut viuū et mortuū. Si aūt vinuz est
in via quasi acesendi. Idem iudiciū est ꝙ de pane q̄ est in via ad
corruptionē scz ꝙ pōt confici cum acceto. vt exponit Richard.
in quarto dist. xi. Vtrū aqua dz apponi vino et in quāta q̄ztitate
Solo aqua ē apponēda vino non de nc̄citate sacramēti ẜ de con-
gruitate. vt in. c. lr̄as. et. c. cū marthe. de cele. mis. de ꝯsec. dist. ij.
c. i. et. c. om̄e crimē. et quare hoc vide ibidē. Tn̄ pccāret q̄ sciēter
obmitteret aque appositionē q꜡ ageret ꝯtra ꝯstitutiōez eccl̄ie. vt
in. c. scriptura de ꝯse. di. ij. et in d. iurib. Debz aūt appōi modicū
de aqua ideo vt in vinū totalr̄ ꝯuertat alias nō ꝯficeret. Et sola
aqua naturalis dz apponi nō aqua rosacea vl̄ alia artificialis. vt
in. c. i. q̄dā de cele. mis. Si tn̄ apponeret nihilominꝰ ꝯficeret nā ip̄a
in vinū ꝯuerteret sicut aqua naturalis. Nec sufficit ꝙ aq̄ fuerit
apposita vino in dolio ẜ scd̄m Bonauē. in iiij. di. xi. tūc dz apponi

quando sacra misteria inchoant̄. etiã si alias fuisset apposita Sʒ
quid fiendũ est in illis ꝑtibus vbi vinũ haberi nõ pōt. So. papa
pōt dispensare vt sine sanguine corpus xp̄i ↄficerent ne ꝓpter de-
fectũ sacramẽti incurrerẽt maximũ damnũ cum corpus xp̄i non n
sit sine sanguine in hostia. Circa formaʒ hui⁹ sacramenti nota ꝙ
forma consecrationis panis hec est. Hoc est corpus meũ. Cõiũ-
ctio aũt enĩ non est de substãtia forme tñ apponi debet scd̄m vsuʒ
eccl'ie. q̇ vsus a btō Petro initium sumpsit. Forma aũt ↄsecrati-
onis sanguĩs hec ē. Hic ē enĩ calix sãguis mei noui ⁊ et̄ni testa-
menti q̇ pro vobis et pro multis effundet̄ in remissionẽ pctōrum
Illa vero verba Accipite et mãducate Sil'iter illa Hec quociẽs-
cunqꝫ feceritis in mei memoriaʒ facietis ꝑtinent ad vsum huius
sacramẽti. q̇ vs⁹ nõ ē de necessitate sacramẽti. Et scd̄m Richard̄
in quarto di. viij. quibusdã videtur vt Bonauẽ. Pe. de palu. et
Alber. ꝙ de substãtia forme sanguinis est tm̄. Hic est calix sang-
uinis mei q₂ in illis v̄bis sufficiẽter exp̄mit̄ trãssubstãtiatio vini
in sãguinẽ Alijs aũt vt. S. T. vbi supra videt̄ ꝙ cũ hec verba se-
quẽtia vsqꝫ ibi in remissionẽ pctōꝝ inclusiue nõ constituãt nouã
or̄onẽ. sed sũt determinatio p̄dicati ꝙ sunt de ↄsecratione forme
ↄsecrationis vini Ideo Sco. ea. di. viij. d̄t ꝙ cũ nõ sit nobis tra-
ditum pro certo an ad formã substãcialẽ ꝑtineant aliqua verba
post ly sanguinis mei. ideo ꝑiculosum est asserere ꝙ p̄cise sit in il-
lis verbis. Ex quo sufficiens auctoritas non habet̄. et ideo om̄ia
dic vsqꝫ ibi. hec quocienscunqꝫ ⁊c̄. ac si essent de substãtia forme
Si predicte forme mutent̄ nihil efficitur. etiã si videant̄ v̄ba idẽ
significare Sil'iter si aliquod de dictis formis diminuit̄ Si vero
aliquid adderet̄ qđ ſ̄ꝫcationẽ nõ mutaret nec errorem induceret
magnũ pctm̄ esset tamen conficeret̄. vt si diceret. hoc est corpus
meũ sanctissimum. Dicit etiã sctũs Tho. ꝙ forma p̄dicta vtens
ꝓnoĩe demõstratiuo. oñdit ꝙ materia ↄsecranda dʒ esse coraʒ sa-
cerdote. Vnde sacerdos existens in domo sua nõ posset ↄsecrare
panẽ qui est in altari aut etiã in foro. neqꝫ totũ vinũ qđ est incel-
lario. Sed quãtũcũqꝫ sit quãtitas panis ⁊ vini q̄ corã sacerdote o
ponit̄ pōt ab ip̄o consecrari. Nunc tercio de ministro hui⁹ sacra
menti dicendũ est ꝙ solus sacerdos baptizat⁹ et ordinat⁹ scd̄m
formã eccl'ie potest istud sacramẽtũ ↄficere. xxv. dist. ꝑlectis. et
de summa trini. et fi catho. c. firmiter. §. vna Nam nõ baptisat⁹
sacerdos esse nõ pōt. nec per consequens ↄficere. Solis enĩ sacer
dotibus data est ista potestas et nõ alijs etiã quãtumcũqꝫ sanctis
Vnde nec v̄go Maria nec angeli dei ↄficere possent secundum

doctores. ẜ q̇ est ordinat⁹ in sacerdotē rite q̄tumcunq̄ʒ sit malus
excōmūicatus heretic⁹ et degradat⁹. suspensus interdictus et ir-
regularis vere ꝯficit si seruat debitā materiā. q̄ꝛ caracter sup̱ quē
fundatur potestas ꝯficiēdi est indelibilis licet mortaliter peccet
Ideo opinio mg̃ri sñiaꝝ in quarto dist. xi. q̄ dicit contrarium scʒ
ꝙ hereticus non ꝯficiat non tenet. Oportet aūt ꝙ hoc intēdat.
Non eñ solū verba forme sūt ad ꝯficiendū necessaria sed etiam
requirit intentio. q̄ꝛ scd̄m Augustinū sine intentiōe in sacramēto
nihil agit vnde sctūs Tho. dicit ꝙ ad ꝑfectionēʒ sacramenti re-
quirit intentio ministri qua se subiciat principali agēti vt scʒ in-
tendat facere quod facit ecclesia et xp̄us fecit. et non est necessa-
ria intentio actualis sed sufficit virtualis vt dictū est sup̄ de bap-
tismo vt conficiat. Puta vt si sacerdos aliq̄s accedit ad altare ad
celebrandū intendat hoc idē facere qd̄ facit eccl̄ia et xp̄us fecit
ꝑficit sacramētū. Si postea suspēdat ei⁹ intētio ꝑ aliā occurrētēʒ
cogitationē ex v̄tute prime intentiōis vere ꝯficit. tñ studiose dʒ
curare mīster sacramēti vt etiā actualē intentionē adhibeat. Et
d̄t sctūs Tho. ꝙ cū aliq̄s nō intēdit sacramētū ꝯficere. sed deluso
rie aliq̄d agere talis ꝑuersitas tollit v̄tutē ꝯsecrandi et v̄tutem
sacramēti. p̄cipue q̄ñ intentionē exteri⁹ manifestat. Si aūt intē-
tio ministri ꝑuertit quātū ad idē qd̄ sequit sacramētū. puta si sa-
cerdos intenderet ꝯficere corp⁹ xp̄i vt eo ad veneficia vteretur.
q̄ꝛ pri⁹ nō dependet a posteriori. talis intentionis ꝑuersitas veri-
tatē sacramēti nō tollit. sed mīster tali intētiōe grauiter peccat.
Dicit etiā Alber. ꝙ si alique hostie ex obliuiōe remanēt in altari
Aut alique vini gutte adhereāt pede calicis ⁊ sacerdos ꝯficit nō
p sunt ille ꝯsecrate q̄ꝛ de eis nō intēdit. ¶ Vltio nunc loco dicendūʒ
est de effectu hui⁹ sacramēti. vbi nota scd̄m Bonauē. in q̄rto dis.
xij. et sctūs Tho. ꝙ effect⁹ hui⁹ sacramēti ē duplex. Prim⁹ ꝯsistit
in ip̄a ꝯsecratiōe sacramēti. Nā v̄tute p̄dictoꝝ v̄boꝝ panis ꝯuer
titur in corp⁹ xp̄i ⁊ vinū in sāguinē. ita tñ ꝙ tot⁹ xp̄us ꝯtinet sub
specieb⁹ panis q̄ remanēt sine subiecto ⁊ tot⁹ xp̄s sub sp̄eb⁹ vini
et sub qualibʒ ꝑte hostie ꝯsecrate vel vini ꝯsecrati seꝑatiōe facta
est tot⁹ xp̄s Scd̄s effect⁹ hui⁹ sacramēti est quē in aīa digne su-
mētis facit. videlicʒ adunatio hoīs ad xp̄m. sic ip̄e dixit Iohā vi
Qui mādūcat meā carnē et bibit meū sāguinē in me manet ⁊ ego
in eo. Et q̄ꝛ ꝑ grāʒ hō xp̄o incorꝑat et mēbris ei⁹ vnit. ꝯsequēs est
ꝙ ꝑ hoc sacr̄atūʒ in sumentib⁹ digne p̄rio ꝯfert grāᵃcū v̄tute cha
ritatis Omēʒ eñ effectū quē facit cib⁹ et pot⁹ q̄tū ad vitā corꝑalē
facit hoc sacr̄atūʒ ad vitā sp̄ualē Iohā. vi. Caro mea v̄e est cib⁹

De collatione sacramētoꝝ

vñ reficit spūaliter qđ sine grā esse non pōt .et ꝯfertur grā cum virtute charitatis. qꝛ iste panis nō est simpliciter panis. ꝫ ꝯiūct⁹ diuinitati. et ideo est sicut carbo igni vnitus et amor nō est ociosus. ideo ꝑ hoc sacramētū quātū est de sui ꝟtute nō tantū habitus gracie et virtutū conferunť ꝫ etiā excitať in actū. Et ideo aīa spiritualiter reficiť et per hoc delectať. ⁊ quodammodo inebriať a dulcedine bonitatis diuine. Scđo virtutes augenť sicut ꝑ cibum corpus augmentať. Tercio pctā venialia remittunť sicut ꝑ cibuꝫ corp⁹ restaurať. quod quotidie deperdiť et plura et pautiora scđꝫ ꝙ homo magis vł minus se disponit. Quarto remittiť etiaꝫ mortale qñ existens in mortali nō habet ꝯsciāꝫ ipiūs nec affectū. Vbi tñ aduerte scđm Pe. in quarto. dis. ix. ꝙ si quis fecit debitā dilgenciam ꝙ̄uis sit in mortali ignorās. non peccat sed mereť et ei valet ad remissionē pctōꝝum. Si vero fecit diligentiā non debitā sed scđm suam fragilitatem quātū potuit sic nō mereť nec etiā peccat. Si aūt non adhibuit diligentiā possibilē hūane fragilitati ꝫ fuit negligens in discutiendo Et sic peccat mortaliter sūmendo si est in mortali ꝙ̄uis ignorās. Quod limitat . Richarđ. in q̄rto dist. ix. qñ si adhibuisset diligentiā scđꝫ hūanā fragilitatē peccati mortalis recordatus fuisset. Quinto ꝓ̄seruatur hō a peccatis qꝛ spūaliter roborať. vñ Inno. inquit Eucharistia liberat a malo cō seruat in bono delet venialia et cauet mortalia Hui⁹ etiā ꝟtute sacramēti virtutes augenť. oīm graciaꝝ fruct⁹ exuberat. Vltrio nedum valet summenti sed etiam offerenti. et illis pro quibus offertur ad remissionem pene debite suis peccatis secundum deuotionem maiorem vel minorem. Vtrum autem in omnib⁹ habeat efficatiam. Solutio ꝙ non sed oportet primo istum cibū ab aliĳs discernere per fidem Secundo hospicium preparare ꝑ sui probationem. Tercio in hospitio ꝓ̄parato cum honore et deuotione recipere. Primum et scđm not. i. Coꝝ. xi. Non diiudicās corp⁹ ⁊c. Et ꝓbet aūt Et qꝛ multi hoc nō faciūt ꝫ indigne et sciēť in mortali accedūt q̇ nō suscipiūt effectū h⁹ sacrāti sed soli iusti.

Q Vartū sacramētū est matrimonium. vbi dđm erit de q̄tuor scꝫ. de ei⁹ materia. forma. mīstro ⁊ ei⁹ effectu Ad q
ꝑmū dico ꝙ materia matrimonĳ sūt legittīe ꝑsone in potētia ꝯmixtiōis existētes. Circa qđ mł'ti difficiles et diuersi cas⁹ occurrūt hoc sacrātū matrimonĳ impedientes qui ꝑ doctores maxime summistas sufficienter determināťur. quare de hĳs hic causa breuitatis transeo. sed pro quadaꝫ ꝯpendiosa annotatiōe pono h vers⁹ sequētes Eccłie vetitū. nec nō tp̄s feriaꝝ.

Capitulum Nonum

Impediūt fieri. ꝑmittūt facta teneri. Error conditio votū cognatio crimen. Cultus disparitas vis ordo ligamē honestas. Si sis affinis si forte coire nequibis. Hec socianda vitant concubia iuncta retractant. Ad scd̄m forma huiꝰ sacramēti est ꝯsensus per verba expressꝰ vt accipio te in meā. et accipio te in meū vl' huiusmodi. Scd̄m alios ꝯsensus aīoꝝ est materia in ꝯiugio Forma aūt est debita verboꝝ ꝓlatoꝝ forma scꝫ accipio te in meā. vide de hoc glo. in. c. tua nos. de spōsa. scd̄m Richar. in quarto dist. xxvi. ar. iiij. q. v. verbū. Primo ꝓlatū est materia et verbum. Scd̄o ꝓlatum est forma. qꝛ sicut verbū accedēs ad v̄buꝫ p̄cedens. q̄ dicit accipio te in meā vxorē est forma huiꝰ scꝫ dicēdo. et ego accipio te in meum virū vel econtrario Sed nunq̄d iste ꝯsensus dꝫ esse et ferri ad carnalē copulā. Sol'o ꝯsensus matrimonialis est in carnaleꝫ copulā sub conditione scꝫ si alter ꝯiūx exegerit Et nisi coniunx exactus religionē infra debitū tempꝰ intrauerit Duran. dt ꝙ sit in mutuā dationē corpoꝝ Mgr̄ vero sentētiaꝝ ⁊ plures alij in quarto dicunt ꝙ iste ꝯsensus non sit in carnalem copulā nec in cohabitationē corpalem sed in societatē ꝯiugalem Ex hijs etiam patet quō sit vna forma. qꝛ vnitate integritatis. nō indiuisibilitatis. v̄ba enī hincinde ꝯsensū exprimentia sūt vnū signū integrū et respectu ꝯtractꝰ et respectu gratie. nec est incōueniens plures formas partiales esse vniꝰ sacramēti. sicut dixi sup̄ de eucharistia de forma sup panē et super vinū. Adde p̄dictis scd̄m sctm̄ Tho. et Richar. ꝙ bn̄dictio sacerdotis non est forma huiꝰ sacramēti illa enī est quid sacramētale et non quid ꝑtinēs ad essentiā sacra-

r menti. Ad terciū quis sit minister huiꝰ sacramēti. Solutio vt in plurimū contrahentes ministrant sibiipsis hoc sacramentū. vel mutuo vel vterqꝫ sibi. Sed hoc etiā nō requirit necessario si in omī contractu est sacramentū. qꝛ qn̄doqꝫ p̄res ꝯtrahūt ꝓ filijs et filiabꝰ pn̄tibus nō exp̄mentibus ipsis signa ꝓpria. Si ergo ibi est sacramentū oportet dici ꝙ mīster illius sacramenti potest esse indifferenter quicunqꝫ pōt esse minister in cōtractu matrimonij. Si aūt stringimꝰ formā ad certū signū et ad ministros determinatos oportet ꝯsequenter dicere ꝙ non oēs ꝯtrahentes in lege xp̄iana accipiūt sacramentū. pōt tamē dici ꝙ ꝑcipiunt graciā. si alias nō sit obex pc̄ti. qꝛ deus assistit ibi ꝓpter difficultatē ꝯtractꝰ non tamē tantā grāꝫ quātaꝫ ꝑciperent in sacramento. maxime si impossibilitas non excuset Ad quartū quis sit effectus huius sacramenti. Sol'o primus est duegrē in duabꝰ animabꝰ ꝑsonaꝝ cōtrahentium. et hoc nisi sit obex per pc̄tm̄ mortale. nec sufficit ad

gaciā suscipiendā ꝙ ꝯtrahens nō sit fictus respectu sacramenti ꝫ oportet ꝙ prius penituerit q꞉ illud sacr̄m nō dat primā graciā Ex quo sequit̄ scd̄m Pe.de.palu.in quarto ꝙ ꝯtrahēs m̄rimoniū in pctō mortali peccat mortaliter.dato etiā ꝙ esset ꝯtritus.et sic scd̄m eū requirit̄ vltra ꝯtritionē etiā ꝯfessio.et hoc obseruatur in multis diocesibꝯ maxīe qn̄ m̄rimoniū ꝯtrahit̄ in facie eccl̄ie. Alijs tn̄ videt̄ ꝯtrariū qd̓ est ꝯmuniꝯ.Scd̓us effectus matrimonij inter fideles est q꞉ maritꝯ nō potest dimittere vxorem nec vxor virū siue efficiat̄ cecus siue leprosus vl̓ hereticus.xxxij.q.v.horrendꝯ.nisi tantū causa fornicatiōis.et tunc si dimittit manet sine ꝯiuge vl̓ recōciliet̄ ei.xxxij.q.iiij.dixit ⁊ ī alijs.c. pōt tn̄ alter eoꝝ an̄ ꝯsumationē matrimonij intrare religionē altero inuito.et ille qui remanet in seculo necesse habet illum expectare vsq₃ ad professionē.postea solutus est. Nam si ille reuerteret̄ ad seculū ante ꝓfessionē durat matrimoniū.Et si remanēs in seculo cōtraxisset cū alia ꝑsona et etiā ꝯsumasset matrimoniū coget̄ illā dimittē et suscipe egressum de religione .Si autem talis polluerct vxorem extra claustra pudoris nō impedit̄ ꝑ hoc ab ingressu religionis q꞉ nō ꝯsūmauit ꝑ hoc m̄rimoniū scd̄m Archid̓. Si v̓o vxorē volentē ingredi religionē vl̓ iā ingressā ꝫ nouiciā cū qua ꝯtraxit ꝑ v̓ba de pn̄ti ꝯgnouit etiā ꝑ violētiā tūc nō pōt ingredi religionē vl̓ remanere si iā intrauit ꝯtra voluntatem alteriꝯ ꝯiugis scd̄m Hostien̄ et Richard̓. Tercius effectꝯ est ꝙ mulier ptātē sui corporis nō h₃ sed vir et ecōuerso.i.Cor.vij.Vnde nō pōt ꝯtinētiā vouere altero inuito.xxxiij.q.v.ꝑ totū.qd̓ videt̄ intelligēdū q̄₃tū ad redditionē debiti.secus quo ad exactionē Itē q꞉ ꝯpellendꝯ est ad redditionē debiti.lic₃ nūq̄₃ cognouerit eā et ecōuerso.nō obstāte supueniēte affinitate.vt in.c.discretiōe₃.de eo q̇ cogno. cōsang.vxo.sue. Ille tn̄ ꝯiūx q̇ est innocēs admonēdꝯ est vt ꝯtineat qd̓ si nolit tūc nocēs tenet̄ ei debitū reddere sed exigere nunq̄ d₃ nisi secum dispensetur. et pōt in hoc dispensare epūs scd̄m Pe.de palu.ꝙ si dicat̄ alter velle ingredi religionē arbitrio iudicꝯ puta epī assignabit̄ ꝯueniēs tps infra qd̓ aut intret aut ꝯsumat m̄rimoniū alias excōmūicabit̄ Et tali casu nō obediēdo eccl̄ie peccat mortaliter.nec sufficeret ꝙ intraret aliqd̓ heremitoriū.vl̓ sumeret terciū habitū ordinis ꝑdicatoꝝ siue mīoꝝ.ſ₃ oportet ꝙ intret vnā de religionibꝯ approbatꝯ et obligātibꝯ ad tria vota.Quartꝯ effectꝯ est ꝙ vnꝯ ꝯiugū nō pōt orare sine ꝯsensu alteriꝯ.qd̓ intelligitur de orōne tā lōga ꝙ esset impeditiua debiti ꝯiugalis.vt in.c. quos deꝯ.xxxiij.q.ij.Secꝯ de orōne solēni.vt misse tpe a canonibꝯ

diffinito. de consecra. di. ij. c. oīs xp̄ianus. Ex hijs satꝭ patet quid hic sit sacramētū ⁊ qd res. Nā sacramētū tm̄ est exteriores actus sensibiles quib⁹ ꝑsone se obligant. Sȝ res tm̄ ē grā data a deo ꝑsonis legittime ꝯtrahentib⁹. Et etiam ꝯiūctio xp̄i cuȝ eccl'ia per matrimoniū figurata. Primū ē res ꝯtenta et significata. Scđm ē res tm̄ significata et nō ꝯtenta. qꝛ nō causat̄ ꝑ sacrm̄. Ꝥ res et sacramētū est ꝑpetua obligacio ꝑsonaꝝ ꝯtrahentiū qꝛ significatur ꝑ verba vl' signa exteriora que sunt sacramētū. Et est sacramentuȝ respectu ꝯiunctionis xp̄i cū ecclesia quam significat

Quintū sacramētū ē extrema vnctio. de quo septē sūt dicēda. videlicȝ de ei⁹ materia. de forma. de ministro. de effectu. de suscipiēte. de locis vnctiōis. et de ei⁹ institutione. Ad p̄mū q̄ sit materia sacramēti extreme vnctionis. Solutio vt habetur in. c. vnico de sacra. vnctio Materia hui⁹ sacramēti est oleū oliue ab ep̄o ꝯsecratū solū nō ab inferiore vt đt mgr̄ in quarto. di. xxiij. Et oportȝ ꝙ hoc oleū sit simplex sine alteri⁹ admixtione Cū em̄ oleū significet nitorē ꝯsciē ⁊ balsamuȝ suauitatē fame. et moritur⁹ maxīe indiget nitore ꝯsciē et nō multū suauitate fame ideo morituri simplici oleo ꝯueniēter ꝑungunt̄ non crismate qđ est ꝯpositū ex oleo et balsamo Et licȝ papa posset facē ꝙ oleū nucū fieret vnctio ad cathecumīos et vnctio manuū sacerdotꝭ qꝛ sacr̄alia sūt non tn̄ posset facē ꝙ oleū nucuȝ etiā ꝯsecratū daret̄ ꝓ extrema vnctiōe. qꝛ sacrm̄ est. vn̄ si admisceat̄ balsamū vl' oleū nucū vel ali⁹ liquor esset p̄cepti trāgressio. ⁊ si mutaret̄ spēs ꝓpter mixturā esset irritatio sacri. pōt aūt cū oleo ꝯsecrato ꝯmisceri nō ꝯsecratū dūmodo sit de oliuis. et totum fit ꝯsecratū et bn̄dictū. vt in. c. ꝙ i dubijs de ꝯse. ec. Idē dic de aqua non bn̄dicta si addat̄ aque bn̄dicte qꝛ tota fit bn̄dicta. et rōnem reddit sctūs Tho. in. iiij. di. xij. dicens ꝙ v̄tus q̄ acq̄sita est aque bn̄dicte ex bn̄dictiōe ꝑuenit ad aquā additā Et sic ex ista rōne videtur posse ꝯcludi hoc esse veꝝ siue aqua debita sit maiorꝭ quātitatꝭ siue mīoris. et hoc videt̄ innuere. d. c. ꝙ in dubijs. ꝙ loquit̄ indistincte. et ex illo tex. infert Panor. ꝙ ꝯpositū ex diuersis assūmit naturā simplicis dignioris. Et ad hoc allegat̄ ille tex. ꝙ magis dignū trahit min⁹ ad se dignū Ad scđm q̄ sit forma hui⁹ sacri Sol'o forma scđm doc. in quarto est oīo dep̄catiua quā instituit Gre. videlicȝ Per istā sctāȝ vnctionē et suā pyssimā miscđiaȝ indulgeat tibi de⁹ quicq̄d deliq̄sti per visū auditū ⁊c. Et ista forma est de necessitate sacri. Alia forma đr instituisse Ambrosius q̄ est indicatiua. scȝ vngo oculos istos oleo sctīficato: In noīe patris

et filij et spũssancti. Et hec forma est de bñ esse non de necessitate sacramẽti Vñ nec vsus eiꝰ est generalis. sed tantũ apud quasdã ecclias. et scđm morẽ illaꝝ eccłiaꝝ p̄mittit̃ ante formã dep̄catiuã Sed cũ multiplex sit vnctio et multiplex v̄boꝝ ꝓlatio. q2 ad singula mẽbra singule fiunt vnctiones et ꝓꝓria verba dicunt̃ nunq̄d ad inunctionẽ ocłoꝝ dimittunt̃ eoꝝ pctã. Sił'iter ad alias inunctiones mẽbroꝝ alioꝝ. vł an oĩa pctã simul dimittant̃. Solo licꝫ om̄es alie inunctiões fiant diuersis tp̄ibus tñ ꝓ eodẽ instanti scꝫ pro vltimo instanti ꝓlationis et ꝯplete vnctionis facte censent̃. et tunc simul oĩa pctã dimittunt̃. Ad terciũ quis sit debitus minister sacramẽti extreme vnctiõis. Solo solus sacerdos põt hoc sacramentũ ꝯferre. et solꝰ ep̄s hoc oleũ ꝯsecrare. Quod ptꝫ p̄mo ex auctoritate btĩ Jacobi q̄ in sua canonica. c. vl. đt. Infirmat̃ aliquis in vobis inducãt p̄sbiteros eccłie et orent sup̱ eũ vngentes eũ oleo in noĩe dñi Scđo q2 istđ sacr̃m ꝯsũmatiuũ est pñie Et ideo ꝑtinet ad claues q̄ solis sacerdotibꝰ ꝯferunt̃. Et si sacerdos in vnctiõe deficit. si alique ꝑtes inuncte sũt qđ factũ est iterari nõ dꝫ ꝫ vnctiões q̄ restãt ꝑ aliũ suppleant̃ Sacerdos aũt ꝯferre p̄t pñte vno clerico. et etiã solꝰ in necessitate scđm. Bern. et Host. de v̄. sig. c. q̄siuit. Debꝫ aũt esse sacerdos suus et ꝓꝓriꝰ nõ alienꝰ Et hoc nõ quo ad essentiã sacr̃i. q2 etiam si ab alieno inungeretur sacr̃m recipet Sꝫ quo ad nc̄citatẽ p̄cepti q2 sacr̃a a suis sacerdotibus sũt recipiẽda. Quod si aliq̄s scienter ab extraneo recipet ip̄e peccaret et fructui sacr̃i poneret obicem. nisi sup̱ hoc licentiã haberet Vñ nisi ꝑiculũ mortis immineat ex mora ꝓꝓrij sacerdotis nõ suus curatꝰ non dꝫ ꝯmũicare vł inungere. alias in casu necessitatꝭ q̄ legẽ nõ hꝫ põt eũ inungere. Sicut ꝓꝓrio sacerdote absẽte q̄ põt haberi tenet̃ eũ audire et absoluẽ si est penitẽs et petat Sic in oĩ casu in quo sibi licꝫ absoluẽ a pctĩs morientẽ non subditum tenet̃ ꝑcõsequẽs ꝯmũicare eũ at inungere Sꝫ q2 religiosꝰ ꝓhibet̃ sub pena excõmũicationis quã incurrũt ip̄o facto ne admĩstrant sacr̃m eucharistie ⁊ extreme vnctiõnis sine curatoꝝ licẽtia. Ideo nec etiã in mortis articło nullo alio sacerdote exñte. licꝫ eis dare illa duo sacr̃a alias incurrerẽt dictã sñiaꝫ excõmũicatiõis. vt in cle. religiosi de p̄uił. Sꝫ audire ꝯfessiõeꝫ cuiuscũq3 ĩ huiusmõi necessitate bñ pñt absẽtibꝰ alijs q̄ ordinarie possẽt eũ audire. etiaꝫ religiosi Alij aũt sacerdotes nõ religiosi ⁊ audire ꝯfessiõꝫ ⁊ ꝯmunicare et inungẽ pñt ⁊ dñt ĩ hmõi casu Et nota scđꝫ Pe. de pa. q̄ sacerdos rogatꝰ a curato mĩstrare eccłiastica sacr̃a moriẽti ĩ casu in q̄ nõ p̄t vł nõ vult ire Si obmittit ire reus ẽ aĩe illiꝰ quã q̄tũ ĩ

se est dānari pmittit. Cū p accidēs ista sacramenta possint esse
nccāria. Et videnť necessaria rōne pcepti ex ꝯsuetudīe generali
moriētiū. Precisi tn̄ ab eccl'ia vt excōmūicati et suspēsi ab officio
nō dn̄t mīstrare hoc sacr̄atū Suspens⁹ aūt sol⁹ ab ingressu eccl'ie
pōt faciēdo sibi deferre p aliū extra eccl'iā3. q̄ sūt necessaria. q2 si
per se accipet de eccl'ia fieret irregularis. Itē sicut de licētia excō-
mūicati et suspēsi a iurisdictiōe pōt q̇s audire ꝯfessionē subditoꝝ
illius. licet excōmūicatus non possit delegare. q2 illud fit pnci-
paliter auctoritate iurisdictiōis. hoc aūt pncipaliter auctoritate
v ordinis Sic etiā de licētia excōmūicati pōt iniungere. Ad quartū
q̇s sit effect⁹ istius sacramēti. Solutio effectus hui⁹ sacramenti
scd̄m mgr̄m in q̄rto di. xxiij. ponitur duplex sc3 sanatio corpis et
spūs. vt sicut hō ex duob⁹ ꝯstat sc3 ex corpe et aīa. ita sit effectus
hui⁹ sacr̄i sanatio vtriusq3. sed pncipalius mētis q2 iste effect⁹ sp
sequiť in vere penitēte. Et ista sanitas mentꝪ in duob⁹ ꝯsistit sc3
in pctōꝝ remissiōe et in ṽtutū ampliatiōe. q2 vel agit vel auget
inuisibilē vnctionē spūssancti si digne accipiať. vt dicitur. in. d. c.
vnico. de sacra. vnc. Aureol⁹ in quarto vbi sup̄ ponit septē fru-
ctus. Prim⁹ deletio venialiū. Scd̄s diminutio pene debite pctō
mortali. Tercius grē augmētatio. q̄ vi hui⁹ sacramēti augeri h3
non tm̄ ex deuotiōe mīstrantꝪ et suscipientꝪ sed etiā ex ṽtute opis
opati misc̄dia dei assistente opi suo. et aucta grā augetur et gl'ia
Quartus est interior leticia et robur ꝯtra demonis insidias q̄ po
tissime tūc insunt. Quint⁹ artatio dyabolice ptātꝪ q2 nō est ita po
tens sūpto isto sacramēto. Sext⁹ corpis sanatio vbi expedit sa-
luti. vnde in pmitiua eccl'ia multi sanabanť. Jacobi. vl. c. Oratio
alleuiabit infirmū Septim⁹ ꝓtestatio decedētis ꝙ pmanserit in
fide militātis eccl'ie Ex q̊ signo vadit ad eccl'iā3 triūphantē tāq̄3
q̊ fideliter pugnauit Octauus scd̄3 sctm̄ Tho. in quarto vbi sup̄
tollit pctm̄ veniale et mortale etiā ad culpā. dūmō non opponať
x obex ex pte recipientꝪ Ad quintū quib⁹ ꝯferri d3 extrema vnctio
infirmis existentib⁹ in piculo mortis de quib⁹ ꝓbabiliter dubitať
de morte ex ip̄a infirmitate. vn̄ nō datur euntib⁹ ad bellū aut na-
uigantib⁹ seu hijs q̊ mox occidēdi sūt q2 talis mors nō imminet
ex defectu nature ꝫ ex euētu fortūe. Hijs aūt q̄ pre senio deficiūt
etiā sine actuali infirmitate dať. Pueris ṽo nō datur. q2 nō habēt
infirmitatē spūalē3 ꝯtractā ex pctō actuali. nec dispositionē de-
uotionis hr̄e pn̄t ad hoc sacramētū. Freneticis aūt ⁊ amentibus
si in sana mēte ꝯstituti nō pecierint nō d3 dari si ṽo petierint deb3
dari. tn̄ hoc aduertendum est scd̄m sctm̄ Tho. ꝙ illis furiosis et

amentib⁹ p̃cipue dari nõ debꝫ q̇ verisil'iter sacramẽto pñt facere
irreuarẽtiã ꝑ aliq̃ immũdiciã. nisi ipi haberẽt lucida interualla
in quib⁹ sacr̃m recognoscerẽt. Baptizat⁊ in articl'o mort⁊ etiam
est danda. licet ꝑ baptismũ sit remissa oĩs culpa et pena. remanet
tñ pũgna ꝯtra hostẽ tunc. ꝯtra quẽ armat̃ Nec est mendaciũ in
forma. qꝛ et si post baptismũ non deliquer̃t. r amãsit tñ in eis debi
litas mentis. q̇ non tollit̃ oĩno ꝑ baptismum deleta omĩ culpa et
pena. Ad sextũ q̃ ꝑtes corpis inungi dñt Sol'o inungi dñt loca
quinq̃ꝫ sensuũ tanq̃ꝫ quĩq̃ꝫ radices peccãdi. puta oculi ꝓpter vi-
sum. aures ꝓpter auditũ. nares ꝓpter olfactũ. labia ꝓpter gustuꝫ
et man⁹ ꝓpter tactũ. q̇ maxĩe viget in pulpis digitoꝝ. Pedes v̈o
inungũt̃ ꝓp̃ vim motiuã. Renes v̈o a q̇busdã inungunt̃ ꝓpter
appetitiuã. Et quidã addũt pect⁹ et vmbilicũ in quib⁹ est delec-
tatio venerea. licꝫ non oporteat Itẽ in mutilat⁊ aut cecis debent
inungi loca mag⁊ ꝓpinqua p̃dict⁊ mẽbris Ad septimũ quãdo et
vbi hoc sacr̃m sit institutũ ẽ duplex opinio. Vna d̃t ab apl'is hoc
sacr̃m esse institutũ. Que videt̃ ꝯfirmari ꝑ glosã sup illd̃ Marci.
vi. Vngebãt oleo multos egrotos et sanabant̃. Que glosa sic d̃t
ab apl'is ꝑꝫ hũc moꝝ esse traditum vt energumini et aliꝭ egroti
certo loco vngant̃ oleo a põtifice ꝯsecrato. scd̃ꝫ hoc ḡ dd̃m est ꝙ
apl'i deo inspirante diuina auctoritate et voluntate instituere po-
tuerũt istud sacr̃m. ymmo ip̃e deus in ipĩs. licꝫ forsan tũc nõ vn-
gerent modo ⁊ forma qua nũc scd̃m ordinationẽ eccl'ie fit vnctio
sicut ad tp̃s ex cã rõnabili formã baptismi mutauer̃t. vt scꝫ bap
tizarent in noĩe xp̃i. Aliꝭ volũt ꝙ istud sacr̃m xp̃s ꝑ se instituerit
qm̃ iuxta p̃allegatũ. c. Marci. vi. Narrato quõ xp̃s suos misit
discipl'os ad p̃dicãdũ seq̇t̃ stati. Et excũtes p̃dicabãt vt pñiam
agerẽt et demonia mu l'ta eijciebãt ⁊ vngebãt oleo m l'tos egrotos
⁊ sanabant̃. qd̃ nõ credit̃ sine institutõe dñi fuisse Nec sil'e ẽ de in-
stitutiõe baptismi qꝛ aliud est mutare formã sacramenti. et aliud
instituere totũ sacr̃m de nouo celebrandũ Nã et nũc ꝑ eccl'ie au-
ctoritatẽ aut aliq̃ꝫ sibi da tã inspirationẽ. sicut apl'i habuer̃t pos-
sent aliqua ad tp̃us iusta de causa circa formã alicui⁹ sacramenti
mutari. sed totũ sacr̃m null⁹ instituere posset vt credit̃ nisi solus
deus. Vtrũ aũt istd̃ sacr̃m sit de necessitate. Sol'o scd̃m Bonauẽ
in quarto dist. xxiij. ꝙ non. si tñ obmittat̃ ex ꝯtẽptu dãnabile est.
secus si ex negligẽtia. Et qꝛ istud sacr̃m nõ hꝫ effectũ ꝑpetuũ eo ꝙ
sanitas ment⁊ et corpis q̇ sũt effect⁹ ei⁹ amitti possũt Ideo scd̃m
sctm̃ Tho. iterari põt sine aliq̃ iniuria sacramẽti. In eadẽ quoq̃ꝫ
egritudine iterari põt. si p̃mo q̇dã sit in ꝑiculo mortis et euadat

et postea recidiuū paciať. q2 erit quasi alia infirmitas Et siľiter si
sit egritudo diuturna vt ydropisis. q2 tūc dz fieri qñ videť ꝑducē
ad ꝑiculū mortis. et si illū articulū euadat eadē infirmitate du-
rante et postea ad siľez statū reducať iterū pōt inungi. q2 iam est
alius infirmitatis status q̄uis sit eadem infirmitas.

Nunc dicendū est de alijs duob⁹ sacramētis q̄ sol⁹ ep̄s
ꝯfert scz ordinē et ꝯfirmationē. Et ꝑmo de ordine qđ
est sextū sacr̄m Ubi nota vt đt mgr̄ in iiij. dist. xxiiij. c.
i. ꝙ septē sūt ordines scz hostiariat⁹. lectorat⁹. exorcis-
tatus. accolitatus. subdyaconat⁹. dyaconat⁹ et p̄sbiterat⁹. Pria
tonsura nō est ꝓprie ordo sed dispositio ad ordines. siľiter psal-
mistat⁹. licz. in. c. cleros. xxi. di. scđs ab ostiario inter ordines po-
niť nō ꝙ sit specialꝭ ordo. Sz q2 ē officiū ordini scz lectoratui an-
nexuz. xxiij. di. psalmista. nā q2 psalmi cū cantu ꝓnunciant ideo
lector dī psalmista et cantor. qđ est qđdā officium inter ordines.
Alij dicunt ꝙ psalmistat⁹ est idē ꝙ ꝑma tonsura Episcopat⁹ ṽo
sūmēdo ordinē ꝓprie scđm ꝙ est sacr̄m sic oīs ordo ordinať ad sa-
cramētū eucharistie. Un̄ cū ep̄s nō habeat q̄tū ad hoc ptātē su-
periorē. sup sacerdote. ep̄atus non est ordo Et in hoc ꝯcordant
ꝯmūiter theologi. Sed canoniste tenēt ꝙ sūt nouē ordines scđm
nouē iherachias. q2 mīorib⁹ addūt ꝑmā tonsurā siue spalmistatū
scđm quosdā Sacris vero addūt ep̄atuz Quod aūt prima ton-
sura sit ordo est text⁹ in. c. cū ꝯtingat. de eta. et quali. ordinan. et
ibi per doc. Siľiter ꝙ ep̄at⁹ sit ordo et ꝙ in eo imprimať caracter
text⁹ est in. c. i. de ordinan. ab ep̄o. q̇ renunc. epis. Ubi ptz ꝙ licet
resignauerit nihilomi⁹ ꝯfert ordines. licet non executionē qđ nō
posset si caracterē indelibilē nō imprimisset ordo ep̄alis Secūdo
2 quero quot et q̄ sūt de neccītate hui⁹ sacramēti Soľo sex p̄cipue
Primo sex⁹ virilis. vn̄ mulierib⁹ nullo mō pōt dari. et si de facto
detur nihil fit. q2 caracterem nō suscipiūt. vt notat. Richarđ. in
quarto di. xxiij. ar. iiij. q. i. Nec obstat. c. p̄sbiter. et. c. mulieres.
xxxij. di. in quib⁹ vocať p̄sbitera. et. c. dyaconissam. xxvij. q. i. et
c. Sacrat⁹. xxiij. dist. q2 non est ab ordine sed a p̄latiōe. Abbatissa
diciť dyaconissa. et a viro p̄sbitero dī p̄sbitera. vľ a viduitate. et
sacrate dicunť a voto exquo se deo ꝯsecrarūt Scđo p̄exigiť cara-
cter baptismi. vn̄ si aliq̄s nō baptizat⁹ ordinareť nihil recipet. vt
in. c. veniēs de p̄sbi. nō bap. Sec⁹ de ꝯfirmatiōis sacr̄ato. q2 non
ꝯfirmat⁹ si ordineť recipit carecterē ordinis. Tercio ptās ordi-
nantꝭ. q2 q̇ nō est ep̄s ordines ꝯferre nō p̄t. Hoc intellige de ma-
iorib⁹ ordinib⁹ Nā scđm Hostien̄. in. c. cū ꝯtingat. de eta. et q̄li.

De collatiõe sacramentoꝝ

Et sequit̃ Panor. in. c. quãto de ꝯsue. Prima tõsura q̃ clericatus
dicit̃ vel psalmistatus põt dari a quocunq̨ sacerdote prochiali
suis subiectis. et istud tenet Hug. Ray Inno. et etiã Archid. in
c. nullus epũs. de tempo. ordi. li. vi. Goffred. tenet. ꝙ nõ potest
et si videt̃ habẽ vſ⁹. Romãe eccl'ie. doctores tñ ꝯmũiter tenẽt cũ
Jo. an. in. d. c. cũ ꝯtingat ꝙ si talis hʒ sup̃ laycũ quasi ep̃alẽ iuris-
dictionẽ potest. c. abbates de priuil'. li. vi. Si non hʒ sic non potest
Abbas ṽo si est p̃sbiter et ab ep̃o bñdictus vel recusatus bñdicĩ
põt dare tres ordines mĩores scʒ clericatũ siue primã tonsuram
hostiariatũ et lectoratũ in suo monasterio et suis monachis. seu
illis q̃ vt efficiant̃ monachi illuc accesserũt. Et etiaʒ secularibus
oĩb⁹ sup quib⁹ habʒ quasi ep̃alez iurisdictionẽ. lxxi. dist. c. i. et ij.
Et etiã in alio monasterio põt eos cõferre si est inuitatus ab eoꝝ
abbate, et illud monasteriũ sit exemptũ alias non. Tenet tamen
Johan. an. lxix. dist. §. i. et. c. i. ꝙ hodie abbas p̃fatus põt etiam
dare alios duos mĩores. scʒ exorcistatũ et accolitatũ. Et hoc seq̃t̃
Hostieñ et dñs Antho. in dicto. c. cuʒ ꝯtingat. De hoc notat̃ in
c. abbates. de p̃uil'. li. vi. Ep̃us vero põt dare oẽs ordines oĩbus
de sua dyoces. oriundis. aut q̃ in sua dyocesi hñt domiciliũ vl' bñ-
ficiũ. aut de licẽtia ep̃i cui⁹ est subdit⁹ ordinãdus vl' capituli sede
vacante. vel vicarij generalis episcopo in remotis agente. vl' sui
prelati si sunt religiosi exempti. Hec not. in. c. cum nullus. de
tem. ordi. li. vi. Quicunq̨ autem alienum sine licentia sui prelati
scienter vel affectata ignorantia ordinauerit per annum a colla-
tione ordinum est suspensus. et postq̨ suspensio fuerit manifesta
poterunt subditi sine eius licẽtia a vicinis episcopis ordinari. vt
in. c. eos. de tempo. ordi. li. vi. Ordinatis tamen a tali nihilomi⁹
caracter imprimitur. nec sunt ip̃o iure suspensi sed suspendendi.
per. c. ꝙ translationem. de tempo. ordi. et si celebrant antequaʒ
suspendant̃ non efficiũtur irregulares licet grauiter peccent ce-
lebrando antequam eoꝝ prelati habeant ratam talẽ ordinatiõeʒ
vt not. in. d. c. eos. Utrum aũt papa possit dare licentiam non a
episcopo ꝯferendi ordines sacros. Sol'o. Inno. in. c. quarto. de
ꝯsue dicit ꝙ sic dũmodo ille cui datur talis licentia habeat ipsos
ordines quos alteri vult dare alias non. Ex p̃dictis habet̃ quis
sit minister huius sacramẽti. Quarto requirit̃ materia cũ debita
forma ṽboꝝ. Materia aũt hui⁹ sacramẽti est illud materiale per
cui⁹ traditionẽ cõfert̃ ordo et imprimit̃ caracter. Forma aũt sũt
verba que ep̃us ꝓfert cũ tradit tale signũ materiale. Uñ ꝓ ge-
nerali regula tene ꝙ in susceptiõe illius exterioris signi imprimit̃

Nonum Capitulum

caracter in quolibȝ ordine. in quo signo pͥncipalis ptās quā re-
spicit ille ordo significat̃ exp̄ssius. ad quā ꝯcurrūt alicuiꝰ instru-
menti traditio et ṽbi exp̄ssio. q̊ ṽbo exp̄ssius ꝺt̄miat̃ instrumēti
ſcatio. Et ideo sacerdotalis ptās ꝯfert̃ qñ datur ei ab ep̄o calix cū
vino et patena cū hostia sub illa forma ṽboꝝ. Accipe ptātē cele-
brādi in eccl'ia ꝓ viuis ꝛ mortuis. Sco. ṽo ꝺ̄t ꝙ ibi sūt due forme
parciales in qua altera ꝯfert̃ ptās ꝯficiēdi eucharistiam. In scd̄a
ptās absoluēdi in pñia. Et tradit̃ hec ꝑ manꝰ ep̄i impositionem
cum ṽbis. Accipe spm̄sctm̄ ꝛc̄. vt sic ep̄s concorditer agat sūmo
xp̄o q̇ prius contulit apl'is ptātē ꝯficiēdi ꝙ̄ absoluēdi. Dyacono
vero imprimit̃ in datione libri euangelioꝝ tūc em̄ ei datur ptās
legendi euangelia in eccl'ia dei. qđ est eius secūdarius actus. in
quo includitur principalis scȝ dispensatio sacramēti eucharistie
et ptās portādi corpꝰ xp̄i in patena. Subdyacono ṽo in porrecti
one calicis ꝛ petene vacui. qꝛ pͥncipalis actꝰ est eiꝰ vasa dñici cor-
poris et oblationes offerre dyacono. et legere epl'am est scd̄arius
actus nō pͥncipalis. Accolito in acceptione vrceoli et cādelabri.
sed p̄cipue vrceoli. qꝛ eius est p̄parare vinū et aquā ad misteriuȝ.
exorciste cū recipit librū exorcismoꝝ. Eiꝰ em̄ officiū ē exorcismos
memorie ꝯmēdare. ꝛ māꝰ sup̱ cathecumīos ꝛ energumīos id est
obsessos ponē. Lectori cū dat̃ liber ꝓphetaꝝ. qꝛ eiꝰ officiū ē ꝓphe
tias legē et cathecuminos pͥma erudimēta fidei ꝺocē Ostiario cū
ꝯferunt̃ ei claues ostioꝝ eccl'ie. qꝛ eiꝰ officiū est dignos ad sacra-
menta recipe ꝛ indignos excludere. Episcopatꝰ ṽo ordo quo ad
caracterē scđȝ aliquos suscipit̃ vnctiōe capitꝭ ex crismate. ſȝ hoc
non est verū ꝑ. c. vnicū. ꝺe sacra. vnc. in princi. vbi ꝺ̄t supplendū
qđ est omissū. imprimit̃ ergo ex impositione manuū ep̄oꝝ super
caput eiꝰ. vt in. c. epūs iuncta glo. xxiij. dis. nec ob. c. vlt. ꝺe sacra.
non ite. qꝛ loquit̃ ꝺe impositiōe q̄ fit dyacono et sacerdoti q̄ non
est de essentia. Psalmistatꝰ seu pͥma tonsura ꝯfert̃ cū capilli ab-
3 scindunt̃. Sed an requirat̃ ꝙ talia instrumēta accipiāt de manu
ep̄i. Sol'o ꝙ nō de necessitate scđȝ Richarđ. in ordinibꝰ mīoribꝰ
sed sufficit postq̃ȝ sūt instructi ab ep̄o. qualiter in officio suo dn̄t
agere. instrumentū accipiant ab archidyacono de mandato et
voluntate ep̄i in cuiꝰ acceptione impͥmit̃ caracter. qꝛ mīstri tra-
ditio pͥncipalius est ab ep̄o q̃ȝ ab archidyacono. Et ꝓ ista opiniōe
est tex. in. c. accolitus. xxij. dist. In maioribus bene oportet ꝙ de
manu ep̄i accipiant. xxiiij. dist. c. subdyaconꝰ Quinto requit̃ intē-
tio recta vt scȝ ordināꝰ intēdat facere qđ facit eccl'ia. ꝛ similiter
ordinādus scđm quosdaȝ vt dictū est sup̱ ꝺe sacramēto baptismi

De collatiōe sacramētoꝝ

Sexto requiritur etas debita quoniā si infans siue paruulus or-
dinetur secundū aliquos nihil reciperet cuꝫ secundū eos in hoc
sacramento exigatur intentio tam recipientis ordinem ꝗꝫ confe-
rentis. paruulus aūt quia non habet vsuꝫ liberi arbitrij. non hꝫ
intentionem. Alij volunt ꝙ etas sit de congruitate et non de ne-
cessitate huius sacramenti et ideo in predicto casu paruulꝰ scdm
eos recipit caracterem nec est reordinandus. Et hoc est veruꝫ et
habes casuꝫ de infante et illiterato. in. c. fi. de. tempo. ordi. li. vi.
vbi ponitur pena conferētis clericatum infanti aut illiterato vi-
delicet suspensio per annū collatione clericalis tonsure. Albertꝰ
magnus vult ꝙ in alijs ordinibus etas sit de congruitate sed in
vltimo ordine videlicet sacerdotio est de necessitate. vnde plane
vult ꝙ non possit paruulo cōferri. Laycus aūt adultus qui om-
nino nescit litteras si baptizatꝰ est recipit caracterē si ordinetur
Et de hoc est glo. singlaris in. c. sollicitudo. lij. dist. q̃ dicit ꝙ lay-
cus baptizatus recipit ordinem sacerdotij vel episcopatꝰ. Etas
autem determinata que requirit in ordinibꝰ suscipiendis est hec
Primo prime tonsure est septem annorum completoꝝ. vt in. c. in
singulis. lxxviij. dist. Et etiam trium minoꝝ ordinum vt ibi dicit
Accolitatus post duodecimum annum. vt in. d. c. in singulis.
Subdyaconatus est. xviij. annus inchoatus. Dyaconatus vero
xx. Presbiteratus xxv. vt in. cle. generalem. de eta. et quali. ordi.
Si tamen ordinetur ante dictam etatem quis suscipit quidē ca-
racterem ordinis sed non executionem vsqꝫ ad completū tempꝰ
nec potest episcopus dispensare. vt ibi notatur. Septimo requi- t
ritur tempus determinatum de congruitate. non de necessitate.
vt in. c. sane. de tempo. ordinan. Naꝫ prima tonsura potest dari
omni tempore scdm doctorēs. in. c. consultationi. de tem. ordinā.
Minores autem ordines potest episcopus quilibet in diebꝰ do-
minicis et alijs festiuis dare vni vel duobus et non pluribꝰ scdꝫ
Hostieñ. in. c. de eo. de tempo. ordi. vbi est tex. Sꝫ Inno et Goff.
ibidem tenent ꝙ etiam pluribus ꝗ̃ duobus potest dare. dūmodo
non videat ordinationem generalē facere opinio tamen Hostieñ
tutior est quia inheret littere dicti. c. de eo qꝛ in re dubia tucius
est seruire verbis edicti. l. i. §. si. is. ff. de. exer. ac. Papa confert
subdyaconatū omnibꝰ domīcis diebus et alijs festis precipuis.
lxxv. dist. c. vl. Hostieñ. in. d. c. de eo dicit ꝙ papa quolibet tp̄e
conferre possit quemlibet ordinē. Sicut etiaꝫ quolibet tempore
pallio vti potest. vt in. c. ad honoreꝫ de vsu pall. Abbates silr̄iter
dare possūt quatuor ordines in p̄dictis diebꝰ dñicis siue festiuis

scđm doc.in.d.c.de eo.et in.c.cum ꝯtingat.de eta.et quali.ord.
ymmo scđm Hostieñ.videtur ꝙ potius hijs dieb⁹ debeāt dare
ꝙ̄ in quatuor temporib⁹ ne videant̄ generalē ordinationē facere.
Alij ordines sacri debent dari ab epis tantum in sex temporibus
anni.scz in sabbatis quatuor temporū anni.et in sabbato medie
ebdomade quadragesime.in qua cantatur ad introitū sicientes
et in sabbato sancto pasche.lxxv.dis.per totū et de tempo.ordi.p
totum. Pena aūt eorum qui extra statuta tempora ordines sus-
cipiunt est ꝙ ipso iure suspensi sunt ab executione ordinuz.vt in
c.ij.et in.c.cum quidam.et.c.consultationi.de tempo.ordi.or-
dinantes vero sunt suspendēdi. Concedit̄ tamen episcopis dis-
pensatio vt imposita eis primo penitencia competenti postea in-
susceptis ministrent.in.d.c.ꝯsultationi. Non tamen ille ep̄s qui
ordinauit poterit dispensare sed eius successor scđz doc.in.d.c.ꝯ-
sultacioni. Vtrū plures ordines eodez die possint ꝯferri. Solu-
cio ordines minores conferri possunt omnes vni psone eodem die
nisi contrariū obtineat ꝯsuetudo ecclesie que nō seruata scādalū
generet. Prima vo tonsura et ordines minores eidem eodem die
ꝯferri nō debent vt dicit Inno.⁊ Hostieñ.in.d.c.de eo. Cōtrariū
tñ obseruat̄ in alemania.vnus aūt ordo sacer cū minorib⁹ vł duo
sacri nullo modo debēt conferri eadem die vni psone.nec in hoc
dispensari potest cū aliquo nisi de licēcia pape scđm hostieñ.⁊ In-
no.i.c.dilectus de tempo.ordi. Octauo requiritur ieiuniū scđm
aliquos eo ꝙ pransus scđm eos nō ꝯferret ordinez.nec susciperet
Alij vo vt Hug.lxxv.dist.c.ordinationes.⁊ Bern.Lau.⁊ Goff
in.d.c.de eo tenent ꝙ si ordines conferunt̄ pranso tenent. Raij.
vo ponit ieiunium ordinantis ⁊ ordinati inter illa que sunt i du-
bio an sint de substancia vel ne.et ꝓpterea tenet ꝙ totū sit iterādū
Contrariū tamen credo verius in minoribus ordinibus per not
in.c.litteras.dē tempo.ordi.et.in.c.qđ a patrib⁹.lxxv.dist.in qb⁹
missa nō est de necessitate.sed in maioribus dico cū Raij.cū missa
sit de substancia.vt not.doctores in.d.c.litteras. Sunt preterea
multa de honestate et congruitate tā ex pte ꝯferentiū ꝙ̄ recipien-
ciū ordines que reperies in sūmistis ad quos inquirētes remitto
Effect⁹ h⁹ sacri scđm S.T.ē collatio grē gratūfaciens q̄ nccria
est nō solū ad digne suscipiēdū sacrm̄ sed etiā ad digne mīstrādū

s Eptimum sacramentū est cōfirmacio. Vbi de sex erit
dicendūz scilicet de eius materia.forma.effectu.mini
stro de qualitate et necessitate ipsius sacramenti. Ad
primū materia huius sacramenti debita est crisma quod ꝯficit̄ ex

oleo oliuaꝝ quod designat nitorez ꝯsciētie et balsamo quod de-
signat nitorez bone fame. vt in. c. i. de sacra. vnc. oportet etiam
ꝙ talis compositio sit ab episcopo consecrata Unde Rabanus
Balsamus in crismatis ꝯfectione liquori oliue ꝯmisceri et bene-
dictione pontificali solet ꝯsecrari. Unde aliud oleū ꝗꝫ oliuarum
vel oleū et balsamum non ꝯsecratuz nō sunt nec esse possūt ma-
teria huius sacramenti. Nec est simile de baptismo in quo in ne-
cessitate potest esse materia aqua non ꝯsecrata quia sacramētum
baptismi est necessitatis. et ideo in necessitate sine mora benedic-
tionis cū forma ecclesiastica baptizat̄ Confirmatio aūt nō est sa-
cramentū necessitatis. eo ꝙ multi non ꝯfirmati saluant̄ vt infra
dicet̄. Ideo etiā in necessitate oleo non ꝯsecrato nō pōt quis cō-
firmari. nec pōt electus et ꝯfirmatꝰ ꝯficere crisma. sed oportet
ꝙ sit ꝯsecratus epūs. Non est autem de nccītate sacramēti ꝙ sit
crisma ꝯfectū in die cene. vel illo anno. sed est hoc de nccītate p̄-
cepti qꝛ solū in die cene est ꝯsecrandū et de crismate ꝯfecto et cō-
secrato illo anno. vt in. c. si quis de alio. de ꝯsecra. dist. iiij. et vetꝰ bb
est intra eccl'iaz ꝯburendū. Ad scd̄m forma in sacramēto ꝯfirma-
tionis quibꝰ vtunt̄ epī duplex est. Prima scd̄m quosdā talis est.
Consigno te signo crucis et ꝯfirmo te crismate salutis in nomīe
p̄ris et filij et sp̄ūs s̄cti Scd̄m alios talis est. firmo te signo crucis
et crismate salut̄ in noīe patris ꝛc̄. Sed p̄mus modꝰ generalior
est eo ꝙ generalius dicant̄ priora verba in ꝯsecratiōe. Hanc aūt
formā non habemꝰ ex euāgelistis sed a traditiōe romnane eccl'ie
que eā accepit ab apl'is q̄ eā a xp̄o acceperūt. Juxta illud. i. Corꝫ
xi. Ego eñī accepi a dn̄o qd̄ et tradidi vobis. Et si apl'i nō fuerūt
vsi hac forma. hoc dispēsatiue fuit factū. sicut cū forma baptismi
magis tamē vsi credunt̄. licet non legat̄. qꝛ occultabāt formas sa-
cramentoꝝ ꝓpter irrisiones gentiliū. Et qꝛ in signo crucis oīa
sacramēta ꝑficiunt̄. vt in. c. nunq̄d. de ꝯsecra. dist. v. Ideo dicit̄
ꝯsigno te signo crucis et ꝯfirmo te crismate salut̄ notat̄ ibi ma-
teria et finis sacramenti qui est eiꝰ effectꝰ scꝫ salus. in noīe patris
et filij ꝛ sp̄ūs s̄cti dr̄ ad designandū cāꝫ p̄ncipalē in effectu ꝯferēdo
sacramēti. De mutatiōe forme idē sētiēdū qd̄ de mutatiōe forme
baptismi. de quo sup̄. Ad terciū effectꝰ ꝯfirmatiōis scd̄ꝫ doctores cc
in q̄rto est triplex. Primꝰ est imp̄ssio caracteris. Cū eñī ꝯfirmatio
sit sacr̄m quo hō deputat̄ ad aliq̄d sacrū puta ad ꝯfessionē fidei et
ꝯstantē eiꝰ ꝯfessiōez. Ideo caracter imp̄mit̄. sicut videmꝰ ꝙ hijs
q̄ ad militiā eligunt̄ imp̄mit̄ aliqd̄ signū ꝑmanēs. puta ꝙ aureis
paramētis in armis et equestribꝰ instrumēt̄ vtunt̄ ad differētiā

aliorꝫ Cōueniens est igiꝉ et milites xp̄i aliquo caractere distingui
et consignari. Presupponit aūt iste caracter baptismalē caracte-
rem quo ad esse. quia non baptizatus non est susceptibilis cōfir-
mationis p̄suponiꝉ ad caracterez ordinis ad bn̄ esse. qꝛ etiaꝫ sine
ipso si quis ordinaretur recipet ordinem. Et qꝛ caracter indelibi-
lis est ideo istud sacramentū non est iterandū. vt. i. q. i. manꝰ im-
positio. Recōfirmatus tn̄ ignoranter nō est irregularis. sicut re-
baptizatus ignorāter. Et ratio. quia. c. qui bis. de ꝯsecra. dist. iiij.
loquiꝉ de rebaptizato et non de recōfirmato. et pene non sunt ex-
tendēde et maxime irregularitatis. vt. in. c. is. qui de sen. ex li. vi.
Secundus effectus ꝯfirmationis est gracia sacramētalis que est
distincta a grā sacramētali baptismi. Quod em̄ p istud sacramē-
tum homo deputatur ad aliquod sacruꝫ quod digue sine gracia
fieri non potest. quia non est speciosa laus in ore pctōris. Item
quia deputat ad opus arduissimum et maxime charitatis. scꝫ po-
nere animā pro xp̄o cum deus non deficiat in necessarijs. Ideo in
hoc sacramēto datur gracia et plenitudo grē. ab. robur. vt in. c.
nouissime. de ꝯsecra. dist. v. sicut data est. apl'is in die penthecо-
stes vt scꝫ xp̄ianus audacter confiteatur nomen xp̄i. Et ideo cō-
firmādus in fronte inungitur in qua est sedes verecundie vt scꝫ
nomen cristi ꝯfiteri non erubescat. Perficit aūt gracia sacramē-
talis ꝯfirmationis grāꝫ sacramētalē baptismi. sicut vna perficit
aliam a se differentem. sicut fortior minus fortē. vt in. c. de hijs de
ꝯsecra. dist. v. dicitur ꝙ vnum sine altero perfici non potest id est
baptismus sine confirmatione quādo scꝫ potest haberi. sicut nec
liberalitas sine magnanimitate. Gratia vero gratū faciens que
est vna in om̄ibus sacramentis collata in baptismo si perseuerat
confirmatione pficiꝉ quia essentialiter augetur vt aucta mereaꝉ
pfici. Et ꝓpter hoc diciꝉ quis p confirmationen esse plenus chri-
stianus. vt de consecra. di. v. c. omnis. Tercius effectus est cog-
natio spūalis non solū impediens matrimoniū cōtrahendū. sed
dd etiam dirimens ꝯtractum Et hec cognatio in ꝯfirmatiōe ꝯtra-
hitur inter ꝯfirmatū et eū vel eos q̇ tenent ad ꝯfirmationē Itē
inter ip̄m ꝯfirmatū et filios naturales tenētis ad ꝯfirmationem
cum ꝯiugibꝰ suis. Sed inter ipsos tenentes ad ꝯfirmationē sicut
nec inter tenentes ad baptismū contrahitur adinuicē cognatio
spiritualis. Et quāuis irregulariter vnus tantum debeat tenere
ad ꝯfirmationem sicut ad baptismū. vt in. c. non plures. de ꝯse.
dist. iiij. tamen si plures tenentes sint ad omnes extenditur cog-
natio ista. Item non confirmatus non debet tenere alium ad cō-

firmationẽ. vt in. c. in baptismate. de ꝯsecra. dist. iiij. et si tenet nõ
contrahitur cõpaternitas vt ibi patet. Item nec vir vxorē. nec
vxor virum alioquin iure petendi debitũ carebunt si scienter fa-
cerent. secus si ignoranter. xxx. q. i. de hijs. Item cõsanguinei vl'
affines non debent se mutuo tenere. quia sufficit vinculũ carnale
vel naturale. Ad quartum de ministro huiꝰ sacramẽti dicendum ee
ꝙ minister huius sacramenti est solus epũs. vt in. c. de hijs. et. c.
manus. et. c. vt ieiuni. de ꝯsecra. di. v. Sed nunqd papa põt cõ-
mittere alteri. Solutio Panor. in. c. quanto. de consuetu. post.
Inno. tenet ꝙ papa posset dare licentiã sacerdotibꝰ vt ꝯferrent
hoc sacramentũ. sicut fecit papa. Gregorius q̃ dispensauit et ꝑ-
misit ad tollendũ scandalũ sacerdotes crismare. vt in. c. perue-
nit. xxv. dist. quia scd̃m glo. in. d. c. manus. et sequitur. Inno. vbi
supra ex de mandatione pape quilibet clericus põt conferre or-
dinem et sacramentum quod habꝫ. Et de hoc etiã ẽ glo. in. d. c.
quãto. de ꝯsuetu. Aliqui tamẽ dicunt ꝙ etiã layco põt hoc papa
demandare. dũmodo laycus recepit istud sacramentuꝫ. Et hanc
opinionẽ videẽ approbare glo. i. d. c. mãꝰ in eo ꝙ apponit regulã
dicens ꝙ ex delegatione pape quilibet potest ꝯferre sacramẽtuꝫ
quod ipse recepit. Et sic layco habenti huiusmodi sacramentum
papa ꝯmittere posset. Cõmũior tñ opinio videẽ vt layco hoc de-
mandare nõ posset. quia ex hoc denigraretur status eccl'ie quod ff
papa facere non põt. i. q. vij. Et si illa. Ad quintuꝫ de qualitate
suscipientium hoc sacramentũ quero quis debeat hoc sacramẽtũ
conferri. Sol'o hoc sacramentuꝫ conferri debet om̃ibus xp̃ianis
vt dicitur in d. c. oẽs fideles. de ꝯsecra dist. v. Vnde ꝛ mulieribꝰ
sicut viris dandũ est quia et mulieres pro xp̃o dimicauerunt et
monstruosis et hermofroditis. surdis et mutis. quia licꝫ muti nõ
verbo signo tamen possunt ꝯfiteri. Item infirmis et morientibꝰ
quibus licet subtrahaẽ pugna tamen pergunt ad premiũ militan
tium et ideo ꝯuenienter accipiũt xp̃iane militie signũ. Est eniꝫ ca
racter quilibet scd̃m S. T. ad augmentũ glorie accidentalis si-
cut et dampnatis ad augmentũ pene Item et pueris ꝯuenienter
ꝯferẽ quia minus habent fictionis. et si nõ tunc tamẽ postea ha-
bebunt forte confiteri. Expedit tamen ꝙ paruuli non ꝯfirmenẽ
ante septenniuꝫ vt possint melius recordari postea confirmati.
quibꝰ et ꝓpter hoc datur alapa. saluantur tñ paruuli baptizati
etiam sine confirmatione. Item perfecte etatis volenẽ susci pere
istud sacramentũ q̃zuis teneaẽ ꝯfiteri de mortali si qd̃ ꝯmisit an-
tequam suscipiat aliter peccaret mortaliter tamen non credo ꝙ

teneatur ꝯfiteri de necessitate. ar. d. c. vt ieiuni. Item hoc sacrm̄
ieiunis et a ieiunis dari debet et suscipi. De ieiunis habes in. d. c
vt ieiuni. ꝙ ep̄us debet esse ieiunus habes in. c. vt episcopi de cō-
secra. dist. v. Tamen credo ꝙ sit ꝯsiliū nō preceptū. vt patet in. d
c. vt ieiuni. Et ꝓpterea dicet Ala. ꝙ meli⁹ est ꝯfirmari post prā-
dium q̃ȝ episcopo postea discedente nō posset quis cōfirmari Et
gg ita obseruat̄ communit̄ in alemania vbi post prandiū cōfirmatur
Itez in omni loco decenti et honesto potest ep̄us confirmare sine
peccato nō solū in ecclesia sed extra. licet crisma solum in ecclesia
confici debeat q̄ꝛ qđ nō est ꝓhibitū est concessuȝ. Non tamē extra
locū sue dyocesis debet ꝯfirmare. nec archiep̄us subditos suffra-
ganeoꝝ suoꝝ dum visitat. Sed nec in dyocesi sua debet alterius
diocesani subditos confirmare. xvi. q. i. interdicim⁹. Et hoc nisi
excommissione vl' licentia. tamē ꝯfirmando nō subditos vere sa-
cramentū prestat. et licet peccet nō tamen efficit̄ irregularis vel
suspensus. Itez hoc sacramentū oīm̄ tp̄e cōferri potest. vt in. d. c.
oēs fideles. ⁊ in. c. hijs. et in. c vt ieiuni. et. c. se. de ꝯsecra. dist. v.
Etiā tp̄e interdicti dari potest sicut et baptismus et crisma ꝯfici
vt in. c. sup̄ eo. de sen. excom. et eo. ti. qm̄. li. vi. Itez ad hoc sacra-
mentū suscipiendū nō potest quis se ip̄m p̄n̄tare. q̄ꝛ cōfirmandus
debȝ p̄n̄tari tanq̃ȝ nō habens ꝓpriā virtutē ad standū ȝ indigens
vt ab alio statuat̄ et ideo ab alio est tenendus. Ista tñ tentio non
est de necessitate sacramenti q̄ꝛ et sine ipsa dareť sed ex precepto si
assit facultas. Itez nota ꝙ ꝯfirmatus scđm morem cōmunem se
debet per septez dies obseruare a lotione capitis et front' ꝓpter
inunctionem crismatis et dignitatē huius sacramēti. Ideo dicit
Hug. de sctō vic. tanto tempore debet ꝯfirmatus vnctionē ꝯser-
uare in capite vt scȝ caput non lauet quanto aduentus sp̄ūsācti
celebrať hoc est septem diebus vt aduentū sp̄ūsancti ad se totidē
diebus agat. quod agit vniuersalis eccl'ia aduētū sp̄ūsancti super
apl'os. scȝ in penthecoste. et hoc ꝓpter septez dona sp̄ūsācti. Nō
tñ oportet vt pannus septē dieb⁹ ligato capite porteť. sed debet
frons ligari quousq̄ȝ crisma desicceť. Ad sextū de necessitate hui⁹
hh sacramenti dico scđm Pe. de palu. et Richarđ. in quarto. dis. vij
ꝙ susceptio sacramenti ꝯfirmationis non est simpliciter necessa-
ria ad salutem. sic intelligendo ꝙ sine cuius susceptione quis sal.
uari nō possit. Nec ex institutione ꝓpter effectū eius qui est ro-
bur spirituale. quia de facto et meritorie potest homo confiteri
fidem tp̄e persecutionis per fortitudinem et caritatem que datur
in baptismo cū minima charitas sufficit ad resistendum cuicunq̄ȝ

temptationi. Item non est necessaria ex institutione xp̄i quia xp̄s non ꝓmulgauit hoc sub cõminatione dampnationis vt baptismuꝫ et penitentiã. nec ex p̄ceptione vt eucharistiã. ꝓpter qd̄ ista tria dicunt̄ necessitatis. Sed videt̄ hoc necessariũ ex ordinatione eccl̄ie. ita videlicet ꝙ sicut homo ex ordinatiõe eccl̄ie tenet̄ semel in anno ꝯfiteri et ꝯmũicare aliter peccat mortaliter etiã ex eccl̄ie ordinatione. Sic etiã si nunꝙ occurrat ꝯfessio ꝑsecutionis tamen tenet̄ homo semel in vita ꝯfirmari. et si possit et negligat licet sacramentum aliter nõ condempnat mortaliter peccat et moriens damnatur nisi cõfirmetur tunc simpliciter vel nisi peniteat et cõfiteatur de hoc ꝙ in sanitate potuit et neglexit. Similiter si quis bellum mortale intrat qui prius confirmari potuit et neglexit. debet de hoc confiteri vel ꝯfirmari si potest. Et sic intelligitur illud in. c. vt ieiuni. de ꝯsecra. dis. v. Non erit xp̄ian⁹ qui nõ fuerit vnctiõe episcopali crismatus supple si poterit. Et ideo credo ꝙ notabilis negligentia episcopoꝝ in non ꝯferẽdo istud sacramẽtũ sit eis pct̄m mortale. ar. c. spũssanctus. de consecra. di. v. Ubi habetur ꝙ baptizatus si statim decedit saluat̄ q̄uis nõ sit ꝯfirmat⁹ tamen necessariũ est ita ꝙ ꝯtemnẽs ip̄m suscipere peccat mortaliter et damnaret̄. Tunc aũt cõtemptores reputari debent quãdo habita bona et sufficienti oportũitate suscipiendi hoc sacramẽtũ ip̄m suscipere rennunt ac notabiliter negligunt.

Capitulũ decimũ de ꝓuentibus qualitercunqꝫ curato ꝓueniẽtib⁹

Decimo ius prochiale ꝯsistit in ꝓuentib⁹ qualitercũqꝫ curato ꝓueniẽtib⁹ siue occasiõe spũaliũ siue tpalium Ad euidẽtiã hui⁹ et p̄cedentis capituli quero vtrũ liceat aliq̄d pro collatiõe spũaliũ siue sacraliũ recipe siue dare. Primo dicã de spũalib⁹ in genere. Scd̄o de sacris et sacralib⁹ in specie. Ad primũ q̄uis de hac re plura sint dicta sup̄ capitulo vi. de sepulturis ꝑ conclusiones que etiam hic possunt applicari tñ ad quesitũ de spũalibus in genere dico ꝙ exigere vl' exactũ soluere aut ꝓmittere siue pacisci ꝓ aliq̄ spũali ꝯsequẽdo ꝓ pecunia seu re que precio potest extimari. alias ipsum spirituale habere non posset non est licitum. sed expressa symonia que per ecclesiam puniri potest. vt in. c. q̄ꝫ pio. i. q. ij. vbi dicitur cesset omis pactio. cesset omnis conuentio. Sed et sine pacto etiam cum subtrahunt spũalia et maxĩe a non dantib⁹ pecuniã vel nõ valentib⁹ vel etiaꝫ

volentibus dare sed non volētibus extorquent. p̄cipue ante col-
lationem spiritualiū maxie p̄summunt pro symonia. Secus si li-
bere traderent spūalia. et post collocationē nolentes dare coge-
rentur ad dandum non quidem vt p̄ciuz sed vt stipendiū et sub-
sidium ratione ꝯsuetudinis ibi existentis tunc hoc licet sine vicio
symonie. vt in .c. ad audientiaz. de symo. Si aūt dans spūale in-
tendat recipe pecuniam et hmōi alias non daturus. Dans autē
predicto modo dat aliquid temporale vt pecuniā vel huiusmōi
non vt preciū sed vt elemosinā. vel ꝑpter deuotionē sacramētorū
siue ad sustentationē ministroꝝ nulla interueniente pactione vel
exactione erit symonia non quidē in recipiente spirituale sed in
dante. que tamen symonia q꞉ mentalis est sola penitētia. purgat
que nullam censuram eccl'iastitā inducit nec irregularitatē. vt
in. c. fi. de symo. et ita econuerso quando dans spūale intenderet
libere dare et recipiens intēderet quasi precio emere ex eo quod
dat temporale tunc recipiēs ꝯmittit symoniā. Vbi aūt nō fit pa-
ctio vel exactio nec principalis intentio ad temporalia in colla-
tione spūalium vel receptione. sed gratis et elemosinaliter detur
et accipiatur ad sustentationem nature vel ob reuerentiā sacra-
mentoꝝ vel ad conseruandū laudabilem consuetudinem locorū
licite et sine symonia dari et accipi potest. Vn̄ Grego. in. c. sicut
ep̄m. i. q. ij. Eius oblatio nullā culpam macule ingerit. que non
ex ambientis peticione ꝓcessit. Adde singulare dictū. Archi. in
sūma .i. q. i. ꝙ pro spūalibus aliquid dare vel accipere. nō tamē
aīo vendendi vel emendi sed animo remunerādi non est in se sy-
moniacum. Et dicit Panor. in. c. si xp̄us de iure iuran. ꝙ hec est
b limitatio notabilis ad materiā symonie. Scdo loco nūc dicendū
est de sacramentis et sacramētalibꝰ in specie et p̄mo de baptismo
ꝙ pro illo ꝯferendo non sit danda vel exigenda pecunia expresse
habes. i. q. i. baptizandis. Vnde si sacerdos nō vellet baptizare
nisi pro pecunia in nullo casu est ei danda Nam si baptizandꝰ est
adultꝰ sufficit ei ad salutez baptismus flamis si tunc moriat̄. Si
est paruulꝰ in tali casu ipse offerens vl' quicūqꝫ alius potest ip̄m
baptizare et debet si puer est in articulo mortis. Sz si nesciret vl'
non posset alius baptizare nisi talis sacerdos debet potius dimit
tere puerū sine baptismo mori quā pecuniam dare sacerdoti pro
huiusmōi. non enim sunt facienda mala vt inde eueniant bona.
Dicit apl'us ad Ro. iij. Ita tenent sctūs Tho scda secūde. et in
quarto Petrus de Tareñ. et Pe. de palu. et glo. in. d. c. baptizā-
dis Aliqui tamē vt Richard. in q̄rto et Panor. in. c. cū in eccl'ie

De prouētib⁹ q̄litercūqꝫ curato

de symo. dicunt ꝙ in tali casu nihilominus (ꝓuenientibus.
possit dari pecunia. Ita tamen ꝙ dans non intenderet eam dare
pro sacramēto sed ꝑ vitanda damnatione pueri et ad remouēdū
insaniam sacerdotis. vt si tollat impedimentū illicite prestitum
huic sacramento. Secus tamen scd̄m Richard. de alijs sacramē
tis qui sine periculo damnatiōis ex causa possunt obmitti. Se- c
cundo de penitentia siue confessione quero vtrum pro illa possit
aliquid exigi. Solutio ꝙ nō. i. q. i. quicquid. Et sacerdotes qui
audiunt principaliter intēdentes lucrū pecunie symoniā menta-
lem ꝯmittunt. Si aūt exigant aliter nō audituri ꝯmittūt symo-
niam etiā ab eccl'ia puniendam. d. c. quam pio Sacerdos qui nō
vult dare licentiam suo parrochiano alteri ꝯfitendi nisi ꝑ pecu-
nia ꝯmittit symoniā scd̄m Ray. An aūt in absolutione ab excō-
municatione vel suspensione vel interdicto possit exigi pecunia
sine vicio symonie. Dic ꝙ si exigit̄ pecunia quasi pena culpe pre-
cedentis. pro qua fuit excōmūicatus suspensus vel interdictus
Factum quidem non est symoniacū nisi intentio sit corrupta. sed
si exigatur tanq̄ꝫ p̄cium absolutionis symoniacuꝫ est scd̄m sctm̄
Tho. Pe. et Host. vide tamen glo. in. c. ad aures. de symo. que
dicit ꝙ excōmunicato licet dare pecuniā ꝑ absolutione si iniuste
sibi absolutio denegatur qꝛ tunc redemit vexationem suam. Sed
Inno. ibi tenet ꝯtrarium. Non enī pro absolutione dꝫ aliquod
tp̄ale impendere. sed debet habere recursum ad superiorez. Jo.
an. dicit ꝙ aut isti innuent aliquod p̄iudiciū ex dilata absolutiōe
vtputa qꝛ speratur eligi. vel debꝫ eligere. vl' p̄scriptio currit cō-
tra eum nisi agat. et tunc ꝓcedit opinio glo. vt dicatur poti⁹ re-
dimere vexationem. Aut non est tale periculuꝫ tunc ꝓcedit opi-
nio. Inno. et Panor. ibi dicit ꝙ hec opinio est satis equa. Host.
vero in sum. de pe. et remis. §. ad quid tenet̄ ⁊c̄. adducēdo rōnes
Primo ꝙ ꝯfitens tenetur aliquid dare pro audientia ꝯfessionis.
Concludit finaliter ꝙ de rigore iuris ꝯfitens nil tenet̄ dare. Ho-
nestū tamen et equum est ꝙ aliq̄d det exemplo sctōꝝ antiquorū
qui non accedebant sacerdotes vel ꝓphetas sine mūere. Sicut
legitur de Saul et vxore Iheroboam. vt in. c. iudices. i. q. i. Et
videtur preceptū a Moyse. de pe. di. i. c. quem penitet. Illud li-
mitandum est ꝙ nō teneat̄ ꝯfitens aliquid dare qn̄ ꝯfitet̄ prochi
ali sacerdoti qui habet decimas et oblationes sibi sufficientes. et
quando non est ꝯsuetudo ꝙ aliquid certū det in quo casu seruat̄
ꝯsuetudo. Sacerdos aūt cum si parrochianus nō seruat cōsue-
tudinē non debet penitentiā denegare. nec pignus ante vel post

exigere vel recipe. alioquin prochiani a sacerdotibus retraherē-
tur et auaricie clericoꝝ imputaret. i. q. l. baptizandus. et. c. pla-
cuit. xviij. dist. de eulogijs. Per epm tn̄ loci posset ꝯpelli prochia
nus seruare laudabilē ꝯsuetudinem. c. ad aplicam. de symo. Si
vero sacerdos pauper est tunc scd̄m Hostien. ꝯfitens tenet̄ p̄cise
ad aliq̄d dare. Ipse tamen sacerdos nō debꝫ exigere eo tempore
licꝫ grat' oblatū possit recipē. i. q. i. placuit ⁊ c. v. quā pio. et. c. si-
b cut episcop⁹. Quid si sacerdos iniūxit ꝯfitenti vt faciat celebrare
certas missas poterit ne iste sacerdos recipere pecuniāꝫ pro istis
missis dicendis. Et videtur ꝙ non qꝛ p̄summit̄ fraus. Scit em̄
bn̄ ꝙ laycus non pōt per se missas celebrare et ideo p̄summitur
ꝙ hoc faciat vt ab eo recepta pecunia laycus liberet̄ a penitentia
In contrariūꝫ quia quatuor sunt principalia quibus liberantur
anime. Sacrificiū altaris. orō fideliū. ieiuniū amicoꝝ. elemosina
caroꝝ. vt in. c. anime. defunctoꝝ. xiij. q. ij. Et ꝓ labore suo p̄sbi-
ter pōt pecuniā recipere. vt dicit. Inno. in. c. significatū. de p̄ben
Host. in. d. §. dicit ꝙ sacerdos non dꝫ missas quas illi iniunxit
celebrare quia species mali est. ideo abstinendū. vt in. c. cūꝫ ab oī
de vi. et ho. cle. Sed vel non iniungat vel per aliūm has faciat
dicere. et per talem q̄ vices sibi non reddat Non aūt per curatū
sibi conuicinū qui simili morbo auaritie laborare posset. et tucius
est sacerdoti pro salute anime sue ꝙ tales penitētias nō imponat
qꝛ semper p̄sumit̄ ꝙ tales plus auaritie causa q̄ꝫ charitatis im-
ponat. Et si dicat presbiter ꝙ charitas mouet eūꝫ quia forte pe-
nitens non pōt peregrinare orare vel ieiunare nec aliud facere.
tunc debet sacerdos charitatēꝫ ostendere per oꝑa vt scꝫ per aliū
non suspectūꝫ missas celebrare faciat. vel ip̄e sacerdos gratis ce-
lebret. vel sibi datum non retineat sed totum paupibus eroget
et sic charitatem suāꝫ per opera ostendet et omnia suspitione ca-
rebunt. Tercio pro eucharistie collatione nō licet aliquid exigere
e vel ex pacto seu quasi p̄ciū dare. i. q. i. dictum. An aūt pro celebra
tione misse licitūꝫ sit aliquid recipe vel dare. Solutio aduerte qꝛ
in hoc fuerunt opiniones vt reffert Panor. in. c. significatum. de
preben. Cui magis placet ista opinio. glo. in. d. c. significatum Et
Richard. in quarto. dist. xxv. ar. ij. q. i. et Hostien̄ et Inno. in. c
quoniam ne prelati vices suas. qui tenent ꝙ licite potest aliquid
recipere sacerdos pro missis celebrandis et alijs spiritualib⁹ ad
ministrādis. dūmodo non intendat vendere sp̄uale. seu recipere
pecuniam pro spiritualibus. sed potius pro seruitio et recompē-
satione laborum et damnoꝝ que sustinet trahendo ibidem morā

De pṽentib⁹ qualitercūqȝ curato

et ꝑ sua iustētiōe. Et ꝙ ad ea exhibēda nō sit ex offi ꝓueniētib⁹
cio suo obligat⁹. qꝛ si intēderet recipere pro spūali esset symonia
caplo. iudices. i. q. i. Similiter esset symonia si sacerdos prochia⸗
lis a suis subditis siue parrochianis exigeret. qꝛ ad hoc tenetur.
qui nec etiā pro sumpto aliquid potest accipere ab eis sine symo⸗
nia pro quocunqȝ spirituali. c. vēdentes. i. q. iij. ab alijs aūt bene
pōt Veruȝ est quod Ray. et Goffredꝰ. dicunt. ꝙ si talis sacerdos
qui etiaȝ non obligatꝰ ex officio habet sūptos necessarios aliūde
ꝙ debet gratis cantare. quod si facit pro pecunia aut erit symo⸗
nia aut auaritia. Sed cum symonia non possit esse cum non in⸗
tendat vendere spirituale. et nemo teneatur suis stipendijs mili⸗
tare. vt. in. c. charitatem. xij. q. ij. et. c. cuȝ sit de symo. ergo ibi vi⸗
detur turpe lucrum. vt patet in. d. c. iudices. vel adminus habet
speciē mali. Tu vero tene ꝙ tria cōcurrere debent vt liceat. Pri⸗
mum ꝙ non recipiat nisi pro sumptu vel labore Secundū ꝙ non
sit ex officio obligatus ministrare. Terciuȝ ꝙ non habeat aliūde
sumptus necessarios. De hoc vide supra. c. vi. de sepulturis in cō
clusionibus. ¶ Quarto quero vtrū pro matrimonio liceat ali⸗
quid recipere. Solutio scdȝ sctm̄ Tho. licet matrimoniū sit vnū
de sacramentis. licite tamen recipiṫ et datur pecunia absqȝ vicio
symonie. non ex eo ꝙ in tali sacramēto non conferatur gracia. vt
not. glo. i. q. i. quicquid. sed propterea quia matrimoniuȝ non est
sacramentum solum sed et nature officium. Et scdm hoc datur
pecunia pro matrimonio ad subleuandum onus eius. et non in⸗
quantum est eccl'ie sacramentū. vnde et pro bn̄dictiōe nuptiaruȝ
ꝓhibetur aliquid exigi licet sponte oblatuȝ possit recipi. vt in. c.
cuȝ in ecclesie de symo. et Panor. in. c. suam. eo. ti. reprehēdit glo.
ibi que dicit ꝙ si illa benedictio non esset sacramentum ꝙ posset
aliquid peti. Sed panor dicit ꝙ hoc est falsum. quia non solum
pro sacramento sed etiaȝ generaliter pro officio ecclesiastico exer⸗
cendo non debet aliquid peti vt in. c. ad nostram. de symo. Dicit
tamē Guil. ꝙ si sacerdos aliquis ad quē spectat benedictio nup⸗
tiarum non vult dare licentiam alteri sacerdoti ꝙ benedicat nup
tias nisi pro pecunia. Siquidem non intendit vendere licentiam
benedictionis. sed volens prouidere sibi de portione oblatione
eum contingēte non est symonia. si tamen ex certa sciētia maiorē
exigit summam quam presumatur valere portio ei contingens.
merito presumi potest. ꝙ ipsam licentiam vendere voluit.
¶ Quinto dico quod nec pro extrema vnctione nec pro confir⸗
matione nec pro crismate licet aliquid exigere. ¶ Sed sponte

oblata licite recipiunt vt dictum est supra. Et si in hijs et in quibuscunque alijs spualibus aliquid exigatur quasi precium rei spiritualis cum intentione emendi vel vendēdi est symonia pcipue si ab initio exigatur. sed si recipiat quasi stipendiū pro consuetudine approbata non est symonia. si tamen nō sit ei intentio emēdi vel vendendi sed intentio referatur ad solā ɔsuetudinis ob-
g seruantiam. et pcipue quādo quis voluntarie soluit. Sed nūqd recipi possint nummi crismales qui pro crismate dantur. Solo non excusant a crimine symonie, et illi qui rei nomen et temp9 solutionis mutantes. nūmos quos primo crismales eo q pro crismate seu crismatione dantur. Secundo paschales. Et tercio cōsuetudinem medie quadragesime nuncupant. Sed nūquid licet aliquid exigere pro crismate habito respectu ad liquorem. Solo Panor. in. c. ea que. de auaritia. de symo. dicit q non sine symonia quia crisma inquantū sacramentū est non solū est spuale. sed etiā inquantū liquor est quid spuale. .i. q. i. c. placuit. i. Similiter nec panis benedictus. nec candele bndicte. Sexto quero vtrum pro
b sacramento ordinis possit exigi pecunia. Solo q non. vt. in. c. i. de symonia. vbi dicit. Antho. de but. Nota tres psonas que requirunt in ordinatione scz epus. minister et notari9. et sicut principalis ordinatio debet esse gratuita ita omē accidens debet esse gratuituz. Et de epo clarum est q si recipiat aliquid pro ordinatione ex pacto conuentione vel exactione symonia est. i. q. ij. quā pio. et. c. sicut epm. Quinymmo si detur pecunia epo ne ordinet per symoniaz symonia est ex pte ipsius episcopi. sed non ex parte dantis. Idem dicit Panor. in. c. cum in ecclie. de symo. de eo qui dat pecuniam epo. vt symoniaco non conferat spualia. q symonia est ex parte recipientis. Minister aūt in ordinatione. de quo loquitur. c. i. vel est archidyaconus vel officialis generalis qui habet examinare promouendos vt ille qui vocat promouendos vel ille qui respondet in scrutinio ordinandi secundum formam in. c. ij. de scruti. in ordi. fa. vel est ille minister qui legit euangeliū cuz ordinatio fit secundū Goff. quilibet horum si recipiet pecuniam pro illo. ministerio symoniam cōmitteret. Quid autem de notario an possit aliqd pro suo labore recipere. Respōdet Pan. in. d. c. i. post glo. et doc. q aut notarius habet sallarium de publico puta ab epo et nihil debet exigere. Aut non habet sallariū et tunc aut suū officium est adeo necessarium in ordinatione vt nisi ipse scriberet ordo non diceretur rite collatus. Et tūc cū officium suuz sit de conferentibus ad ordines nihil pōt exigere. Sz

De prouētib⁹ q̄litercūq₃ curato

Panor. dicit se non videre ꝙ officium notariꝫ possit esse tale ꝙ
necessario requirat ad ordinem conferendum legittime. Et ideo
simpliciter potest dici ꝙ ex hoc nō habet sallariū de publico rite
potest pecuniam pro labore suo exigere. Et istud. c. voluit scd̄m
Inno. tollere ꝯsuetudinem quorundā locoꝝ in quibus omnes
officiales et ministri petebant pecuniā. Septimo dico ꝙ nec ꝓ
sacramētalibus licitum est aliquid recipere. de sepulturis dictū
est supra. ti. vij. et de benedictione nubentiū nunc in isto ti. Item
nec pro bn̄dictione abbatū et abbatissaꝝ vel velatione virginum
Nec pro aqua benedicta aspersoriꝫ et huiusmōi scd̄m doc. Utrū
autem curatus possit vendere officiū portandi aquam bn̄dictā
per parrochiam dicit. Guil. ꝙ si talis habet ꝯsuetudinē vt possit
tale officium retinere et per se vel per alium exercere et prouēt⁹
recipere non est symonia si illud ꝯmittat ad firmā. alias symonia
est. vel saltem turpe lucrum si vendit tale officium. Si autem
vendit aquam bn̄dictam vel panē bn̄dictū sic est symonia scd̄m
Alex. et Rodo. quia in receptione taliū confertur remissio ve-
nialium peccatoꝝ. Quid si quis vendat officiū claudendi ostia
vel pulsandi cāpanas et huiusmōi. Sol'o. non licet et symoniac⁹
est sūpto noīe symonie large. sic talia officia sūt spiritualia large
Si tamen datum sit alicui tale officiū gratis et ꝯsuetudo sit loci
ꝙ possit ponere alium loco sui locare et vendere ad vitam ipius
dantis non esset symonia scd̄m Rodo. Sed tu aduerte. q. i. q.
iij. c. i. dicitur. quod non est sacri mūeris officium claudere ostia
ecclesie sed tantum sibi annexum. vel vnicum et dicit glo. ibi ꝙ
tunc est symonia emere. aliquam administrationē vel officium
ecclesie quando est annexū alicui spūali vel ꝯsuenit per clericum
exerceri solum. et sic tene ꝙ est symonia vendere officium. secus
vendere redditus. Quid de dantibus aliquid vt possint in epis-
copatu vel parrochia questuare vel querere. Sol'o scd̄m sanctū
Tho. in quolibeto. prelati sacerdotes recipiētes symoniaci sunt
cum presuasio sacerdotis spūalis sit et ei credatur quia p̄lati aut
presbiteri sunt et sic est symonia respectu prelati vel p̄sbiteri cō-
cedentis Respectu vero dantis sacrilegiū est quia ibi est defrau
datio elemosinaꝝ ꝯtra intentionem dantium. Et tenetur vterq̄
ad restitutionem si tales questores sunt scelerati. Utrū aūt liceat
aliquid ex pacto dare pro calicibus ornamentis et vestibus al-
taris benedicendis sine vicio symonie. Sol'o. Ray. tenet ꝙ sic
quia non inuenitur prohibitum nisi in crismate. baptismo. euch-
ristia. sepultura ⁊ basilica dedicāda. i. q. i. diuina. c. placuit. et. c.

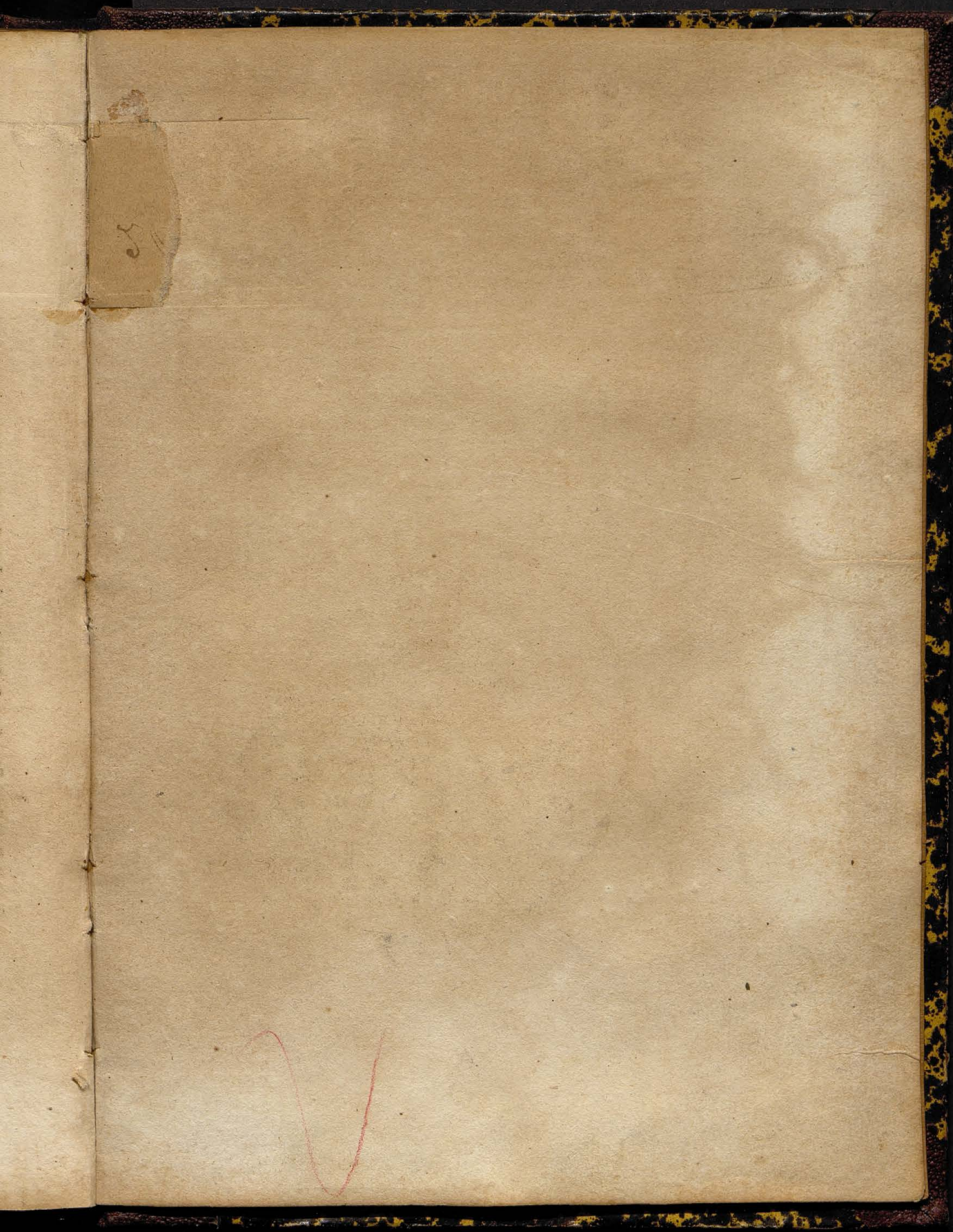
Capitulum Decimum

vt vnusquisq3. et in. c. cū in ecclesie de symo. Sz tu dic verius cū
Goff. et Host. q̄ est symonia. vt in. c. ad nostrā. de symo. Sunt e-
ciam plures alij casus in quibus p̱ receptiōe et collacione sacra-
mentorū et sacramētalium incurrit symonia. de quibus hic sup-
sedere censui sciens quod epī et ceteri p̄lati non egent vt q̇s eos
doceat 3ipi alioꝝ sunt doctores. vt in. c. ꝯuenientibꝰ. i. q. vij. pre-
sertim cū p̄n̄tis opusculi principalis intencio fuerit simplicibꝰ cu-
ratis simplicia tradere rudimenta nō ꝓuectis documenta subti-
lia ꝓpter qđ eciam stilus eiusdem nō indoctis aut persuasibilibꝰ
humane sn̄ie verbis sed in doctrina spūs excurrit. Hortor igitur
postremo vt quisquis ista legeris mei peccatoris recorderis exo-
rans dn̄m vt non pro tam qualicūq3 labore quam pie mentis de-
uocione et bone voluntatis affectu que cunctis cristifidelibus p̱-
ficere conat̄ mercedem ꝑpetuam omnibus fideliter in vinea sua
laborantibus largire dignetur tempore oportuno Amen

Impressum Lyptzik per Cunradum Kacheloven
Anno domini. Millesimo. cccc. xcvij.

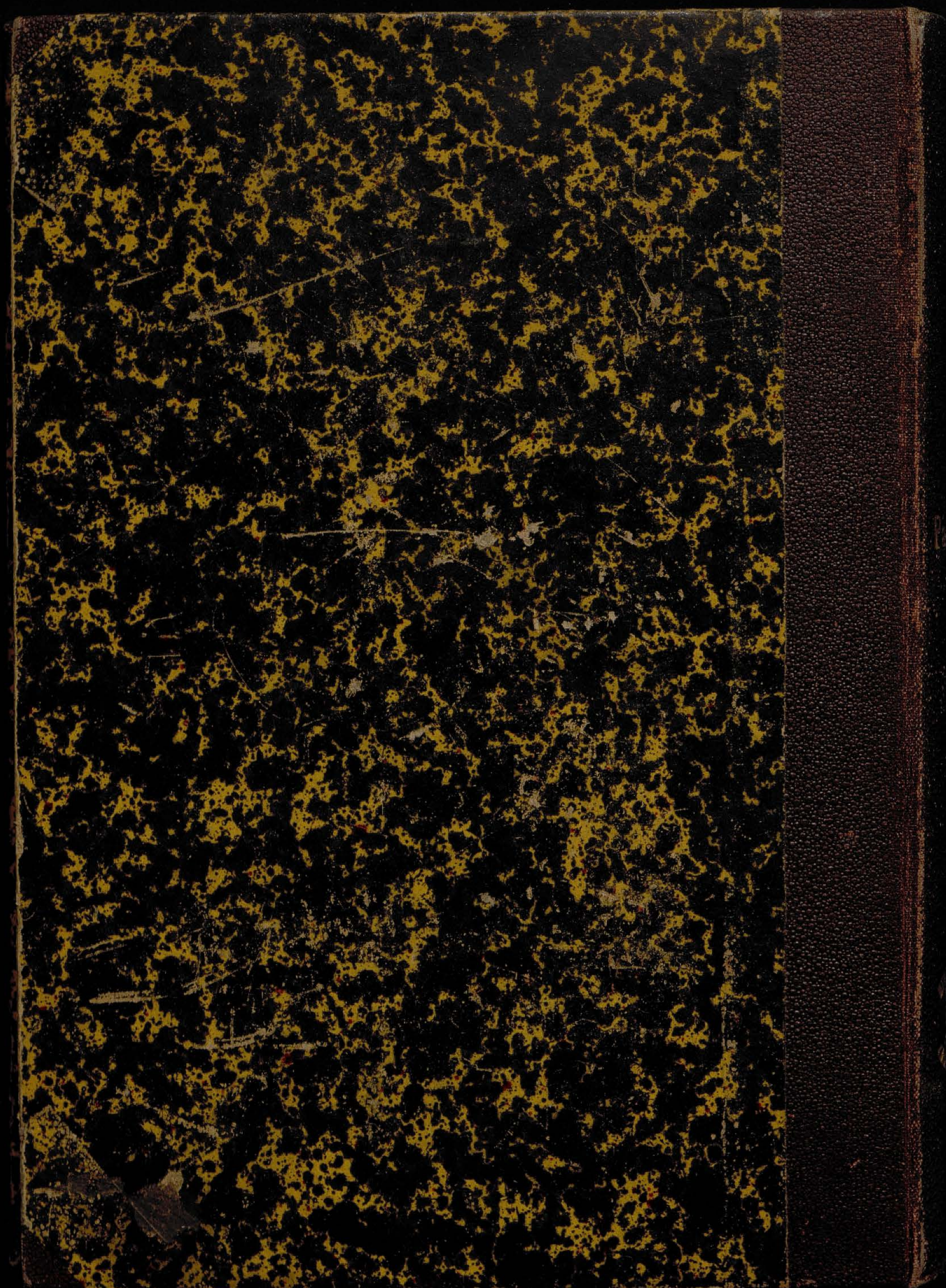

Bibl. Jag.

51 18 57/64

Biblioteka Jagiellońska
stdr0008145

266

Parochiale

